OMA SUOMI 2

suomea aikuisille

Kristiina Kuparinen ja Terhi Tapaninen

SISÄLLYS

KAPPALE	SIVU	TEEMA JA SANASTO	VIESTINTÄTILANTEITA JA TEKSTEJÄ	RAKENTEET
1. TAMMIKUU Talvikirppis	7	• harrastus- ja vapaa-ajan sanastoa	• lehtitekstien ja ilmoitusten lukeminen	• monikon partitiivi ja paikallissijat
2. HELMIKUU Uusi mahdollisuus	32	• työelämän sanastoa	• keskustelussa reagoimista	• monikon genetiivi ja illatiivi
3. MAALISKUU Etsitään harjoittelijoita	53	• työharjoitteluun liittyvää sanastoa	• työpaikkailmoitusten lukeminen • puhelinfraaseja • perusasioita ansioluettelosta	• perfekti ja pluskvamperfekti
4. HUHTIKUU Hyvät hakijat	80	• lisää työnhaun sanastoa, tärkeitä adjektiiveja	• työpaikkailmoitusten lukeminen • työpaikkahaastatteluun valmistautuminen	• passiivi • hoitajaksi ja hoitajana -muodot
5. TOUKOKUU Oi niitä aikoja!	99	• jokapäiväisiin askareisiin liittyvää sanastoa	• tietoa Suomen historian tärkeimmistä tapahtumista • tietoa Suomen lähimenneisyydestä	• passiivin imperfekti • aikasanoja
6. KESÄKUU Ostetaan auto!	118	• auto- ja liikennesanastoa • lisää adjektiiveja	• tuotteesta valittaminen	• vertaileminen

KAPPALE SIVU	TEEMA JA SANASTO	VIESTINTÄTILANTEITA JA TEKSTEJÄ	RAKENTEET
7. HEINÄKUU Mennäänkö tanssimaan? 136	• ravintolasanastoa	• pyytäminen ja ehdottaminen • lisää puhelinfraaseja	• maan, massa ja masta -muotojen käyttäminen • konditionaalin käyttöä
8. ELOKUU Odottavan aika on pitkä 157	• terveydenhuollon sanastoa	• hätätilanteessa toimiminen • ohjeiden, käskyjen ja neuvojen antaminen	• järjestyslukujen käyttäminen (ensimmäinen, kolmas…)
9. SYYSKUU Huolia ja hyvää oloa 174	• vapaa-ajan, ajankäytön ja hyvinvoinnin sanastoa	• kertomaan lisää tuntemuksista	• verbistä asian nimi
10. LOKAKUU Ei meidän takapihallemme! 189	• ympäristöön ja ympäristönsuojeluun liittyvää sanastoa	• mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista • mielipidetekstin kirjoittamista	• joka-pronomini • adverbien vertailua
11. MARRASKUU Asunto ja hyvä nettiyhteys 207	• asuinympäristöön ja mediaan liittyvää sanastoa	• omasta asuinympäristöstä keskusteleminen	• verbeistä adjektiiveja
12. JOULUKUU Uusi vuosi, uudet kujeet 221	• juhliin ja merkkipäiviin liittyvää sanastoa • vertauskuvia	• lisää tunteiden ilmaisemisesta ja keskusteluun osallistumisesta	• sivulauseiden tiivistäminen • lisää lausetyypeistä

KIRJAN PÄÄHENKILÖT

Tässä kirjassa tavataan Suomentie 6:n asukkaita.
Heistä kerrotaan myös Oma suomi 1 -kirjassa.

Tyyne ja Juhani Virtanen ovat eläkeläisiä. Heillä on kolme aikuista lasta. Heidän tyttärensä Inkeri asuu aika lähellä.

Inkeri Virtanen on musiikinopettaja. Inkku on sinkku. Viime vuonna Inkeri tutustui vanhempiensa naapuriin Oscariin.

Oscar Henrique omistaa kahvilan. Oscar on eronnut. Vapaa-aikaa hän viettää joskus ystävänsä Heikin kanssa.

Heikki Kosonen opiskelee tietotekniikkaa. Heikki asuu yksin, mutta hänellä on seuranaan Murri-koira.

Marja Hirvelä asuu kaksin tyttärensä Julian kanssa. Marja ja hänen miehensä erosivat monta vuotta sitten.

Anna ja Erik Ström ovat naimisissa. Heillä on kaksi lasta: 5-vuotias Markus ja pian kaksivuotias Lilli. Anna on lääkäri ja Erik on insinööri.

Kolmannessa kerroksessa asuvat Sunee Somani ja hänen avomiehensä Samuli "Soppa" Suominen. Sunee on parturi-kampaaja ja "Soppa" on kokki.

Talon yläkerrassa asuu toimittaja Kalle Koponen ja hänen puolisonsa, laborantti Pekka Mäkelä.

Susan Mäntylä on koulutukseltaan luokanopettaja, mutta hän opiskelee uutta ammattia. Hänen puolisonsa Jere on lakimies.

1

TAMMIKUU

TALVIKIRPPIS

Tässä kappaleessa opit

- Harrastussanastoa ja vapaa-ajan sanastoa
- Lukemaan lehtitekstiä ja ilmoituksia
- Monikon partitiivista ja paikallissijoista

1 **Lue seuraavalta sivulta teksti yhteisöllisistä kaupunkitapahtumista ja vastaa kysymyksiin parisi kanssa.**

a. Mitä Samuli Suominen tekee? _____

b. Mitä kaikkea pihalla on? _____

c. Mitä pihalla tapahtuu? _____

d. Mitä "yhteisöllinen kaupunkitapahtuma" tarkoittaa? _____

e. Miten ihmiset saavat tietoa kaupunkitapahtumista? _____

f. Miten Suomentien pihakirppis alkoi? _____

g. Miten Suomentien ensimmäinen pihakirppis sujui? _____

Yhteisölliset kaupunkitapahtumat kasvattavat suosiotaan

Suomentie 6:n pihalla kävelee iloisia ihmisiä. Pihalla on iso teltta, jossa kokki Samuli Suominen paistaa makkaroita. Hänen thaimaalainen avovaimonsa Sunee kantaa telttaan kuumia sämpylöitä, ja kattilassa kiehuu mausteista thaimaalaista kanakeittoa.

Teltan vieressä on hauskoja, pieniä pöytiä, joiden takana Suomentie 6:n asukkaat myyvät tavaroitaan. Ulkona on kaunis talvipäivä, mutta kylmä ei haittaa ketään. Mistä on kysymys?

Suomentiellä on tänään pihakirppis. Pihakirppikset, kaupunkitapahtumat ja katujuhlat ovat nykyään tavallisia monissa Suomen kaupungeissa. Uutta on, että kaupunkilaiset järjestävät niitä nyt spontaanisti, omin voimin ja melkein ilmaiseksi.

Tällaiset asukkaiden omat kaupunkitapahtumat ovat suosittuja juuri nyt sosiaalisen median takia. Järjestäjät mainostavat tapahtumia somessa, ja sana leviää nopeasti ja helposti – ilman kustannuksia. Lisäksi nettiryhmistä löytyy paljon vapaaehtoisia, jotka osallistuvat mielellään tapahtumien järjestämiseen talkootyönä.

Suomentien pihakirppiksen idea ei kuitenkaan syntynyt verkossa, vaan lähellä olevassa kahvilassa.

"Mun kahvilassa istui muutamia meidän talon asukkaita noin kolme vuotta sitten. Yksi Marja halusi remontin takia myydä pois kaikki vanhat astiansa. Siitä se alkoi: meillä kaikilla oli paljon ylimääräisiä tavaroita, joita emme tarvinneet. Päätimme järjestää pihakirppiksen. Halusimme järjestää sen talvella, koska kaupungissa on jo muutenkin paljon kesätapahtumia", kertoo yksi Suomentien talvikirppiksen puuhamiehistä, Oscar Henrique.

Suomentien ensimmäinen pihakirppis kolme vuotta sitten oli menestys. "Mä muistan hyvin, miten mua jännitti. Mikä kaikki voi mennä pieleen: Mitä jos sataa tai on kamala pakkanen? Mitä jos ketään ei tule? Mitä jos meillä ei ole tarpeeksi makkaroita tai keittoa…" Henrique nauraa nyt.

"Mutta kaikki meni hyvin. Ihmiset olivat iloisia, asiakkaat olivat tyytyväisiä ja sääkin ihan ok. Eivätkä makkarat loppuneet kesken! Illalla, kun veimme pakettiautolla ylimääräisiä tavaroita kierrätyskeskukseen, päätimme, että ensi vuonna uudestaan!"

Haastattelu keskeytyy, kun Oscarin omaan myyntipöytään tulee asiakas, joka etsii espanjankielisiä kirjoja. Oscar myy kolme kirjaa muutamalla eurolla. Asiakas juttelee hetken ja katsoo vielä Oscarin takkeja ja paitoja ja lupaa tulla ensi vuonna uudestaan.

Päivän aikana pihakirppiksellä käy kymmeniä tyytyväisiä asiakkaita. He ovat ystäviä, naapureita tai vain satunnaisia ohikulkijoita. Heitä yhdistää se, että he kaikki rakastavat pihakirppiksiä ja muita kaupunkitapahtumia.

2 **Tee parin kanssa vielä 5 kysymystä tekstistä ja kysykää ne yhdessä toiselta parilta.**

3 **Kirjoita 8 lauseella, mistä tekstissä kerrotaan. Kun lauseet ovat valmiit, näytä ne toiselle opiskelijalle ja lue hänen lauseensa. Lopuksi kirjoittakaa yhdessä 8 lausetta, jotka teidän mielestänne kertovat pääasiat tekstistä.**

4 **Mikä on erilainen ja miksi? Ympyröi.**

a. mausteinen, suolainen, makea, mauton, tulinen _____

b. ei haittaa, ei riitä, ei vaivaa, ei häiritse _____

c. kaupunkilainen, tamperelainen, suomalainen, salainen _____

d. ennen, juuri nyt, varmaan, tulevaisuudessa, aina _____

e. maksuton, ilmainen, satunnainen, ilman kustannuksia _____

f. tyytyväinen, iloinen, onnellinen, vapaaehtoinen _____

g. minua jännittää, minua hermostuttaa, minua naurattaa, minua pelottaa

_____

h. sujua, mennä pieleen, epäonnistua, mennä mönkään _____

MUISTATKO NÄMÄ?

		GENETIIVI	PARTITIIVI
vokaaliloppuiset sanat:	talo	talon	taloa
i-sanat:	pankki	pankin	pankkia
i ⟶ e-sanat:	nim**i**	nim**e**n	nim**eä**
i ⟶ e-sanat:	nuor**i**	nuor**e**n	nuor**ta** (-li, -ni, -ri-sanat)
nen-sanat:	nai**nen**	nai**s**en	naista
e-sanat:	parvek**e**	parvekk**ee**n	parveketta
in-sanat:	puhel**in**	puhel**im**en	puhelinta
us-sanat:	rakenn**us**	rakenn**uks**en	rakennusta
as-sanat:	asiak**as**	asiakk**aa**n	asiakasta
nut-sanat:	väsy**nyt**	väsy**nee**n	väsynyttä
ton-sanat:	rasva**ton**	rasva**ttoma**n	rasvatonta

	GENETIIVI	PARTITIIVI
koulu		
poliisi		
lehti		
saari		
ensimmäinen		
osoite		
avain		
kysymys		
tehdas		
kiinnostunut		
työtön		

KIELIOPPI | Monikon partitiivi

- Kirpputorilla oli paljon **myyjiä**.
- Ai? No ostitko mitään?
- Joo, ostin **kirjoja** ja myös vaatteet olivat **halpoja.** Ostin pari puseroa, mutta en löytänyt **kauniita hameita**.

1) JA/JÄ

talo ⟶ taloja, koulu ⟶ kouluja,

sänky ⟶ _____, auto ⟶ _____

o, ö, u, y + ja/jä

posti ⟶ posteja, pankki ⟶ pankkeja,

baari ⟶ _____, tuoli ⟶ _____

i + eja

kala ⟶ kaloja, halpa ⟶ _____, raha ⟶ _____

herra ⟶ herroja, velka ⟶ _____, kerta ⟶ _____

kirja ⟶ kirjoja, kiva ⟶ _____, villa ⟶ _____

a ... ~~*a*~~
e ... ~~*a*~~
i ... ~~*a*~~
} ***+oja***

2) IA/IÄ

juna → junia, kesä → kesiä,

(ovi) ove → ovia,

(nai**nen**) naise → naisia,

(puhe**lin**) puhelime → puhelimia,

(rakenn**us**) rakennukse → rakennuksia,

(työ**tön**) työttömä → työttömiä,

korva → _____

kynä → _____

pieni → _____

hevonen → _____

kirjain → _____

päätös → _____

vaaraton → _____

a, ä, e +ia/iä

HUOM!

käsi → käsiä

vuosi → _____

3) ITA/ITÄ

työ → töitä,

(osoite) osoitte e → osoitteita,

(rikas) rikka a → rikkaita,

(väsynyt) väsyne e → väsyneitä,

maa → _____

tie → _____

syy → _____

parveke → _____

perhe → _____

tehdas → _____

sairas → _____

onnistunut → _____

kyllästynyt → _____

y/v +ita/itä

HUOM!

nopea → nopeita, radio → radioita

vihreä → _____

keittiö → _____

KALAJOEN KANSALAISOPISTO

5 **Etsi sivun 8 tekstistä lauseet, joissa on nämä sanat. Kirjoita lauseet oikeassa muodossa.**

Ryhmä 1:

Piha – kävellä – iloinen – ihminen. Pihalla kävelee iloisia ihmisiä.

a. Vieressä – olla – hauska, pieni pöytä.

b. Nettiryhmä – löytyä – vapaaehtoinen.

c. Kahvila – istua – muutama asukas.

d. Kaupunki – olla – kesätapahtuma.

e. Pihakirppis – käy – kymmenen asiakas.

Ryhmä 2:

Kokki – paistaa – makkara. Kokki paistaa makkaroita.

f. Avovaimo – kantaa – teltta – kuuma sämpylä.

g. Asukas – myydä – tavara.

h. Järjestäjä – mainostaa – tapahtuma.

i. Me – viedä – ylimääräinen tavara – kierrätyskeskus.

j. Asiakas – katsoa – takki ja paita.

k. He – rakastaa – pihakirppis.

Ryhmä 3:

Ihminen – olla – iloinen. Ihmiset olivat iloisia.

l. Asiakas – olla – tyytyväinen.

m. He – olla – ystävä.

n. Yhteisöllinen tapahtuma – olla – suosittu – juuri nyt.

KIELIOPPI | Milloin tarvitset monikon partitiivia?

Millaisia ovat lauseet ryhmissä 1, 2 ja 3 sivulla 13? Täydennä oikea sääntö ja otsikko oikean ryhmän yläpuolelle:

Predikatiivilause: alussa T-monikko + *ovat* + monikon partitiivi (usein adjektiivi).
Objektilause: subjekti + verbi + objekti monikon partitiivissa.
Paikkalause: alussa paikka + verbi yksikössä + lopussa monikon partitiivi.
Monikon partitiivi vastaa kysymyksiin **mitä**, **keitä**, **millaisia**?

HUOM!
Monikon partitiivi on usein lauseen lopussa,
lauseen alussa on T-monikko.
Myös merkitys muuttuu:
Pöydällä on kirjoja. / Kirjat ovat pöydällä.

MITEN LAUSEET EROAVAT TOISISTAAN?

Hän vei kirja**n** kirjastoon.
Hän vei kirja**t** kirjastoon.
Hän vei kirj**oja** kirjastoon.

Hän ostaa luistime**t**.
Hän ostaa luistimi**a**.
Ostaako joku luistime**n**?

Hän myy vanhoja asti**oita**.
Hän myy vanhat asti**at**.
Hän myy vanhan asti**an**.

HUOM!
Monta, pari + partitiivi: monta ystävää, pari viikkoa
Paljon + monikon partitiivi: paljon ystäviä
(Huom! ainesanat: paljon kahvia, paljon onnea)

PITKIEN SANOJEN MONIKON PARTITIIVI

OITA/ÖITÄ

– **la/lä, na/nä, ra/rä, ija/ijä, kka**:
ravinto**la** +oita, porkka**na** +oita, makka**ra** +oita,
opiske**lija** +oita, mansi**kka** – mansi**ko**ita

IA/IÄ

– **ma/mä, va/vä, aja/äjä:**
ase**ma** +ia, kana**va** +ia, opet**taja** +ia

– **pitkät adjektiivit:**
ihana +ia, kihara +ia, matala +ia

HUOM!
Pitkät sanat, jotka loppuvat **-li**, **-lo**, **-lö**, **-ri**, **-ro**:
monikon partitiivi voi olla JA tai ITA

sipu**li**: sipuleja tai sipuleita
lääkä**ri**: lääkärejä tai lääkäreitä

varta**lo**: vartaloja tai vartaloita
kä**tilö**: kätilöjä tai kätilöitä
nume**ro**: numeroja tai numeroita

-kko ja **-kkö**:
monikon partitiivi voi olla JA tai ITA

laati**kko**: laatikkoja tai laatikoita
päälli**kkö**: päällikköjä tai päälliköitä

HUOM!
me: meitä
te: teitä
he: heitä
nämä: näitä
nuo: noita
ne: niitä

6 **Kirjoita sanat monikon partitiivissa oikeaan laatikkoon.**
Keksi jokaiseen laatikkoon lisää samanlaisia sanoja.

talo ihminen kynä kirja juhla teltta tulostin vihreä saari
kana vastaus vene firma lääke vapaa perhe pankki kaupunki
kerta pieni vaate tori sininen koulu nainen kysymys matka
rakas pakastin kiva rakennus kerros ovi nopea tähti herra
harmaa posti nimi opas parveke rikas valmis baari kallis
hevonen upea auto sänky keskus päätös harja kauhea

IA	JA	ITA

7 Mikä on perusmuoto? Mikä on monikon partitiivi?

Esimerkiksi:

paljon hienoja taloja – yksi hieno talo

paljon isoja kouluja – yksi iso koulu

a. paljon tyytyväisiä asiakkaita – yksi _____

paljon _____ – yksi ilmainen saapas

b. paljon kuumia sämpylöitä – yksi _____

paljon _____ – yksi ruma kahvila

c. paljon hauskoja pieniä vaatteita – yksi _____

paljon _____ – yksi vanha suuri parveke

d. paljon maksuttomia tapahtumia – yksi _____

paljon _____ – yksi mauton hedelmä

e. paljon kalliita baareja – yksi _____

paljon _____ – yksi kaunis poliisi

f. paljon korkeita rakennuksia – yksi _____

paljon _____ – yksi vaikea kysymys

g. paljon sopivia avaimia – yksi _____

paljon _____ – yksi kätevä puhelin

8 Millaisia ovat...?

a. Talvet Suomessa ovat _____

b. Kesäpäivät ovat _____

c. Opiskelijat tässä ryhmässä ovat _____

d. Kissat ovat _____

e. Ystävät eivät ole _____

f. Suomalaiset eivät ole _____

g. Tietokoneet ovat _____

h. Suomen kaupungit eivät ole _____

9 Kirjoita paikkalause. Käytä verbejä *olla, kävellä, asua, istua.*

a. Lattia → Lattialla on _____

b. Pöytä → _____

c. Kaappi → _____

d. Katu → _____

e. Kerrostalo → _____

f. Kahvila → _____

g. Asema → _____

h. Keskusta → _____

10 Kirjoita lause, jossa adjektiivi on monikon partitiivissa.

Esimerkiksi:

makea: Tuoreet mansikat ovat makeita.

a. kaunis: _____

b. tärkeä: _____

c. hauska: _____

d. kohtelias: _____

e. väsynyt: _____

f. kuiva: _____

g. helppo: _____

h. villi: _____

i. vaarallinen: _____

j. onneton: _____

k. ihana: _____

l. mukava: _____

m. nuori: _____

n. tuore: _____

11 **Suomentie 6:n pihakirppiksellä myydään vaatteita, urheiluvälineitä, astioita, työkaluja, huonekaluja ja muita tavaroita. Laita sanat monikon partitiivimuodossa oikeaan laatikkoon.**

potkuhousut vanha raha uimapuku lautanen pyöräilykypärä mono vasara pöytä saha pullonavaaja meisseli veitsi lusikka mutteri haarukka suksi paistinpannu tuoppi hiustenkuivaaja farkut lasi kattila lenkkari lompakko matto luistin talvihaalari tuoli pora hylly pyörä kahvakuula laturi puhelin hame rumpu taskulamppu tamburiini kumisaapas mitta korkkiruuvi valokuvakehys jakoavain kuppi laskin

Kirppiksellä myydään:

Vaatteita

Urheiluvälineitä

Astioita

Työkaluja

Huonekaluja

Muita tavaroita

PUHUTAAN

12 **Puhu pienessä ryhmässä. Keksikää joka kohtaan ainakin kuusi asiaa.**

a. Mitä näet metsässä?
b. Mitä on torilla?
c. Mitä näet matkoilla?
d. Mitä on kauppakeskuksissa?
e. Mitä on koulussa?
f. Mitä on ravintoloissa?
g. Mitä on sairaaloissa?
h. Mitä käyt katsomassa lomamatkalla?
i. Mitä ihmisillä on kotona?

13 **Tästä näet, mitä eri ihmiset harrastavat. Puhu parin kanssa, mitä he etsivät kirpputorilta.**

a. Oscar lukee, matkustaa ja kuuntelee musiikkia.

_____

b. Kalle ja Pekka retkeilevät, juoksevat, valokuvaavat ja laulavat kuorossa.

_____

c. Inkeri laittaa ruokaa, jumppaa ja kerää vanhoja astioita.

_____

d. Tyyne neuloo, kasvattaa kukkia ja kalastaa.

_____

e. Juhani korjaa autoja, leipoo ja katsoo elokuvia.

_____

f. Markus pelaa tietokoneella, ratsastaa ja piirtää.

_____

g. Käytkö itse kirpputorilla? Mitä etsit sieltä?

_____

14 **Sinulla on viikko aikaa. Yritä nähdä mahdollisimman moni näistä asioista. Rastita ne, joita näit. Viikon lopuksi kerro luokassa, mitä näit, missä näit ja millainen tilanne oli.**

- ☐ tyytyväisiä ihmisiä
- ☐ vihreitä sateenvarjoja
- ☐ särkyneitä ikkunoita
- ☐ vanhoja naisia
- ☐ komeita miehiä
- ☐ keltaisia autoja
- ☐ synkkiä pilviä
- ☐ täysiä kahviloita
- ☐ siistejä bussipysäkkejä
- ☐ pitkiä kassajonoja
- ☐ valkoisia lintuja
- ☐ kohteliaita myyjiä
- ☐ mukavia tarjoilijoita
- ☐ puheliaita naapureita
- ☐ hauskoja televisio-ohjelmia

KIELIOPPI | i-monikko

- Käytkö usein kirpputoreilla?
- No toisinaan. Käyn usein **vaatekaupoissa** ja **kauppakeskuksissa**, mutta tykkään kyllä myös **kirppareista**.
- Mä ostan usein **lapsille** käytettyjä vaatteita. Ostin meidän **tytöille** tosi hyviä, siistejä puseroita Suomentien kirpparilta. Tytöt tykkäävät **värikkäistä T-paidoista** ja **hameista**, ja löysin sieltä paljon tosi kohtuulliseen hintaan.

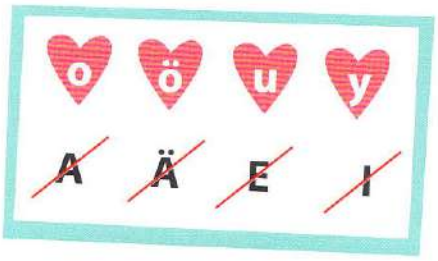

1) Minä käyn kaupassa

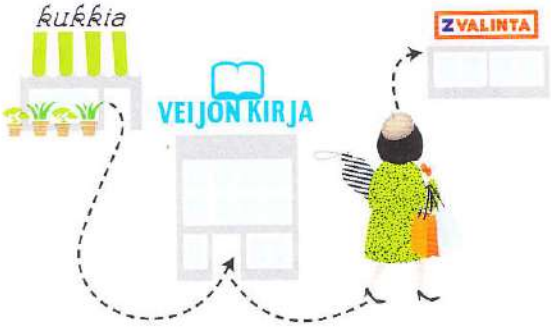

2) Minä käyn kaupoissa

Kun pääte on **-ssa**, **-sta**, **-lle**, **-lla**, **-lta**, **-ksi**, **-na** ja on puhe monesta asiasta, tarvitset i-monikon.

1)

talo: tal**o**ssa ⟶ taloissa

koulu: koul**u**ssa ⟶ kouluissa

hylly: hyll**y**llä ⟶ hyllyillä

näyttö: näyt**ö**stä ⟶ näytöistä

o, ö, u, y +i

auto ⟶ _____

taulu ⟶ _____

sänky ⟶ _____

tyttö ⟶ _____

5

2)

korva: korv~~a~~ssa → korvissa

seinä: sein~~ä~~llä → seinillä

ovi: ov~~e~~ssa → ovissa

nainen: nais~~e~~lle → naisille

puhelin: puhelim~~e~~lla → puhelimilla

keskus: keskuks~~e~~sta → keskuksista

~~a~~, ~~ä~~, ~~e~~ +*i*

juna → _____

kynä → _____

tähti → _____

suomalainen → _____

avain → _____

kerros → _____

3)

pank~~i~~ssa → pankeissa

~~i~~ +*ei*

tomaatti → _____

4)

sana: sanasta → sanoista

herra: herralla → herroilla

kirja: kirjassa → kirjoissa

harja → _____

reuna → _____

silta → _____

a ... ~~a~~
e ... ~~a~~
i ... ~~a~~
} +*oi*

5)

työ: t~~y~~östä → töistä

parveke: parvekk~~e~~ella → parvekkeilla

rikas: rikk~~a~~alla → rikkailla

väsynyt: väsyn~~e~~ellä → väsyneillä

~~y~~ *v*

tie → _____

vaate → _____

rakas → _____

rakastunut → _____

HUOM!

Nopea: nopealla ⟶ nopeilla, leveä ⟶ _____

Keittiö: keittiössä ⟶ keittiöissä, televisio ⟶ _____

PITKÄT SANAT

la/lä, na/nä, ra/rä, ija/ijä ⟶ OI/ÖI

ravintola: ravintolassa ⟶ ravintoloissa

omena: omenasta ⟶ omenoista

makkara: makkarasta ⟶ makkaroista

opiskelija: opiskelijalta ⟶ opiskelijoilta

kahvila ⟶ _____

peruna ⟶ _____

kitara ⟶ _____

kirjailija ⟶ _____

ma/mä, va/vä, aja/äjä, pitkät adjektiivit ⟶ I

satama: satamassa ⟶ satamissa

vakava: vakavasta ⟶ vakavista

opettaja: opettajalle ⟶ opettajille

ihana: ihanalle ⟶ ihanille

hedelmä ⟶ _____

tukeva ⟶ _____

kuljettaja ⟶ _____

ahkera ⟶ _____

HUOM!

nämä: näissä, näillä
nuo: noissa, noilla
ne: niissä, niillä

15 **Mitä he tekivät tai eivät tehneet viime kesänä?**
Yhdistä sopivat vaihtoehdot vasemmasta ja oikeasta laatikosta.
Kirjoita vihkoon imperfektilauseita, joissa käytät i-monikkoa.

Viime kesänä...

Positiivinen

a. Tyyne ja Juhani – matkustaa
b. Oscar – käydä
c. Me – istua
d. He – ottaa aurinkoa
e. Susan – nukkua
f. Hän – katsella tauluja

Negatiivinen

g. Hän – ei käydä
h. Me – ei katsoa elokuvia
i. He – ei asua
j. Sinä – ei odottaa junaa
k. Te – ei syödä
l. Minä – ei kävellä

kallis ravintola

pitkä, kiireinen katu

vanha pimeä teatteri

rauhallinen puisto

halpa, pieni hotelli

moni kaukainen maa

juna, bussi, laiva ja lentokone

iso, kuuma ranta

likainen asema

mielenkiintoinen museo

16 **Missä he käyvät lomallaan? Kirjoita i-monikossa.**

a. Pekka ja Kalle etsivät farkkuja. He käyvät _____

b. Susan haluaa nähdä tauluja. Hän käy _____

c. Juhani ja Tyyne haluavat syödä hyvin. He käyvät _____

d. Oscar rakastaa hyvää kahvia. Hän käy _____

e. Inkeri kuuntelee musiikkia. Hän käy _____

17 **Mistä he pitävät tai ovat kiinnostuneita?**
(tykätä, pitää, olla kiinnostunut + -sta)

kulho takki festivaali suklaakakku keitto ~~koivu~~ koira
kuppi lihapulla laulaja korvapuusti urheilija karhu
puistojuhla lautanen näyttelijä ~~kuusi~~ lintu hame
poliitikko kenkä keksi karjalanpiirakka bändi makkara
konsertti kissa pusero ~~vaahtera~~

Esimerkiksi:

Minä pidän puista (puu): kuusista, koivuista ja vaahteroista.

a. Me tykkäämme _____ (leivonnainen):

_____

b. Minä tykkään _____ (vanha astia):

_____

c. Hän on kiinnostunut _____ (tapahtuma):

_____

d. He pitävät _____ (eläin):

_____

e. Minä pidän _____ (suomalainen ruoka):

_____

f. He tykkäävät _____ (uusi vaate):

_____

g. Hän on kiinnostunut _____ (julkkis):

_____

TEKSTIT JA KIRJOITTAMINEN

18 **Lue kierrätyskeskuksen mainos ja kirjoita annetut sanat monikon partitiivissa.**

KIERRÄTYSKESKUS PALVELEE!

Kierrätyskeskuksen auto hakee Tampereen alueelta maksutta kotoa

a. _____

(ehjä, puhdas ja hyväkuntoinen huonekalu). Samalla otetaan vastaan esim.

b. _____

(vanha DVD-soitin ja digiboksi). Kierrätämme myös **c.** _____

_____ (lasi, lautanen, kuppi ja kattila).

Haemme kodeista ilmaiseksi **d.** _____

_____ (vanha kodinkone, hella, puhelin ja tietokone).

Noudamme myös **e.** _____ (muu pientavara) sekä

elektroniikkaa ja esimerkiksi **f.** _____

(taulutelevisio). Emme ota kierrätykseen **g.** _____

_____ (likainen ja rikkinäinen vaate ja kenkä)! Otamme

vastaan **h.** _____

(lastentarvike: lastensänky, syöttötuoli ja pyörä). Korjaamme ja kierrätämme

i. _____ (turvakaukalo ja vaunu). Voit tuoda

kierrätykseen myös **j.** _____ (lelu ja kirja).

19 **Kirjoita mainos tai ilmoitus pihakirppiksestä. Kerro, missä ja milloin pihakirppis on ja kerro, mitä siellä myydään. Kirjoita mainokseen myös kolme muuta asiaa, jotka asiakkaiden on hyvä tietää.**

20 **Haluat järjestää pienen tapahtuman kotisi lähellä. Kirjoita naapureillesi viesti, jossa ehdotat, että järjestätte tapahtuman yhdessä. Kerro viestissä ideastasi (missä, milloin ja millainen tapahtuma – kirppis, puistojuhla, piknik, lasten urheilukilpailut...) ja kutsu naapurit yhteiseen kokoukseen suunnittelemaan tapahtumaa.**

21 Kuuntele, mitä ihmiset kertovat matkoistaan, ja sijoita lauseet sopivan henkilön kohdalle.

Tyyne	Inkeri

Oscar	Erik

a. Matkusti yksin.
b. Ei puhunut vieraita kieliä.
c. Ei uinut. / Urheili.
d. Oli lämpimässä. / Oli kylmässä.
e. Meni aikaisin nukkumaan.
f. Hänellä oli tarpeeksi rahaa.
g. Oli mielenkiintoisella lomalla.
h. Hänellä oli liian lyhyt loma.
i. Kävi useammassa kuin yhdessä maassa.
j. Oli tutussa paikassa. / Oli uudessa paikassa.
k. Matkusti junalla/bussilla/lentokoneella.
l. Matkusti itään/länteen/etelään/pohjoiseen.
m. Oli pitkällä matkalla. / Oli lyhyellä matkalla.
n. Söi paikallisia ruokia. / Söi suomalaisia ruokia.
o. Asui paikallisen ihmisen kotona. / Asui erilaisissa paikoissa.
p. Matkustaa toisen kerran samaan paikkaan tulevaisuudessa.

Kenen kanssa heistä haluaisit lähteä matkalle? Miksi?

22 **Kuuntele kertomukset lomista uudelleen ja täydennä puuttuvat sanat.**

Tyyne

a. Muut matkustajat olivat _____

b. Lentoemännät olivat _____

c. Tyynestä oli kiva nähdä _____

d. Päivällä Tyyne ja Juhani olivat _____

e. Lapsenlapset ovat _____

f. Kanarialla _____ puhutaan suomea.

g. _____ oli paikallisia töissä.

h. He söivät _____

i. Tyynellä oli ikävä _____

j. Tyyne ja Juhani eivät käyneet _____

Inkeri

a. Inkeri kävi _____

b. Hän on kiinnostunut _____

c. Hän matkusti pääasiassa _____

d. Hän tapasi _____

e. Hän nukkui _____

f. Ihmiset olivat _____

g. Hän ei halunnut nähdä _____

h. Hän haluaa käydä aina _____

Oscar

a. Irlannissa oli _____ , _____

ja _____

b. Oscarin _____ on talo Länsi-Irlannissa.

c. Hän kävi katsomassa _____ , _____ ,

linnoja ja _____

d. Iltaisin hän istui _____ ja maisteli _____

e. Dublinissa hän kävi _____ ja shoppaili _____

_____ ja _____

f. Dublinissa on paljon _____

Erik

a. Hän söi _____ loman aikana.

b. Kylpylässä oli _____

c. Illalla hän katsoi _____ ja _____

ja luki _____

d. Erik tykkää _____

e. Hän matkusti ilman _____ ja _____

f. Itä-Suomessa on _____

ja _____

OMAT SIVUT

23 **Miten voit kierrättää tavaroita omassa kotikaupungissasi?**

- Mihin viet käytetyt lasipurkit, metallipurkit, maito- tai mehupurkit, käytetyt vaatteet? Missä on lähin kierrätyspiste?
- Onko kotikaupungissasi kierrätyskeskus? Mitä voit viedä sinne? Etsi netistä tietoa kierrätyksestä kotikaupungissasi.

24 **Mitä kirpputoreja kotikaupungissasi on?**

- Tee vertailu kahdella kirpputorilla: mitä niissä myydään, minkä hintaisia tavarat ovat?
- Ota kirpputoreilta myös selvää, mitä sinun täytyy tehdä, jos haluat itse mennä myymään kirpputorille. Paljonko pöytävuokra maksaa?
- Mitä tavaroita voisit itse ostaa kirpputoreilta? Mitkä tavarat ovat kalliita kirpputorilla, mitkä halpoja? Mitä et haluaisi ostaa kirpputorilta? Miksi?

25 **Mitä tapahtumia kotikaupungissasi järjestetään seuraavan 3 kuukauden aikana. Etsi tietoa nettisivuilta.**

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- asiakas, asiakkaan
- astia, -n
- etelä, -n
- haitata [4], minua haittaa
- herra, -n
- huonekalu, -n
- ilmainen, ilmaisen
- itä, idän
- jakoavain, -avaimen
- jumpata [4], jumppaan
- järjestää [1], järjestän
- kahvakuula, -n
- kattila, -n
- kauhea, -n
- kehys, kehyksen
- kerta, kerran
- keskeytyä [1]
- kiehua [1], kiehun
- kierrätyskeskus, -keskuksen
- kohtuullinen, kohtuullisen
- korkkiruuvi, -n
- kustannus, kustannuksen
- kypärä, -n
- käytetty, käytetyn
- lelu, -n
- lentoemäntä, -emännän
- levitä [4]
- loppua [1] kesken
- luvata [4], lupaan
- länsi, lännen
- mainostaa [1], mainostan
- mauton, mauttoman
- meisseli, -n
- mitta, mitan
- mono, -n
- mutteri, -n
- muutama, -n
- nykyään
- näyttö, näytön
- ohikulkija, -n
- olla [3], olen kiinnostunut + mistä
- omin voimin
- osallistua [1], osallistun + mihin
- ottaa [1], otan selvää + mistä
- paikallinen, paikallisen
- pelottaa [1], minua pelottaa
- pohjoinen, pohjoisen
- pora, -n
- potkuhousut
- purkki, purkin
- puuhamies, -miehen
- päättää [1], päätän
- päätös, päätöksen
- rikkinäinen, rikkinäisen
- rumpu, rummun
- saha, -n
- salainen, salaisen
- satama, -n
- satunnainen, satunnaisen
- siisti, -n
- suksi, suksen
- suosittu, suositun
- synkkä, synkän
- syöttötuoli, -n
- sämpylä, -n
- talvihaalari, -n
- tapahtuma, -n
- tarvike, tarvikkeen
- tuoppi, tuopin
- turvakaukalo, -n
- tyytyväinen, tyytyväisen
- tähti, tähden
- vaahtera, -n
- vaivata [4], vaivaan
- vakava, -n
- valokuvata [4], valokuvaan
- vapaa, -n
- vapaaehtoinen, vapaaehtoisen
- varmaan
- vasara, -n
- vaunu, -n
- velka, velan
- vertailu, -n
- väline, välineen
- värikäs, värikkään
- yhteisöllinen, yhteisöllisen
- ylimääräinen, -määräisen

Puhekieli

- ihan ok = ihan hyvä
- kirppis, kirppiksen = kirpputori
- mennä [3] mönkään = mennä [3] huonosti
- mennä [3] pieleen = mennä [3] huonosti

2

HELMIKUU

UUSI MAHDOLLISUUS

Tässä kappaleessa opit

- Työelämän sanastoa
- Keskustelussa reagoimista
- Monikon genetiivin ja illatiivin käyttöä

Anna lähtee ulos lasten kanssa. Pihalla hän tapaa Inkerin.

Anna: No hei! Ei ollakaan nähty pitkään aikaan. Mitäs sinä?

Inkeri: Mitäs tässä. Tulin käymään, kun äiti pyysi kahville. Mitäs teille kuuluu? Lapset on taas kasvaneet ihan hirveesti.

Anna: On, joo. Markus aloitti päiväkodissa. Mä olen Lillin kanssa vielä kotona, mutta haluaisin kyllä jo palata töihin, mielellään osa-aikaisesti.

Inkeri: Ai jaa. Kuulostaa ihan hyvältä. Voiko sun työpaikalla tehdä lyhyempää työpäivää?

Anna: Voi kyllä, se ei ole ongelma. Mutta Erikin työnantaja on tarjonnut mahdollisuutta lähteä vuodeksi töihin ulkomaille.

Inkeri: Ihan tosi? Sehän on hieno juttu!

Anna: Niin on, tosi hieno. Erik on ihan innoissaan tästä. Kahden viikon päästä meidän pitää päättää, lähdetäänkö me vai ei. Tässä on paljon juttuja, joita pitää vielä miettiä.

Inkeri: Niin tietysti. Mikä sua huolestuttaa?

Anna: No me ei tiedetä, kuinka lastenhoito järjestyy. Enkä mä tiedä, saanko mä toimia siellä lääkärinä tai tarvitsenko mä työluvan. Niin että en tiedä, voinko mä tehdä siellä töitä ollenkaan.

Inkeri: Mutta kyllähän se Erikin työnantaja varmaan auttaa teitä. Sitten teidän kannattaa etsiä netistä sellaisten tyyppien blogeja, joilla on kokemusta ulkomaille muuttamisesta.

Anna: Toi on hyvä idea. Kyllä mä ymmärrän, että tää on hyvä tilaisuus, mutta kun asiat on nyt niin mukavasti: meillä on kiva koti, Markuksella hyvä hoitopaikka ja isovanhemmat lähellä. Erikin vanhempiin voi aina luottaa, kun tarvitaan apua lasten kanssa. Kyllä mua pelottaa lähteä.

Inkeri: Tietysti pelottaa, on se jännää. Mut hei, vuosi on lyhyt aika. Ukki ja mummi voi pitää yhteyttä lapsiin vaikka joka päivä. Ja tulla vaikka käymään. Hyvin te pärjäätte.

Anna: Sä oot varmaan ihan oikeassa. Mä etsin netistä vähän lisätietoja, ja Erikin pitää tarkistaa, miten firma voi auttaa. Sitten pitää vaan istua alas ja tehdä päätös. Mut nyt meidän pitää mennä, Markus menee pulkkamäkeen uusien kavereiden kanssa. Sano terveisiä Tyynelle ja Juhanille!

Inkeri: Sanotaan! Samoin Erikille. Mä käyn vielä ostamassa Oscarilta pari laskiaispullaa. Nähdään taas!

Anna: Nähdään, hei hei!

1 Lue dialogi ja merkitse, ovatko väitteet oikein vai väärin.

	O	V
a. Vanhemmat hoitavat Markusta ja Lilliä kotona.	☐	☐
b. Anna ei halua nyt tehdä kokoaikatyötä.	☐	☐
c. Annalla ja Erikillä ei ole aikaa ajatella, haluavatko he lähteä ulkomaille.	☐	☐
d. Annan työnantaja voi auttaa muutossa.	☐	☐
e. Annan anoppi ja appiukko eivät halua olla lasten kanssa.	☐	☐
f. Inkeri uskoo, että kaikki menee hyvin.	☐	☐
g. Anna on samaa mieltä Inkerin kanssa.	☐	☐

2 Valitse sopivat vastausfraasit ja yhdistä viivoilla. Kahteen fraasiin löytyy kaksi sopivaa vastausta.

a. Mä vaihdan ensi kuussa työpaikkaa.

b. Meidän oli vaikea löytää lapsille hoitopaikkaa.

c. En ole nukkunut kahteen viikkoon.

d. Mitäs sinä?

e. Mä en varmaan voi tehdä kokoaikatyötä, koska opiskelen samaan aikaan.

Niin meidänkin. Me odotettiin sopivaa paikkaa monta kuukautta.

Mitäs tässä, ihan hyvää.

Sä oot oikeassa. Sulla pitää olla aikaa myös opiskeluun.

Ihan tosi? Sun täytyy käydä lääkärissä.

Aijaa. Mihin sä meet töihin?

Et kai? Sullahan on hyvä työnantaja ja lyhyt työmatka.

Voi ei! Sä oot varmaan hirveen väsynyt.

3 Mikä ilmaisu on lähinnä sama? Ympyröi.

a.	**palata**	vaihtaa	tulla takaisin	lopettaa
b.	**osa-aikainen**	pieni pala	oikea	ei kokoaikainen
c.	**miettiä**	ajatella	tykätä	opiskella
d.	**huolestuttaa**	hoitaa	stressata	tarvita
e.	**pitää yhteyttä**	pitää kiinni	olla yksin	soittaa tai kirjoittaa
f.	**pärjätä**	selvitä	mennä	etsiä

KESKUSTELUSSA REAGOIMINEN

1)

– Meidän naapuri muuttaa ensi kuussa Hongkongiin. – **Ai jaa.** No kuka siihen sitten tulee asumaan?

Kuulet uuden asian → _____

2)

– Mun sisko pääsi opiskelemaan lääketiedettä. – **Ihan totta?** Mahtava juttu!

– Hei missä mun laukku on? Se oli äsken tässä lattialla. Joku varmaan otti sen! – **Ei kai?** Kato vielä pöydän alta.

Kuulet jotain yllättävää → _____

_____

3)

– Ihanaa, kun on kevät! – **Niin on.** Mä niin tykkään valoisista aamuista!

– Tuntuu aika kylmältä. Ihan niin kuin olisi pakkasta. – **Sä oot oikeassa.** Mittari näyttää miinus kolme.

Olet samaa mieltä → _____

_____

– Tuntuu aika lämpimältä. Taitaa tulla kevät. – **Eikä tule!** Vielä voi sataa lunta vaikka kaksi kuukautta.

Olet eri mieltä → _____

4

Pelataan!

Pelatkaa kolmen hengen ryhmässä. Käyttäkää kirjan sivulla 240 olevaa pelilautaa. Peliin tarvitaan noppa, pelinappulat, kynä ja muistilappu. Heitä noppaa ja mene eteenpäin sen mukaisesti. Reagoi alla olevan listan fraasiin, jossa on sama numero kuin pelilaudan ruudussa. Sinulla on aikaa viisi sekuntia. Jos osaat vastata oikein, pääset eteenpäin. Jos et, odota yksi kierros.

Saat lisäpisteen, jos osaat oikean reaktion lisäksi jatkaa keskustelua. Merkitse lisäpisteet muistiin. Voittaja on se, joka on ensin maalissa. Jos kaksi pelaajaa on maalissa samaan aikaan, eniten pisteitä kerännyt voittaa.

1. Ostin uudet sukset.
2. Mun silmälasit meni rikki.
3. On kiva, että sataa lunta.
4. Avaimet jäi kotiin.
5. Meidän kissa osaa puhua.
6. Ensi vuonna en opiskele.
7. Lähden jo kotiin.
8. Mitäs sinä?
9. Kuulin radiosta hyvän biisin.
10. Suomi on aika helppoa.
11. On aika kylmä päivä.
12. En enää syö lihaa.
13. Kannattaa säästää rahaa.
14. Lauantaina nukun päiväunet.
15. Käyn usein saunassa.
16. Löysin kadulta 100 euroa.
17. Mun puhelinlasku oli 259 euroa.
18. Aamulla on kiva juoda kahvia.
19. Appiukko syö viisi pizzaa.
20. Suihkusta tuli vain kylmää vettä.
21. Kannattaa katsoa uutiset suomeksi.
22. Lapsille kannattaa puhua äidinkieltä.
23. Mun farkut on liian pienet.
24. Anoppi voitti lotossa miljoonan.
25. Mun täytyy herätä jo viideltä.
26. Myöhästyin lentokoneesta.
27. On tylsää katsoa telkkaria.
28. Mulla on taas flunssa.
29. Tykkään auringonpaisteesta.
30. Sain työpaikan.

KIELIOPPI | Monikon genetiivi: Minkä? Keiden?

– Miksi sä haluat vaihtaa työpaikkaa?
– No **hankalien työaikojen** takia! Lasten hoitopaikat on kaukana, ja **meidän** täytyy lähteä aamulla jo kuudelta matkaan. **Pitkien työvuorojen** jälkeen olen kotona vasta keskiyöllä.
– Ihan totta? Miten te oikein järjestätte kaiken?
– No me katotaan kalentereita ja sovitaan, kuka vie ja kuka hakee. Joskus se on vaikeaa, mutta onneksi me voidaan luottaa myös **ystävien** ja **sukulaisten** apuun.

1) JA/JÄ → JEN
Partitiivi → Genetiivi

talo → ~~taloja~~ → talojen
koulu → koulujen
sänky → _____
auto → _____

o, ö, u, y +jen

kala → ~~kaloja~~ → kalojen
halpa → _____
raha → _____
herra → herrojen
velka → _____
kerta → _____
kirja → kirjojen
kiva → _____
villa → _____

a ... ~~*a*~~
e ... ~~*a*~~
i ... ~~*a*~~
} ***+ojen***

2) IA/IÄ → IEN
Partitiivi Genetiivi

juna~~a~~ → junia → junien

kesä~~ä~~ → kesien

korva → _____

kynä → _____

ov~~i~~ → ovien

pieni → _____

(nai**nen**) nais~~e~~ → naisien

hevonen → _____

(puhe**lin**) puhelim~~e~~ → puhelimien

kirjain → _____

(rakenn**us**) rakennuks~~e~~

päätös → _____

(työ**tön**) työttöm~~ä~~ → työttömien

vaaraton → _____

~~a~~, ~~ä~~, ~~e~~, ~~i~~ +ien

HUOM!

post~~i~~ → postien, pankk~~i~~ → pankkien

baari → _____, tuoli → _____

käsi → käsien, vuosi → _____

HUOM!

pie**ni**, nai**nen**, puhe**lin**, rakenn**us**, työ**tön** -sanatyypeistä voidaan tehdä myös toisenlainen genetiivi:

pieni → pienten
nainen → naisten
puhelin → puhelinten
rakennus → rakennusten
työtön → työtönten

mies → miehien tai miesten
lapsi → lapsien tai lasten

3) ITA/ITÄ → IDEN
Partitiivi Genetiivi

~~t~~yö → töitä → töiden

m~~a~~a → _____, tie → _____, syy → _____

(osoite) osoitt~~e~~e → osoitteiden, parveke → _____, perhe → _____

(rikas) rikk~~a~~a → rikkaiden, tehdas → _____, sairas → _____

(väsynyt) väsyn~~e~~e → väsyneiden, onnistunut → _____, kyllästynyt → _____

~~y~~v +iden

HUOM!
nopea → nopeita → nopeiden
radio → radioiden
vihreä → _____
keittiö → _____

HUOM!
IDEN- ja ITTEN-päätteet tarkoittavat samaa asiaa.
muiden = muitten
rakkaiden = rakkaitten
lääkkeiden = lääkkeitten

PITKIEN SANOJEN MONIKON GENETIIVI

OITA/ÖITÄ → OIDEN/ÖIDEN
Partitiivi Genetiivi

la/lä, na/nä, ra/rä tai ija/ijä, kka +oiden

Ravintoloiden aukioloa säädellään.
Porkkanoiden väri vaikuttaa myös ihoon.
Makkaroiden suosio kasvaa kesällä.
Opiskelijoiden kannattaa laskea tulonsa tarkasti.
Mansikoiden makeus riippuu auringonpaisteesta.

IA/IÄ → IEN
Partitiivi Genetiivi

pitkät adjektiivit, joiden lopussa ma/mä, aja/äjä, va/vä, la/lä +ien

Vakavien ongelmien syy on nyt selvä.
Opettajien työaika vaihtelee paljon.
Matalien palkkojen takia nuoret tekevät kahta työtä.
Muutamien osa-aikaisten työtunteja vähennetään.

HUOM!

Pitkät sanat, jotka loppuvat **li**, **ri**, **lo**, **lö**, **ro**: monikon genetiivi voi olla IEN tai IDEN.

sipuli: sipuleja tai sipuleita ⟶ sipuli**en** tai sipule**iden**
lääkäri: lääkärejä tai lääkäreitä ⟶ lääkäri**en** tai lääkäre**iden**
vartalo: vartaloja tai vartaloita ⟶ vartalo**jen** tai vartalo**iden**
kätilö: kätilöjä tai kätilöitä ⟶ kätilö**jen** tai kätilö**iden**
numero: numeroja tai numeroita ⟶ numero**jen** tai numero**iden**

sanan lopussa kko ja kkö:
monikon genetiivi voi olla JEN tai IDEN
laatikko: laatikko**jen** tai laatiko**iden**
päällikkö: päällikkö**jen** tai päälliköiden

HUOM!

nämä: näiden
nuo: noiden
ne: niiden

MILLOIN GENETIIVI?

1) **Hoitajien** työvuorot vaihtelevat. **Isovanhempien** talossa on paljon tilaa.
   - ***Ilmaisemaan omistamista tai johonkin tai jollekin kuulumista.***
2) Kioski on ihan lähellä, **noiden puiden takana**.
   - ***Postpositioiden (takana, edessä, päällä, alla...) kanssa.***
3) **Meidän täytyy** tarkistaa aika kalenterista. **Pomojen pitää** sopia, miten asiasta kerrotaan työpaikalla.
   - ***Täytyy / ei tarvitse -lauseissa: meidän täytyy, teidän pitää, heidän on pakko, Virtasten on lähdettävä. Huomaa myös Annan kannattaa etsiä -rakenne.***

5 Muuta monikkoon.

a. ison talon ⟶ _____

b. pitkän työvuoron ⟶ _____

c. tutun tehtävän ⟶ _____

d. määräaikaisen sopimuksen ⟶ _____

e. palkattoman harjoittelun ⟶ _____

f. osa-aikaisen työpaikan ⟶ _____

g. vaativan työn ⟶ _____

h. muutaman palomiehen ⟶ _____

i. kahvilan tarjoilijan ⟶ _____

j. entisen työkaverin ⟶ _____

k. reilun päällikön ⟶ _____

l. kadonneen avaimen ⟶ _____

6 Tee vaihtoehdoista *täytyy / ei tarvitse* tai *kannattaa / ei kannata* -lauseita. Täydennä lause valitsemalla laatikosta sopiva loppu.

hakea rohkeasti erilaisia työpaikkoja	**mainostaa ahkerasti**
käydä osa-aikatöissä	**kysyä epäselviä asioita**
varata matkaan tarpeeksi aikaa	**liikkua aktiivisesti**
mennä ajoissa nukkumaan	**hankkia ajokortti**

a. tavalliset opiskelijat

_____

b. vanhat ihmiset

_____

c. bussit, kuljettajat ja matkustajat

_____

d. vasta aloittaneet työntekijät

_____

e. nuoret naiset

_____

f. pienet lapset

_____

g. monet työnhakijat

_____

h. uudet kaupat ja ravintolat

_____

7 **Katso kuvia ja täydennä.**

a. _____ vieressä seisoo pari naista.

b. _____ edessä on kuppi kahvia.

c. _____ päällä on jonkun tabletti.

d. Päällikkö juttelee _____ kanssa.

e. _____ täytyy tehdä ylitöitä _____ takia.

f. _____ ei tarvitse saada hommaa valmiiksi tänään.

g. Tomppa joutuu siivoamaan tänään _____ jälkeen.

h. _____ leluja on sohvalla ja lattialla.

i. Osa leluista on _____ alla.

j. Olohuone pitää siivota _____ takia.

KIELIOPPI | Monikon illatiivi: Mihin?

– Milloin se bussi oikein tulee? Mä olen ihan jäässä!
– Olet vai? Ei mua haittaa. Mä olen tottunut **kylmiin aamuihin**.
– Niinkö? Mitä sä sitten oikein teet?
– No mä pukeudun **lämpimiin kenkiin** ja **villasukkiin**.
Mä olen kyllästynyt **paleleviin jalkoihin**.

Täydennä mallin mukaan.

1) JA/JÄ → JEN → IHIN
Partitiivi Genetiivi Mihin-muoto

talo → taloja → talojen → taloihin

koul**u** → kouluihin

sänk**y** → _____

aut**o** → _____

o, ö, u, y +ihin

post~~i~~ → posteja → posteihin, pankk~~i~~ → pankkeihin

baari → _____

tuoli → _____

~~i~~ +eihin

kal~~a~~ → kaloja → kalojen → kaloihin

halp~~a~~ → _____

herr~~a~~ → _____

raha → _____

velka → _____

kerta → _____

kirj~~a~~ → _____

kiva → _____

a ... ~~*a*~~
e ... ~~*a*~~
i ... ~~*a*~~
} ***+oihin***

HUOM!

t~~y~~ö → töihin, m~~a~~a → _____

tie → _____, syy → _____

2) IA/IÄ → IEN → IIN
Partitiivi Genetiivi Mihin-muoto

juna → junia → junien → juniin

kesä → kesiin

korva → _____ kynä → _____

(ovi) ove → oviin pieni → _____

(nai**nen**) naise → naisiin hevonen → _____

(puhe**lin**) puhelime → _____ kirjain → _____

(rakenn**us**) rakennukse → _____ päätös → _____

(työ**tön**) työttömä → _____ vaaraton → _____

a, ä, e +iin

HUOM!

käsi → käsiin, vuosi → _____

3) ITA/ITÄ → IDEN → ISIIN
Partitiivi Genetiivi Mihin-muoto

(osoite) osoitte → osoitteita → osoitteiden → osoitteisiin

parveke → _____, perhe → _____

(rikas) rikka → rikkaisiin, tehdas → _____, sairas → _____

(väsynyt) väsyne → väsyneisiin, onnistunut → _____

kyllästynyt → _____

v +isiin

HUOM!

nopea → nopeita → nopeiden → nopeisiin

vihreä → _____

radio → radioihin, keittiö → _____

MILLOIN ILLATIIVI?

1) Erik lähti pitkälle työmatkalle **moniin** Aasian **maihin**. Hän tutustui **uusiin työkavereihin** ja **työtiloihin**.
   - ***Illatiivi vastaa kysymykseen mihin? tai keihin?***

2) Hän ihastui **korealaisiin ruokiin**. Hän vaihtoi **aikaisempiin lentoihin**.
   - ***Illatiivia käytetään myös monien verbien kanssa. Esimerkiksi: tutustua, ihastua, rakastua, tottua, kyllästyä, pettyä, keskittyä, unohtaa, luottaa, vaihtaa, vastata, ottaa yhteyttä, kuulua, vertailla, olla tyytyväinen/tyytymätön, pukeutua***

8 **Täydennä sopivien sanojen mihin-muodolla.**

osa-aikaisia töitä	**vanhoja kavereita**	**punaisia rattaita**
tylsiä kauppoja	**kylmiä öitä**	**kivoja miehiä**
korkeita hintoja	**uusia tietokoneita**	
kiireisiä viestejä	**värikkäitä drinkkejä**	

a. Hän haluaa palata _____

b. Inkeri kävi baarissa ja ihastui _____

c. Tyyne kävi kaupungilla, mutta pettyi _____

d. Juhani oli mukana ja keskittyi _____

e. Kun olin nuori, rakastuin kaikkiin _____

f. Anna unohti lasten kurahanskat _____

g. Heikki palasi Jyväskylään ja otti yhteyttä _____

h. Aleksi ei lähtenyt Lappiin, koska hän oli kyllästynyt _____

i. Eila soitti Jerelle monta kertaa, mutta Jere ei vastannut

_____

j. Erik ei ostanut uusia talvirenkaita, koska hän oli tyytymätön _____

PUHUTAAN

9 **Keskustelkaa 3–4 hengen ryhmässä seuraavista väitteistä. Järjestäkää väitteet niin, että mielestänne tärkein väite on numero 1 ja vähiten tärkeä on numero 9. Kun olette valmiit, verratkaa järjestystä toisen ryhmän kanssa.**

____ Työaikojen pitää joustaa – joskus tarvitsen aikaa omille asioille.
____ Työpaikalla pitää olla hyvät työvälineet.
____ Työstä pitää saada hyvää palkkaa.
____ Työtehtävän pitää olla järkevä.
____ On tärkeää nähdä työn tulokset.
____ Työpaikan ilmapiiri ja työkaverit ovat tärkeitä.
____ Työpaikalla pitää saada lisää koulutusta.
____ Työpaikan pitää olla rauhallinen ja turvallinen.
____ Työympäristön ja taukotilan täytyy olla mukava.

10 **Miten reagoisit? Kuuntele ja vastaa. Kuulet sen jälkeen esimerkkivastauksen. Muista, että hyviä vastauksia voi olla monia. Jos haluat, voit tehdä tehtävän useamman kerran.**

11 **Kuuntele, kun Matias kertoo, miten hän yhdistää työn ja perheen. Kun kuuntelet, kirjoita käsitekarttaan muistiin tärkeät sanat. Vertaa sitten sanoja parin kanssa ja kuuntele uudelleen. Voit tehdä lisää muistiinpanoja. Kirjoita lopuksi käsitekartan avulla 50–70 sanan kertomus päivästä Matiaksen elämässä.**

Työ

Tykkää

Matias

Aikataulu

Muuta mielenkiintoista

Yksi päivä, monta työtä

Yhä useampi työntekijä tekee kahta työtä. Sivutöitä tehdään usein pienten palkkojen takia. Esimerkiksi kaupan alalla tai siivoustöissä ei yhdellä työllä aina tule toimeen. Jos saa vain osa-aikatyötä, niitä pitää tehdä useampia. Jotkut taas valitsevat osa-aikatyön, koska tarvitsevat joustoa ajankäyttöön.

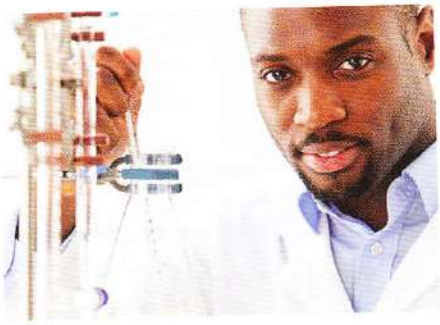

Päivät paikallaan, illat liikkeellä

Salomon Toure, 31, käyttää kulkukorttiaan laboratorion ovella jo seitsemältä aamulla. Hän tekee kansainvälistä tutkimusta. Vaativien tehtävien jälkeen valkoinen takki vaihtuu kuitenkin shortseihin, koska hän opettaa kolmena iltana viikossa tanssikoulussa. Salomon on tyytyväinen töihinsä. "Päivätyö vaatii keskittymistä ja usein paljon istumista, mutta iltaisin saan liikuntaa – ja minulle vielä maksetaan siitä", hän hymyilee.

"Teen töitä kaksivuotisessa projektissa, ja sen takia minulla on määräaikainen sopimus. En voi luottaa siihen, että työni jatkuu ensi vuonna. Koska tulot vaihtelevat, on hyvä, ettei kaikki ole yhden kortin varassa."

Matias hoitaa kotona ja työpaikalla

Matias Multalan, 35, työpäivä lääkäriasemalla alkaa aamukahdeksalta ja loppuu keskipäivällä. Kuusi vuotta alalla ollut Multala tekee töitä noin 20 tuntia viikossa. Multala ansaitsee myös sillä, että hän tekee sairaalan päivystyksiä muutaman kerran kuussa. Osan ajasta hän on kotona pienten lastensa kanssa.

"Osa-aikatyö ja päivystys tuovat vaihtelua", Multala sanoo. "Lääkärin työ on vaativaa, ja haluan pitää ammattitaitoani yllä. Lisäksi perhe saa lisätuloja. Raha menee arkipäivän asioihin, kuten harrastuksiin. Ja kuten monella muulla, myös meillä on asuntolainaa", Multala kertoo.

Jaksan helposti 17 tuntia!

Sofia Kärkkäinen, 24, on töissä kaupan alalla. Hänellä on säännöllinen päivätyö lemmikkieläinliikkeessä. Iltaisin Kärkkäinen siivoaa toimistotaloja, jos joku vakituisista siivoojista sairastuu. "Jaksan tehdä 15–17 tuntia töitä päivässä, kun saan välillä vaihtaa paikkaa. Teen siivoustöitä epäsäännöllisesti. Kesällä teen lisäksi puutarhatöitä."

"Yksi palkka voisi ehkä riittää, mutta ei näillä aloilla voi tienata liikaa. Käteen jäävät tulot kuluvat vuokraan ja opintolainaan. Säästöön ei rahaa jää, vaan kaikki menee arjen pyörittämiseen."

"Osaan kieltäytyä vuoroista, jos en jaksa. Usein minulla on edes yksi vapaapäivä viikossa", Kärkkäinen sanoo. Energiaa hän saa mukavista asiakkaista ja siitä, että työn jälki näkyy. Kun tekee jotain tarpeellista, töihin on kiva mennä – vaikka kahdesti päivässä.

Perustuu osin Sami Takalan artikkeliin *Hieroja-baarimikon työpäivä kestää usein 22 tuntia* (HS 27.1.2015).

ellä on
mmik-
Kärk-
aloja,
ojista
15–17
n saan
een
isesti.
arha-

ä
oilla
n jäävät
a opin-
ahaa
arjen

roista,
lla on
ikossa",
giaa
kkaista
äkyy.
llista,
vaikka

rtikkeliin
kestää
).

12 **Lue teksti *Yksi päivä, monta työtä* ja täydennä tiedot taulukkoon.**

Nimi	On töissä	Tekee kahta työtä, koska	Hyvä puoli on, että
Salomon			
Matias			
Sofia			

13 Yhdistä sana oikeaan selitykseen.

a. saa lisätuloja

b. epäsäännöllisesti

c. vaativa tehtävä

d. pienten palkkojen takia

e. ansaitsee myös sillä

f. osaan kieltäytyä

g. raha, joka palkasta jää käyttöön verojen jälkeen

h. on tyytyväinen työhönsä

i. työllä ei tule toimeen

työ on hänelle sopiva ja mukava

vaikea työ, tarvitaan hyvä koulutus

osaan sanoa ei

palkka työstä ei riitä elämiseen

ei joka päivä tai joka viikko, joskus

saa palkkaa myös siitä

saa enemmän rahaa

koska palkat ovat pieniä

käteen jäävä tulo

OMAT SIVUT

14 **Etsi suomenkielinen blogi, jonka teema kiinnostaa sinua. Katso useammasta blogista, kuinka kirjoittajat esittelevät itsensä. Kirjoita sitten itsestäsi samantyyppinen esittely.**

15 **Keskustelkaa 3–4 hengen ryhmässä. Vertailkaa lopuksi tietojanne muiden ryhmien kanssa.**

- Missä voit tavata ihmisiä, jotka elävät samanlaisessa tilanteessa kuin sinä?
- Missä asioissa nämä kontaktit voivat auttaa sinua?
- Mistä voit saada lisää tietoa esimerkiksi oman kotipaikkasi työ- ja koulutusmahdollisuuksista?

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- ala, -n
- ammattitaito, -taidon
- ansaita [5], ansaitsen + millä
- haitata [4], minua haittaa
- hankala, -n
- hoitopaikka, -paikan
- huolestuttaa [1], minua huolestuttaa
- ihastua [1], ihastun + mihin
- innoissaan
- isovanhemmat
- jaksaa [1], jaksan
- jousto, -n
- jälki, jäljen
- järjestyä [1]
- kansainvälinen, -välisen
- kasvaa [1], kasvan
- keskittyä [1], keskityn + mihin
- kieltäytyä [1], kieltäydyn + mistä
- kokoaikatyö, -n
- kulkukortti, -kortin
- kuulostaa [1], kuulostan + miltä
- kyllästyä [1], kyllästyn + mihin
- käsite, käsitteen
- laina, -n
- lasku, -n
- lastenhoito, -hoidon
- lemmikki, lemmikin
- liike, liikkeen
- luottaa [1], luotan + mihin
- lääketiede, -tieteen
- mahtava, -n
- mielellään
- muistiinpano, -n
- määräaikainen, -aikaisen
- noppa, nopan
- ollenkaan
- osa-aikainen, -aikaisen
- palkka, palkan
- pelinappula, -n
- pelottaa [1], minua pelottaa
- pettyä [1], petyn + mihin
- pitää [1], pidän yhteyttä + mihin
- pulkka, pulkan
- puutarha, -n
- päivystys, päivystyksen
- päiväuni, -unen
- pärjätä [4], pärjään
- päättää [1], päätän
- samoin
- selvitä [4], selviän
- sivutyö, -n
- säästö, -n
- taitaa [1], taidan
- tila, -n
- tilaisuus, tilaisuuden
- toimia [1], toimin
- tottua [1], totun + mihin
- tulla [3], tulen toimeen
- tulo, -n
- tutkimus, tutkimuksen
- tutustua [1], tutustun + mihin
- tyytyväinen, tyytyväisen + mihin
- työlupa, -luvan
- työnantaja, -n
- työvuoro, -n
- ulkomaa, -n
- vaatia [1], vaadin
- vaativa, -n
- vaihdella [3], vaihtelen
- vakituinen, vakituisen
- velka, velan
- äsken

Puhekielen sanat

- biisi, -n = musiikkikappale
- jännä, -n = jännittävä
- netti, netin = verkko, internet
- pomo, -n = esimies
- pyörittää [1], pyöritän = huolehtia esim. kotitöistä, yrityksestä tai projektista
- tienata [4], tienaan = saada rahaa, ansaita
- tyyppi, tyypin = henkilö, ihminen

3

MAALISKUU

ETSITÄÄN HARJOITTELIJOITA

Tässä kappaleessa opit

- Työharjoitteluun liittyvää sanastoa
- Lukemaan työpaikkailmoitusta
- Puhelinfraaseja
- Perusasioita ansioluettelosta
- Perfektin ja pluskvamperfektin käyttöä

TARJOAMME TYÖHARJOITTELUPAIKKOJA OPISKELIJOILLE

HAE NYT! PUTIIKKIX VOI OLLA SINUN TYÖHARJOITTELUPAIKKASI!

PutiikkiX on toiminut jo 12 vuotta. Olemme tähän saakka keskittyneet nettimyyntiin, mutta nyt avaamme myymälän Helsingin keskustaan. Tarjoamme nyt nuorille myyntialan opiskelijoille tai myyntialasta kiinnostuneille mahdollisuuden tutustua työhön myymälässämme.

– Olemme jo vuosien ajan tarjonneet harjoittelupaikkoja monille IT-osaajille nettikaupassamme.
– Nyt tarvitsemme innokkaita ja kielitaitoisia työntekijöitä ja apulaisia uuteen Helsingin myymäläämme.
– Otamme työharjoitteluun osa- ja kokoaikaisia myyntiharjoittelijoita, varastotyöntekijöitä ja vartijoita.
– Tarvitsemme myös muutamia uusia IT-työntekijöitä nettimyyntimme asiakaspalveluun.

Kerro vapaamuotoisessa hakemuksessasi itsestäsi ja kuvaile, minkälaisista tehtävistä olet kiinnostunut. Kerro myös aiemmasta työkokemuksestasi. **Hakemukset tulee lähettää 20.3. mennessä. Liitä mukaan CV.**

Lisätietoja harjoittelupaikoista antaa henkilöstöpäällikkö Stina Kuusela stina.kuusela@putiikkix.fi (IT-työntekijät ja vartijat) tai harjoittelun ohjaaja Petteri Lepola petteri.lepola@putiikkix.fi (myyjät ja varastotyöntekijät), puhelin 021 213 9876.

PutiikkiX

1 **Vastaa kysymyksiin.**

a. Mikä tämä teksti on? _____

b. Kenelle se on tarkoitettu? _____

c. Missä tämä teksti voisi olla? _____

d. Millainen on vapaamuotoinen hakemus? _____

e. Mitä tarkoittaa "PutiikkiX **on toiminut** 12 vuotta"?

- ○ PutiikkiX toimi 12 vuotta, mutta on nyt kiinni.
- ○ PutiikkiX aloitti 12 vuotta sitten ja jatkaa toimintaansa edelleen.
- ○ PutiikkiX lopetti toimintansa 12 vuotta sitten.

f. Mitä tarkoittaa "**olemme tarjonneet** jo vuosien ajan harjoittelupaikkoja"?

- ○ PutiikkiX tarjoaa nyt ensimmäistä kertaa harjoittelupaikkoja.
- ○ PutiikkiX tarjosi harjoittelupaikkoja monta vuotta, mutta tarjoaa nyt vain palkkatyötä.
- ○ PutiikkiX aloitti harjoittelupaikkojen tarjoamisen vuosia sitten ja jatkaa vielä.

g. Miksi PutiikkiX tarvitsee harjoittelijoita? _____

h. Millaista työtä on tarjolla IT-osaajille? _____

i. Miksi lisätietoja antaa kaksi eri henkilöä? _____

j. Mitä tarkoittaa:

tähän saakka _____

kielitaitoinen _____

muutama _____

aiempi työkokemus _____

hakemukset tulee lähettää _____

20.3. mennessä _____

liitä mukaan CV _____

osa-aikainen ja kokoaikainen _____

Soitto harjoittelupaikkaan

Sihteeri: PutiikkiX, Merja Piispanen.
Heikki: Tässä on Heikki Kosonen, hei. Mä haluaisin puhua Stina Kuuselan kanssa.
Sihteeri: Pieni hetki… numero on nyt varattu, mutta jäättekö odottamaan vai soitatteko myöhemmin uudestaan?
Heikki: Mä odotan, kiitos.

• • •

Henkilöstöpäällikkö: Stina Kuusela.
Heikki: Tässä on Heikki Kosonen, hei!
Henkilöstöpäällikkö: Hei.
Heikki: Mä soitan niistä työharjoittelupaikoista, joista oli ilmoitus teidän nettisivuilla.
Henkilöstöpäällikkö: Joo. Minkälaista harjoittelupaikkaa sä olet ajatellut?
Heikki: No mä olen opiskellut IT-alaa eli olen kiinnostunut IT-tuen paikasta.
Henkilöstöpäällikkö: Oletko ollut meillä ennen töissä tai onko sulla muualta IT-alan työkokemusta?
Heikki: En ole ollut teillä, mutta opiskelen nyt ammattikorkeakoulussa ja valmistun insinööriksi. Olen tehnyt opiskelujen ohessa ja kesätöinä IT-alan töitä viimeisen kolmen vuoden aikana.
Henkilöstöpäällikkö: Joo, selvä. Meille on jo tullut jonkin verran hakemuksia eli sun kannattaa kirjoittaa lyhyt vapaamuotoinen hakemus – ihan muutama lause, kerrot millaisia töitä olet tehnyt, mitä olet opiskellut ja miksi sä olet meille kiinnostava hakija. Ja sitten liitä myös CV mukaan.
Heikki: Okei. Onko niistä IT-paikoista ollut paljon kiinnostuneita?
Henkilöstöpäällikkö: IT-alan harjoitteluun on tullut parikymmentä hakemusta ja kolme hakijaa valitaan.
Heikki: Ahaa. Aika kova kilpailu paikoista siis on.
Henkilöstöpäällikkö: Kyllä, monet ovat kiinnostuneita, mutta kirjoita hyvä hakemus ja CV, niin ehkä sua onnistaa!

2 Valitse oikea vaihtoehto.

a. Heikin täytyy odottaa, koska
- ○ Stina Kuusela ei ole huoneessaan
- ○ Stina Kuusela puhuu jonkun muun kanssa
- ○ Stina Kuusela on tauolla.

b. Ilmoitus harjoittelupaikoista oli
- ○ PutiikkiX:n nettisivuilla
- ○ Heikin sähköpostissa
- ○ paikallisessa lehdessä.

c. Heikillä on kokemusta
- ○ myyntitöistä
- ○ tietotekniikka-alasta
- ○ varastotöistä.

d. Heikki on ollut
- ○ vakituisessa työssä
- ○ määräaikaisissa töissä
- ○ vain opiskelemassa.

e. Hakemukseen täytyy laittaa mukaan
- ○ kuvaus itsestä
- ○ tietoa siitä, miksi haluaa harjoittelupaikan
- ○ ansioluettelo.

f. Moni hakija
- ○ ei ole ollut kiinnostunut harjoittelupaikoista
- ○ on ollut kiinnostunut esimiehen paikasta
- ○ on ollut kiinnostunut harjoittelupaikoista.

3 **Valitse laatikosta sopiva sana ja lisää se tekstiin sopivassa muodossa.**

ala kielitaito kesätyöt sähköposti työkokemus hakemus ammattikorkeakoulu työharjoittelusopimus ilmoitus ansioluettelo työharjoittelupaikka haastattelu henkilöstöpäällikkö

a. Heikki on etsinyt _____ netistä.

b. Hän on aina halunnut työskennellä tietoteknisellä _____.

c. Hän näkee mielenkiintoisen _____ netissä.

d. Hän kirjoittaa _____ ja lähettää sen _____.

e. Hakemuksen lukee _____ Stina Kuusela.

f. Heikki on aiemmin ollut _____ Ruotsissa.

g. Heikin _____ on kohtalainen. Hän puhuu suomen lisäksi hyvin englantia ja jonkin verran ruotsia.

h. Heikillä on _____ atk-tuen työstä.

i. Heikki on opiskellut _____ insinööriksi nyt kaksi vuotta.

j. Hän päivittää _____ ja lähettää sen hakemuksensa kanssa.

k. Hän toivoo, että hän pääsee _____ ja saa _____.

4 **Vertaa lauseita vasemmalla ja oikealla. Mieti, miten niiden merkitys eroaa toisistaan. Keskustele parin kanssa.**

a. Millaista harjoittelupaikkaa **olet ajatellut**?	Millaista harjoittelupaikkaa **ajattelit** viime viikolla?
b. **Olen opiskellut** IT-alaa jo kolme vuotta.	**Opiskelin** IT-alaa kolme vuotta sitten.
c. **Oletteko olleet** meillä töissä?	**Olitteko** meillä töissä viime vuonna?
d. **En ole ollut** teillä.	**En ollut** teillä viime kesänä.
e. Meille **on tullut** paljon hakemuksia.	Meille **tuli** paljon hakemuksia.
f. Mitä **olet opiskellut** Suomessa?	Mitä **opiskelit** entisessä kotimaassasi?

KIELIOPPI | Perfekti

- Mä **oon yrittänyt** soittaa sinne harjoittelupaikkaan nyt varmaan kymmenen kertaa, mutta puhelin **on ollut** varattu koko ajan.
- Monet hakijat **ovat** varmaan **soittaneet** sinne tänään, kun ilmoitus oli lehdessä aamulla.
- Toivottavasti kukaan **ei ole** vielä **saanut** sitä paikkaa.
- **Eivät** ne **ole valinneet** sinne vielä ketään, hakuaika jatkuu vielä kaksi viikkoa.

POSITIIVINEN +

Olen
Olet
Hän on
} **(N)NUT/(N)NYT**

Olemme
Olette
He ovat
} **(N)NEET**

NEGATIIVINEN –

En ole
Et ole
Hän ei ole
} **(N)NUT/(N)NYT**

Emme ole
Ette ole
He eivät ole
} **(N)NEET**

HUOM!

Puhekieli:

mä oon lukenu
sä oot syöny
se on tullu

me ollaan oltu
te ootte tavannu
ne on valinnu

mä en oo puhunu
sä et oo juonu
se ei oo opiskellu
me ei olla käyty
te ette oo siivonnu
ne ei oo tehny

1. Luke | a → olen lukenut / olemme lukeneet

leipoa → _____ / _____

2. Syö | dä → olen syönyt / olemme syöneet

tupakoida → _____ / _____

3. Kuunnel | la → olen kuunnellut / olemme kuunnelleet

ajatella → _____ / _____

pes | tä → olen pessyt / olemme pesseet

juosta → _____ / _____

4. tava | ta → olen tavannut / olemme tavanneet

pudota → _____ / _____

5. häiri | tä → olen häirinnyt / olemme häirinneet

valita → _____ / _____

MILLOIN TARVITSET PERFEKTIÄ?

1) **Olen asunut** Suomessa 3 vuotta.
   - ***Kun jokin tekeminen alkoi menneisyydessä ja jatkuu.***

2) Liisa **on valmistunut** insinööriksi. Hän päätti opintonsa viime kuussa.
   - ***Tekeminen tapahtui menneisyydessä, mutta tarkkaa aikaa ei kerrota.***

3) Yöllä **on satanut** lunta. Maa on valkoinen.
   - ***Jotain tapahtui, mutta se huomataan vasta myöhemmin.***

5 Yhdistä lauseen alku sopivaan loppuun.

a. Olemme etsineet
b. Tarjosimme
c. Hän sai mahdollisuuden
d. Emme soittaneet
e. Hän on ollut
f. Hän valmistui
g. Hän ei ole kirjoittanut
h. Hän on hakenut työtä monesta paikasta

- henkilöstöpäällikölle eilen.
- tutustua omaan alaansa.
- kirjanpitäjäksi vuosi sitten.
- mutta ei ole vielä saanut paikkaa.
- hakemusta ja ansioluetteloa vielä.
- uusia työntekijöitä jo kolme viikkoa.
- työharjoittelussa jo kolme kertaa.
- työtä kolmelle harjoittelijalle viime kuussa.

6 Kirjoita sopiva perfekti.

a. Me _____ Suomessa nyt puolitoista vuotta.
b. Hän _____ sairaanhoitajaksi.
c. He _____ monta ammattia itselleen.
d. Te _____ moneen eri työpaikkaan.
e. Me _____ jo kaikkiin kysymyksiin.
f. Sinä _____ niin paljon, että silmäsi ovat punaiset.
g. He _____ jo 11 tuntia. Ehkä heidät pitäisi herättää!
h. Minä _____ monta tuntia. Jalkani ovat jo ihan kipeät.
i. He _____ presidentin. Hän on kuulemma mukava.
j. Te _____ liian pitkään. Nyt teidän täytyy sopia.
k. Kuka _____ täällä? Täällä haisee tupakalta.
l. Hän _____ kampaajalla. Hänellä on nyt lyhyet hiukset.
m. He _____ lapsen. Liisa työnsi pihalla lastenvaunuja.

7 **Kirjoita lauseisiin negatiivinen perfekti. Miksi tarvitset perfektiä tehtävän negatiivisissa lauseissa? Muista myös negatiivisen lauseen objekti!**

Esimerkiksi:

– Kuuntelin viestit vastaajasta äsken. – Minä en ole vielä kuunnellut viestejä vastaajasta.

a. – Olin työharjoittelussa vuosi sitten.

–

b. – Näin kiinnostavan työpaikkailmoituksen eilen.

–

c. – Kävin työhaastattelussa viime viikolla.

–

d. – Luin hakemuksesi eilen.

–

e. – Vastasin ilmoitukseen viikonloppuna.

–

f. – Jätin viestin henkilöstöpäällikön sihteerille.

–

g. – Lähetimme äsken harjoittelupaikkaan sähköpostia.

–

h. – Valitsin viime viikolla kiinnostavat harjoittelupaikat.

–

i. – Tapasimme työharjoitteluohjaajan kaksi päivää sitten.

–

j. – Suunnittelimme ensi viikon ohjelman äsken.

–

k. – Päivitin ja tallensin ansioluetteloni eilen.

–

8 **Suomentien asukkaat kertovat elämästään.**
Kirjoita kokonaiset virkkeet. Mieti, mikä aikamuoto sopii.

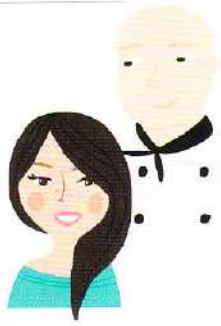

Samuli ja Sunee:

a. Me – asua – Suomi – 2 vuotta.

b. ei mennä – naimisiin.

c. ei hankkia – lapset.

d. Sunee – opiskella – kampaaja – ja – valmistua – viime vuosi.

e. Samuli – työskennellä – TV-kokki – puolitoista – vuosi.

Kalle ja Pekka:

a. me – tavata – kolme – vuosi – sitten.

b. asua – Suomentie – kaksi – vuosi.

c. muuttaa – nykyinen asunto – viime vuosi – maaliskuu.

d. olla – tyytyväinen – elämä – tämä hetki.

e. Kalle – olla – nyt – työ – paikallisradio. Hän – olla – toimittaja.

f. hän – opiskella – yliopisto – tiedotusoppi ja hän – valmistua – toimittaja – kaksi – vuosi – sitten.

Tyyne ja Juhani:

a. me – olla naimisissa – jo – 43 vuosi.

b. me – olla – eläkeläinen.

c. asua – tämä talo – jo – 16 vuosi.

d. tutustua – monet ihmiset – tämä talo.

e. meidän poika – asua – Pariisi. Me – käydä – siellä – muutama – kerta.

f. ei opiskella – vieraat kielet, siksi – ei osata – puhua – ranskaa.

g. olla ihana – että – saada – elää – yhdessä – näin kauan.

h. rakkaus – riittää – tähän saakka.

PUHUTAAN

PUHELINFRAASEJA

- Tässä on Mikko Virtanen, hei!
- Onkohan Stina Kuusela tavattavissa?
- Onkohan Stina Kuusela paikalla?
- Numero on varattu.
- Haluaisin puhua henkilöstöpäällikön kanssa.
- Voinko jättää soittopyynnön?
- Osaatko sanoa, milloin hänelle voi soittaa?
- Palaan asiaan myöhemmin.

9 **Laita Mikon repliikit oikeaan kohtaan.**

- **Olisiko...**
- **Tässä on...**
- **kiitos, soitan myöhemmin uudestaan.**
- **Osaatko sanoa, milloin hän palaa?**
- **paikalla?**

- Anteron Autokorjaamo. Joonas Keto.
- _____ Mikko Sandberg, hei.
- Hei.
- _____ korjaamon omistaja _____
- Valitettavasti ei just tällä hetkellä.
- Ahaa. _____
- No ihan tarkkaan en tiedä, mutta iltapäivällä pitäis olla paikalla.
- No _____
- Selvä juttu.

- **kyllä hän voi soittaa mulle**
- **Työharjoittelupaikkaa olisin kysynyt.**
- **ja numero on**
- **Kiitos!**
- **yrittää vielä itsekin.**
- **Tavoittelen...**
- **Joo. Eli nimi oli...**
- **tässä, hei!**

- Anteron Autokorjaamo. Joonas Keto.
- No, Mikko Sandberg _____
- Hei.
- _____ Antero Pajalaa.
- Joo, hän kävi tässä, mutta ehti jo lähteä. Haluatko, että jätän soittopyynnön?
- Joo _____, mutta voin

  _____
- Selvä. No jos mä otan sen sun numeron, niin hän voi soittaa, jos ehtii.
- _____ Mikko Sandberg, S A N D B E R G

  _____ 01324567.
- Ja mitähän asia koskee?
- _____
- Selvä juttu. Mä jätän viestin.
- _____

OSAATKO NÄMÄ ILMAUKSET?

- Olen opiskellut 3 vuotta ammattikoulussa.
- Olen opiskellut sairaanhoitajaksi.
- Valmistuin bussinkuljettajaksi vuonna 2010.
- Olen ollut työssä 12 vuotta.
- Minulla on viiden vuoden työkokemus rakennusalalta.
- Olen tehnyt kuusi vuotta erilaisia myyntialan töitä.
- Kotimaassani opiskelin yliopistossa, nyt olen ollut kotona lasten kanssa.
- Olen kiinnostunut autonasentajan työstä.
- Olen kiinnostunut ravintola-alasta.
- Aion hakea ammattikouluun lähihoitajalinjalle.
- Aloitan syksyllä tradenomiopinnot ammattikorkeakoulussa.
- Olen suorittanut kotimaassani sairaanhoitajan tutkinnon.

10 **Soitat ja kysyt itsellesi työharjoittelupaikkaa. Kirjoita keskusteluun omat repliikkisi. Kun saat tehtävän valmiiksi, nauhoita keskustelu esimerkiksi puhelimellasi. Lopuksi harjoittele keskustelua parin kanssa.**

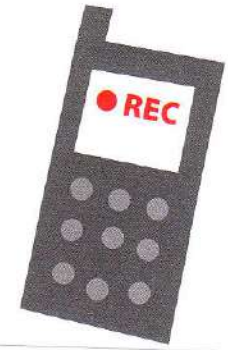

- Työharjoittelupaikka Super-paikka, hei!
- _____
- Ja minkälaisesta työharjoittelusta olisit kiinnostunut?
- _____
- Joo, kerrotko vähän itsestäsi. Millainen koulutus sulla on?
- _____
- OK. Entäs työkokemus? Missä sä oot ollut aiemmin työssä?
- _____
- Joo. Entä Suomessa? Ootko ollut täällä töissä?
- _____
- Entäs kielitaito? Miten hyvin osaat suomea ja muita kieliä?
- _____
- Selvä. Pääsisitkö sä joskus käymään?
- _____
- Hyvä. Annatko vielä sun yhteystiedot, niin me palataan asiaan myöhemmin.
- _____
- Selvä. Hei hei!

11 **Haet harjoittelupaikkaa Anteron autokorjaamosta. Jätä viesti. Kirjoita mitä sanot. Muista esitellä itsesi, kertoa miksi soitat, kerro mitä kautta harjoittelu järjestetään (oppilaitos vai TE-toimisto) ja jätä yhteystietosi. Kun tehtävä on valmis, nauhoita viestisi esimerkiksi omalla puhelimellasi.**

- Hei! Soitit Anteron autokorjaamoon. Emme juuri nyt voi vastata puhelimeen, mutta jätä viesti, niin soitamme sinulle takaisin niin pian kuin mahdollista.

CV

ANSIOLUETTELO 13.3.2016

Heikki Kosonen
s. 5.7.1993
naimaton

Opinnot	– Tekniikan ammattikorkeakoulututkinto-opinnot, tietotekniikan suuntautumisvaihtoehto 1.9.2014– – Keskustan lukio, Jyväskylä 14.8.2009–30.5.2012
Työkokemus	– Atk-tuki. Jyväskylän verovirasto. Kesätyö. Vastasin tietokoneiden ja verkkojen asennuksista ja ohjelmistojen päivityksistä sekä tulostimien ja kopiokoneiden toiminnasta. Jyväskylä 1.6.–30.8.2015 – Atk-tuki. Jyväskylän Kansaneläkelaitos, työharjoittelu ja osa-aikatyö opintojen ohella. Työtehtäviini kuuluivat mm. tietoteknisten ongelmien ratkaiseminen. Opastin henkilökuntaa ohjelmisto- ja laiteongelmissa. Lisäksi selvitin virkailijoiden atk-ongelmia etäyhteydellä. Jyväskylä 30.11.2013–30.11.2015 – Puistotyöntekijä. Tukholman kaupunki, Ruotsi. Kesätyö 2.6.–15.8.2014
Kielitaito	– englanti: erinomainen – ruotsi: hyvä – venäjä: alkeet
Varusmiespalvelus	– Sodankylän jääkäriprikaati 7.7.–18.12.2012
Harrastukset	– Tietokonepelit, salibandy ja koiran hoito.

12 **Lue Heikin ansioluettelo. Vastaa kysymyksiin. Puhu pienessä ryhmässä.**

a. Mitä tietoa on ansioluettelon yläosassa?
b. Kumpi on ansioluettelossa ensin: koulutus vai työkokemus?
c. Onko ansioluettelossa ensin uusi vai vanha työkokemus ja koulutus? Miksi?
d. Mitä tietoa työkokemuksesta ja koulutuksesta kerrotaan?
e. Mitä asioita ansioluettelon lopussa on?
f. Minkälaisia harrastuksia ansioluettelossa kannattaa kertoa?
g. Mitä muuta tietoa ansioluetteloon voi tai kannattaa kirjoittaa?

13 **Lue dialogi. Katso Susanin tummennettuja vastauksia. Mitä ne tarkoittavat? Kuuntele keskustelu ja toista perässä.**

Susan: Susan.
Heikki: Moi Susan! Arvaa mitä tapahtui?
Susan: **No?**
Heikki: Mähän kerroin, että mä aioin hakea sitä harjoittelupaikkaa.
Susan: **Joo.**
Heikki: No, mä soitin sinne ja ne kertoivat, että sinne oli hakenut jotain 20 tyyppiä.
Susan: **Niin?**
Heikki: No mä kirjoitin hakemuksen ja päivitin mun ansioluettelon.
Susan: **Mmm.**
Heikki: Sitten mä tallensin ne ja lähetin ne sille henkilöstöpäällikölle.
Susan: **No hyvä.**
Heikki: Paitsi että… heti kun mä olin lähettänyt ne, niin mä tajusin, että en ollut lähettänyt oikeita liitteitä.
Susan: **Vaan…?**
Heikki: Omia lapsuuskuvia. Muun muassa sellaisia, joissa mulla on koko naama puuron peitossa ja sellaisia, joissa olen puussa ja irvistän ja sellaisia, joissa juoksen alasti järveen.
Susan: **Ei!!!** Mitä? Miten se on mahdollista?
Heikki: No mä en tiedä. Olin tallentanut hakemuksen ja CV:n nimellä "Hakemus" ja lapsuudenkuvat olin tallentanut nimellä "Hakeus". Hakeus oli meidän kesäpaikan nimi lapsena.
Susan: Mikä ihmeen Hakeus? Mikä nimi se semmoinen on? Eihän se edes tarkoita mitään.
Heikki: Ei niin, mutta se kuitenkin oli meidän kesäpaikan nimi ja olin ajatellut, että printtaan ja lähetän äidille niitä kuvia ja siksi olin tallentanut ne koneelle. Ja sitten mä tietenkin vahingossa lähetin ne kuvat sille henkilöstöpäällikölle.

14
15
16

Susan: Ei oo totta! **Mä en kestä!** No mitä sä sitten teit?
Heikki: No mitäs luulet? Kirjoitin nopeasti uuden viestin ja kerroin, että olin vahingossa lähettänyt väärän tiedoston.
Susan: No voi hitsi sun kanssa. Sä oot kyllä aika uskomaton.
Heikki: Mutta arvaa mitä?
Susan: **Ai** vielä jotain?
Heikki: Joo. Mä sain kutsun haastatteluun!
Susan: **Ai!** Mutta sehän on mahtavaa. Tsemppiä!

14 **Kirjoita viidellä lauseella, mitä Heikille tapahtui.**

15 **Lue Susanin ja Heikin keskustelu. Lue lauseparit a–e ja alleviivaa jokaisesta kohdasta se, joka tapahtui ensin.**

a. Heikki soitti työharjoittelupaikkaan. / Työharjoittelupaikkaan haki 20 ihmistä.
b. Heikki lähetti hakemuksen työharjoittelupaikkaan. / Heikki tajusi, että liite oli väärä.
c. Heikki tallensi CV:n nimellä "hakemus". / Heikki lähetti lapsuudenkuvat.
d. Heikki ajatteli, että lähettää kuvat äidilleen. / Heikki lähetti kuvat työharjoittelupaikkaan.
e. Heikki kirjoitti uuden viestin, jossa selitti tilanteen. / Heikki lähetti väärän viestin.

16 **Katso Susanin ja Heikin keskustelusta seuraavat kohdat. Kirjoita verbit.**

a. Heikki _____ harjoittelupaikkaan.
Sinne _____ 20 tyyppiä.
b. Heikki _____ hakemuksen ja ansioluettelon ja
hän _____, että ei ollut lähettänyt oikeita liitteitä.
c. Heikki _____ hakemuksen ja myöhemmin hän
vahingossa _____ lapsuudenkuvat henkilöstöpäällikölle.
d. Heikki _____ henkilöstöpäällikölle uuden viestin ja kertoi,
että _____ vahingossa väärän tiedoston ensin.

Kaksi asiaa tapahtuu menneisyydessä. Millä tavalla verbiin merkitään se, mikä tapahtui aiemmin?

KIELIOPPI | Pluskvamperfekti

– Susan kertoi minulle eilen, että hän **oli ollut** viime viikolla työhaastattelussa.
– Ihan totta?
– Joo. Haastattelu **oli mennyt** hyvin, siellä **oli ollut** kolme haastattelijaa, jotka **olivat olleet** ystävällisiä ja **kysyneet** mukavia kysymyksiä. Susan **ei ollut jännittänyt** ollenkaan.
– No kuulostaapa hyvältä!

POSITIIVINEN +		NEGATIIVINEN –	
Olin **Olit** **Hän oli**	**(N)NUT/(N)NYT**	**En ollut** **Et ollut** **Hän ei ollut**	**(N)NUT/(N)NYT**
Olimme **Olitte** **He olivat**	**(N)NEET**	**Emme olleet** **Ette olleet** **He eivät olleet**	**(N)NEET**

MILLOIN TARVITSET PLUSKVAMPERFEKTIÄ?

1) Näin keskiviikkona Liisan. Hänellä oli lyhyet hiukset, koska hän **oli käynyt** tiistaina kampaajalla.
   ▶ ***Kun kerrotaan, mitä oli tapahtunut menneisyydessä ennen kuin jotain muuta tapahtui.***

2) Menin keittiöön, kun **olin herännyt**. Lähdin ulos, kun **olin juonut** kupin kahvia.
   ▶ ***Kertomuksissa, kun aikajärjestys rikotaan. (Vertaa imperfekti, kun asiat kerrotaan aikajärjestyksessä: "Heräsin aamulla ja menin sitten keittiöön. Keittiössä join kupin kahvia ja lähdin sitten ulos.")***

3) Näin Liisan keskiviikkona. Hän kertoi, että **oli nähnyt** Maijan tiistaina. Maija **oli sanonut**, että hänen koiransa **olivat karanneet** maanantaina **eivätkä** ne **olleet palanneet** kotiin. Maija **oli ollut** surullinen.
   ▶ ***Kun referoidaan, mitä joku kertoi aiemmista tapahtumista.***

PUHUTAAN

17 **Kuuntele dialogi ja vastaa, onko väite oikein vai väärin.**

	O	V
a. Kalle ja Pekka aikovat lähteä ulkoilemaan.	☐	☐
b. Asiat sujuivat alkuperäisen suunnitelman mukaan.	☐	☐
c. Marja on todennäköisesti terve.	☐	☐
d. Mies oli viettänyt yön Marjan luona.	☐	☐
e. Mies käyttäytyi kohteliaasti.	☐	☐
f. Tyyne tykkäsi kovasti Marjan entisestä miehestä.	☐	☐
g. Tyyne aikoo ottaa selvää miehestä.	☐	☐

18 **Juoruilua. Kuuntele ensin Tyynen, Kallen ja Pekan keskustelu rappukäytävässä. Katso sitten Tyynen ja Oscarin keskustelu. Tyyne on Oscarin kahvilassa ja kertoo, mitä Kalle ja Pekka olivat kertoneet hänelle. Valitse laatikosta sopiva verbi sopivaan kohtaan ja käytä sitä pluskvamperfektissä. Miksi tarvitset tässä tehtävässä pluskvamperfektiä?**

haluta	**kävellä**	**olla**	**sanoa**
nähdä	**jutella**	**sopia**	**tietää**
lähteä (negatiivinen)	**tulla (negatiivinen)**	**ehtiä (negatiivinen)**	**avata**
puhua	**olla**	**tavata**	**kertoa**
voida (negatiivinen)	**jäädä**	**pitää**	
esitellä	**siivota**	**mennä**	

- *Tyyne:* Mä näin eilen Kallea ja Pekkaa. Arvaa mitä ne kertoivat?
- *Oscar:* No?
- *Tyyne:* Marja Hirvelällä, joka asuu meidän talon neljännessä kerroksessa, **a.** _____ joku miesvieras.
- *Oscar:* Ihan totta?
- *Tyyne:* Joo. Kalle ja Pekka **b.** _____ Marjan kanssa tiistaina, että lähtevät yhdessä keskiviikkona hiihtämään.

Oscar: Joo?

Tyyne: No tiistai-iltana Kalle ja Pekka **c.** _____, että Marja **d.** _____ kotiin yksin, vaan jonkun vieraan miehen kanssa.

Oscar: Ai jaa?

Tyyne: Joo. Marja **e.** _____ miehen Kallelle ja Pekalle.

Oscar: Jaa, no mikä sen nimi on?

Tyyne: Ai pahus, kun mä en muistanut kysyä! No mutta joka tapauksessa Kalle ja Pekka **f.** _____ ne sattumalta pihalla, kun Marja **g.** _____ kotiin sen miehen kanssa.

Oscar: Aha.

Tyyne: Pekka sanoi, että mies **h.** _____ komea. Ja ne **i.** _____ nopeasti sisään, mies **j.** _____ Marjalle oven. Että käytöstapoja on, kohtelias mies, se on hyvä merkki. Ja koko ajan se mies **k.** _____ Marjaa kädestä kiinni.

Oscar: No voi. Onpa söpöä.

Tyyne: Joo. Ja Pekka kertoi, että se **l.** _____ miehen kanssa muutaman sanan. Ne **m.** _____ säästä jotain. Ja Marja **n.** _____, että **o.** _____ koko päivän. Ajattele, varmaan se **p.** _____ jo aamulla, että illalla tulee vieraita. Se **q.** _____, että asunto on siisti, kun tulee sulhaskandidaatti kylään.

Oscar: Heh. Saattaa olla.

Tyyne: Keskiviikkona aamulla Marja **r.** _____ pojille, ettei voikaan lähteä hiihtämään.

Oscar: Eli se mies **s.** _____ vielä pois?

Tyyne: Niin, niin. Se **t.** _____ yöksi Marjan luokse. Ja siksi Marja **u.** _____ lähteä poikien kanssa hiihtämään.

Oscar: Joo joo. No pidetään peukkuja Marjalle.

Tyyne: Joo. Sitähän minäkin tässä toivon ja pelkään, että onko se kunnollinen mies. Ettei vaan ole joku huijari. Siitä Pekka ja Kalle eivät osanneet sanoa mitään, kun ne **v.** _____ puhua sen kanssa kovin pitkään.

Oscar: No toivotaan parasta! Ei se Marja varmaan mitään huonoa miestä enää ota. Täytyy kutsua niitä vaikka kahville.

Tyyne: Joo, teepä se! Jutellaan sitten taas lisää!

19 **Lue nyt uudestaan Heikin ja Susanin keskustelu sivuilla 66–67. Kerro parillesi, mitä Heikille oli tapahtunut. Parin tehtävä on reagoida kertomukseen sopivalla tavalla: "mmm, joo, niin, ai, ai jaa, ei, miten niin..."**

Heikin elämä

0 vuotta:	Heikki syntyy, isosisko Helena on 2 vuotta.
3 vuotta:	Menee päiväkotiin.
6 vuotta:	Alkaa pelata jalkapalloa, menee eskariin.
7 vuotta:	Menee kouluun.
8 vuotta:	Perhe muuttaa Lahdesta Jyväskylään.
10 vuotta:	Oikea käsi murtuu onnettomuudessa.
12 vuotta:	Matkustaa ensimmäisen kerran ulkomaille, Espanjaan.
13 vuotta:	Saa ensimmäisen tietokoneensa.
14 vuotta:	Heikin äiti sairastuu syöpään.
15 vuotta:	Ensimmäinen kesätyö: kerää mustikoita ja myy niitä torilla.
16 vuotta:	Tapaa Ullan ja alkaa seurustella Ullan kanssa. Menee lukioon.
17 vuotta:	Äiti kuolee, Heikki matkustaa kesällä Englantiin.
18 vuotta:	Eroaa Ullan kanssa, pysyvät ystävinä, saa ajokortin, ostaa koiran, yrittää löytää uuden tyttöystävän.
19 vuotta:	Kirjoittaa ylioppilaaksi, menee armeijaan.
20 vuotta:	Pääsee armeijasta, hakee opiskelemaan Jyväskylän ammattikorkeakouluun, ei pääse. Aloittaa osa-aikatyöt KELAssa atk-tukihenkilönä. Aloittaa nettideittailun. Ostaa auton.
21 vuotta:	Hakee ja pääsee ammattikorkeakouluun opiskelemaan tieto- ja viestintätekniikan insinööriksi. On kesätöissä Ruotsissa, muuttaa syksyllä Helsinkiin.
22 vuotta:	On työharjoittelussa. Myy autonsa pois. Alkaa säästää asuntoon.
23 vuotta:	Pääsee uuteen työharjoitteluun. Ei seurustele, on tavannut joitakin tyttöjä netin kautta, mutta on sinkku. Pelaa jalkapalloa, on kiinnostunut tietokoneista, on edelleen ystävä Ullan kanssa.

20 **Katso Heikin elämän aikajanaa ja täydennä lauseet. Mieti tarkasti, käytätkö imperfektiä, perfektiä, pluskvamperfektiä vai preesensiä. Osa verbeistä on annettu valmiiksi.**

a. Heikki _____ 23 vuotta sitten.
b. Helena _____ 2 vuotta aiemmin.
c. Heikki _____ eskariin ja _____ pelata jalkapalloa samana vuonna.
d. Heikki _____ jalkapalloa nyt 20 vuotta.
e. Heikki _____ alakoulussa yhden vuoden, kun perhe _____ Jyväskylään.
f. 12-vuotiaana hän _____ Espanjaan.
g. Heikki _____ 3 kertaa ulkomailla: Espanjassa, Englannissa ja Ruotsissa.
h. Heikki _____ tietokoneita nyt 10 vuotta.
i. Ensimmäisenä kesätyönä 15-vuotiaana Heikki _____ mustikoita.
j. Heikki _____ Ullan 16-vuotiaana. He _____ kaksi vuotta.
k. Heikin äiti _____ kun Heikki oli 17. Äiti _____ syöpää kolme vuotta ennen kuolemaansa.
l. 18-vuotiaana Heikki ja Ulla _____. He _____ ystävinä tähän päivään asti.
m. Samana vuonna Heikki _____ ajokortin, ja koska hän _____ (löytää, negatiivinen) uutta tyttöystävää, hän _____ (tuntea) itsensä yksinäiseksi ja _____ koiran.
n. Kun Heikki _____ (päästä) ylioppilaaksi, hän _____ armeijaan.
o. Armeijan jälkeen Heikki _____ (hakea) opiskelemaan Jyväskylän ammattikorkeakouluun. Hän _____ (päästä, negatiivinen), ja siksi hän _____ osa-aikatyöt KELAn ATK-tukihenkilönä.
p. Kun hän _____ (työskennellä) vuoden KELAssa, hän pääsi opiskelemaan.
q. Hän _____ (muuttaa) Helsinkiin ja hän _____ Helsingissä nyt 2 vuotta.
r. Helsingissä hän _____ moniin uusiin ystäviin ja hän _____ (viihtyä) hyvin. Mutta tyttöystävää hän _____ (löytää, negatiivinen) vaikka _____ (etsiä) ahkerasti.
s. Kun hän _____ Helsingissä vuoden, hän _____ (alkaa) säästää omaan asuntoon.
t. Nyt hän _____ (opiskella) ja _____ insinööriksi vuoden kuluttua.

21 **Tee parille 8 kysymystä Heikin elämästä. Vastaa parin kysymyksiin.**

- Tämä on päivitetty **ansioluetteloni**.
- Huomasitko **ilmoituksemme** lehdessä?
- Voit lähettää **hakemuksesi** osoitteeseen stina.kuusela@putiikkix.fi.

Omistusliite valitaan persoonan mukaan:

minun tehtävä**ni**	**meidän** tehtävä**mme**
sinun tehtävä**si**	**teidän** tehtävä**nne**
hänen tehtävä**nsä**	**heidän** tehtävä**nsä**

MILLOIN TARVITSET OMISTUSLIITETTÄ?

1) Ovatko tässä kaikki (**sinun**) **paperisi**? **Hänen hakemuksensa** luettiin kokouksessa.
   ▶ ***Kun edessä on / voisi olla persoonapronominin genetiivi.***

2) Kerroimme **omista kokemuksistamme**.
   ▶ ***Oma-sanan jälkeen.***

3) He antoivat puhelinnumeronsa **toisillensa**. Hän esitteli **itsensä** minulle.
   ▶ ***Toinen ja itse-pronomineissa.***

4) Tulen **mielelläni** haastatteluun. Olemme **pahoillamme**, mutta paikka on jo mennyt. Tulen keskustelemaan **kanssasi** tiistaina.
   ▶ ***Mielellään, kanssa, pahoillaan.***

! HUOM!
kirjani
pöytäsi alla
hakemuksenne

mun kirja
sun pöydän alla
teidän hakemukset

Perusmuodossa omistusliitteen kanssa vahva KPT (ajattele mihin-muotoa!)
pöytä: Tämä on pöytä. Tämä on pöy**t**äni. (mihin: pöytä-än)
parveke: Tämä on parveke. Tämä on parve**kk**eeni. (mihin: parvekkee-seen)
käsi: Käsi on taskussa. Kä**t**esi on taskussa. (mihin: käte-en)
hakemus: Hakemus on myöhässä. Hakemuksesi on myöhässä. (mihin: hakemukse-en)

Genetiivi, mihin ja t-monikko: loppukonsonantti katoaa ja vahva KPT
pöydä**n** alla ⟶ Läppärini on pöy**t**äni alla.
laukkuu**n** ⟶ Laita kirja lau**kk**uusi.
lipu**t** ⟶ He antoivat minulle li**pp**unsa.

Vokaaliloppuiset muodot: nsa/nsä = Vn
Rakastan hänen veljeä**nsä** = Rakastan hänen veljeä**än**.
He odottivat tavaroita**nsa**. He odottivat tavaroita**an**.
Hän soittaa veljelle**nsä**. Hän soittaa veljelle**en**.

HUOM!
Kun kirjoitat tekstiä, älä käytä turhaan persoonapronominia, vaan omistusliitettä ja verbin persoonapäätettä. Tekstisi kuulostaa asiallisemmalta ja tyylikkäämmältä, kun et toista pronominia.

22 **Muuta puhekielen ilmaukset kirjakielisiksi.**

a. Missä mun läppäri on?

b. Mä oon ettiny mun silmälaseja nyt kolme tuntii.

c. Tuutko sä hyvin juttuun sun esimiehen kanssa?

d. Kerrotko itestäs?

e. Se oli lähettäny vahingossa sen vanhat valokuvat sen pomolle.

f. Meidän firmaan tuli uus työntekijä viime viikolla.

g. Mä haluun tutustuu paremmin mun työkaveriin.

h. Voitko sä vaihtaa sun vapaapäivää mun kanssa?

i. Se on jo pitkään keskittyny sen lopputestiin.

j. Se oli jutellu sen ongelmista sen äidin kanssa.

23 **Korjaa Heikin teksti paremmaksi. Kirjoita vihkoon.**

Moi!

Minä olen Heikki Kosonen. Minä opiskelen ammattikorkeakoulussa.

Minä valmistun insinööriksi kahden vuoden kuluttua.

Minun opiskeluni alkoi viime syksynä ja silloin minä muutin Helsinkiin.

Minun tavoitteeni on päästä työharjoitteluun, ja kun minun työharjoitteluaika loppuu, minä yritän etsiä minulle minun oman alan kesätyön.

Jos te olette kiinnostuneita ja te haluatte jutella minun kanssa ja kuulla minusta enemmän, minä tulen mielellään kertomaan lisää minusta.

Ystävällisin terveisin

Heikki

OMAT SIVUT

24 **Mitä olet tehnyt?**

- Oletko asunut monessa maassa? Missä?
- Oletko opiskellut ammatin? Minkä ammatin ja missä?
- Oletko tehnyt monia erilaisia töitä? Mitä?
- Oletko suunnitellut, mitä teet 5 vuoden kuluttua? Mitä?
- Oletko hakenut töitä? Mistä?
- Oletko opiskellut muita kieliä kuin suomea? Mitä?
- Oletko ollut työharjoittelussa? Missä olit?
- Mitkä alat kiinnostavat sinua?
- Oletko kirjoittanut työhakemuksen ja ansioluettelon?
- Oletko lukenut työpaikkailmoituksia? Mitä paikkoja? Mistä työharjoittelupaikkoja voi löytää?
- Oletko pyytänyt ja saanut apua työnhaussa? Millaista?

25 **Puhu parin kanssa. Kuinka hyvin tunnet Suomen? "Oletko koskaan...?" Pari vastaa ja kertoo myös milloin (ja kun kerrotaan tarkka aika, käytetään imperfektiä).**

Esimerkiksi:
- Oletko koskaan kävellyt metsässä? – Joo, olen. Kävelin metsässä viime viikonloppuna. / – En ole.

- Oletko juhlinut vappua ja juhannusta?
- Oletko nähnyt revontulia? Missä?
- Oletko käynyt Alkossa?
- Oletko hiihtänyt talvella? Missä? Miten se sujui?
- Oletko kuunnellut suomalaista musiikkia? Mitä?
- Oletko oppinut syömään salmiakkia?
- Oletko tottunut olemaan hiljaa bussissa?
- Oletko tehnyt itse pullaa?
- Oletko käynyt kesämökillä? Missä mökki oli?
- Oletko kerännyt marjoja metsässä?
- Oletko koskaan maistanut piparkakkuja?
- Oletko koskaan leiponut munkkeja?
- Oletko koskaan jutellut joulupukin kanssa?
- Oletko koskaan pelannut pesäpalloa?
- Oletko koskaan kiroillut suomeksi?
- Oletko pessyt mattoja ulkona kesällä?
- Oletko matkustanut laivalla Viroon tai Ruotsiin?
- Oletko nähnyt unia suomeksi?

26 **Tee oman elämäsi aikajana ja kirjoita elämäsi tärkeimmät tapaukset tarinana.**

27 **Kirjoita CV. Sijoita pohjaan otsikot: ANSIOLUETTELO, IT-osaaminen, päivämäärä, koulutus, harrastukset, henkilötiedot, muuta, työkokemus, kielitaito. Kirjoita otsikoiden alle omat tietosi. Kirjoita CV:si puhtaaksi tietokoneella.**

Henkilötiedot

ANSIOLUETTELO ___ / ___ / 20___

28 **Jos opiskelet nyt, tutustu oman oppilaitoksesi työharjoittelusopimukseen.**

29 **Haastattele jotakin opiskelijaa, joka on ollut työharjoittelussa. Millaista harjoittelussa oli? Missä hän oli? Mitä töitä hän teki? Oliko ongelmia, mitä? Mikä oli parasta? Mitä hän tekisi toisin? Mitä kannattaa ottaa huomioon?**

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- aiempi, aiemman
- aikajana, -n
- aikoa [1], aion
- ala, -n
- alasti
- alkeet
- ansioluettelo, -n
- apulainen, apulaisen
- asennus, asennuksen
- asia koskee + P
- asiakaspalvelu, -n
- erinomainen, erinomaisen
- esimies, -miehen
- haista [3], haisen + miltä
- hakea [1], haen + mihin/mille
- hakemus, hakemuksen
- henkilöstöpäällikkö, -päällikön
- henkilötieto, -tiedon
- huijari, -n
- irvistää [1], irvistän
- IT-tuki, IT-tuen
- jatkua [1]
- joka tapauksessa
- joulupukki, -pukin
- juhannus, juhannuksen
- jäädä [2], jään odottamaan
- keskittyä [1], keskityn + mihin
- kilpailu, -n
- kirjoittaa [1], kirjoitan ylioppilaaksi
- kokoaikainen, -aikaisen
- koulutus, koulutuksen
- kunnollinen, kunnollisen
- kuulemma
- kuvaus, kuvauksen
- laite, laitteen
- liittää [1], liitän
- linja, -n
- lisätieto, -tiedon
- lukio, -n
- mahdollisuus, mahdollisuuden
- maistaa [1], maistan
- mihin + mennessä
- munkki, munkin
- murtua [7], murrun
- muun muassa
- myymälä, -n
- myyntiala, -n
- ohjelmisto, -n
- olla [3], olen paikalla
- olla [3], olen tavattavissa
- onnistaa [1], minua onnistaa
- opinto, opinnon
- osa-aikainen, -aikaisen
- ottaa [1], otan huomioon
- palata [4], palaan asiaan
- pesäpallo, -n
- piparkakku, -kakun
- printata [4], printtaan
- pysyä [1], pysyn
- päivittää [1], päivitän
- rakennusala, -n
- ratkaista [3], ratkaisen
- revontuli, -tulen
- sairastua [1], sairastun + mihin
- salibandy, -n
- salmiakki, salmiakin
- sattumalta
- selvittää [1], selvitän
- seurustella [3], seurustelen
- soittopyyntö, -pyynnön
- suorittaa [1], suoritan
- suunnitelma, -n
- suuntautumisvaihtoehto, -vaihtoehdon
- säästää [1], säästän
- söpö, -n
- tallentaa [1], tallennan
- tarjota [4], tarjoan
- tarkka, tarkan
- tarkoittaa [1], tarkoitan
- tavoitella [3], tavoittelen
- toimia [1], toimin
- tuki, tuen
- työharjoittelupaikka, -paikan
- työkokemus, -kokemuksen
- uudestaan
- vahingossa
- vakituinen, vakituisen
- vapaamuotoinen, -muotoisen
- vappu, vapun
- varastotyöntekijä, -n
- varattu, varatun
- verovirasto, -n
- virkailija, -n
- yhteystieto, -tiedon
- yrittää [1], yritän

Puhekielen sanat

- Arvaa mitä?
- eskari, -n = esikoulu
- huono tuuri = huono onni
- läppäri, -n = kannettava tietokone (lap top)
- Mä en kestä!
- naama = kasvot
- ollaan käyty = olemme käyneet
- ollaan oltu = olemme olleet
- pitää [1], pidän peukkuja = toivoa onnea jollekin
- putiikki, putiikin = (pieni) kauppa
- renttu = huonotapainen ihminen
- tarkkaan = tarkasti
- Tsemppiä! = Onnea!
- tulla [3], tulen juttuun = tulla toimeen
- Voi hitsi!

4

HUHTIKUU

HYVÄT HAKIJAT

Tässä kappaleessa opit

- Lukemaan työpaikkailmoituksia
- Valmistautumaan työpaikkahaastatteluun
- Passiivin käyttöä
- Hoitajaksi ja hoitajana -muotojen käyttöä

Oscarin kahvila on suosittu. Siellä käydään aamukahvilla ja syödään lounasta. Joskus kahvila on auki illallakin, ja silloin soitetaan bossa novaa. Kahvilassa on paljon töitä: Oscarin täytyy käydä ostamassa kahvia ja ruokatarvikkeita, tehdä ruokaa, tiskata ja siivota. Oscarille kuuluvat myös kaikki paperityöt.

Hän nauttii, kun pöydissä jutellaan ja ihmiset viihtyvät. Joskus hän on kuitenkin illalla ihan poikki.

Kesäksi Oscar aikoo hankkia apulaisen. Hän laittoi helmikuussa ilmoituksen kahvilan seinälle, ja nyt hänellä on pöydällä 39 hakemusta. Hän on luvannut vastata kaikille hakijoille viimeistään kahden viikon kuluttua. Koska hakemuksia on paljon, Oscar on pyytänyt Inkerin avukseen. He lukevat hakemuksia yhdessä.

Etsitään reipasta kahvila-apulaista! Työaika 18–24 h/vko. Tehtäviin kuuluu mm. astioiden peseminen, kahvinkeitto, pullien paistaminen, kahvilan siisteydestä huolehtiminen ja muut kahvilan työt. Hygieniapassi tarvitaan. Ajokortti plussaa, mutta ei välttämätön. Työ alkaa 15.5. ja päättyy 31.8. Hakemukset 31.3. mennessä oscar.henrique@pikkukuuba.com.

- *Oscar*: Ota sä puolet, mä otan puolet. Laitetaan hyvät hakemukset tähän pinoon.
- *Inkeri*: No millanen sun mielestä on hyvä hakija? Mitä sen pitää osata?
- *Oscar*: On hyvä, jos on kassakokemusta ja jos on kiinnostunut ruoasta ja hyvästä kahvista. Asiakaspalvelussa täytyy olla oma-aloitteinen ja iloinen. Ei saa seisoa tumput suorina. Ajokortti on plussaa.
- *Inkeri*: Mites kielitaito?
- *Oscar*: No suomea pitää osata hyvin, ja englantia. Jos osaa espanjaa, tosi hyvä!
- *Inkeri*: Hehheh, just joo. Katotaan, mitä täältä löytyy.

Hakemukset ovat hyviä. Oscar ja Inkeri lukevat papereita ja juttelevat pitkään. Lopulta Oscar valitsee kolme hakijaa, jotka hän kutsuu haastatteluun seuraavalla viikolla. Kun kaikki on valmista, kello on jo aika paljon.

- *Inkeri*: Menipä ilta nopeasti! Ulkona on jo pimeää.
- *Oscar*: Niin on. Mitä jos mä saatan sinut kotiin?
- *Inkeri*: Se olis mukavaa. Lähdetään saman tien!

1 **Tässä ilmoituksessa on seitsemän asiaa väärin. Vertaa ilmoitusta Oscarin ilmoitukseen edellä ja korjaa virheet.**

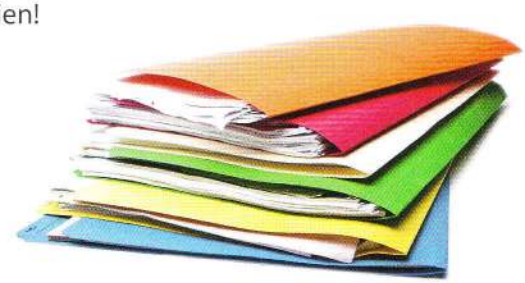

Etsitään hidasta kahvila-apulaista! Työaika 18–24 h/kk. Tehtävistä puuttuu mm. astioiden peseminen, kahvinkeitto, pullien keittäminen, kahvilan sotkeminen ja muut kahvilan työt. Anniskelupassi tarvitaan. Ajokortti hyödyllinen, mutta ei välttämätön. Työ alkaa 15.5. ja jatkuu 31.8. Hakemukset viimeistään 31.3. oscar.henrique@pikkukuuba.com.

2 **Oscar on kirjoittanut muistiin kolmen kiinnostavan hakemuksen tärkeät tiedot. Vertaile tietoja ja keskustele parin kanssa, miksi Oscar ajattelee, että tietyt asiat ovat kahvila-apulaisen työssä hyviä puolia (+) ja tietyt huonoja (-). Valitkaa lopuksi paras hakija.**

LINDA

+ työkokemusta hampurilaispaikasta
opiskelee kokiksi
harrastaa jalkapalloa, matkustelee ja käy kuntosalilla

— voi aloittaa vasta 1.6. koulu jatkuu jo 14.8.
haluaa tehdä töitä 30-40 tuntia viikossa

HAMED

+ ollut työharjoittelussa lounasravintolan keittiössä, pomo suosittelee
harrastaa ruoanlaittoa ja soittaa kitaraa
ajokortti (B)

— ei kassakokemusta
ei kirjoita kovin hyvin suomea

MIRKA

+ harrastaa leipomista, kakkublogissa hienoja kuvia
tekee vapaaehtoistyötä ohjaajana lasten iltapäiväkerhossa
osaa englantia, ruotsia, saksaa ja venäjää

— 15-vuotias
ei kassakokemusta

3 **Täydennä ristikko.**

a. tykätä olla jossain paikassa
b. ei yksin
c. sanoa ihan varmasti
d. ei talveksi vaan
e. ei nopea
f. pestä astiat
g. tosi väsynyt eli ihan
h. nopea ja oma-aloitteinen
i. olin töissä sairaalassa ja päiväkodissa
j. työtehtävä, jossa autetaan muita
k. tehdä aktiivisesti vapaa-aikana

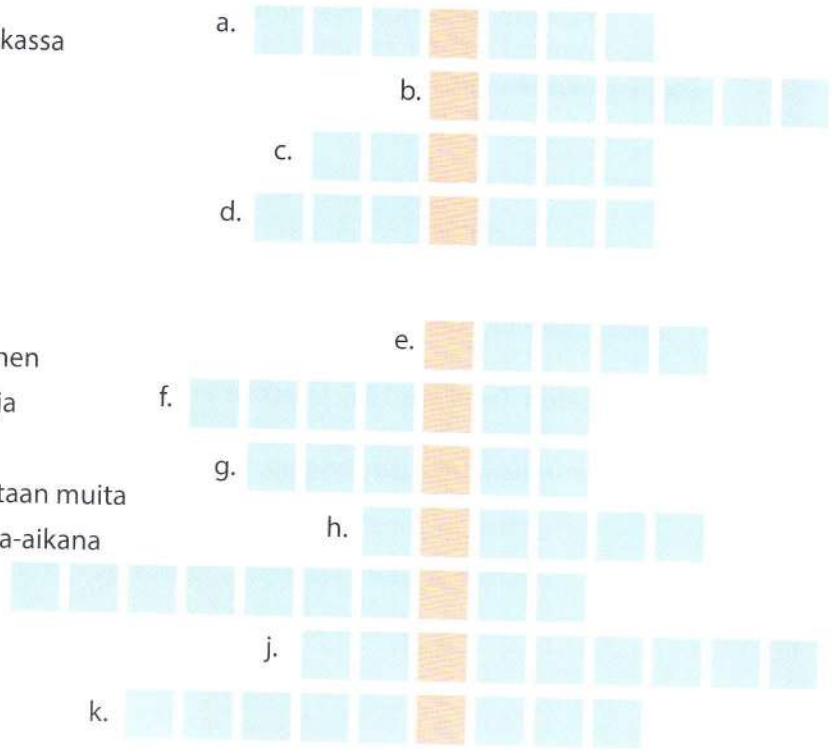

4 **Etsi työpaikkailmoituksia ja tutki, millaisia työntekijöitä niissä haetaan. Jos työpaikkailmoituksessa on pitkä teksti, työntekijää kuvaavat sanat löytyvät usein tekstin osasta, joka alkaa esimerkiksi näin:**

Nyt haetaan/haemme…

Hakijalta odotetaan / Odotamme sinulta…

Tehtävä vaatii…

Etsitään/etsimme…

Hakijalta edellytetään/edellytämme…

Mitkä näistä adjektiiveista löydät ilmoituksista? Mitkä sanat esiintyvät useimmin? Vertaa parin kanssa.

sosiaalinen	aktiivinen	luova
yhteistyökykyinen	reipas	kärsivällinen
positiivinen	ripeä	hauska
joustava	luotettava	ystävällinen
oma-aloitteinen	rehellinen	huumorintajuinen
itsenäinen	järjestelmällinen	ahkera
motivoitunut	täsmällinen	vastuuntuntoinen
kokenut	tarkka	

Kirjoita tähän 6–10 adjektiivia, jotka ovat suosittuja työpaikkailmoituksissa.

5 **Lue väittämät ja merkitse rasti (X) sen mukaan, kumman väittämän kanssa olet samaa mieltä. Jos olet ihan samaa mieltä, merkitse rasti lähelle väittämää. Jos et osaa sanoa, merkitse rasti keskelle.**

a. Olen epävarma muiden seurassa	○	○	○	○	○	Viihdyn työpaikalla muiden kanssa
b. Kun työskentelen ryhmässä, kuuntelen paljon	○	○	○	○	○	Kun työskentelen ryhmässä, puhun paljon
c. Työpaikalla tärkeää on rauha	○	○	○	○	○	Tärkeitä ovat uudet ihmiset ja erilaiset tehtävät
d. En kerro omista asioistani töissä	○	○	○	○	○	Olen avoin
e. Joskus puhun ennen kuin ajattelen	○	○	○	○	○	Haluan ensin ajatella asiaa ja puhun vasta sitten
f. Ideointi on mielenkiintoista	○	○	○	○	○	Tykkään työskennellä systemaattisesti
g. On kiva aloittaa työ	○	○	○	○	○	On kiva saada työ valmiiksi
h. Osaan hyvin oman alani teoriaa	○	○	○	○	○	Osaan hyvin oman alani käytännön työt
i. Opin mielelläni uutta	○	○	○	○	○	Teen mielelläni tuttuja työtehtäviä
j. Aikataulut ovat minulle tärkeitä	○	○	○	○	○	Olen spontaani
k. Järjestys on aina tärkeää	○	○	○	○	○	On tärkeää saada päättää itse
l. Pieni stressi tekee minulle hyvää	○	○	○	○	○	Tarvitsen rauhallista työtahtia

Kun olet merkinnyt rastit, katso ensin, mitkä rastit ovat lähellä väittämiä. Mitä vastaukset kertovat sinusta? Oletko luova? Tai käytännöllinen? Tai tarkka? Työskenteletkö mielelläsi yksin? Kerro lopuksi parillesi, mitä adjektiiveja käyttäisit itsestäsi ja miksi?

KIELIOPPI | Passiivi: Lähdetään!

– **Tehdäänkö** tämä valmiiksi?
– **Tehdään** vaan! **Lopetetaan** sitten huomenna vähän aikaisemmin.

Joskus **me matkustetaan** koko kesä.

Me taas **työskennellään** kesällä ja **opiskellaan** talvella.

Tässä toimistossa **ideoidaan** ja **suunnitellaan**.

Stadionilla **pelataan**, **katsotaan** peliä ja **kannustetaan** omaa suosikkia.

Tee passiivi mallin mukaan.

puhua (1)	puhu**taan**	ei puhuta
kutsua (1)	_____	_____
ottaa (1)	ot**etaan**	ei ot**eta**
laittaa (1)	_____	_____
lukea (1)	lue**taan**	ei lueta
lähteä (1)	_____	_____
hakea (1)	hae**taan**	ei haeta
käydä (2)	käydä**ään**	ei käydä
viedä (2)	_____	_____
jutella (3)	jutella**an**	ei jutella
mennä (3)	_____	_____
luvata (4)	luvata**an**	ei luvata
siivota (4)	_____	_____
tarvita (5)	tarvita**an**	ei tarvita
valita (5)	_____	_____

Muodostus

VERBITYYPPI 1

		POSITIIVINEN	NEGATIIVINEN
puhua	puhu n	puhu**taan**	ei puhu**ta**
viihtyä	viihdy n	viihdy**tään**	ei viihdy**tä**
lukea	lue n	lue**taan**	ei lue**ta**
ottaa	ota n	ote**taan**	ei ote**ta**
päättää	päätä n	pääte**tään**	ei pääte**tä**

HUOM!

a/ä ennen taan/tään -päätettä,

a/ä ⟶ _____

VERBITYYPIT 2–5

	POSITIIVINEN	NEGATIIVINEN
juoda	juoda**an**	ei juoda
mennä	mennä**än**	ei mennä
tavata	tavata**an**	ei tavata
valita	valita**an**	ei valita

MILLOIN TARVITSET PASSIIVIA?

1) **Tilataan** pizzat! – **Tilataan** vaan, ja **otetaan** vielä yhdet! **Ei mennä** vielä kotiin!
   - ***ehdotus ja vastaus siihen***
2) **Me tullaan** sitten yhdeksältä. **Me ei olla** pitkään.
   - ***puhekielen me-persoona***
3) Yrityksessämme **arvostetaan** hyvää kielitaitoa.
   Uuteen verkkokauppaamme **haetaan** ripeää varastotyöntekijää.
   Kiireiden vuoksi puhelintiedusteluihin **ei vastata**.
   - ***Passiivin ideana on, että tekijä on joku ihminen, mutta ei tiedetä – tai ei tarvitse tietää – kuka. Passiivilauseen alussa kerrotaan usein paikka, aika tai objekti.***

6 **Täydennä ehdotukset viikonlopun vietosta mielestäsi sopivalla verbillä. Lukekaa sen jälkeen ehdotukset vuorotellen parin kanssa. Pari vastaa ehdotukseen.**

a. _____ saunaan!

b. _____ koko koti!

c. _____ risteilylle Tallinnaan!

d. _____ kylässä naapureilla!

e. _____ hernekeittoa!

f. _____ illalla korttia!

g. _____ aamulla pitkään!

h. _____ lätkää telkkarista!

7 **Mitä näissä paikoissa EI tehdä? Täydennä kielteisellä passiivilla. Valitse itse sopiva verbi. Keksi itse verbit kohtiin i ja j.**

huutaa tupakoida sytyttää kätellä
käyttää kiusata ajaa syödä

a. Monissa toimistoissa _____

b. Meidän koulussa _____ ketään.

c. Kirjastossa _____

d. Sairaaloissa ei aina _____

e. Parkkihalleissa _____ kovaa.

f. Kalaravintolassa _____ lihaa.

g. Metsässä _____ tulta.

h. Mökillä _____ hienoja vaatteita.

i. Meillä kotona _____

j. Tavallisesti Suomessa _____

PUHUTAAN

8 **Pelataan!**

Pelatkaa kolmen hengen ryhmässä. Käyttäkää kirjan sivulla 240 olevaa pelilautaa. Peliin tarvitaan noppa, pelinappulat, kynä ja muistilappu. Heitä noppaa ja mene eteenpäin sen mukaisesti. Vastaa alla olevan listan kysymykseen, jossa on sama numero kuin pelilaudan ruudussa. Sinisellä merkityissä numeroissa pitää käyttää ruudun verbiä ehdotukseen, punaisella merkityissä pitää käyttää negatiivista muotoa ja keltaisella merkityissä pitää jatkaa lausetta. Jos osaat vastata oikein, pääset eteenpäin. Jos et, odota yksi kierros.

Punaisessa ja sinisessä kohdassa saa lisäpisteen, jos osaa tehdä kokonaisen lauseen. Merkitse lisäpisteet muistiin. Voittaja on se, joka on ensin maalissa. Jos kaksi pelaajaa on maalissa samaan aikaan, eniten pisteitä kerännyt voittaa.

sininen = "Lauletaan! Pestään matot!"
punainen = "Ei puhuta mitään! Ei juosta!"
keltainen = "Parvekkeella otetaan aurinkoa."

1. mennä
2. huutaa
3. Uimahallissa...
4. antaa
5. lyödä
6. Kirjastossa...
7. ottaa
8. *riidellä*
9. Kirpputorilla...
10. käydä
11. herätä
12. Aamupäivällä...
13. työskennellä
14. valita
15. Saunassa...
16. tarjota
17. hyppiä
18. *Puistossa...*
19. tavata
20. tupakoida
21. Keittiössä...
22. muuttaa
23. kävellä
24. Bussissa...
25. kerätä
26. pelätä
27. Keväällä...
28. viedä
29. jatkaa
30. Työpaikalla...

Kuuntele, kun Linda vastaa työhaastattelukysymyksiin.
Merkitse, ovatko väitteet oikein vai väärin.

	O	V
a. Linda kertoo omasta perheestään.	☐	☐
b. Pikku-Kuuba kiinnostaa Lindaa, koska se on lähellä kotia.	☐	☐
c. Lindalla on kokemusta kassatyöstä.	☐	☐
d. On pari asiaa, joissa Linda voi tarvita apua.	☐	☐
e. Oscar tarjoaa töitä joka toinen päivä.	☐	☐
f. Lindan on vaikeaa joustaa työajoissa.	☐	☐
g. Myöhemmin Linda haluaa oman pienen kahvilan.	☐	☐
h. Linda osaa kysyä tärkeitä asioita Pikku-Kuubasta.	☐	☐

Yhdistä työpaikka ja työtehtävä. Vertaa parin kanssa.
Keskustelkaa lopuksi, millainen on hyvä hakija näihin tehtäviin.

Ranskalais-suomalainen päiväkoti Ça va!	farmaseutti
Kesähotelli Linnunlaulu	tutkija
Etelä-Savon Energia	Aasian-kaupan asiantuntija
Kangasniemen apteekki	ohjelmistokehittäjä
Maahantuonti Orient	kiinteistönhoitaja
Ohjelmistotalo Koodi	lastenhoitaja
Kiinteistöhuolto Kotitonttu Oy	asioimistulkki
Turun yliopisto	talousjohtaja
Käännöstoimisto Satakieli	juniorivalmentaja
Posion Pelipojat ry	vastaanottovirkailija
Kauppaketju Z	sähköasentaja

KUINKA VALMISTAUTUA HAASTATTELUUN?

Sanotaan, että Suomi on paperimaa. Kun haet työtä tai etsit työharjoittelupaikkaa, onkin tärkeää kertoa itsestään työpaikkaan sopivalla tavalla. Työtehtävään sopiva hakemus ja hyvin kirjoitettu ansioluettelo (CV) auttavat sinua pääsemään työhaastatteluun.

Haastattelun tarkoitus on keskustella siitä, oletko sopiva tehtävään ja työpaikkaan. Siksi siihen pitää valmistautua hyvin.

Lue ilmoitus tarkasti. On tärkeää tietää, mitä tehtävään kuuluu. Etsi lisätietoja työpaikasta.

Mitä osaat? Kerro se ansioluettelossa (CV). Opettele myös kertomaan siitä. Voi olla, että sinulta kysytään myös, millaisissa työtehtäviin liittyvissä asioissa tarvitset ehkä apua.

Miksi haet paikkaa? Sinulta voidaan kysyä, miksi olet aikaisemmin vaihtanut työpaikkaa tai miksi olet ollut ilman työtä.

Mitä haluat tietää työpaikasta ja tehtävästä, jota haet? Kun osaat kysyä hyviä kysymyksiä, näytät, että olet kiinnostunut tästä työstä.

Haastattelussa usein esitettyjä kysymyksiä:

1) Kerro lyhyesti itsestäsi.
2) Kerro työstä, jossa olet nyt. Jos et ole nyt töissä, kerro aikaisemmasta työstäsi.
3) Miksi haet tätä työpaikkaa tai haluat vaihtaa työpaikkaa?
4) Mitä haluat tehdä tulevaisuudessa?
5) Mitä tärkeää olet oppinut aiemmissa työpaikoissasi?
6) Mitkä ovat vahvuutesi ja heikkoutesi?
7) Millainen on mielestäsi hyvä työpaikka?
8) Työskenteletkö mieluiten yksin vai ryhmässä?
9) Miksi haet paikkaa, joka ei vastaa aiempaa työkokemustasi ja koulutustasi?
10) Oletko valmis joustamaan työajoissa?
11) Miksi juuri sinut pitäisi valita?
12) Mitä haluat tietää meistä?

Työhaastatteluissa kysytään usein samantapaisia kysymyksiä, ja siksi on hyvä harjoitella vastaamista. Muista kuitenkin, että tilanteet vaihtelevat. Haastattelussa on tärkeää olla oma itsensä, kuunnella ja keskustella työtehtävästä.
Lähde: TE-palvelut 2013.

11 **Harjoittele haastattelua parin kanssa. Kun pari kysyy, valitse mielestäsi paras vastaus. Kun haastattelu on lopussa, vaihtakaa vuoroja. Keskustelkaa lopuksi siitä, miksi valitsitte vastauksenne.**

a. Kertoisitko vähän itsestäsi?
- ○ Olen koulutukseltani insinööri. Olen aina ollut kiinnostunut tekniikasta, ja menin jo 16-vuotiaana rakennuksille...
- ○ Mulla on iso perhe. Meillä on kuusi lasta, neljä tyttöä ja kaksi poikaa...
- ○ Kyllä voin kertoa.

b. Miksi olet kiinnostunut tästä työpaikasta?
- ○ Tämä on lähellä.
- ○ Tunnen hyvin tämän tekniikan ja olen kiinnostunut kehittämään sitä.
- ○ Olen kuullut, että täällä on hyvät palkat.

c. Työskenteletkö mieluiten yksin vai ryhmässä?
- ○ Yksin.
- ○ Ryhmässä, koska en viihdy yksin.
- ○ Minusta ryhmässä on helppo ideoida ja ratkoa ongelmia. Pärjään kuitenkin myös itsenäisesti.

d. Miksi haet paikkaa, joka ei vastaa aiempaa työkokemustasi ja koulutustasi?
- ○ Olen kiinnostunut tästä alasta ja olen saanut siitä kokemusta harrastuksissani.
- ○ Olen valmis aloittamaan alusta. Haluan saada työkokemusta toiselta alalta.
- ○ Aikaisempi työni ei sovi elämäntilanteeseeni. Haluan vaihtaa alaa.

e. Mitä haluaisit kysyä meiltä?
- ○ En mitään.
- ○ Millainen on tavallinen työpäivä tässä tehtävässä?
- ○ Mitä rekrytoinnissa tapahtuu seuraavaksi?

TEKSTIT JA KIRJOITTAMINEN

OHJAAJIA

Kaupungin nuorisopalveluihin haetaan 3–6 iltaohjaajaa nuorisotiloihin. Työhön kuuluu toiminnan suunnittelua ja ohjausta yhdessä tilan vastaavan ohjaajan kanssa. Työ on iltatyötä. Työajat ovat 18–30 tuntia/viikko, 3–4 iltaa viikossa työpisteestä riippuen.

Hakijalta edellytämme nuoriso-, sosiaali-, terveys- tms. alan koulutusta. Työntekijä voi olla myös alalle opiskeleva. Lisäksi toivomme iloista ja vastuuntuntoista asennetta. Hakijoita haastatellaan viikolla 15.

Iltaohjaajaksi valitun tulee esittää hyväksyttävä lausunto työterveydentilastaan ja toimittaa nähtäväksi voimassa oleva rikostaustaote. Palkkaus työehtosopimuksen mukaisesti.

www-osoite	http://www.kaupunki.fi
Yhteystiedot	nuorisotyön koordinaattori Tomi Mälkiä sähköposti: tomi.malkia(a)kaupunki.fi puh. 050 523 2087
Työpaikan osoite	Sastamalankatu 14
Palkkaus	TES
Työkokemus	ei lainkaan – 1 v.
Työ alkaa	viikolla 17 iltatyö, saattaa sisältää viikonlopputyötä
Työn kesto	3–6 kk
Haku päättyy	2.4. klo 15.30

Hakemus täytetään sähköisesti kaupungin nettisivuilla Työpaikat>Rekrytointiohjelma. Työkiireiden vuoksi puhelintiedusteluihin ei vastata.

Kaupungin palveluksessa työskentelee 3 500 eri alojen ammattilaista. Tarjoamme monipuolisia työtehtäviä ja mahdollisuuden edetä uralla. Lue lisää www-sivuiltamme.

12 **Mikä sana tai fraasi tekstissä tarkoittaa**

a. osa työstä on toiminnan suunnittelua _____

b. työaika voi olla 3 tai 4 iltaa viikossa eri paikoissa on eri työaika _____

c. hakijalla täytyy olla _____

d. on hyvä, jos hakija on positiivinen ja luotettava _____

e. ei vanhentunut _____

f. poliisin myöntämä dokumentti, joka tarvitaan työssä lasten kanssa _____

g. 0 v. 0 kk _____

h. voi olla työtä myös la–su saattaa sisältää viikonlopputyötä

i. kirjoitetaan nettilomakkeelle _____

HAKEMUS 1.4. 1

Susan Mäntylä
Suomentie 6
puh. 047 566 2248
susan.mantyla@postiposti.fi 2

OHJAAJA NUORISOTILOIHIN 3

Luin ilmoituksenne ja kiinnostuin heti tehtävästä. Olen taitava organisoimaan työtä nuorten parissa, ja osa-aikatyö sopii elämäntilanteeseeni hyvin. 4

Valmistuin luokanopettajaksi Ottawassa, Kanadassa, viisi vuotta sitten. Toimin opettajana kolme vuotta ennen kuin muutin Suomeen mieheni töiden vuoksi. Nyt olen opiskellut kaksi vuotta toista tutkintoa ja valmistun sairaanhoitajaksi noin puolentoista vuoden kuluttua. 5

Opiskeluaikana työskentelin neljänä kesänä nuorten kesäleirillä. Suunnittelin ja ohjasin toimintaa, ja minulla on paljon ideoita, kuinka nuoret saadaan aktiivisiksi. Työssäni opettajana olen myös oppinut paljon lasten ja nuorten kanssa toimimisesta. 6

Työntekijänä olen oma-aloitteinen, positiivinen ja luotettava. Äidinkieleni on englanti, mutta tulen hyvin toimeen myös suomeksi. 7

Tulen mielelläni keskustelemaan kanssanne ohjaajan työtehtävistä. Olen lomamatkalla viikon 15 maanantaina ja tiistaina, mutta palaan keskiviikkoaamuksi. 8

Ystävällisin terveisin 9

Susan Mäntylä
Susan Mäntylä

13 **Tutki Susanin hakemusta ja yhdistä hakemuksen osat (1–9) oikeaan selitykseen.**

a. Susan kertoo, miksi hän on kiinnostunut juuri tästä työpaikasta _____
b. mistä työpaikasta on kysymys _____
c. Susan kertoo työkokemuksesta ja siitä, mitä hän osaa tehdä _____
d. dokumentin nimi _____
e. Susan kertoo, millainen koulutustausta hänellä on _____
f. allekirjoitus ja kohtelias lopetus _____
g. yhteystiedot _____
h. Susan mainitsee, että hän haluaisi tulla haastatteluun _____
i. Susan kertoo, millainen hän on _____

MILLOIN KSI? (TRANSLATIIVI)

1) Susan **valmistui opettajaksi** kaksi vuotta sitten.
   Tulin tosi **iloiseksi**, kun näin sinut asemalla.
   Heikki **muuttuu ujoksi**, kun paikalla on paljon ihmisiä.
   Alpo **jäi** viime kuussa **työttömäksi**.
   ▶ ***muutos***

2) Saatko tämän valmiiksi **torstaiksi**?
   Lähdin Lappiin töihin koko **talveksi**.
   Aluksi homma tuntui vaikealta, mutta **lopuksi** se sujui hyvin.
   Ensimmäiseksi tarvitset käyttäjätunnuksen ja salasanan.
   ▶ ***Aika: Kuinka pitkäksi aikaa? Missä järjestyksessä?***

MILLOIN NA? (ESSIIVI)

1) Susan **toimi opettajana** Kanadassa.
   Hän **työskenteli** opiskeluaikana myös **ohjaajana**.
   Lilli **esiintyi** päiväkodissa **prinsessana**.
   ▶ ***rooli***

2) En pääse tulemaan **keskiviikkona** enkä **perjantaina**.
   Olitko **viime syksynä** töissä Lapissa?
   En, mutta menen sinne **ensi keväänä**.
   Varmaan **pääsiäisenä**.
   Nuorena halusin lentäjäksi.
   Valmistuin **vuonna** 2001.
   ▶ ***Aika: Milloin?***

HUOM!

Onko teillä ruokalistaa **venäjäksi**?
Ole kiltti ja käännä tämä **arabiaksi**.
Luulin *häntä* ***tytöksi***.
Juhani **luuli** lääkäriä **vanhemmaksi**.
Tunsin itseni **sairaaksi**.

HUOM!

Monet **pitävät** Susania **reippaana** ja **hauskana**.
Susan **pitää** Heikkiä aika ***hiljaisena*** *ja* ***ujona***.
Töihin ei kannata mennä **sairaana**.

14 Valitse sopiva vaihtoehto ja täydennä kertomus.

Jorma kertoo: Kun peruskoulu loppui **a.** _____ 1999, halusin vain töihin.

En kuitenkaan saanut töitä ilman mitään koulutusta. No, valitsin **b.** _____

sähköalan koulutuksen. Se ei kuitenkaan sopinut minulle. Lintsasin paljon,

ja vanhemmat tulivat **c.** _____. Oli pakko vaihtaa alaa.

Olin aikaisemmin ollut kiinnostunut **d.** _____.

Siksi valitsin **e.** _____ hitsaajan opinnot ammattiopistossa.

Opiskelu sujuikin hyvin. Jo **f.** _____ pääsin töihin pajalle.

Valmistuin **g.** _____.

Työskentelin **h.** _____ telakalla melkein 12 vuotta.

Sen jälkeen olen tehnyt töitä monissa paikoissa, joten minulla on jo viisitoista vuotta

kokemusta **i.** _____.

a. kuussa/vuodessa/vuonna
b. edessä/ensiksi/kolmanneksi
c. vihaiset/vihaisista/vihaisiksi
d. metallitöissä/metallitöistä/metallitöihin
e. seuraavassa/seuraavaan/seuraavaksi
f. kesäksi/kesässä/kesästä
g. levyseppähitsaajana/levyseppähitsaaja/levyseppähitsaajaksi
h. hitsaaja/hitsaajana/hitsaajaksi
i. metalliala/metallialalta/metallialaa

15 Kirjoita tietokoneella hakemus, jossa vastaat johonkin löytämääsi työpaikkailmoitukseen. Voit katsoa mallia esimerkiksi Susanin hakemuksesta. Hyvä hakemus on aika lyhyt. Usein asiat ovat hakemuksessa samassa järjestyksessä – silloin ne on helppo löytää. Myös sähköisiin hakulomakkeisiin kirjoitetaan samat asiat. Tallenna hakemus. Voit myöhemmin korjata, täydentää ja muuttaa sitä.

OMAT SIVUT

16 **Kulje luokassa ja etsi joku,**

– jolla on yli kymmenen vuotta työkokemusta. _____

– jolla on alle viisi vuotta työkokemusta. _____

– joka on työskennellyt monella eri alalla. _____

– joka on kiinnostunut tekniikan alasta. _____

– joka aikoo vaihtaa ammattia. _____

– joka aikoo opiskella lisää. Fadumo

– joka on valmis tekemään vuorotyötä. _____

– joka on tehnyt töitä Suomessa. _____

– joka osaa monia kieliä. _____

– jolla on hyvät IT-taidot. _____

– jolla on hyvät kädentaidot. _____

– joka työskentelee mielellään ryhmässä. _____

– joka haluaa tulevaisuudessa esimieheksi. _____

– joka on ottanut selvää jostain kiinnostavasta työpaikasta. _____

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- ahkera, -n
- ajokortti, -kortin
- aktiivinen, aktiivisen
- apulainen, apulaisen
- arvostaa (1), arvostan
- asenne, asenteen
- asiakas, asiakkaan
- edellyttää (1), edellytän
- edetä (6), etenen
- epävarma, -n
- *esimies, -miehen*
- esittää (1), esitän
- haastatella (3), haastattelen
- haastattelu, -n
- hakea (1), haen
- hakija, -n
- hampurilainen, hampurilaisen
- harrastaa (1), harrastan
- hauska, -n
- heikkous, heikkouden
- hidas, hitaan
- hitsaaja, -n
- huolehtia (1), huolehdin
- huumorintajuinen, -tajuisen
- hygieniapassi, -n
- hyväksyä (1), hyväksyn
- ideoida (2), ideoin
- itsenäinen, itsenäisen
- joustaa (1), joustan
- joustava, -n
- järjestelmällinen, järjestelmällisen
- järjestys, järjestyksen
- kannustaa (1), kannustan
- kassa, -n
- kehittää (1), kehitän
- kerho, -n
- kertoa (1), kerron
- kesto, -n
- kiinnostua (1), kiinnostun + mistä
- kiusata (4), kiusaan
- kokenut, kokeneen
- kokki, kokin
- korjata (4), korjaan
- kuntosali, -n
- kutsua (1), kutsun
- kuulua (1) + mihin
- kuvata (4), kuvaan
- kärsivällinen, kärsivällisen
- kätellä (3), kättelen
- käyttäjätunnus, -tunnuksen
- käytäntö, käytännön
- kääntää (1), käännän
- lausunto, lausunnon
- leiri, -n
- lentäjä, -n
- levyseppähitsaaja, -n
- lounas, lounaan
- luotettava, -n
- luova, -n
- luulla (3), luulen
- luvata (4), lupaan
- mainita (5), mainitsen
- metalli, -n
- mielenkiintoinen, -kiintoisen
- motivoitunut, motivoituneen
- muuttua (1), muutun + millaiseksi
- nauttia (1), nautin + mistä
- nuoriso, -n
- ohjaaja, -n
- ohjaus, ohjauksen
- oma-aloitteinen, -aloitteisen
- organisoida (2), organisoin
- ote, otteen
- paja, -n
- palkkaus, palkkauksen
- palvelu, -n
- G + parissa
- pino, -n
- piste, pisteen
- positiivinen, positiivisen
- puuttua (1), puutun
- pärjätä (4), pärjään
- pääsiäinen, pääsiäisen
- päättyä (1)
- päättää (1), päätän
- ratkoa (1), ratkon
- rauha, -n
- rauhallinen, rauhallisen
- rehellinen, rehellisen
- reipas, reippaan
- rekrytointi, rekrytoinnin
- riidellä (3), riitelen
- riippua (1) + mistä
- rikos, rikoksen
- ripeä, -n
- risteily, -n
- ryhmä, -n
- saattaa (1) + verbi
- saattaa (1), saatan
- salasana, -n
- selitys, selityksen
- seura, -n
- siisteys, siisteyden
- sisältää (1)
- sopimus, sopimuksen
- sosiaaliala, -n
- sosiaalinen, sosiaalisen
- spontaani, -n
- sujua (1)
- suositella (3), suosittelen
- suosittu, suositun
- suunnitella (3), suunnittelen
- suunnittelu, -n
- systemaattinen, systemaattisen
- sytyttää (1), sytytän
- sähkö, -n
- sähköinen, sähköisen
- tahti, tahdin
- taitava, -n
- tarkka, tarkan
- tarvike, tarvikkeen
- tausta, -n
- tehtävä, -n
- telakka, telakan
- terveysala, -n

SANASTO

- tiedustelu, -n
- tila, -n
- tilanne, tilanteen
- toiminta, toiminnan
- toimisto, -n
- tulevaisuus, tulevaisuuden
- tulla [3], tulen toimeen
- tuntea [1], tunnen
- tutkia [1], tutkin
- tuttu, tutun
- tärkeä, -n
- täsmällinen, täsmällisen
- täydentää [1], täydennän
- täyttää [1], täytän
- vaatia [1], vaadin
- vahvuus, vahvuuden
- vaihtaa [1], vaihdan
- valmistautua [1], valmistaudun + mihin
- vapaaehtoinen, -ehtoisen
- varasto, -n
- vastaava, -n
- vastuuntuntoinen, -tuntoisen
- viedä [2], vien
- vihainen, vihaisen
- virhe, virheen
- voimassa oleva, -n
- väittämä, -n
- välttämätön, välttämättömän
- yhdistää [1], yhdistän
- yhteistyökykyinen, -kykyisen
- yhteystieto, -tiedon
- ystävällinen, ystävällisen

Puhekielen sanat

- ihan poikki = tosi väsynyt
- lintsata [4], lintsaan = jäädä pois ilman lupaa
- lätkä, -n = jääkiekko
- seisoa tumput suorina = olla passiivinen

5

TOUKOKUU

OI NIITÄ AIKOJA!

Tässä kappaleessa opit

- Tietoa Suomen historian tärkeimmistä tapahtumista
- Tietoa Suomen lähimenneisyydestä
- Passiivin imperfektin
- Aikasanoja
- Jokapäiväisiin askareisiin liittyvää sanastoa

Susan: Onko Suomi muuttunut paljon sun nuoruudesta?

Tyyne: On. Kaikki oli ennen erilaista. Silloin kun mä olin nuori, elämä oli aika yksinkertaista. Asuin lapsena maalla. Maalla herättiin aamulla aikaisin, tehtiin kotitöitä ja mentiin kouluun. Koulun jälkeen autettiin vanhempia kotona: siivottiin ja tehtiin ruokaa. Viikonloppuna päästiin joskus kaupunkiin ja käytiin elokuvissa tai tansseissa. Kaupunkiin oli matkaa parikymmentä kilometriä, ja sinne ajettiin pyörällä.

Susan: Mmm. Mutta eihän toi niin erilaiselta kuulosta.

Tyyne: Voi kuule. Vapaa-aikaa oli tosi paljon vähemmän kuin nykyään, ja töitä oli paljon enemmän. 60-luvulla oltiin töissä ja koulussa kuusi päivää viikossa, viisipäiväinen työviikko tuli vasta 70-luvulla. Mutta silloin ei opiskeltu niin paljon kuin nykyään. Nyt on kaikenlaisia kursseja ja opistoja ja verkko-opintoja. Eikä ollut niin paljon kodinkoneita, ja muutenkin elintaso oli huonompi. Tää oli köyhempi maa silloin. Meilläkään ei kotona ollut jääkaappia tai pesukonetta. Ne hankittiin vasta 60-luvun lopussa. Kaupoissa oli vähemmän tavaraa, ja kaupat olivat pieniä ja lähellä. Kaupoissa ei myyty valmisruokia. Eikä kaikkea ruokaa ostettu kaupasta. Leivät leivottiin itse, porkkanat ja sipulit kasvatettiin omassa pellossa ja tuontihedelmät olivat harvinaisia. Omenoita syötiin ja appelsiinejakin tuotiin jo maahan, mutta ei paljon muuta.

Susan: Oliko elämä sitten raskasta?

Tyyne: No olihan se, mutta myös mukavaa. Me tehtiin itse kaikenlaista. Pyykit pestiin käsin, astiat tiskattiin käsin, kotona siivottiin joka päivä vähän. Silloin ei vaan katsottu telkkaria, oli vain yksi televisiokanava ja sieltä tuli vähän ja tylsää ohjelmaa. Silloin oltiin paljon ulkona ja käytiin naapureilla kylässä. Mutta niin kuin mä sanoin, oli elämä mukavaakin. Silloin oltiin tyytyväisiä siihen vähään, mitä oli. Rahoja ei tuhlattu turhuuksiin, eikä silloin ostettu uusia vaatteita joka kuukausi, vaan korjattiin vanhoja. Kaikki tavarat yritettiin käyttää loppuun, eikä ruokaa laitettu roskiin. Lomilla ei matkustettu ulkomaille vaan hoidettiin kotia. Mutta mun mielestä ennen oltiin onnellisempia. Nykyään kaikilla pitää olla lisää ja uutta ja isompaa ja hienompaa ja kalliimpaa tai ainakin parempaa kuin naapurilla. Mikään ei riitä. Silloin ennen tarvittiin vähemmän.

Susan: Niin. Onhan se tietysti noinkin. Mutta ehkä sä olit silloin vaan nuori, ja siksi kaikki oli sun mielestä paremmin. Onhan nykyaika tuonut paljon hyviäkin asioita. Elämä on turvallista ja helppoa. Minkähänlaista elämä sitten on, kun meidän vauva syntyy tai kun se on aikuinen.

Tyyne: Susan… vauva? Oletko sä raskaana?

1 **Lue, mitä Tyyne kertoo omasta nuoruudestaan. Rastita oikeat vaihtoehdot. Jos vaihtoehto on väärin, kirjoita, mikä olisi oikea vaihtoehto. Puhu vastauksistasi parin kanssa.**

	O	V
a. Ennen Suomi oli samanlainen kuin nyt.	☐	☐
b. Tyyne ei asunut kaupungissa.	☐	☐
c. Lapset ja nuoret tekivät kotitöitä.	☐	☐
d. Ennen ei ajettu niin paljon autoilla.	☐	☐
e. Ennen kotitöitä oli enemmän.	☐	☐
f. Astioita ja vaatteita ei pesty koneella.	☐	☐
g. Kaupoissa oli vain kotimaisia hedelmiä.	☐	☐
h. Nykyään kaikki on paremmin.	☐	☐
i. Ennen ei tavattu ystäviä.	☐	☐
j. Elämä oli ympäristöystävällistä.	☐	☐
k. Ihmiset eivät tarvinneet kaikkea niin paljon kuin nykyään.	☐	☐

2 **Lue Susanin ja Tyynen keskustelu uudelleen ja etsi vastakohdat lihavoiduille ilmaisuille.**

a. 60 vuotta sitten elämä oli **todella monimutkaista**. _____

b. **Työtä** oli paljon **enemmän**. _____

c. Ennen oltiin paljon **sisällä**. _____

d. Kaupat olivat **kaukana**. _____

e. Tuontihedelmät olivat **tavallisia**. _____

f. Rahaa ei **säästetty**. _____

g. 1950-luvulla **matkustettiin** paljon **kotimaassa**. _____

h. Joskus elämä on **vaarallista** ja **vaikeaa**. _____

i. Hän on **lapsi**. _____

KIELIOPPI | Passiivin imperfekti

– Mitä ennen **tehtiin**?
– **Oltiin** paljon perheen kanssa. Meillä kotona **luettiin** aika paljon.
– Mitäs sitten **ei tehty**?
– No **ei istuttu** kahviloissa **eikä syöty** ravintoloissa. Ruoka ja kahvi **syötiin** ja **juotiin** kotona.

Etsi Tyynen ja Susanin keskustelusta sivuilta 99–100 passiivin imperfektimuodot.

VERBITYYPPI 1: auttaa _____ leipoa _____

VERBITYYPPI 2: syödä _____ käydä _____

VERBITYYPPI 3: pestä _____ mennä _____

VERBITYYPPI 4: herätä _____ siivota _____

VERBITYYPPI 5: tarvita _____

Negatiivinen passiivin imperfekti. Etsi verbityyppien 1–4 negatiiviset passiivimuodot Tyynen ja Susanin keskustelusta ja päättele, miten verbityyppi 5 taipuu.

VERBITYYPPI 1: ostaa _____

VERBITYYPPI 2: myydä _____

VERBITYYPPI 3: opiskella _____

VERBITYYPPI 4: tuhlata _____

VERBITYYPPI 5: valita _____

A, O, U ♥ A, O, U

Passiivin imperfektiä käytetään samoin kuin passiivin preesensiä, mutta silloin kun tarvitaan imperfektiä. Passiivilla on myös perfekti ja pluskvamperfekti:
"Suomessa **on asuttu** noin 10 000 vuotta (perfekti)."
"Kauppa **oli suljettu** (pluskvamperfekti), kun Pekka yritti sisään."

Kirjoita passiivin imperfekti mallin mukaan.

A, O, U ♥ Ä, Ö, Y

VERBITYYPPI 1:		POSITIIVINEN +	NEGATIIVINEN −
lukea:	minä luen	lue**ttiin**	ei lue**ttu**
leipoa:			
itkeä:			
ajaa:	minä aj**a**n	aj**e**ttiin	ei aj**e**ttu
auttaa:			
ostaa:			
käyttää:	minä käyt**ä**n	käyt**e**ttiin	ei käyt**e**tty
pitää:			
säästää:			

VERBITYYPIT 2 JA 3:	POSITIIVINEN +	NEGATIIVINEN −
syödä:	syö**tiin**	ei syö**ty**
juoda:		
tehdä:		
kuunnella:	kuunnel**tiin**	ei kuunnel**tu**
opiskella:		
nousta:		

VERBITYYPIT 4 JA 5:	POSITIIVINEN +	NEGATIIVINEN −
tavata:	tava**ttiin**	ei tava**ttu**
haluta:		
herätä:		
häiritä:	häiri**ttiin**	ei häiri**tty**
tuomita:		
valita:		

3 Mitä tehtiin ennen? Mitä tehdään nyt? Tee 15 lausetta. Valitse yksi ilmaisu kummastakin laatikosta.

kotitöitä	tehdä enemmän	kunnioittaa
vaatteita	silittää usein	kuunnella
ruokia	pestä käsin	säästää
vanhempia	käyttää loppuun	auttaa
rahaa	ei tavata kahviloissa	ei vastustaa
ystäviä	ommella itse	ei laittaa roskiin
	ei tuhlata	korjata
	ei ostaa aina uusia	ei tehdä koneilla
	ei syödä ravintolassa	

4 Kirjoita viivoille positiivinen ja negatiivinen passiivin imperfekti.

Esimerkiksi:

Nyt pelataan tietokonepelejä. Ennen ei pelattu.

Ennen pelattiin korttia.

a. Nyt ajetaan autolla. Ennen _____

Ennen _____

b. Nyt syödään hampurilaisia. Ennen _____

Ennen _____

c. Nyt katsotaan elokuvat kotona netistä. Ennen _____

Ennen _____

d. Nyt kuunnellaan konemusiikkia. Ennen _____

Ennen _____

e. Nyt siivotaan imurilla. Ennen _____

Ennen _____

f. Nyt maksetaan laskut netissä. Ennen _____

Ennen _____

g. Nyt matkustetaan paljon. Ennen _____

Ennen _____

h. Nyt osataan puhua vieraita kieliä. Ennen _____

Ennen _____

i. Nyt opiskellaan paljon. Ennen _____

Ennen _____

j. Nyt tavataan ystäviä kahviloissa. Ennen _____

Ennen _____

k. Nyt tehdään eksoottisia ruokia. Ennen _____

Ennen _____

l. Nyt soitetaan älypuhelimella. Ennen _____

Ennen _____

5 **Kirjoita annetut lauseet passiivilauseina.**

Esimerkiksi:

Nuoret puhuivat vanhoille ihmisille kohteliaasti.

Vanhoille ihmisille puhuttiin kohteliaasti.

a. Kotona ihmiset söivät perunoita ja kalaa.

_____

b. Lapset kuuntelivat vanhempia.

_____

c. Perheet eivät katsoneet iltaisin televisiota.

_____

d. Ihmiset eivät käyneet joka vuosi ulkomailla.

_____

e. Maalaiset muuttivat maalta kaupunkiin 1960-luvulla.

_____

f. 1970-luvulla rakennusmiehet rakensivat paljon kouluja.

_____

g. Vuonna 1941 sotilaat sotivat Suomessa.

_____

6 **Lue kertomukset ja kirjoita verbit oikeassa muodossa.**

Tyyne

Minun lapsuudessani **a.** _____ (elää) vaatimattomasti. Työtä **b.** _____ (tehdä) paljon ja koko ajan. Äiti oli lempeä, mutta jos isä oli kotona, silloin **c.** _____ (laiskotella, negatiivinen). Illalla **d.** _____ (mennä, negatiivinen) naapuriin tai kylälle. Silloin **e.** _____ (istua) kotona ja **f.** _____ (laittaa) ruokaa. Lauantaina **g.** _____ (siivota) koti putipuhtaaksi. Sunnuntaina **h.** _____ (käydä) kirkossa, **i.** _____ (levätä), **j.** _____ (ei tehdä) mitään työtä, sillä sunnuntai oli pyhäpäivä.

Jere

Minulla on kaksoisveli. Me **a.** _____ (olla) koulussa samalla luokalla ja **b.** _____ (tykätä) molemmat koulusta. Mutta kun me **c.** _____ (kasvaa), meistä tuli ihan erilaisia. Me **d.** _____ (olla, negatiivinen) kiinnostuneita samoista asioista, ja me **e.** _____ (opiskella) aika erilaisiin ammatteihin. Mun kaksoisveli Johan valmistui urheiluhierojaksi, ja minä opiskelin lakimieheksi. Mutta me tullaan hyvin juttuun ja ollaan paljon tekemisissä. Nuorena me oltiin aika villejä, ja vanhemmilla oli varmaan hermot tiukoilla meidän kanssa. Yhtenä kesänä me **f.** _____ (pitää) bileet, kun vanhemmat olivat poissa kotoa. Vanhemmille **g.** _____ (kertoa, negatiivinen) juhlista. Se homma sitten lähti vähän käsistä, ja siellä bileissä **h.** _____ (kaataa) kirjahylly, **i.** _____ (syödä) koko jääkaappi tyhjäksi ja kaiken lisäksi (rikkoa) **j.** _____ vahingossa meidän vanha sohva. Me **k.** _____ (luulla), että vanhemmat olisivat poissa koko viikonlopun, mutta ne tulivatkin yllättäen kotiin. Silloin meille **l.** _____ (huutaa) ja kaikki vieraat **m.** _____ (käskeä) ulos heti paikalla. Aika nöyrinä ja noloina me Johanin kanssa **n.** _____ (siivota) jälkemme. Ja sitten me **o.** _____ (säästää) monta kuukautta rahaa, että me **p.** _____ (voida) maksaa vanhemmille sohvasta. Me **q.** _____ (maksaa, negatiivinen) koko sohvaa, mutta aika paljon kuitenkin. Ne juhlat tulivat kalliiksi. Näin aikuisena näitä juttuja on hauska muistella, mutta silloin ei paljon naurattanut.

7 **Muuta puhekieliset ilmaukset kirjakielisiksi.**

a. Me ei autettu mutsia.

b. Me käytiin leffassa.

c. Me maksettiin autosta viis tonnia.

d. Me ei tutustuttu kiinnostaviin tyyppeihin.

e. Me ei tavattu sun kavereita.

f. Me pelättiin ihan sairaasti.

g. Me ei juostu edes kilsaa.

h. Me syötiin Mäkkärissä.

i. Me riideltiin kauheesti.

8 **Kirjoita lause, jossa käytät samaa verbiä kuin annetussa lauseessa, mutta päinvastaista aikasanaa. Keksi itse lauseen loppu.**

Esimerkiksi:

Tutustuimme **viime kesänä** eduskuntaan.

Tutustumme ensi kesänä Kansallismuseoon.

a. Kurssilla keskityttiin **eilen** Suomen historiaan.

b. Televisiossa kerrottiin **viime viikolla** toisesta maailmansodasta.

c. Käyn **ensi kuussa** Etelä-Suomessa.

d. Suomessa luotetaan **usein** poliisiin.

e. Olen **aina** tykännyt kesästä.

f. **Kahden päivän kuluttua** tutustun Turkuun ja Poriin.

g. **Viikon alussa** kävin Naantalissa.

h. Hän on tuhlannut liikaa rahaa vaatteisiin **viimeisen kolmen viikon aikana**.

i. Televisiossa juteltiin **äsken** Pohjoismaiden pääkaupungeista.

PUHUTAAN

9 **Puhu kurssikavereiden kanssa, mitä teitte lapsena ystävienne kanssa. Käytä me-passiivia ja kerro jokaisesta kohdasta myös hieman tarkemmin. Mitä? Missä? Miksi? Kenen kanssa? Kuinka usein? Millä tavalla?**

a. Leikittekö usein?
b. Nauroitteko paljon?
c. Kävittekö elokuvissa?
d. Söittekö pizzaa?
e. Joitteko limsaa?
f. Olitteko ahkeria?
g. Teittekö paljon työtä?
h. Uitteko usein meressä?
i. Katsoitteko paljon televisiota?
j. Luitteko paljon kirjoja?
k. Ostitteko usein karkkia?
l. Korjasitteko vaatteita?
m. Kunnioititteko vanhempianne?
n. Kiusasitteko muita lapsia?
o. Pelkäsittekö pimeää?
p. Olitteko iloisia?
q. Tappelitteko usein?
r. Tapasitteko leikkipuistoissa?
s. Opiskelitteko ahkerasti?

10 **Kuuntele ja sijoita tapahtumat aikajanalle.**

alettiin tehdä purukumia	**Coca-Cola tulee Suomeen**
uusia koteja rakennetaan	**ensimmäiset liikennevalot**
kesäolympialaiset	**töistä alkaa saada lomaa**

- **1917** itsenäistyminen
- **1920** _____
- **1939** talvisota
- **1941** jatkosota
- **1944** Lapin sota
- **1940**-luvun loppu / **1950**-luku } _____
- **1951** { _____ / _____
- **1952** { _____ / _____

11 **Vastaa kysymyksiin.**

a. Millaista työtä Suomessa tehtiin sotien jälkeen?

_____

b. Miksi lapsia syntyi paljon sotien jälkeen?

_____

c. Mitä tapahtui, kun liikenne lisääntyi 1950-luvulla?

_____

d. Miksi poliitikot eivät olleet halunneet antaa työntekijöille lomaa ennen 1920-lukua?

_____

e. Miksi Juhani matkusti Helsinkiin vuonna 1952?

_____

f. Miksi Coca-Colaa tuotiin Helsinkiin?

_____

g. Miksi ensimmäisen suomalaisen purukumin nimi oli Jenkki?

_____

h. Kuka oli Armi Kuusela?

_____

12 Kuuntele ja sijoita tapahtumat aikajanalle.

Suomesta EU:n jäsen	**maalta muutetaan kaupunkeihin**
keskiolut kauppoihin	**peruskoulu koko Suomessa**
lama	**nuorisokulttuuri tulee Suomeen**

- **1950**-luku
- **1960**-luku
- **1969** _____
- **1977** _____
- **1990**-luku _____
- **1995** _____

13 Vastaa kysymyksiin.

a. Miksi maalta muutettiin pois?

_____

b. Miksi kesämökkejä rakennettiin niin paljon?

_____

c. Millainen muoti oli 1960-luvulla Suomessa? Entä 1970-luvulla?

_____

d. Mikä oli viinakortti?

_____

e. Mitä tarkoittaa "epäilyttävä henkilö"?

_____

f. Kuinka pitkään kesti, että koko Suomessa oli peruskoulu?

_____

g. Miten 1990-luvun lama näkyi Suomessa?

_____

h. Miten Suomi liittyi Euroopan Unioniin?

_____

14 Mitä tapahtui vappuna? Valitse, mikä vaihtoehto on väärin (V), mikä oikein (O), mikä ehkä väärin, ehkä oikein (?).

a. **Kalle ja Pekka** — O V ?
- olivat sisällä
- tapasivat ystäviä
- matkustivat pois Helsingistä.

b. **Stig oli leiponut** — O V ?
- suolaista
- tippaleipiä
- jotain, jossa oli tomaattia.

c. **Piknikillä** — O V ?
- ruokaa oli tarpeeksi
- kaikki pitivät piirakoista
- ruokaa ei riittänyt kaikille.

d. **Tyyne ja Juhani** — O V ?
- ovat eri mieltä siitä, mitä he tekivät vappuna
- eivät halunneet tehdä samoja asioita vappuna
- tykkäävät vapusta.

e. **Tyyne** — O V ?
- on unohtanut, mitä he tekivät vappuna
- halusi olla yksin kotona
- oli kiinnostunut vapun TV-ohjelmista.

f. **Susanin ja Jeren vappujuhlat** — O V ?
- menivät pieleen Susanin raskauden takia
- kestivät monta tuntia
- juhlittiin tuttujen ystävien kanssa.

g. **Susan** — O V ?
- on ollut todella väsynyt, koska hän on raskaana
- kävi vappuna ensimmäisen kerran uudessa juhlapaikassa
- on voinut todella hyvin raskauden aikana.

h. **Oscar ja Inkeri** — O V ?
- tekivät töitä
- juhlivat ystävien kanssa
- olivat kahdestaan.

i. **Vappu on** — O V ?
- Oscarin ja Inkerin suosikkijuhla
- Oscarista ja Inkeristä kiva vapaapäivä
- Oscarista ja Inkeristä tavallinen työpäivä.

j. **Oscar ja Inkeri** — O V ?
- eivät pidä vappuruoista
- juovat mielellään viiniä
- tykkäävät vappuruoista.

TEKSTIT JA KIRJOITTAMINEN

15 **Saat suomalaiselta ystävältäsi sähköpostia.**
Lue posti ja vastaa hänelle.

Hei!

Kiitos viimeisestä! Mitä kuuluu? Minulla on ollut kiirettä, niin kuin aina. Mutta: sain koulusta tehtävän, että minun täytyy valita jokin maa ja kertoa sen maan tavoista muille opiskelijoille. Minulle tuli mieleen, että voin kysyä sinulta. Olisi kiinnostavaa kuulla, millaista sinun elämäsi oli, kun olit lapsi. Jos ehdit, niin kirjoitatko minulle muutaman asian? Minua kiinnostaa ihan tavallinen arkielämä: Mitä kotona tehtiin? Mitä syötiin, mihin aikaan mentiin nukkumaan? Mistä puhuttiin ja miten vietettiin viikonloppua? Tavalliset jutut. Toivottavasti sinulla on aikaa vastata, siitä olisi minulle tosi paljon apua.

Emme ole nähneet pitkään aikaan! Soitellaan,
niin voidaan mennä vaikka kahville!

Terveisin
Mari

16 ***Lihota tekstiäsi. Kirjoita viestisi uudestaan ja lisää tekstiin jos-lauseita, kun-lauseita, että-lauseita, vaikka-lauseita ja koska-lauseita.***

17 **Suomen historian merkkivuosia. Osa sanoista puuttuu. Valitse laatikoista sopivat sanat sopiviin kohtiin.**

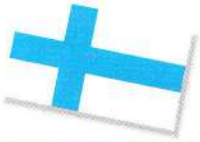

10 000 vuotta sitten – 1917
- välillä
- tuotiin Suomeen
- osa Ruotsia
- voitti
- noin yksi kilometri
- jään alla
- ihmiset seurasivat eläimiä

1917–1950
- Neuvostoliittoa vastaan
- vallankumous
- joulukuuta
- sanottiin punaisiksi
- armeijaa
- toinen maailmansota
- suomalaiset suomalaisia vastaan

1950–nykyaika
- äänestettiin
- vanha raha, markka
- puolueeton
- urheilijoita
- yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa
- rakennettiin
- paljon lapsia
- enemmistö

10 000 vuotta sitten jääkausi

Suomi oli **a.** _____. Jään paksuus oli **b.** _____. Kun ilmasto lämpeni, eläimet (esimerkiksi hirvet ja karhut) tulivat Suomen alueelle ja **c.** _____.

Ruotsin vallan aika 1150–1809

Keskiaika alkoi Suomessa. Kristinusko **d.** _____ 1100- ja 1200-luvuilla. Suomi oli **e.** _____.

1809 Suomen sota

Sota Ruotsin ja Venäjän **f.** _____. Venäjä **g.** _____ sodan, ja Suomi siirtyi Venäjän hallintaan.

1917 itsenäistyminen

Venäjällä oli **h.** _____ ja paljon poliittisia ongelmia, joten Suomen senaatti päätti julistaa Suomen itsenäiseksi kuudes päivä **i.** _____.

1918 sisällissota

Sodassa taistelivat **j.** _____. Toisia suomalaisia **k.** _____, toisia valkoisiksi. Valkoiset voittivat sodan.

1939–1940 talvisota

Oli **l.** _____. Suomi taisteli

m. _____.

1941–1944 jatkosota

1944–1945 Lapin sota

Lapin sodassa Suomi taisteli Saksan **n.** _____ vastaan.

1952 Helsingin olympialaiset

Kaikkialta maailmasta tuli **o.** _____ Helsinkiin. Sotien jälkeen Suomessa syntyi **p.** _____, ja kaupunkeja ja asuinalueita **q.** _____ koko 1950-luvun ajan.

1955 Suomesta YK:n jäsen

Suomen tavoitteena oli Yhdistyneiden kansakuntien jäsenvaltiona olla poliittisesti neutraali eli **r.** _____ ja toimia

s. _____.

1995 Suomi liittyi Euroopan unioniin

Ruotsi oli hakenut unionin jäsenyyttä 1991, ja Suomen hallitus jätti hakemuksen vuonna 1992. Lokakuussa 1994 Suomessa **t.** _____ siitä, haluaako Suomi liittyä Euroopan unioniin. **u.** _____ vastasi kyllä.

2002 euro otettiin käyttöön

v. _____, ei enää käynnyt maksuvälineenä euron jälkeen.

18 **Lue nyt tehtävän 17 teksti niin, että ymmärrät sisällön.**
Tee parillesi kysymykset, jotka alkavat:

a. Minä vuonna…?
b. Minä vuosina…?
c. Mitä tarkoittaa…?
d. Mitä tapahtui vuonna…?
e. Miksi…?

19 Tee vielä neljä omaa kysymystä ja vastaa parisi kysymyksiin.

20 Täydennä ristikko.

a. Ministerit yhdessä ovat maan ___. Pääministeri johtaa sitä.
b. 1939–1945 oli toinen ___.
c. Suomi on ___ valtio.
d. Kun kansalaiset valitsevat uuden presidentin tai eduskunnan, he ___.
e. Suomi, Ruotsi, Norja, Islanti ja Tanska ovat ___.
f. Suomen valuutta markan jälkeen.
g. Sotilaat muodostavat yhdessä tämän.
h. Aika, jolloin Pohjois-Eurooppa oli jään alla.

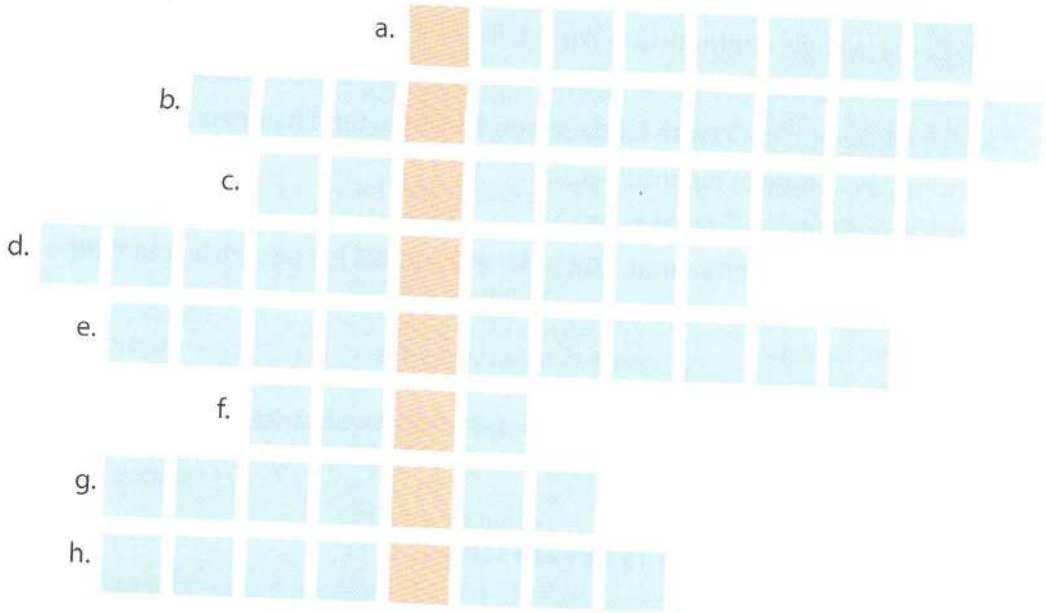

21 Yhdistä yhteen kuuluvat sanat.

a. liittyä
b. Yhdistyneet
c. taistella
d. julistaa
e. toimia

vihollista vastaan
itsenäiseksi
kansakunnat
puolueettomasti
Euroopan unioniin

OMAT SIVUT

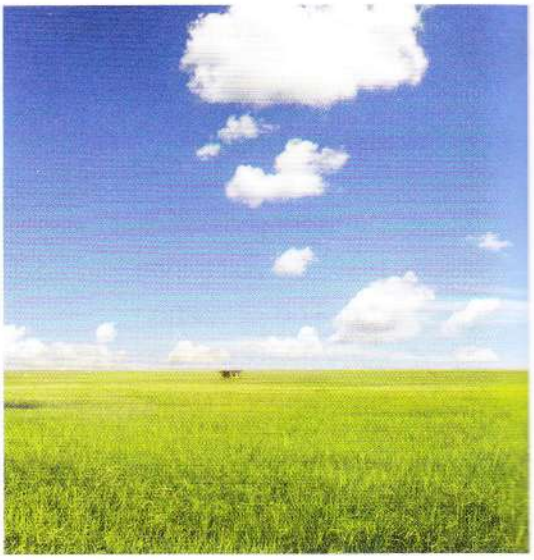

22 **Millaista elämä oli omassa lapsuudessasi?**

- Mitä tehtiin? Mitä ei tehty?
- Mikä oli erilaista kuin Suomessa tänään?
- Puhu näistä asioista: naiset, miehet, isovanhemmat, lapset, asunto, ruoka, raha, ystävät, juhlat, koulu, kaupat.

23 **Pidä kurssilla esitelmä omasta kotimaastasi.**

- Etsi tietoa ja kuvia internetistä tai kirjastosta.
- Valitse mielestäsi tärkeät asiat (sijainti, pinta-ala, asukasluku, pääkaupunki, kielet, elinkeinot: mitä työtä tehdään nykyään, mitä tehtiin ennen, uskonto, nähtävyydet, historia, tavat, tärkeät tapahtumat...).
- Kirjoita muistiin tärkeimmät asiat.
- Harjoittele kotona, mitä sanot. Kun pidät esitystä, älä lue paperista, vaan puhu yleisölle.
- Sovi opettajan kanssa, kuinka pitkä on sopiva esitys.

24 **Mitä muistat oman kotimaasi historiasta? Mitkä ovat tärkeitä tapahtumia kotimaasi historiassa? Muistele ja etsi tietoa. Kerro ja keskustele ryhmässä.**

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- armeija, -n
- asuinalue, -alueen
- eduskunta, -kunnan
- elintaso, -n
- elämä, -n
- enemmistö, -n
- epäilyttävä, -n
- hallitus, hallituksen
- hankkia [1], hankin
- harvinainen, harvinaisen
- isompi, isomman
- itsenäistyminen, itsenäistymisen
- jatkosota, -sodan
- julistaa [1], julistan
- jäsen, jäsenen
- jäsenyys, jäsenyyden
- jääkausi, -kauden
- kanava, -n
- kansalainen, kansalaisen
- kasvattaa [1], kasvatan
- kunnioittaa [1], kunnioitan
- käydä [2], käyn kylässä
- käyttää [1], käytän loppuun
- laiskotella [3], laiskottelen
- lempeä, -n
- liittyä [1], liityn
- luottaa [1], luotan
- luulla [3], luulen
- maailmansota, -sodan
- ministeri, -n
- munkki, -n
- Neuvostoliitto, -liiton
- nolo, -n
- nuoruus, nuoruuden
- nykyaika, -ajan
- nöyrä, -n
- ohjelma, -n
- ottaa [1], otan käyttöön
- paksuus, paksuuden
- pelto, pellon
- Pohjoismaat
- puolueeton, puolueettoman
- purukumi, -n
- putipuhdas, -puhtaan
- pääministeri, -n
- seurata [4], seuraan
- silittää [1], silitän
- sotia [1], sodin
- sotilas, sotilaan
- syntyä [1], synnyn
- taistella [3], taistelen
- tavoite, tavoitteen
- tuhlata [4], tuhlaan
- tuoda [2], tuon maahan
- turhuus, turhuuden
- turvallinen, turvallisen
- vaatimaton, vaatimattoman
- vahingossa
- vallankumous, -kumouksen
- valmisruoka, -ruoan
- valtio, -n
- valuutta, valuutan
- vastaan
- vastustaa [1], vastustan
- verkko-opinto, -opinnon
- Yhdistyneet kansakunnat
- yksinkertainen, -kertaisen
- yllättäen
- ympäristöystävällinen, -ystävällisen
- älypuhelin, -puhelimen
- äänestää [1], äänestän

Puhekielen sanat

- bileet = juhlat
- hermot ovat tiukoilla = on hermostunut ja vihainen
- heti paikalla = välittömästi
- homma, -n = asia, työ
- ihan sairaasti = todella paljon
- juttu, jutun = asia
- kauheesti = paljon
- kilsa, -n = kilometri
- leffa, -n = elokuva
- lähteä käsistä = lähteä hallinnasta
- mutsi, -n = äiti
- Mäkkäri, -n = McDonald´s
- olla [3], olen tekemisissä = pitää yhteyttä
- pitää [1], pidän bileet = järjestää juhlat
- porukka = ryhmä, seurue
- tonni, -n = tuhat euroa
- tulla [3], tulen juttuun = tulla toimeen

6

KESÄKUU

OSTETAAN AUTO!

Tässä kappaleessa opit

- Vertailemaan asioita
- Auto- ja liikennesanastoa
- Lisää adjektiiveja
- Valittamaan tuotteesta

Kalle: Tule nyt! Me myöhästytään kohta kuorosta!

Pekka: Tullaan tullaan. Mä vaihdan vielä vähän mukavampiin housuihin. Siellä voi olla ruuhkaa, mutta mehän voidaan ottaa taksi.

Kalle: Taksi ja taksi! Aina sä otat taksin. Ymmärrätkö sä, miten kallista se on?

Pekka: Tietysti ymmärrän! En kai mä nyt ole ihan hölmö! Mutta kun taksi on nopea ja sitä paitsi halvempi kuin oma auto.

Kalle: Nii-in, mutta minusta oma auto olisi paljon kätevämpi kuin taksi. Ajattele, me voitaisiin lähteä paljon helpommin vaikka juhannuksena mökille.

Pekka: Ai ostetaan auto ja käydään mökillä kerran kesässä? Joo ei. Se on kyllä kaikkein kalleinta! Sä taidat olla paljon rikkaampi kuin mä luulin. Ja fiksumpi.

Kalle: Älä nyt viitsi olla lapsellinen! Mä tarkoitan, että jos me ostettais auto, sillä pääsis lomalle ja treeneihin ja joka paikkaan. Mun mielestä se olis paljon kätevämpää kuin odottaa aina jotain bussia.

Pekka: Mites kaikki muut kustannukset? Bensa, huollot ja vakuutukset? Ja hiilijalanjälki? Kyllä bussi ja pyörä on paljon edullisempia ja ekologisempia.

Kalle: No on joo. Mutta entäs hybridiauto? Ne ei saastuta niin paljon. Niissä on uusinta teknologiaa.

Pekka: En tiedä. Minusta me pärjätään ihan hyvin näin. Ei me oikeesti tarvita autoa. Ei se ainakaan välttämätön ole.

Kalle: Ei kai sitten. Entäs jos käydään vaan vähän kattelemassa? Sä voisit selittää mulle vähän sitä tekniikkaa, kun se on niin monimutkaista. Ei meidän tarvii ostaa mitään. Ei olla kauan.

Pekka: No jos ihan vähän aikaa. Ja sitten mennään johonkin mukavampaan paikkaan.

Kalle: Joo, mikäs siinä. Mennään vaikka salille tai lenkille. Hei ne kuoroharkat, nyt pitää lähteä, me ollaan jo myöhässä!

Lue dialogiteksti ja vastaa kysymyksiin.

a. Miksi taksi on Pekan mielestä hyvä idea? _____

_____

b. Miksi Kalle haluaa ostaa auton? _____

_____

c. Miksi autoon menee paljon rahaa? _____

_____

d. Miksi Pekka lähtee Kallen mukaan autokauppaan? _____

_____

e. Mitä mieltä sinä olet – samaa mieltä kuin Kalle vai samaa mieltä kuin Pekka? Miksi?

_____

2 **Lue ja kuuntele dialogi, jossa Pekka ja Kalle riitelevät.**
Yhdistä vasemman puolen ilmaukset sopivaan kohtaan oikealla. Vertaa parin kanssa.

a. Tule nyt!	
b. Mä tarkoitan, että…	suuttuu, tulee vihaiseksi
c. Taksi ja taksi! Aina sä otat taksin.	
d. Nii-n, mutta…	on hermostunut
e. En kai mä nyt ole ihan hölmö?	
f. Ajattele, me voitaisiin…	väittää vastaan
g. Joo ei.	
h. Mites…	sanoo oman mielipiteen
i. No on joo.	
j. Mutta entäs…	esittelee uuden idean
k. Entäs jos…	

3 **Yhdistä asia ja sopiva adjektiivi.**
Voit käyttää samoja sanoja monta kertaa.

Esimerkiksi:
– Mun mielestä kesämökit on mukavia. – Minusta älypuhelin on hankala.

Voit käyttää esimerkiksi näitä fraaseja:

Ei kai…	Minusta…	Mites…
Niin, mutta…	Mun mielestä…	Mutta entäs…
Ai jaa? Mä taas tykkään.	Tarkoitan, että…	Entäs jos…

pyörä
bussi
henkilöauto

kerrostaloasunto
kesämökki
omakotitalo

älypuhelin
tietokone
tabletti

tiskikone
pakastin
kuivausrumpu

halpa
hauska
kiva
tylsä
helppo
kätevä
hankala
mukava
edullinen
ekologinen
kallis
tarpeeton
välttämätön

Vertaa parin kanssa. Jos olet eri mieltä kuin parisi, perustele.

Esimerkiksi:
– Mun mielestä kesämökit on mukavia. ⟶ Niin, mutta ne on kalliita.
– Minusta älypuhelin on hankala. ⟶ Ei kai? Minusta ne on käteviä.
– Kuivausrumpu on ihan tarpeeton. ⟶ Ai jaa? Meidän perheessä se on ihan välttämätön.

Mitä nämä adjektiivit tarkoittavat?

kestävä	**oikeudenmukainen**	**edullinen**
täydellinen	**kätevä**	**lapsellinen**
välttämätön	**rehellinen**	**huolimaton**
taitava	**nykyinen**	**vakava**
monimutkainen	**yksinkertainen**	
entinen	**joustava**	

a. Asia, joka on vaikea selittää, on _____

b. Asia, joka on helppo ymmärtää tai selittää tai ihminen, joka ei ymmärrä paljon on

_____

c. Asia tai sairaus, joka on vaikea ja josta seuraa jotain pahaa, on _____

Samoin ihminen, joka ei naura paljon.

d. Esimies, joka kohtelee kaikkia tasa-arvoisesti, on _____

e. Ihminen, joka tekee oikein ja puhuu totta, on _____

f. Asia, jota ilman et voi olla, on _____. Tarvitset sitä aina.

g. Ihminen, joka on 35, mutta käyttäytyy kuin 7-vuotias, on _____

h. Ihminen, joka unohtaa asioita, tekee asiat nopeasti eikä tarkista, meneekö kaikki oikein,

on _____

i. Esine tai sovellus, joka helpottaa jonkin asian tekemistä, on _____

j. Päivä, jolloin kaikki menee hyvin etkä halua muuttaa päivästä mitään, on

_____

k. Hyvälaatuinen asia, joka ei maksa kovin paljon, on _____

l. Kone, joka ei mene helposti rikki, on _____

m. Ihminen, joka osaa hyvin monia asioita, on _____

n. Ihminen, jolle sopii monet asiat ja joka voi helposti muuttaa omia suunnitelmiaan, on

_____

o. Ihminen, joka asui ennen naapurissasi, on _____ naapurisi.

p. Ihminen, joka asuu nyt naapurissasi, on _____ naapurisi.

Golfpallo on **pienempi kuin** tennispallo.

Tennispallo on **isompi kuin** golfpallo mutta **pienempi kuin** jalkapallo.

Golfpallo on **pienin**. Jalkapallo on **isoin**.

Etsi ja alleviivaa sivun 118 dialogitekstistä kaikki adjektiivit. Miten adjektiivit muuttuvat, kun asioita vertaillaan?

ERITYYPPISTEN ADJEKTIIVIEN VERTAILUMUOTOJA

Täydennä mallin mukaan.

UJO, RAJU, HÖLMÖ -SANAT

ujo ⟶ ujo**mpi** ⟶ ujo**in**
raju ⟶ raju**mpi** ⟶ raju**in**
tyly ⟶ tyly**mpi** ⟶ tyly**in**

helppo ⟶ helpompi ⟶ _____
hölmö ⟶ _____ ⟶ hölmöin
häijy ⟶ _____ ⟶ _____

HALPA, KYLMÄ, PIENI -SANAT

halpa ⟶ halv**empi** ⟶ halv**in**
tylsä ⟶ tyls**empi** ⟶ tyls**in**
pieni ⟶ pien**empi** ⟶ pien**in**

kuiva ⟶ kuivempi ⟶ _____
kylmä ⟶ _____ ⟶ _____
suuri ⟶ _____ ⟶ _____

EKOLOGINEN & YKSINKERTAINEN -SANAT

ekologinen → ekologi**sempi** → ekologi**sin**

yksinkertainen → yksinkertai**sempi** → yksinkertai**sin**

hiljainen → hiljaisempi → _____

kärsivällinen → _____ → _____

turvallinen → _____ → _____

SOPIVA, HIDAS, VÄRITÖN, VÄSYNYT & KEVYT -SANAT

sopiva → sopiva**mpi** → sopiv**in**

kätevä → kätevä**mpi** → kätev**in**

vakava → _____ → _____

pätevä → _____ → _____

onnekas → onnekkaa**mpi** → onnekka**in**

hidas → hitaa**mpi** → hita**in**

rikas → rikkaampi → _____

puhdas → _____ → puhtain

voimaton → voimattoma**mpi** → voimattom**in**

väritön → värittömä**mpi** → värittö**min**

rasvaton → rasvattomampi → _____

äänetön → _____ → äänettömin

väsynyt → väsynee**mpi** → väsyne**in**

kevyt → kevye**mpi** → kevy**in**

suuttunut → _____ → _____

lyhyt → _____ → _____

Vertailumuotojen muodostus

ISOMPI JA AHKERAMPI	ISOIN JA AHKERIN
o, ö, u, y + _____	o, ö, u, y + _____
a, ä, e (pitkät sanat) + _____	~~a~~, ~~ä~~, ~~e~~, ~~i~~ + _____
ujo**mpi**, raju**mpi**, tyly**mpi**	ujo**in**, raju**in**, tyly**in**
vakava**mpi**, pätevä**mpi**,	mukav**in**, pätev**in**, saastune**in**
saastunee**mpi**	

PIENEMPI JA VANHEMPI	PIENIN JA VANHIN
lopussa ~~a~~, ~~ä~~, ~~i~~ (lyhyet sanat) +	lopussa ~~a~~, ~~ä~~, ~~i~~ (lyhyet sanat) +
_____	_____
halv**empi**, kylm**empi**, nuor**empi**	halv**in**, kylm**in**, nuor**in**

ONNELLISEMPI JA ONNELLISIN

onnelli~~nen~~ -sanat + _____ , _____

onnelli**sempi** onnelli**sin**

HUOM!

Adjektiivit **hyvä**, **pitkä** ja **lämmin** poikkeavat muista:

hyvä ⟶ parempi ⟶ paras

pitkä ⟶ pidempi ⟶ pisin

lämmin ⟶ lämpimämpi ⟶ lämpimin

Muutamat **i**-adjektiivit muuttuvat eri tavoin kuin suuri-suur**empi**-suur**in**:

siisti ⟶ siist**impi** ⟶ siiste**in**

kaunis (kaunii-) ⟶ kauni**impi** ⟶ kaune**in**

5 **Valitse parin kanssa vasemmasta laatikosta kolme vertailtavaa asiaa ja oikeasta laatikosta mielestäsi sopiva adjektiivi. Kirjoittakaa lauseita mallin mukaan.**

Turku on pienempi kuin Helsinki mutta isompi kuin Lappeenranta.
Helsinki on näistä isoin ja Lappeenranta pienin.

Heikki, 21	kesä
lentokone	polkupyörä
muistitikku	pesukone
vedenkeitin	Tyyne, 66
talvi	kevät
juna	Oscar, 38
telkkari	lappu
vihko	

nuori – vanha
kylmä – lämmin
hidas – nopea
kallis – halpa
kätevä – hankala

VERTAILUMUODOT TAIPUVAT

Millaiset? nopeampi – nopein	Uusissa taloissa on nopea**mmat** nettiyhteydet. Älypuhelimet ovat kaikkein nope**immat**.
Millaista? Millaisia? mielenkiintoisempi – mielenkiintoisin	Katsotaan jotain mielenkiintoi**sempaa**. Kissavideot on mielenkiintoi**sempia** kuin tämä. Mielenkiintoi**sinta** on lukea julkkiksista. Iltapäivälehdet ovat siksi mielenkiintoi**simpia**.
Millaiseen? Millaisiin? kiinnostavampi – kiinnostavin	Tutustuin eilen tavallista kiinnostava**mpaan** sähköautoon. Tekniikka 24/7 -lehti on kiinnittänyt huomiota vielä kiinnostava**mpiin** ratkaisuihin. Naapurini ihastui talon kiinnostavi**mpaan** sinkkuun. Hänestä kiinnostavi**mpiin** ihmisiin ei törmää netissä.

6 **Pikku-Kuuban naapuriin on avattu uusi kahvila, joka mainostaa paljon. Ystävien mielestä Pikku-Kuuba on kuitenkin joka asiassa parempi. Täydennä mallin mukaan.**

a. Joustavat aukioloajat!
b. Terveelliset lounaat!
c. Raikkaat salaatit!
d. Maukkaat pizzat!
e. Monipuolinen viinilista!
f. Tuoreet pullat!
g. Ystävällinen ja nopea palvelu!
h. Hyvää musiikkia!
i. Mukavaa seuraa!
j. Viihtyisä lounaspaikka!

Pikku-Kuuban aukioloajat on joustavammat.

PUHUTAAN

7 **Liikenne on osa arkipäivää. Mitä mieltä olet seuraavista liikenteeseen liittyvistä väitteistä? Täytä taustatietosi ja lue väitteet. Valitse kunkin väitteen kohdalla sopiva vaihtoehto: 1 = täysin samaa mieltä, 2 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = jokseenkin eri mieltä, 5 = täysin eri mieltä. Valitse EOS (en osaa sanoa), jos et tunne asiaa. Kun olet täyttänyt kyselyn, vertaa vastauksiasi neljän hengen ryhmässä. Missä asiassa olette samaa mieltä? Entä eri mieltä? Miksi?**

TAUSTATIEDOT

☐ **mies** ☐ **nainen**

ikä

☐ 18–25 ☐ 26–40 ☐ 41–50 ☐ 51–65 ☐ 66–80 ☐ 81–>

asuinkunta _____

koulutustaso (valitse korkein suorittamasi tutkinto)

☐ peruskoulu
☐ ammattikoulu tai -kurssi
☐ lukio tai ylioppilas
☐ opistotason ammatillinen koulutus
☐ alempi korkeakoulututkinto
☐ ylempi korkeakoulututkinto

	1	2	3	4	5	EOS
a. Auto on monelle välttämätön.	○	○	○	○	○	○
b. Autot ovat Suomessa liian kalliita.	○	○	○	○	○	○
c. Ihmisten pitää saada valita itse, haluavatko he autoilla vai käyttää joukkoliikennettä.	○	○	○	○	○	○
d. Autot aiheuttavat paljon kustannuksia. Siksi autoilijoilta pitää kerätä paljon veroja.	○	○	○	○	○	○
e. Kaupungissa riittää joukkoliikenne, pyörätiet ja kimppa-autot.	○	○	○	○	○	○
f. Liikkuminen on kotipaikassani riittävän turvallista.	○	○	○	○	○	○
g. Parkkipaikkojen tilalle voidaan rakentaa asuntoja.	○	○	○	○	○	○

8 **Keskustelkaa kolmen hengen ryhmissä. Miettikää ensin, mitkä adjektiivit sopivat, kun keskustellaan ihmisistä. Vertailkaa sitten toisianne: Kuka on lyhyin? Kenellä on vaalein tukka? Kuka on vahvin? Entä kuka on huumorintajuisin? Keksikää mahdollisimman monta vertailtavaa asiaa.**

9 **Kuuntele keskustelut. Kirjoita viivalle, kumman vaihtoehdon asiakas valitsee. Kirjoita muistiin myös, mitä muuta asiakas haluaa.**

Kumpi?

a. _____ + _____

b. _____ + _____

c. _____ + _____

d. _____ + _____

10 **Kolme kodinkoneliikkeen asiakasta palaa takaisin kauppaan, koska he eivät ole tyytyväisiä. Kuuntele keskustelut ja kirjoita muistiin, mikä oli ongelmana.**

11 **Kuuntele, kun autokauppias Toivo Rämö vertailee kuutta käytettyä autoa. Lue ensin adjektiivit ja automerkkien nimet. Selvitä uudet sanat. Täydennä sitten sopivilla vertailumuodoilla.**

tehokas	**ekologinen**	**pieni**
kestävä	**nopea**	**suosittu**
tylsä	**tyylikäs**	**varma**
kaunis	**kallis**	**laadukas**
moderni	**uusi**	**tavallinen**
edullinen	**turvallinen**	
urheilullinen	**järkevä**	

a. Mersu on _____

b. Volkkari on _____

c. Pösö on _____

d. Sitikka on _____

e. Bemari on _____

f. Nissan on _____

12 Kuuntele liikennetiedote ja valitse oikea vaihtoehto.

a. Onnettomuus on tapahtunut tiellä
- ○ 2002
- ○ 2021
- ○ 2201.

b. Ongelma koskee autoilijoita, jotka ajavat
- ○ Vehmalaisen suuntaan
- ○ Yläneen suuntaan
- ○ pois Yläneeltä.

c. Tie on tukossa, koska
- ○ tielle on kaatunut rekka
- ○ poliisiauto on mennyt rikki
- ○ tielle on kaatunut maitoa.

d. Ongelma jatkuu vielä
- ○ 3–5 tuntia
- ○ 2–3 tuntia
- ○ tunnin.

TEKSTIT JA KIRJOITTAMINEN

Autovakuutus eli kasko- ja liikenne-vakuutus kuntoon!

Autolla on oltava vähintään liikenne-vakuutus. Liikennevakuutus korvaa vahingot, jotka aiheutat muille liikenteessä. Se on vakuutuksista halvin. Kun haluat varautua oman auton vahinkoihin, tarvitset kaskovakuutuksen. Valitse sinulle sopiva vakuutus autosi arvon ja ajotapasi mukaan: uudelle autolle sopii täyskasko, joka korvaa monenlaiset vahingot. Vanhemmalle autolle käy myös halvempi kaskovakuutus, joka auttaa monessa ongelmatilanteessa – mutta vakuutusmaksu on pienempi. Kun valitset meidän vakuutuksemme, saat korvaukset nopeasti!

Etuasiakas!
Vakuutusmaksut pysyvästi -10 %!

Halvempi kaskovakuutus auttaa, jos
- autosi varastetaan
- autosi joutuu ilkivallan kohteeksi
- törmäät hirveen, peuraan tai poroon
- autollesi aiheutuu palovahinko
- autollesi tapahtuu jotakin ulkomaanmatkalla

13 **Lue tekstit Eilan, Erikin ja Ullan autoista ja ajotavasta.**
Mikä vakuutus heille sopisi: liikennevakuutus, halvempi kasko vai täyskasko?

Eila Mäntylä, 68

Ajan aika harvoin. Käyn kaupassa viikonloppuna ja sitten tietysti kesällä mökillä. Viime vuonna minulle sattui kolme vahinkoa liikenteessä. Ensin peruutin toisen auton kylkeen parkkipaikalla, ja se toinen auto vielä törmäsi kolmanteen. Toiseksi joku oli yöllä naarmuttanut auton ovea pihassa, ehkä avaimella. Kolmanneksi ajoin ojaan, kun väistin hirveä. Onneksi ei käynyt pahasti. Ikäviä juttuja, autoa piti käyttää korjaamolla monta kertaa. Ehkä pitäisi hommata uudempi auto.

Erik Ström, 36

Tykkään autoista ja ajamisesta. Kun vaihdoin autoa, koeajoin ainakin viittä eri merkkiä ja mallia. Minusta uusi auto on turvallisempi kuin vanha. Nyt kun on pienet lapset, mukana on aina tosi paljon tavaraa, ja siksi meillä on isompi takakontti kuin ennen. Me ajetaan paljon: menen autolla töihin, haen lapsen päiväkodista, käydään kaupassa ja harrastuksissa. Kaksi vuotta sitten me ajettiin omalla autolla Espanjaan. Mulle ei ole sattunut vahinkoja liikenteessä – täytyy koputtaa puuta!

Ulla Hietanen, 23

Mulla on sellanen pieni kesäauto. Ostin sen yhden kaverin veljeltä kahdella tuhannella eurolla. Siinä on aika paljon pikkuvikoja, mutta ei mitään vakavaa. Maali on huonossa kunnossa, ja vähän ruostettakin on. Pelleissä on monta lommoa, mutta se on ihan sama – haluan vain päästä helposti kesätöihin. Auto kulkee ja jarrut toimii, se riittää. Säästän kesätyöpalkasta rahaa uuteen tietokoneeseen.

a. Eilalle sopii _____, koska _____

_____

b. Erikille sopii _____, koska _____

_____

c. Ullalle sopii _____, koska _____

_____

14 Täydennä ristikko.

a. odottamaton ikävä asia, vakuutus voi korvata
b. minimi
c. testata autoa
d. voi tulla autoon törmäyksessä
e. auton pintamateriaali
f. metalli + vesi
g. laukkujen ja vararenkaan paikka
h. maksaa tai hankkia uusi tilalle
i. auton sivu

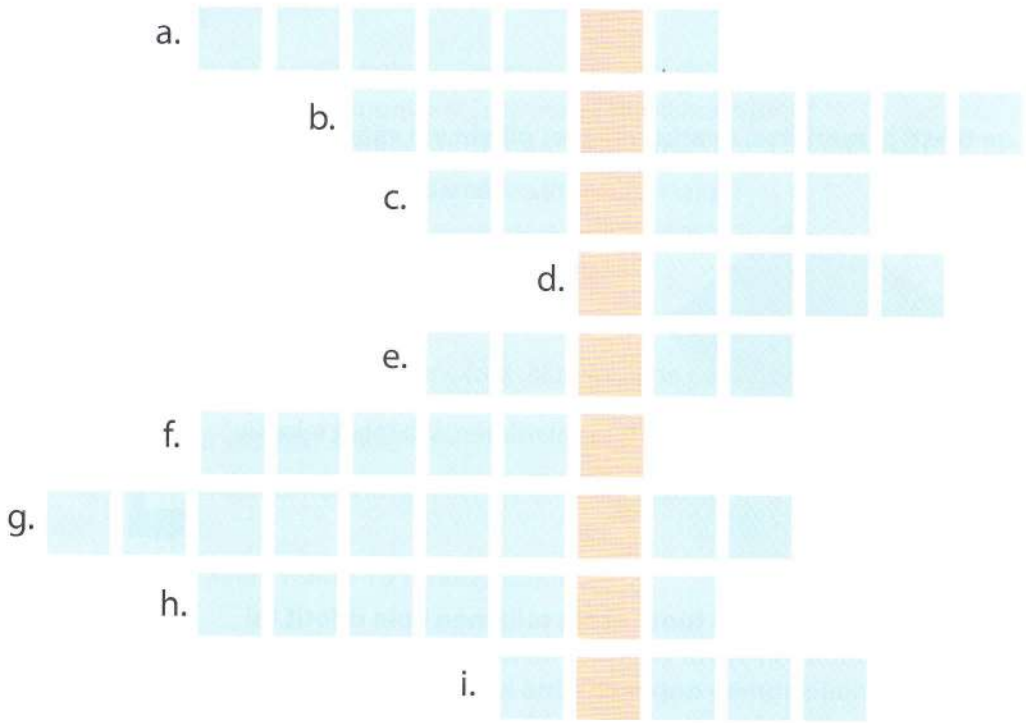

Tuotteen takaisinveto
Pöytävalaisin Bling

Palautus koskee valaisinta, jonka malli on RS-301.
Palautus ei koske uudempaa mallia. Tuote on ollut myynnissä kesäkuusta lähtien.

Tuotteen käyttö tulee lopettaa välittömästi.
Käyttö aiheuttaa sähköiskun ja tulipalon vaaran.
Pyydämme tuotteen hankkineita kuluttajia palauttamaan sen ostopaikkaan. Tuotteen hinta hyvitetään asiakkaalle. Tuotetta palautettaessa asiakkaan ei tarvitse esittää ostokuittia hyvitystä varten.

RAUTA-RUTANEN

15 **Lue teksti ja merkitse, ovatko väitteet oikein vai väärin.**

	O	V
a. Tämä teksti on mainos.	☐	☐
b. Ilmoitus on tarkoitettu niille, jotka ovat ostaneet lampun Rauta-Rutaselta.	☐	☐
c. Asiakkaat voivat palauttaa kauppaan minkä lampun tahansa.	☐	☐
d. Valaisinta ei saa enää käyttää, koska se on vaarallinen.	☐	☐
e. Kun palauttaa valaisimen, saa rahat takaisin.	☐	☐
f. Rahat saa takaisin, jos mukana on kuitti.	☐	☐

16 **Joskus kaupasta ostettu tuote ei ole sellainen kuin odotit tai se ei toimi. Silloin on syytä valittaa. Tavallisesti kannattaa puhua asiasta mahdollisimman nopeasti siinä kaupassa, josta tuote on ostettu. Jos ongelma ei ratkea, voidaan tarvita kirjallinen valitus eli reklamaatio. Kirjoittakaa 3–4 hengen ryhmässä valitus.**

- Valitkaa tuote itse.
- Kertokaa tarkasti, mikä tuote on, mistä ostitte sen ja milloin.
- Kertokaa tarkasti, mikä tuotteessa on vikana.
- Kertokaa vielä, mikä olisi sopiva tapa ratkaista ongelma: saada alennusta hinnasta / korjata ostamanne tuote / uusi tuote tilalle / purkaa kauppa ja saada rahat takaisin.
- Muistakaa asiallinen aloitus ja lopetus.

OMAT SIVUT

17 **Joskus on vaikeaa arvioida, onko jokin tuote kallis vai halpa. Tutustukaa kotipaikkanne kauppojen ja netin hintoihin ja tarjouksiin. Vertailkaa tuotteita ja ostopaikkoja. Esitelkää tulokset muille. Voitte vertailla ryhmissä esimerkiksi näitä:**

- asumista: vuokraa, sähkön, lämmityksen ja veden hintaa
- tavallisia ruokatavaroita
- lastentarvikkeita
- vaatteita
- terveydenhoitoa: esimerkiksi terveyskeskuslääkärin ja yksityislääkärin hintaa
- puhelin-, televisio-, lehti- ja nettimaksuja
- vakuutuksia
- matkakustannuksia: mitä maksaa matka kaupungin sisällä? Entä lähimpään isoon kaupunkiin? Entä maasi suurlähetystöön?
- autoilun kustannuksia: autopaikka, huolto, polttoaine
- lainojen ja luottojen hintaa: mitä maksaa 200 euron laina? Entä ostokset luottokortilla? Entä autolaina pankista?

18 **Keskustelkaa vielä näistä:**

- Miksi tuotteet ovat Suomessa kalliita?
- Missä et halua säästää? Miksi?
- Miten itse säästät rahaa?

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- ajotapa, -tavan
- alempi, alemman
- arvioida [2], arvioin
- arvo, -n
- edullinen, edullisen
- ekologinen, ekologisen
- entinen, entisen
- etu, edun
- hankala, -n
- harvoin
- hauska, -n
- helppo, helpon
- henkilöauto, -n
- hiili, hiilen
- huolimaton, huolimattoman
- huolto, huollon
- huumorintajuinen, -tajuisen
- hyvittää [1], hyvitän
- häijy, -n
- hölmö, -n
- ikävä, -n
- ilkivalta, -vallan
- jalanjälki, -jäljen
- jarru, -n
- jokseenkin
- joustava, -n
- juhannus, juhannuksen
- järkevä, -n
- kestävä, -n
- kevyt, kevyen
- kivi, kiven
- kodinkone, -koneen
- koeajaa [1], -ajan
- kohta
- koputtaa [1], koputan
- korjaamo, -n
- korvata [4], korvaan
- korvaus, korvauksen
- koskea [1] + P
- kuiva, -n
- kuluttaja, -n
- kumpi, kumman
- kunta, kunnan
- kuoro, -n
- kustannus, kustannuksen
- kylki, kyljen
- kärsivällinen, kärsivällisen
- kätevä, -n
- käytetty, käytetyn
- laadukas, laadukkaan
- lapsellinen, lapsellisen
- liike, liikkeen
- liikenne, liikenteen
- lommo, -n
- lyhyt, lyhyen
- lämmin, lämpimän
- lämmitys, lämmityksen
- mainos, mainoksen
- mainostaa [1], mainostan
- malli, -n
- maukas, maukkaan
- merkki, merkin
- monimutkainen, -mutkaisen
- monipuolinen, -puolisen
- muistitikku, -tikun
- mukava, -n
- naarmuttaa [1], naarmutan
- nettiyhteys, -yhteyden
- nopea, -n
- nykyinen, nykyisen
- odottamaton, odottamattoman
- oikeudenmukainen, -mukaisen
- oja, -n
- omakotitalo, -n
- onnekas, onnekkaan
- onnettomuus, onnettomuuden
- opistotaso, -n
- pakastin, pakastimen
- palauttaa [1], palautan
- palvelu, -n
- pelti, pellin
- pesukone, -koneen
- peura, -n
- poro, -n

- puhdas, puhtaan
- pysyvä, -n
- raikas, raikkaan
- raju, -n
- rasvaton, rasvattoman
- ratkaista [3], ratkaisen
- ratkaisu, -n
- ratketa [4], ratkean
- rehellinen, rehellisen
- rikas, rikkaan
- ruoste, ruosteen
- ruuhka, -n
- saastunut, saastuneen
- saastuttaa [1], saastutan
- sali, -n
- mille + sattua [1]
- selittää [1], selitän
- seura, -n
- siisti, -n
- suosittu, suositun
- suuttua [1], suutun + mistä
- suuttunut, suuttuneen
- sähkö, -n
- sähköisku, -n
- tabletti, tabletin
- taitava, -n
- takakontti, -kontin
- tarpeeton, tarpeettoman
- tasa-arvoinen, -arvoisen
- tausta, -n
- tehokas, tehokkaan
- terveellinen, terveellisen
- tiedote, tiedotteen
- tiskikone, -koneen
- tukko, tukon
- tuore, tuoreen
- tuote, tuotteen
- turvallinen, turvallisen
- tyly, -n
- täydellinen, täydellisen
- täysin
- täyttää [1], täytän
- törmätä [4], törmään + mihin
- ujo, -n
- urheilullinen, urheilullisen
- vaara, -n
- vaarallinen, vaarallisen
- vahinko, vahingon
- vakava, -n
- vakuutus, vakuutuksen
- valaisin, valaisimen
- valittaa [1], valitan + mistä
- valitus, valituksen
- varastaa [1], varastan
- varautua [1], varaudun
- varma, -n
- veto, vedon
- viihtyisä, -n
- viitsiä [1], viitsin
- vika, vian
- voimaton, voimattoman
- väistää [1], väistän
- väite, väitteen
- väittää [1], väitän vastaan
- välitön, välittömän
- välttämätön, välttämättömän
- väritön, värittömän
- yksinkertainen, -kertaisen
- ylempi, ylemmän
- älypuhelin, -puhelimen
- äänetön, äänettömän

Puhekielen sanat

- fiksu, -n = viisas
- harkat, harkkojen = harjoitukset
- hommata [4], hommaan = hankkia
- julkkis, julkkiksen = kuuluisa henkilö
- kimppa-auto, -n = yhteisessä käytössä oleva auto
- treenit, treenien = harjoitukset

7

HEINÄKUU

MENNÄÄNKÖ TANSSIMAAN?

Tässä kappaleessa opit

- Pyytämään ja ehdottamaan
- Käyttämään maan, massa ja masta -muotoja
- Asioita konditionaalin käytöstä
- Ravintolasanastoa
- Lisää puhelinfraaseja

Inkeri: Inkeri.
Oscar: No tässä on Oscar, hei! Mä ajattelin, että… osaatko sä tanssia salsaa?
Inkeri: Eeeen.
Oscar: No haluaisitko sä oppia? Mä voin opettaa. Mä ajattelin mennä kuuntelemaan kuubalaista musiikkia huomenna.
Inkeri: Ja tanssimaan?
Oscar: Joo, Ravintola Sihinässä on iso tanssilattia. Kävin siellä keväällä katsomassa paria bändiä, ja siellä oli aika hyvä meininki. Ja mä rakastan salsaa eli huomenna mä aion tanssia! Niin, että pääsetkö sä mukaan?
Inkeri: No nyt kuulostaa hyvältä. Kyllä mä tuun. Ehdottomasti!
Oscar: Loistavaa! Mä soitan ja varaan pöydän.

Oscar soittaa ravintolaan.

Ravintola: *Ravintola Sihinä, hyvää iltaa.*
Oscar: Iltaa. Mä varaisin pöydän huomiseksi.
Ravintola: Joo-o. Mihin aikaan?
Oscar: Mihin aikaan se bändi aloittaa?
Ravintola: Ne alkaa soittaa kahdeksalta.
Oscar: No sitten varmaan seitsemältä olisi hyvä aika.
Ravintola: Ja tarkistan vielä, että tulette syömään siis? Me voidaan tehdä pöytävaraus vain ruokailijoille.

▶ *Oscar*: Joo, me tullaan ensin syömään ja jäädään sitten kuuntelemaan bändiä.
▶ *Ravintola*: Selvä. Meillä on näin kesällä pöytiä myös terassilla, varataanko sieltä?
▶ Oscar: Olisiko teillä kuitenkin sisällä tilaa? Eihän sitä tiedä, sataako illalla. Ja olisi kiva päästä lähelle tanssilattiaa.
▶ *Ravintola*: Selvä, kyllä se onnistuu. Ja kuinka monelle hengelle?
▶ *Oscar*: Meitä on kaksi.
▶ *Ravintola*: Ja millä nimellä?
▶ *Oscar*: Oscar Henrique. H - E - N - R - I - Q - U - E.
▶ *Ravintola*: Selvä. Täällä on teille pöytä varattuna huomenna viides päivä heinäkuuta kello 19. Tervetuloa!
▶ *Oscar*: Kiitos!

1 **Lue dialogi uudelleen ja kerro, mitä eilen tapahtui.**

Oscar **a.** _____ eilen Inkerille ja **b.** _____

Inkeriä ravintolaan kuuntelemaan kuubalaista musiikkia. Inkeri **c.** _____,

ettei hän osaa tanssia salsaa, mutta halusi **d.** _____ tanssimaan.

Oscar **e.** _____ salsamusiikkia ja aikoi siksi mennä

kuuntelemaan kuubalaista bändiä. Hän kysyi, **f.** _____

Inkeri mukaan.

Myöhemmin Oscar soitti ravintolaan ja **g.** _____ ravintolasta

pöydän. Inkeri ja Oscar menivät ravintolaan seitsemältä.

He **h.** _____ ulkona, vaan sisällä.

He **i.** _____ ensin ja **j.** _____

sitten vielä kuuntelemaan bändiä. Bändi **k.** _____

soittamaan kahdeksalta.

Illalla oli kaunis ilma. Ulkona **l.** _____,

vaan aurinko **m.** _____.

2 **Ravintolassa. Ympyröi ne sanat, jotka kuuluvat ravintolaan. Selittäkää sen jälkeen ravintolasanat vuorotellen toisillenne niin, että toinen ymmärtää, mistä sanasta on kysymys. Älä sano sanaa, vaan kuvaile sitä tai kerro, mihin sitä käytetään tai tarvitaan.**

Esimerkiksi: Se astia, josta juodaan kahvia tai teetä. (kuppi)

ruokalista	**liima**	**lääke**	**patja**
lentävä lautanen	**hygieniapassi**	**liesi**	**kirjekuori**
lautasliina	**kokki**	**oluthana**	**ajokortti**
pöytäliina	**laturi**	**kannu**	**veitsi**
rekka	**juhannus**	**haarukka**	**vetoketju**
kypärä	**tuoppi**	**pilvi**	**insinööri**
terassi	**hallitus**	**pöytävaraus**	**tarjotin**
seisova pöytä	**tiski**	**asiakas**	**suola**
tarjoilija	**vasara**	**ilmasto**	**nappi**
maalari	**tyyny**	**liikenne**	**veturi**

3 **Mikko kysyy työharjoittelupaikkaa Oscarin kahvilasta. Valitse laatikosta sopivat fraasit.**

sellaista soitan	**hei-hei**	**palataan asiaan**
valitettavasti	**yhteystietosi**	**myöhemmin uudestaan**
tässä on	**hei**	**vastata puhelimeen**
puhelimessa	**haluaisin puhua**	**soitan takaisin**
otan yhteyttä	**jätä viesti**	**paikalla**
kanssa	**haluaisin puhua**	

Puhelin soi.

Tässä on Oscar Henrique, hei. Soitit Kahvila Pikku-Kuubaan. En voi juuri nyt

a. _____, mutta

b. _____ äänimerkin jälkeen, niin

c. _____, kun kuulen viestisi.

d. Jätäthän myös _____. Kiitos, hei!

Inkeri: Kahvila Pikku-Kuuba.

Mikko: Tässä on Mikko Mäntylä, hei. Mä **e.** _____ Oscar Henriquen **f.** _____.

Inkeri: **g.** _____ hän ei juuri nyt ole **h.** _____. Haluatko jättää viestin vai soitatko **i.** _____?

Mikko: Mä voin soittaa.

• • •

Oscar: Kahvila Pikku-Kuuba.

Mikko: **j.** _____ Mikko Mäntylä, **k.** _____!

Oscar: Hei!

Mikko: **l.** _____ kahvilan omistajan kanssa.

Oscar: Joo, **m.** _____. Mä olen omistaja.

Mikko: Ai jaa, okei, joo. **n.** _____, että etsin työharjoittelupaikkaa ja ajattelin kysyä, että olisiko teillä vapaita harjoittelupaikkoja.

Oscar: Jahas. Milloin se sun harjoittelusi on?

Mikko: No se alkaa viidestoista elokuuta.

Oscar: Joo, no hyvä. Lähetätkö vaikka sähköpostilla vähän tietoa itsestäsi, niin **o.** _____ sinuun myöhemmin.

Mikko: Joo, selvä. Kiitos näistä tiedoista ja lähetän CV:ni vielä tänään.

Oscar: Hyvä, **p.** _____!

Mikko: Kiitos, **q.** _____!

KIELIOPPI | 3. infinitiivi: maan, massa, masta

– Heikki tässä, moi! Lähdetkö **pelaamaan** tennistä illalla?
– Moi! Joo, voin lähteä, mutta mä oon just nyt **ostamassa** ruokaa, niin soitatko myöhemmin uudestaan?
– Joo voin soittaa.

mihin? → maan
missä? → massa
mistä? → masta

1) Menen kauppaan.
Menen osta**maan** ruokaa.

2) Olen kaupassa.
Olen osta**massa** ruokaa.

3) Tulen kaupasta.
Tulen osta**masta** ruokaa.

1) Menen rannalle.
Menen otta**maan** aurinkoa.

2) Olen rannalla.
Olen otta**massa** aurinkoa.

3) Tulen rannalta.
Tulen otta**masta** aurinkoa.

Kun kysymyksessä on *mihin, missä, mistä* ja vastaus on verbi ⟶ verbi on **maan**, **massa** ja **masta**-muodossa.
– **Mihin** menet? – Menen kahvilaan. Menen juo**maan** kahvia.
– **Missä** olet? – Olen järvellä. Olen kalasta**massa**.
– **Mistä** tulet? – Tulen torilta. Tulen osta**masta** jäätelöä.

		Mihin?	**Missä?**	**Mistä?**
lukea: He luke	vat	lukemaan		
syödä: he syö	vät			syömästä
pestä: pese	vät			
tavata: he tapaa	vat			
häiritä: häiritse	vät			

HUOM!
KPT: 3. infinitiivi on aina vahva

MAAN-MUOTOA TARVITSET MYÖS:

1) Olet **hyvä suutelemaan**. Olen **väsynyt opiskelemaan**. Olen **tottunut puhumaan** suomea. Oletko **kyllästynyt katsomaan** sadetta? Olemme **huonoja laulamaan**. Oletteko **valmiita lähtemään**?
   ▶ ***olla + adjektiivi + maan***

2) **Pyydän** sinua **tulemaan** tänne. **Autan** sinua **tekemään** kotitehtävät. **Opin puhumaan** suomea. Tänään olen sairas, mutta **pystyn tulemaan** kouluun taas huomenna. **Jouduin käymään** lääkärissä viime viikolla. Muut menevät töihin, minä **jään nukkumaan**. **Rupean** nyt **opiskelemaan**.

   Oscar on **hyvä tanssimaan** salsaa. Hän **pyytää** Inkeriä **tanssimaan**. Inkeri ei osaa tanssia. Oscar **opettaa** Inkeriä **tanssimaan**. Inkeri haluaa **oppia tanssimaan**.
   ▶ ***pyytää, auttaa, oppia, pystyä, joutua, jäädä, ruveta, opettaa + maan***

4 **Vastaa kysymyksiin verbillä. Saat vastausvihjeen annetuista sanoista.**

Mihin sinä menet?

Esimerkiksi toimisto: Menen työskentelemään.

a. konsertti: _____

b. kauppa: _____

c. baari: _____

d. makuuhuone: _____

e. asema: _____

f. ranta: _____

g. elokuvateatteri: _____

h. keittiö: _____

i. roskakatos: _____

j. pesutupa: _____

Missä sinä olet?

Esimerkiksi katu: Olen kävelemässä.

a. kirjasto: _____

b. ravintola: _____

c. metsä: _____

d. koulu: _____

e. pankki: _____

f. pysäkki: _____

Mistä sinä tulet?

a. uimahalli: _____

b. kuntosali: _____

c. kurssi: _____

d. ostoskeskus: _____

e. laiva: _____

f. piha: _____

5 Valitse lauseisiin sopiva substantiivi ja verbi ja taivuta oikein.

koti	~~kirjasto~~	satama	netti
metsä	kokous	ruokatunti	asema
työhuone	puisto	uimahalli	automaatti

uida	syödä	ostaa	siivota
kuunnella	nostaa	leikkiä	kerätä
katsoa	kirjoittaa	maksaa	~~lainata~~

Esimerkiksi: Olen kirjastossa lainaamassa kirjoja.

a. Lähden _____ laivoja.

b. Menemme _____ sieniä.

c. He käyvät _____ junalippuja.

d. Hän on _____ työpaikan uutisia.

e. Menemme _____ lounasta työkavereiden kanssa.

f. Hän menee kokouksen jälkeen _____ sähköpostia.

g. Menen tietokoneelle _____ laskuja.

h. Oletko _____ olohuonetta?

i. Käyn _____ rahaa.

j. Tulen _____, siksi minulla on märät hiukset.

k. Lapsi on _____ hiekkalaatikolla.

6 Mitä joudut tekemään?

Esimerkiksi: Olet juhlissa ja sairastut. ⟶ Joudun lähtemään kotiin.

a. Olet myöhässä töistä. ⟶ _____

b. Ostat puseron, mutta kotona huomaat, että se on väärän kokoinen. ⟶

_____

c. Sinulla on aika hammaslääkäriin, mutta et voi mennä. ⟶

_____

d. Menet kauppaan, mutta kauppa on kiinni. →

e. Huomaat, että pyöräsi on varastettu. →

f. Olet loukannut ystävääsi. →

g. Ajat ylinopeutta ja poliisi saa sinut kiinni. →

EHDOTUKSIA JA VASTAUKSIA

– Hei, mennäänkö elokuviin?

– Joo, mennään vaan!

– Olisko sulla aikaa käydä mun kanssa syömässä?

– Voi ei, just nyt on hirveä kiire. Kävisikö puolen tunnin päästä?

– Kuule, tilataanko pizzat?

– Hyvä idea! Tilataan vaan!

– Hei, tulisitko mun kanssa tänään kuntosalille?

– Joo. Mihin aikaan?

– Lähdetäänkö ulos kävelemään? Olisi kiva käydä vähän ulkona.

– Mene sä vaan, mulla on töitä.

– Mennäänkö käymään kahvilla?

– Voi harmi. Mä en valitettavasti pääse nyt. Mun täytyy kirjoittaa pari sähköpostia.

PUHUTAAN

7 Yhdistä ehdotus ja siihen sopiva vastaus.

a. Mennäänkö uimaan?	Joo, mennään vaan. Mulla onkin jo nälkä.
b. Lähdetkö mun kanssa syömään?	Tänään? Mihin aikaan? Pääsen töistä vasta yhdeksältä.
c. Mitä sä teet huomenna? Mennäänkö pelaamaan tennistä?	Joo sopii hyvin, mulla on tässä puolen tunnin tauko.
d. Mennäänkö lauantaina kalastamaan?	Mä en kyllä pääse, mulla on sovittu menoa koko viikonlopuksi.
e. Lähtisitkö illalla tanssimaan?	Hyvä idea! Mä haen vaan uikkarit ja pyyhkeen.
f. Oisko sulla aikaa? Käydäänkö juomassa kuppi kahvia?	Voi ei, mä en pysty harrastamaan mitään liikuntaa, mun selkä on niin kipeä.

8 Kun olet löytänyt, mitkä tehtävän 7 ehdotukset ja vastaukset kuuluvat yhteen, kysy kysymykset pariltasi uudelleen, mutta vaihda alleviivattua verbiä. Pari vastaa sopivalla tavalla.

9 Mitä ehdotat ystävällesi näissä tilanteissa? Ystävä vastaa myönteisesti tai kielteisesti.

Vastausmalleja:
- Voi ei. Mä en voi lähteä tänään kalastamaan. Mun täytyy tehdä töitä.
- Kiitos tosi paljon kutsusta. Mä en ole varma pääsenkö mä uimaan, mä ilmoitan myöhemmin.
- Joo, mikä ettei!
- Totta kai! Mielelläni! Mennään heti tekemään ruokaa.

Esimerkiksi:

Jääkaappi on ihan tyhjä. Mennäänkö käymään kaupassa? Meillä ei ole ruokaa.

a. Tarvitset uudet kengät.
b. Olet väsynyt.
c. Sinulla on jano.
d. Näette onnettomuuden.
e. Ulkona on ihana ilma.
f. Voitat lotossa 1 000 euroa.
g. Saat kaksi lippua jalkapallo-otteluun.
h. Sinulla ei ole mitään tekemistä illalla.
i. Haluat harrastaa jotain urheilua illalla (keksi itse, mitä).
j. Haluat syödä pizzaa kotona ystäväsi kanssa.
k. Olette discossa. Dj soittaa suosikkikappaleesi.
l. Sinulla on syntymäpäivä. Kutsut ystäväsi mukaan juhliin.

KIELIOPPI | Konditionaali

– Ja seuraava! Mitäs teille **saisi** olla?
– Sämpylän **haluaisin**, mutta mä en syö kinkkua ja oon allerginen tomaatille, että **en haluaisi** niitä. **Voisiko** sen sämpylän saada ilman kinkkua ja tomaattia?
– Joo. Mä voin tehdä sellaisen. **Tulisiko** muuta sitten?
– Mä **ottaisin** vielä ison kahvin ja pullon Vichyä.

Täydennä mallin mukaan.

1) katsoa: kats**o**|vat ⟶ katso**isi**n

istua: _____ ⟶ _____

auttaa: _____ ⟶ _____

haluta: _____ ⟶ _____

a, ä, o, ö, u, y + isi

2) lukea: luk**e**|vat ⟶ luk**isi**mme

tanssia: _____ ⟶ _____

tulla: _____ ⟶ _____

tarvita: _____ ⟶ _____

~~e~~, ~~i~~ + isi

3) syödä: s**yö**|vät ⟶ sö**isi**tte

juoda: _____ ⟶ _____

Verbityyppi 2: ~~y~~v + isi

HUOM!
uida – uisin, voida – voisin, käydä – kävisin

HUOM!
KPT: Konditionaalissa on aina vahva aste.
lukea: luen – lukisin
tavata: tapaan – tapaisin

NEGATIIVINEN KONDITIONAALI

En lukisi	Emme valehtelisi
Et istuisi	Ette ymmärtäisi
Hän ei haluaisi	He eivät auttaisi

MILLOIN TARVITSET KONDITIONAALIA?

1) **Lähtisin** ulos, jos **en olisi** sairas. He **tulisivat**, jos heillä **olisi** aikaa.
   ▶ ***Kun jokin on epätodennäköistä tai ei mahdollista.***

2) **Jos** minulla **olisi** rahaa, **en tekisi** koskaan itse ruokaa. **Söisin** aina ravintolassa.
   ▶ ***Kun haaveillaan tai kuvitellaan.***

3) **Auttaisitko** vähän? Mitä teille **tulisi? Tulisit** illalla.
   ▶ ***Asiointitilanteissa ja kun pyydetään, ehdotetaan tai toivotaan.***

HUOM!
TÄYTYY – PITÄISI
Vertaa:
En voi tavata sinua tänään.
Minun täytyy opiskella.

En tiedä, voinko tavata sinua tänään.
Minun pitäisi opiskella.

PUHEKIELI

Kirjoitetaan

tulisi
menisi
haluaisi
menisimme
tulisimme

Sanotaan

tulis
menis
haluais
mentäis
tultais

10 Sanat ovat väärässä järjestyksessä. Tee sanoista kohteliaita pyyntöjä ja kysymyksiä.

a. teillä – olla – vapaana – ikkunapöytä?

_____

b. pizzan – ilman – tämän – saada (minä) – sipulia?

_____

c. saada (minä) – anteeksi – laskun?

_____

d. jälkiruokalistaa – haluta (me) – katsoa.

_____

e. teille – muuta – tulla?

_____

f. maksaa – ja – haluta (minä) – feta-kasvispiirakan – ottaa (minä) – heti.

_____

g. ensin – maksaa – minä – pitää – ruoka – vai – lähtiessä – vasta?

_____

11 Kirjoita annetut verbit sopivassa muodossa.

Syödä:

Eilen minä **a.** _____ hampurilaisaterian.

Huomennakin **b.** _____ hampurilaisaterian.

Jos saisin valita, **c.** _____ hampurilaisaterian joka päivä.

Tulla:

d. _____ kouluun bussilla eilen.

e. _____ huomennakin.

Jos minulla olisi auto, **f.** _____ kouluun autolla.

Puhua:

He **g.** _____ huonosti suomea viime vuonna.

He **h.** _____ huonosti nytkin.

Jos he harjoittelisivat ahkerasti, he **i.** _____ paremmin.

Maata:

Me **j.** _____ viime viikolla joka päivä rannalla.

Me **k.** _____ rannalla myös ensi viikonloppuna.

Jos aurinko paistaisi, **l.** _____ rannalla aina.

Lukea:

m. _____ te lehden eilen?

n. _____ te lehden tänään?

Jos teillä olisi aikaa, **o.** _____ lehden joka päivä?

Antaa:

Me **p.** _____ viime kuussa lapsellemme 100 euroa.

Tässä kuussa **q.** _____ hänelle vähemmän.

Jos olisimme rikkaita, **r.** _____ hänelle joka kuukausi 100 euroa.

TEKSTIT JA KIRJOITTAMINEN

12 **Lue netin ravintola-arviot ja täytä palautelomakkeet tekstien perusteella.**

KAHVIHUONE

Kahvila on kaunis ja viihtyisä, pöytiä on tarpeeksi ja ne eivät ole liian lähekkäin. Täydellinen mummolatunnelma. Halusin suolaista, mutta vaihtoehtoja oli vähän ja jouduin ottamaan karjalanpiirakan. Se oli hyvä, mutta kannattaisi lisätä suolaisia leivonnaisia valikoimiin. Pöydällä ja vitriinissä oli paljon makeita leivonnaisia, mutta ne eivät näyttäneet kovin tuoreilta.

Kiva pirteä kassa jutteli ystävällisesti. Tunsimme itsemme tervetulleiksi. Käyn varmasti uudelleen kokeilemassa muita tuotteita, koska tämän päivän pienistä ongelmista huolimatta kahvila oli kokonaisuudessaan kiva ja työntekijät mukavia. Kokeilen mielelläni uudelleen.

	☺	😐	☹
ruoka			
palvelu			
tunnelma			

METSÄ

Yksi lempiravintoloistani. Kesäisin aivan ihana terassi. Valoisa ruokasali ja yksinkertainen, tyylikäs sisustus. Kasvissyöjälle mukavan paljon vaihtoehtoja, koskaan ei ole joutunut pettymään. Ruoat tehdään puhtaista, tuoreista raaka-aineista ja kokit ovat taitavia.

Palvelu ei aina ole kaikkein ystävällisintä, mutta asiallista kuitenkin. Hinnat ovat kohtuullisia, ja lounaaseen kuuluu runsas salaattipöytä. Illaksi kannattaa varata pöytä arkenakin, viikonloppuna pöytävaraus on välttämätön, koska ravintola on suosittu. Lounasaikaan pitäisi sopia hyvin ilman varaustakin.

ruoka			
palvelu			
tunnelma			

TEXAS-PETE

Kaupungin turhin kuppila! Olen todella pettynyt ravintolaan. Tilasin meksikolaisen kanakorin, mutta sain tortillan jonka sisällä oli mautonta kanajauhelihaa ja vielä mauttomampia pakasteherneitä. Salsa ja kastike olivat jääkaappikylmiä. Tortilla maistui suoraan sanottuna pahalta. Ruokailukaverini valkosipulihampurilainen oli kuiva.

Tarjoilijat olivat todella ystävällisiä, mutta koska tulimme syömään, olimme toivoneet hyvää ruokaa. Suurin osa asiakkaista olikin ravintolassa juomassa, ei syömässä. Me taas olimme selvin päin. Huonoin ravintolakokemukseni tähän mennessä! En mene enää ikinä uudelleen.

ruoka			
palvelu			
tunnelma			

SYLVI JA EINARI

Ruokaa odotettiin tasan tunti vaikka ravintolassa ei ollut ruuhkaa. Suurin osa pöydistä tyhjänä. Henkilökunta oli surkeaa! Pitkää odotusaikaa ei pahoiteltu eikä siitä varoitettu etukäteen. Tyhjät juomalasit vietiin pois kysymättä, haluammeko lisää juomaa. Laskua odotimme turhaan 20 minuuttia ja kyllästyimme odottamaan.

Kävelimme siis itse maksamaan kassalle. Jouduimme odottamaan kassallakin pitkään, ennen kuin meidät huomattiin. Henkilökunta keskittyi juttelemaan keskenään.

Ruoka oli ihan ok, ja ravintolan sisustus on kiva, mutta henkilökunta oli huolimatonta ja välinpitämätöntä eikä osannut työtään.

ruoka			
palvelu			
tunnelma			

13 **Olet syömässä ravintola Kuplassa. Lue ruokalista ja päätä, mitä haluaisit syödä ja miksi. Lopuksi kirjoita pieni kirjallinen arvio ravintolakokemuksestasi.**

RAVINTOLA kupla

V = kasvisruoka
L = laktoositon
G = gluteeniton

Pikkusuolaisia

– Tomaattileipä. Paahdettu täysjyväleipä, päällä raikas tomaattisalsa. **V**, **L**
– Pekonitasku. Rapealla pekonilla ja herkullisella sipulilla täytetty taskuleipä. **L**
– Feta-parsakaalimunakas. Ihana kesäinen munakas, jossa maistuvat tuoreet yrtit. **V**, **G**

Salaatit

– Talonpojan salaatti. Kinkkua, kananmunaa, oliiveja, kurkkua, paprikaa, tomaatteja ja rapeaa salaattia. **L**, **G**
– Savulohisalaatti. Herkulliseksi savustettua lohta, kananmunaa, punasipulia, uunissa paahdettua paprikaa ja rapeaa salaattia. **L**, **G**
– Vihersalaatti. Rapeaa salaattia, porkkanaraastetta, erilaisia siemeniä, kirsikkatomaattia, kurkkua ja grillattua kesäkurpitsaa. **V**, **L**, **G**

Grillistä

– Grillattua lohta ja perunoita kermaisessa kastikkeessa. Tuttu klassikko.
– Jättipihvi mureasta naudanlihasta. Tarjoillaan paahdettujen juuresten ja talon omien ranskalaisten kanssa. Isoon nälkään. **L**, **G**
– Tuliset juustolla ja pavuilla täytetyt paprikat. Kesän suosituin annos. **V**, **G**

RAVINTOLA kupla

Asiakaspalaute

Päivämäärä: _____

Mihin aikaan olit ravintolassa? _____

Miten onnistuimme mielestäsi tänään?

– ruoka _____

– palvelu _____

– tunnelma _____

– muuta _____

Jos haluat, että otamme sinuun yhteyttä, jätä yhteystietosi tähän.

_____

Kiitos ja tervetuloa uudelleen! Palautteesi on meille tärkeä!

14 **Pyydä ystävääsi tekemään jotain annettujen sanojen avulla. Jatka vielä jollain selittävällä lauseella.**

Esimerkiksi: mennä – hakea ruokalista. Menisitkö hakemaan ruokalistan?

Se on kassalla.

a. Jäädä – auttaa minä: _____

b. Auttaa – siivota olohuone: _____

c. Käydä – ostaa ruoka: _____

d. Pystyä – korjata tietokone: _____

_____

e. Mennä – viedä roskat: _____

_____

f. Pyytää Inkeri – tulla illalla: _____

_____

g. Käydä – avata ovi: _____

_____

15 Kuuntele keskustelut ja vastaa kysymyksiin.

a. Pitivätkö Inkeri ja Oscar konsertista? _____

b. Mitä mieltä Inkeri on Oscarista tanssijana? _____

c. Miltä Inkeristä itsestään tuntuu nyt? _____

d. Miksi Inkeri ei halua kahvia? _____

e. Mihin he menevät? _____

f. Miten tärkeää Inkerille on se, mitä hän juo? _____

g. Mitä Oscar tilaa? _____

h. Kuinka paljon ostokset maksavat? _____

i. Mitä tarkoittaa:

- Oon ihan poikki! _____
- Mennään ottamaan yhdet. / Mennään yksille. _____
- Höps! _____
- Mä tarjoan! _____
- Ei sen väliä. _____
- Hanassa on KultaPoretta. _____
- Tulisko muuta? _____

16 **Kuuntele ja kirjoita puuttuvat sanat.**

a. Hei _____ sä mua _____

b. No?

c. Mä _____ tänne ravintolan varausjärjestelmään.

d. Ai? Mikä ongelma siinä on?

e. No tää ei hyväksy mun _____

f. _____, että sä muistat ne oikein?

g. Joo, mutta tää kone väittää, että ne ei oo oikein. _____ tehdä?

h. Yleensä niissä on sellainen _____ -kohta.

Jos _____ sitä, niin ne lähettää _____ uuden.

i. Hmm. No tässä ei oo. Ehkä mun pitää sit vaan _____

j. Joo, se taitaa olla helpointa.

OMAT SIVUT

17 **Mihin paikkoihin sinun täytyy soittaa ja puhua suomea? Mitä sanot, kun soitat niihin paikkoihin? Mieti pienessä ryhmässä ainakin kolme paikkaa. Kirjoittakaa yhdessä esimerkkidialogi.**

18 **Mitä ravintoloita kotikaupungissasi on? Katso nettisivuja kotikaupunkisi ravintoloista ja kerro muille kurssilla, mihin niistä haluaisit mennä syömään ja miksi.**

19 **Missä voit käydä kuuntelemassa musiikkia kotikaupungissasi? Mitä muita vapaa-ajanviettomahdollisuuksia kotikaupungissasi on?**

20 **Mihin kaikkiin palveluihin tarvitset käyttäjätunnusta ja salasanaa?**

21 **Lue netistä oman kaupunkisi ravintola-arvosteluja. Mihin haluaisit mennä syömään? Keskustele ryhmässä.**

22 **Käy katsomassa kahviloita kotikaupungissasi. Kerro ryhmässäsi jostain kahvilasta.**

- Millainen tunnelma?
- Mitä kahvi maksaa? Saako erikoiskahveja?
- Tarjotaanko aamiaista? Entä lounasta?
- Millaiset aukioloajat kahvilassa on?
- Millaisia leivonnaisia on tarjolla?
- Onko kahvila suosittu? Onko kahvilassa hyvin tilaa?
- Millaista henkilökunta on? Millaisia asiakkaita?

23 **Vastaa kysymyksiin ja kysy samat kysymykset muutamalta kurssikaveriltasi.**

- Mitä olet hyvä tekemään?
- Mitä olet huono tekemään?
- Mitä olet laiska tekemään?
- Mitä olet kyllästynyt tekemään?
- Mitä et ole tottunut tekemään?
- Mitä olet tottunut tekemään?
- Mitä olet väsynyt tekemään?
- Mitä olet innokas tekemään?
- Mitä olet ahkera tekemään?
- Mitä haluat oppia tekemään?
- Mitä joudut tekemään usein?
- Mitä et pysty tekemään Suomessa?
- Mitä rupeat tekemään nyt?

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- asiallinen, asiallisen
- ehdoton, ehdottoman
- epätodennäköinen, -näköisen
- henki, hengen
- huolimatta, mistä + huolimatta
- hygieniapassi, -n
- joutua [1], joudun + mihin
- järjestelmä, -n
- jätti, jätin
- kermainen, kermaisen
- keskittyä [1], keskityn + mihin
- kirjekuori, -kuoren
- kohtuullinen, kohtuullisen
- kyllästyä [1], kyllästyn + mihin
- lautasliina, -n
- liesi, lieden
- liima, -n
- loistava, -n
- mahdollinen, mahdollisen
- mauton, mauttoman
- munakas, munakkaan
- nauha, -n
- olla [3], olen tottunut
- onnistua [1], onnistun
- paahtaa [1], paahdan
- patja, -n
- pirteä, -n
- pystyä [1], pystyn
- raaka-aine, -aineen
- raikas, raikkaan
- rapea, -n
- ruokailija, -n
- ruokalista, -n
- ruveta [4], rupean + maan
- savulohi, -lohen
- siemen, siemenen
- sisustus, sisustuksen
- surkea, -n
- tarjotin, tarjottimen
- tilanne, tilanteen
- tunnelma, -n
- tuntea [1], tunnen itseni + ksi
- tuoppi, tuopin
- vaihtoehto, -ehdon
- vapaa-ajanvietto, -vieton
- varata [4], varaan
- varaus, varauksen
- vasara, -n
- vetoketju, -n
- veturi, -n
- äänimerkki, -merkin

Puhekielen sanat

- ei sen väliä / ei sillä väliä = ei se ole tärkeää
- meininki = tunnelma
- ottaa yhdet / käydä yksillä = käydä juomassa ystävien kanssa yksi olut (tai kaksi, tai kolme)
- suoraan sanottuna
- uikkarit = uimapuku/ uimahousut
- vaikka = esimerkiksi

liä

ksillä
ävien
aksi, tai

8 ELOKUU
ODOTTAVAN AIKA ON PITKÄ

Tässä kappaleessa opit

- Toimimaan hätätilanteessa
- Antamaan ohjeita, käskyjä ja neuvoja
- Käyttämään järjestyslukuja (ensimmäinen, kolmas...)

Soppa on laittamassa ruokaa, kun iso kattila kaatuu.

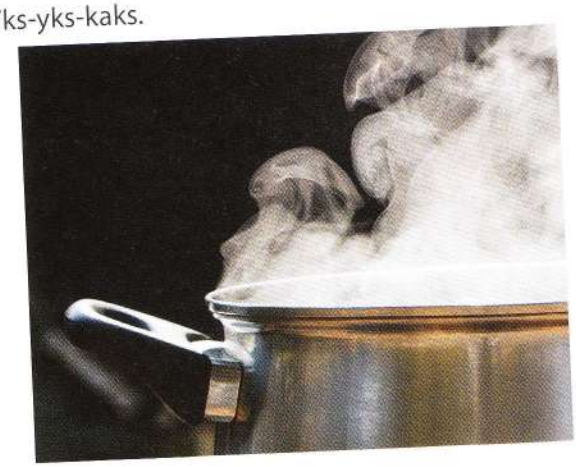

- *Soppa*: Au! Au-au-au-auuuu! Ai saatana! – – Yks-yks-kaks.
- *Hätäkeskus*: Hätäkeskus.
- *Soppa*: Ambulanssi! Mä tarvitsen nopeasti ambulanssin Suomentielle!
- *Hätäkeskus*: Mitä on tapahtunut?
- *Soppa*: Olin laittamassa nuudeleita ja kaadoin viiden litran kattilan kiehuvaa vettä jaloilleni. Polttaa! Sattuu ihan sairaasti.
- *Hätäkeskus*: Älä hätäile, apua on tulossa. Onko muita ihmisiä vaarassa?
- *Soppa*: Ei oo. Oon yksin kotona.
- *Hätäkeskus*: Entä onko sulla mitään perussairauksia?
- *Soppa*: Mitä?
- *Hätäkeskus*: Onko sulla sydänongelmia tai jotain lääkitystä? Diabetes?
- *Soppa*: Ei, ei. Jalkoihin sattuu vaan ihan hirveesti.
- *Hätäkeskus*: Pysy ihan rauhallisena, ambulanssi lähtee matkaan. Riisu ne vaatteet, joille sitä kuumaa vettä kaatui. Mene sitten viileään kylpyyn tai laske jaloille suihkusta viileää vettä. Älä suihkuta ihan jääkylmällä vedellä. Käy vaikka ammeeseen tai lattialle istumaan. Viilennä niitä sun jalkojas niin kauan, että saadaan apua paikalle. Osoite oli?
- *Soppa*: Suomentie 6 A 39. Kolmas kerros.
- *Hätäkeskus*: Ovikoodia?
- *Soppa*: 1995.

▶ *Hätäkeskus*: Apu ehtii sinne noin viidessätoista minuutissa. Pidä puhelin lähellä, jos ensihoitajat tarvitsevat jotain lisätietoja. Avaa ulko-ovi valmiiksi. Odota ihan rauhassa. Voit nyt sulkea puhelimen.

▶ *Soppa*: Selvä.

• • •

Soppa odottaa kylvyssä melkein puoli tuntia. Aika kuluu hitaasti. Hän kuulee vain, kuinka koira haukkuu viidennessä kerroksessa. Sitten ensihoitajat soittavat ovikelloa ja tulevat sisään. Hoitajat tarkistavat hengityksen, sydämen toiminnan ja verensokerin. Soppa nostetaan paareille, palovammaan laitetaan puhdas side ja hän saa lämpimän peitteen kuljetuksen ajaksi. Koska paarit eivät mahdu hissiin, hänet kannetaan kolmannesta kerroksesta ambulanssiin. Ambulanssi vie hänet päivystykseen.

1 **Kun Sunee tulee kotiin, kattila on lattialla ja kylpyamme täynnä vettä. Kotona on kauhea sotku. Soppa ei vastaa puhelimeen, ja siksi Sunee kirjoittaa puhelimella viestin. Onneksi Soppa silloin vastaa. Järjestä Suneen viestit ja Sopan vastaukset niihin. Lue lopuksi viestit parin kanssa oikeassa järjestyksessä.**

_____ – No hyvä. Mitä mä voin tehdä?

_____ – Mitä on tapahtunut?????

_____ – Älä vastaa, jos äiti soittaa. Se huolestuu kuitenkin. Ja laita se ruoka valmiiksi!

_____ – Joo, nähdään. Pus!

_____ – No en! Mä tuun taksilla.

_____ – Tuli jalkoihin, mutta mä olen nyt saanut ensiapua. Pääsen illalla kotihoitoon.

_____ – Voi kauheeta!!!! Tuliko sulle palovammoja?

_____ – En tiedä vielä, sitten kun lääkäri antaa luvan.

_____ – Hei kulta! Missä oot?

_____ – Laitan laitan! Millä sä pääset kotiin? Tuutko sä ambulanssilla?

_____ – Selvä. Nähdään sitten kotona!

_____ – Mulle sattui keittiössä vahinko ja sain kuumaa vettä jaloilleni.

_____ – Älä nyt huolestu, mutta oon päivystyksessä : – /

_____ – Mihin aikaan pääset kotiin?

2 **Vertaa dialogia ja *112 – soita oikein!* -ohjetta.**
Merkitse rasti (X) ohjeen kohtiin, joissa Soppa teki oikein.

112 – soita oikein!

- Soita, kun tarvitset kiireellistä apua, esimerkiksi ambulanssia, palokuntaa tai poliisia. ☐
- Jos voit, soita itse. ☐
- Kuuntele ohjeita ja vastaa kysymyksiin. ☐
- Kerro tarkka osoite, jotta apu osaa tulla nopeasti oikeaan paikkaan. ☐
- Älä sulje puhelinta ennen kuin saat luvan. ☐

3 **Yhdistä sana tai fraasi ja selitys.**

a. ensiapu	Ota ihan rauhallisesti!
b. 112	pumppaa verta, rakkauden symboli
c. sattuu	hätänumero
d. Älä hätäile!	on tilaa
e. viileä	tekee kipeää
f. sulkea	melkein kylmä
g. sydän	panna kiinni
h. mahtuu	hoito, jota voi saada ennen sairaalaa

KIELIOPPI | Käsky, pyyntö, neuvo: Avaa tästä!

1. **Avaa** pakkaus varovasti. **Älä käytä** puukkoa.
2. **Poista** kaikki pakkausmuovi huolellisesti.
3. **Laita** keitin pöydälle ja **työnnä** pistotulppa pistorasiaan. **Tarkista** ensin, että virta on katkaistu (OFF).
4. **Kaada** vettä säiliöön.
5. **Laita** suodatinpaperi paikalleen. **Mittaa** kahvi. **Sulje** kansi.
6. **Laita** virta päälle (ON).
7. **Älä jätä** kahvia pannuun pitkäksi aikaa. Kahvi on parhaimmillaan tuoreena.

Sopan hätäkeskuspuhelussa ja käyttöohjeessa annetaan käskyjä. Etsi ja alleviivaa sivun 157–158 tekstistä verbit, jotka käskevät tekemään jotakin. Miten käskymuoto (imperatiivi) tehdään? Entä millainen on negatiivinen käsky?

Tee imperatiivi mallin mukaan.

pysyä (1)	pysy n	**Pysy** paikallasi!
tarkistaa (1)	tarkista n	_____, onko avain mukana!
kaataa (1)	kaada n	**Kaada** vesi pois!
pitää (1)	pidä n	_____ puhelin äänettömällä!
laittaa (1)	laita n	**Laita** TV hiljemmalle!
odottaa (1)	odota n	_____ vähän!
käydä (2)	käy n	**Käy** nopeasti suihkussa!
tuoda (2)	tuo n	_____ mulle talouspaperia!
mennä (3)	mene n	**Mene** jo ulos!
tulla (3)	tule n	_____ takaisin!
kuunnella (3)	kuuntele n	**Kuuntele** tarkasti!
harjoitella (3)	harjoittele n	_____ ensin!
avata (4)	avaa n	**Avaa** heti ikkuna!
vastata (4)	vastaa n	_____, jos puhelin soi!
lukita (5)	lukitse n	**Lukitse** kaikki ovet!
punnita (5)	punnitse n	_____ hedelmät itse!

Negatiivisessa muodossa imperatiivin eteen tulee **älä**: Ssshhh! **Älä** huuda! **Älä** lähde vielä!

• • •

Huomaa objekti.

Kaada **vesi** pois.	**Älä** kaada **vettä** lattialle!
Pidä **puhelin** äänettömällä.	**Älä** pidä **puhelinta** takataskussa!
Avaa heti **ikkuna**!	**Älä** avaa **ikkunaa**, täällä on kylmä!

• • •

Mitä eroa näillä käskyillä on?

Puhu vähän kovempaa!	⟷	**Puhukaa** vähän kovempaa!
Tee mullekin voileipä!	⟷	**Tehkää** mullekin voileipä!
Kuuntele nyt vähän!	⟷	**Kuunnelkaa** nyt vähän!
Valitse mikä tahansa maku!	⟷	**Valitkaa** mikä tahansa maku!
Älä koske mihinkään!	⟷	**Älkää koskeko** mihinkään!

MILLOIN IMPERATIIVI?

1) **Riisu** paita ja **avaa** vähän vyötä. ⟷ **Riisutte** sitten paidan ja **voitte avata** vähän vyötäkin.
   Säilytä silmätipat kylmässä. ⟷ **Säilytetään** kylmässä.
   Älä käytä alkoholia antibioottikuurin aikana. ⟷ Alkoholia **ei saa käyttää** lääkekuurin aikana.
   ▶ ***Käsky tai kielto voidaan sanoa monella tavalla. Verbi on kuitenkin tavallisesti lauseen alussa. Usein imperatiivi on neutraali tapa esittää käsky.***

2) **Ota** kolme, **maksa** kaksi! **Odotas** vähän, se alennuskuponki voi olla mun laukussa.
   Katsopa tonne, eikö oo ihana mekko?
   ▶ ***Kehotuksissa imperatiivimuodon loppuun liitetään joskus s tai pa.***

3) **Anna** yksi limu ja kaksi kahvia. **Antaisitko** sitten kahvimaitoa.
   Voisitko vielä lämmittää tämän vauvanruoan.
   ▶ ***Pyyntö voi olla käskymuodossa, jos toinen puhuja odottaa sitä – siis esimerkiksi kioskilla. Jos pyyntö on epätavallinen, on kohteliasta käyttää ko-kysymystä ja isi-muotoa.***

4) **Voiko** tätä kakkua jo **ottaa**? **Ota** vaan.
   Saako halata? Totta kai, **halaa** vaan!
   ▶ ***Kun käytetään käskymuotoa, tavallisesti odotetaan jotakin reaktiota. Kun joku pyytää lupaa, käskymuoto toimii vastauksena.***

4 **Puheessa seuraava sana vaikuttaa siihen, miten verbin loppu sanotaan. Kuuntele tarkasti esimerkit käskymuodoista. Mitä huomaat?**

5 **Soppa tarvitsee apua, koska hän ei pääse liikkumaan. Heikki tarvitsee koiranhoitajaa, koska hän lähtee risteilylle. Jeren äidin Eilan täytyy saada joku hoitamaan omakotitaloa, koska hän jää viikoksi mökille. He kirjoittavat muistilistat. Täydennä listat sopivilla verbeillä ja merkitse listan loppuun kirjoittajan nimi. Etsi lauseista objektit. Mitä huomaat?**

soittaa	**tyhjentää**	**pitää (neg.)**	**avata**
antaa	**jättää (neg.)**	**pyytää (neg.)**	**avata (neg.)**
ostaa	**päästää (neg.)**	**kuivata**	**sotkea (neg.)**
viedä	**käydä**	**kastella**	**lukita**
täyttää	**hakea**	**leikata**	

Hei!

a. _____ Murrille ruokaa aamulla ja illalla ja _____ se lenkille sen jälkeen.

b. _____ myös vesikuppi.

c. _____ sitä yksin pitkäksi aikaa.

d. Jos sataa, _____ se pyyhkeellä, kun tulette sisälle.

e. _____ Murria sohvalle, jos se on likainen!

Terkuin _____

Hei Muru!

f. _____ apteekissa ja _____ lisää särkylääkettä!

g. _____ kirjastosta joku hyvä dekkari ja Tekniikka 24/7 -lehti.

h. _____ kiirettä, pärjään kyllä ihan hyvin.

i. _____ äitiä meille auttamaan, olen mieluummin yksin kotona.

<3! _____

Hei!

j. _____ kukat ja _____ nurmikko.

k. _____ postilaatikko.

l. _____, jos postissa on laskuja. Haluan maksaa ne ajoissa.

m. _____ tiskikoneen hana, jos käytät sitä. Se on nyt kiinni.

n. _____ verhoja ja sälekaihtimia, ettei asunto lämpene liikaa.

o. _____ paikkoja! Tykkään, että kotona on siistiä, kun palataan.

p. _____ ovi huolellisesti, kun lähdet.

Terveisin _____

KIELIOPPI | Järjestysluvut

– Milloin Euroviisut pidettiin? – Muistaakseni **yhdeksäs** toukokuuta.
– Kuinka mones Suomi oli? – **Kolmaskymmenesneljäs**.
– Entä Ruotsi? – En muista, ehkä **ensimmäinen** tai **toinen**.

Täydennä puuttuvat järjestysluvut mallin mukaan.

Mitä erilaista on sanoissa, jotka loppuvat *-toista*?

1. **ensimmäinen**
2. _____
3. kolma**s**
4. _____
5. viide**s**
6. _____
7. seitsemä**s**
8. _____
9. _____
10. _____
11. yhde**s**toista
12. kahde**s**toista
13. _____
16. kuude**s**toista
17. _____
18. kahdeksa**s**toista
19. _____
20. kahde**s**kymmene**s**
22. kahde**s**kymmene**s**toinen
31. _____
54. _____
100. sada**s**
1 000. tuhanne**s**

JÄRJESTYSLUVUT TAIPUVAT

– **Monennessako** kerroksessa on neuvola? – **Viidennessä**.
– Odotatko **ensimmäistä** lastasi? – Ei, vaan **kolmatta**.
– **Monentenako** päivänä jäät äitiysvapaalle? – **Kuudentenatoista** marraskuuta.
– **Mihin** asti Jeren loma kestää? – **Kahdeksanteen** elokuuta.
– **Millä** luokalla Aleksi on? – **Seitsemännellä**.

Ensimmäinen ja **toinen** taipuvat niin kuin kaikki nen-sanat.

Muut järjestysluvut taipuvat näin:

kolma | s

nne { ssa, sta, lla, lta, lle, n, t

nte { en, na

viide | s

nne { ssä, stä, llä, ltä, lle, n, t

nte { en, nä

A, O, U ♥ A, O, U

Partitiivi: En halua kolma**tta** olutta. Tyyne on neljä**ttä** kertaa Prahassa.

Partitiivi: Sataa jo viide**ttä** päivää peräkkäin. Jere kävi kuude**tta** kertaa Sodankylän elokuvajuhlilla.

PUHUTAAN

6 **Tutustu palvelukeskuksen opastauluun alla. Kysy pariltasi kysymyksiä, esimerkiksi "Mihin kerrokseen menisit, jos olkapääsi olisi kipeä? Mitä 8. kerroksessa voi tehdä? Kuka käy usein kolmannessa kerroksessa?"**

Palvelukeskus HYVIN MENEE!

1. Info ja ensiapupiste
2. Perhekerho (ma, ke, pe)
   Kielikoulu Elena (ti, to, la)
3. SenioriSohva – päivätoimintaa vanhuksille
4. Hammashoitola Peikko
5. Äitiysneuvola
6. Nettikahvila Piuha
7. Salon Sunee & Tanssikoulu Tango
8. Kierrätyspiste & kirppari Tavarataivas
9. Nuorisotila Luola
10. Frankin Fysioterapia
11. Kirjasto
12. Joogahuone Ässä
13. Kuntosali Mikä pala!
14. Saunamaailma
15. Näköalaravintola Harakanpesä

7 **Kuuntele, kun Oscar opastaa kesätyöntekijää.**
Kirjoita muistiin, mitä työntekijän pitää päivän aikana tehdä.

a. Aamulla _____

_____

b. Aamupäivällä _____

c. Lounaan jälkeen _____

d. Ennen kuin kahvila suljetaan _____

8 **Kuuntele, kun Oscar pyytää asiakkailta apua.**
Mitä hän sanoo, kun hän haluaa seuraavia asioita?

a. Avaa ovi. _____

b. Tuo kuppisi tänne. _____

c. Älä lähde vielä. _____

d. Puhu vähän hiljempaa puhelimessa. _____

9 **Kuuntele viisi pientä keskustelua. Mistä on kysymys?**
Valitse jokaisesta kohdasta yksi tai useampi vaihtoehto.

a.
- ○ Kalle ehdottaa auton ostoa.
- ○ Pekka neuvoo Kallea.
- ○ Kalle ja Pekka riitelevät.

b.
- ○ Susan ja Jere riitelevät.
- ○ Susan varoittaa Jereä.
- ○ Susan ehdottaa Jerelle, mitä tämä voisi tehdä.

c.
- ○ Tyyne käskee Juhania.
- ○ Tyyne pyytää Juhanilta palvelusta.
- ○ Tyyne neuvoo Juhania.

d.
- ○ Oscar ehdottaa Mirkalle, mitä tämä voisi tehdä.
- ○ Oscar varoittaa Mirkaa.
- ○ Oscar neuvoo Mirkaa.

e.
- ○ Heikki pyytää Murria lähtemään kotiin.
- ○ Heikki ehdottaa Murrille kotiinlähtöä.
- ○ Heikki käskee Murrin lähteä kotiin.

10 **Tutki kuvia ja kirjoita muistiin tässä tilanteessa tärkeät sanat. Harjoittele sitten hätäpuhelua parin kanssa. Käyttäkää apuna dialogikuviota. Vaihtakaa sitten vuoroa. Harjoittele vielä toisen kuvan ja toisen parin kanssa.**

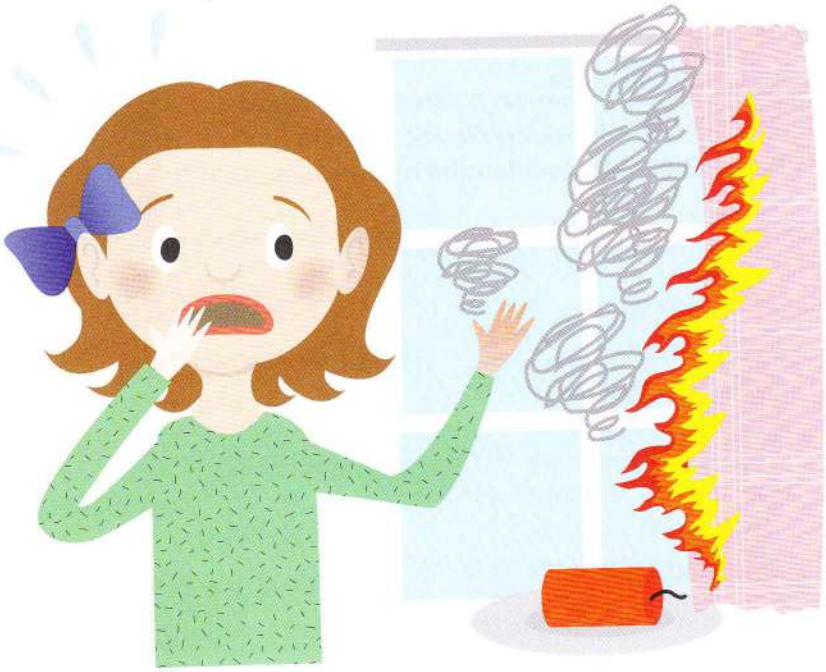

Hätäkeskus.

Kerro tarkasti, mitä on tapahtunut.

Älä hätäile, apua on tulossa. Onko muita ihmisiä vaarassa?

Vastaa kysymykseen.

Onko tapaturman uhri tajuissaan? Hengittääkö hän? / Oletko yrittänyt sammuttaa tulta? Oletko sulkenut ovet ja ikkunat?

Vastaa kysymykseen.

Pysy ihan rauhallisena, ambulanssi/ paloauto on tulossa. Osoite oli?

Sano tapaturmapaikan osoite.

Ovikoodia?

Kerro ovikoodi, jos sellainen on.

Pidä puhelin lähellä. Odota ihan rauhassa. Voit nyt sulkea puhelimen.

Lopeta puhelu.

11 **Kuuntele ja valitse oikea vaihtoehto. Lue vaihtoehdot ennen kuin kuuntelet.**

a. Susan soittaa, koska hän haluaa
- ○ kysyä, voiko hän ottaa särkylääkettä
- ○ tarkistaa, mihin aikaan hänellä on varattu aika
- ○ peruuttaa varatun ajan.

b. Aika oli varattu
- ○ 16. ensi kuuta
- ○ 15. tätä kuuta
- ○ 16. tätä kuuta.

c. Susanin syntymäaika on
- ○ 26.5.1997
- ○ 25.6.1979
- ○ 2.6.1989.

d. Vapaa aika löytyisi
- ○ 22. elokuuta
- ○ 2. elokuuta
- ○ 12. elokuuta.

e. Aika varataan
- ○ 18. heinäkuuta
- ○ 18. elokuuta
- ○ 8. elokuuta.

TEKSTIT JA KIRJOITTAMINEN

Koska Susan odottaa vauvaa, hän käy säännöllisesti neuvolassa tarkastuksessa. Tarkastuksessa seurataan raskauden etenemistä: miten sikiö kasvaa ja miten äiti voi. Susanin raskaus on nyt kahdennellakymmenennelläkolmannella viikolla. Hän kysyy neuvoa siitä, mitä tavaroita vauva tarvitsee. Hän saa mukaansa esitteen äitiyspakkauksesta.

Äitiysavustuksen historia

- Laki äitiysavustuksesta säädettiin 1937, ja avustusten jakaminen aloitettiin seuraavana vuonna. Avustus oli ensin tarkoitettu vähävaraisille synnyttäjille.
- Taustalla oli kaksi huolta: lapsia syntyi liian vähän ja pieniä lapsia myös kuoli paljon. Äitiysavustuksen avulla äidit ja vastasyntyneet saatiin tapaamaan terveydenhoitajia ja kätilöitä. Suomessa lapsi- ja äitikuolleisuus ovat jo pitkään olleet maailman pienimpiä.
- Vuonna 1938 äitiysavustuksen sai noin kaksi kolmasosaa synnyttäjistä. Silloin äitiysavustuksen arvo oli 450 markkaa syntyvää lasta kohden. Summa vastasi runsasta kolmannesta teollisuustyöntekijän kuukauden keskipalkasta. Avustus myönnettiin rahana tai tavarana tai osittain kummassakin muodossa.
- Äitiysavustus tuli 1949 kaikkien äitien saataville.
- Nykypäivänä lähes kaikki ensimmäistä lastaan odottavat valitsevat äitiyspakkauksen, ja kaikista äideistä vain kolmasosa valitsee rahasumman.
- Äitiyspakkaus on ollut vuosikymmeniä maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen.
- KELA jakaa vuosittain noin 60 000 äitiysavustusta, joista noin 40 000 äitiyspakkauksena.
- Äitiyspakkauksen tekstiilien värimaailma on ollut jo usean vuoden ajan neutraali, jotta vaatteet sopisivat tyttö- ja poikavauvoille. Ennen 1970-luvun puoliväliä äitiyspakkauksen tekstiilit olivat pääsääntöisesti valkoisia.
- Äitiyspakkaus on hyvin perinteinen, mutta samalla vuosittain uudistuva. Vuosien varrella on keskusteltu esimerkiksi siitä, pitäisikö pakkaukseen lisätä kahvipaketti, koska äidit ovat väsyneitä. Nykyisin äitiyspakkauksesta on tullut yhä ekologisempi kokonaisuus. Vuodesta 2000 lähtien pakkauksessa on mm. ollut kestovaippoja.

Lähde: KELA 2015.

ailma
raali,

it

n,
a.

seen
:
esta
isuus.
sa on

ELA 2015.

12 **Lue teksti *Äitiysavustuksen historia* ja yhdistä sopivat alku- ja loppuosat.**

a. Äideille alettiin jakaa avustuksia,	mutta sen sisältö muuttuu koko ajan.
b. Äidit tapasivat terveydenhoitajia,	jos he odottavat ensimmäistä lasta.
c. Melkein kaikki valitsevat pakkauksen,	koska lapsia syntyi vähän ja kuoli paljon.
d. Suomi on pitkään ollut ainoa maa,	jotta ne sopivat kaikille vauvoille.
e. Vaatteet eivät ole sinisiä tai punaisia,	koska pakkauksesta halutaan ekologinen.
f. Äitiyspakkauksen idea on säilynyt,	vaikka vauvojen vanhempia väsyttää.
g. Pakkaus ei sisällä kahvia,	jossa äideille jaettiin pakkaus.
h. Nykyisin pakkauksessa on myös kestovaippoja,	jotta he saisivat avustuksen.

13 **Mikä sana tekstissä tarkoittaa samaa kuin nämä ilmaisut?**

a. esimerkiksi kerran kuussa tai kerran viikossa

_____

b. muuttuu isommaksi _____

c. hoitaja, joka on erikoistunut odottavien äitien ja vauvojen hoitoon

_____

d. 2/3 _____

e. summa oli sama kuin _____

f. kaikkialla, ei vain Suomessa _____

g. siksi, että vaatteet sopisivat _____

h. joka vuosi _____

i. ensimmäisen kerran vuonna 2000, ja siitä eteenpäin

_____

TEILLE ON VARATTU AIKA JÄLKITARKASTUKSEEN

Palovammapoliklinikka
maanantaina 28.9. 13:20

LUKEKAA TÄMÄ KIRJE JA KIRJEEN MUKANA TULEVAT MAHDOLLISET LIITTEET HUOLELLISESTI

Ilmoittautuminen:

Infossa viimeistään 15 minuuttia ennen vastaanottoaikaa.

Liitteen mukaiset laboratoriotutkimukset viimeistään 24 tuntia aikaisemmin. Ennen laboratoriotutkimusta 8–12 tunnin paasto. Vettä voi juoda ennen näytteenottoa.

Ottakaa mukaanne:

Kela-kortti
Lääkereseptit
Muiden tutkimusten tulokset, esimerkiksi röntgenkuvat

Aikojen peruutukset ja siirrot:

Jos ette tarvitse aikaa tai ajankohta ei sovi Teille, peruuttakaa aika mahdollisimman nopeasti. Peruutuksen voi tehdä osoitteessa peruutukset@sairaala.fi.

Käyntimaksusta lähetetään Teille lasku kotiin.

Käyttämättä ja peruuttamatta jääneestä ajasta sairaala perii maksun.

14 **Lue teksti ja merkitse, ovatko väitteet oikein vai väärin.**

	O	V
a. Tämä on kutsu sairaalaan.	☐	☐
b. Sairaalassa pitää olla viimeistään viisitoista yli yksi.	☐	☐
c. Laboratoriossa pitää käydä viimeistään vuorokautta ennen varattua aikaa.	☐	☐
d. Ennen laboratoriotutkimusta ei saa syödä 8–12 tuntiin.	☐	☐
e. Röntgenkuvat ja muut tutkimustulokset ovat sairaalassa valmiina.	☐	☐
f. *Jos varattu aika ei käy, sen voi peruuttaa sähköpostitse.*	☐	☐
g. Käynti sairaalassa täytyy maksaa käteisellä.	☐	☐
h. Jos ei käytä varattua aikaa eikä peruuta sitä, varattu aika täytyy kuitenkin maksaa.	☐	☐

OMAT SIVUT

15 **Kirjoita ohje asiasta, jonka osaat tehdä hyvin. Selitä ohjeessa tarkasti, mitä pitää tehdä. Voit antaa ohjeita esimerkiksi seuraavista asioista:**

- miten lempiruokaasi valmistetaan
- kuinka lapsia hoidetaan
- miten laihdutaan nopeasti
- kuinka pääsee hyvään kuntoon
- miten opitaan uusia kieliä
- kuinka nukutaan hyvin.

16 **Yhdistä kysymys oikeaan verkkosivun otsikkoon. Tutustu myös oman kotikaupunkisi tai -paikkakuntasi verkkosivuihin ja vertaa otsikoita. Jos löydät erilaisia otsikoita, selvitä, mitä ne tarkoittavat.**

a. Kuinka pääset hammaslääkäriin, jos tarvitset apua nopeasti?

b. Mikä päiväkoti on lähinnä kotiasi?

c. Mitä kouluja kotipaikkakunnallasi on?

d. Onko kaupungilla tai kunnalla vuokra-asuntoja?

e. Mitä tarjotaan vanhuksille?

f. Kuinka voit antaa palautetta kirjastolle?

g. Onko kotikaupungissasi uimahalli?

h. Miksi metsää kaadetaan kotisi lähellä?

i. Millaisia museoita kotipaikkakunnallasi on?

j. Onko nuorille tapaamispaikkoja?

k. Voiko kaupungin palvelukseen päästä töihin?

l. Miten voit perustaa oman kahvilan?

m. Mikä on kaupungin puhelinvaihteen numero?

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Ikäihmisten palvelut

Kulttuuri

Liikunta

Asuminen ja rakentaminen

Varhaiskasvatus ja koulutus

Ympäristö

Työ ja yrittäminen

Nuoret

Matkailu

Yhteystiedot

n. Oma kysymyksesi: _____

17

Kun kuuma vesi kaatuu Sopan päälle, hän kiroilee. Keskustelkaa seuraavista kysymyksistä:

– Mitä kirosanoja olet kuullut? Missä tilanteissa?

– Mihin kirosanat eivät sovi?

– Mitä ajattelet, jos joku kiroilee?

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- ainutlaatuinen, -laatuisen
- ajankohta, -kohdan
- amme, ammeen
- arvo, -n
- avustus, avustuksen
- edetä (6), etenen
- ehtiä (1), ehdin
- ensiapu, -avun
- esite, esitteen
- halata (4), halaan
- hana, -n
- harjoitella (3), harjoittelen
- haukkua (1), haukun
- hengitys, hengityksen
- huolellinen, huolellisen
- huolestua (1), huolestun
- huoli, huolen
- hätä, hädän
- hätäillä (3), hätäilen
- ikäihminen, -ihmisen
- jakaa (1), jaan
- jättää (1), jätän
- kansi, kannen
- kastella (3), kastelen
- katkaista (3), katkaisen
- kauhea, -n
- keitin, keittimen
- kiehua (1)
- kiireellinen, kiireellisen
- kuivata (4), kuivaan
- kuljetus, kuljetuksen
- kulta, kullan
- kulua (1)
- kuolleisuus, kuolleisuuden
- kuponki, kupongin
- kuuri, -n
- kätilö, -n
- käyttää (1), käytän
- laihtua (1), laihdun
- laskea (1), lasken
- lasku, -n
- leikata (4), leikkaan
- lenkki, lenkin
- liite, liitteen
- likainen, likaisen
- lukita (5), lukitsen
- lupa, luvan
- lämmetä (6), lämpenen
- lämmittää (1), lämmitän
- lääkitys, lääkityksen
- maailma, -n
- maailmanlaajuinen, -laajuisen
- mahtua (1), mahdun
- maku, maun
- mitata (4), mittaan
- muovi, -n
- myöntää (1), myönnän
- neuvola, -n
- nostaa (1), nostan
- nurmikko, nurmikon
- näköala, -n
- näyte, näytteen
- ohje, ohjeen
- onneksi
- paarit
- paasto, -n
- palaute, palautteen
- peite, peitteen
- periä (1), perin
- pistorasia, -n
- pistotulppa, -tulpan
- polttaa (1), poltan
- pumpata (4), pumppaan
- punnita (5), punnitsen
- puukko, puukon
- pysyä (1), pysyn
- pyyhe, pyyhkeen
- päivystys, päivystyksen
- päästää (1), päästän
- rakkaus, rakkauden
- raskaus, raskauden
- rauhallinen, rauhallisen
- risteily, -n
- sattua (1) + mihin
- side, siteen
- siirto, siirron
- sikiö, -n
- sotkea (1), sotken
- sotku, -n
- suihkuttaa (1), suihkutan
- sulkea (1), suljen
- summa, -n
- suodatin, suodattimen
- sydän, sydämen
- synnyttäjä, -n
- säiliö, -n
- säilyttää (1), säilytän
- sälekaihdin, -kaihtimen
- säännöllinen, säännöllisen
- säätää (1), säädän
- tajuissaan
- tapaturma, -n
- tarkastus, tarkastuksen
- tarkistaa (1), tarkistan
- tausta, -n
- teollisuus, teollisuuden
- terveydenhoitaja, -n
- tippa, tipan
- toiminta, toiminnan
- tulos, tuloksen
- tutkimus, tutkimuksen
- tyhjentää (1), tyhjennän
- uimahalli, -n
- uudistua (1), uudistun
- vaara, -n
- vahinko, vahingon
- vaippa, vaipan
- vamma, -n
- vanhus, vanhuksen
- varhaiskasvatus, -kasvatuksen
- varoittaa (1), varoitan
- varovainen, varovasti
- vastasyntynyt, -syntyneen
- verho, -n
- veri, veren
- verkko, verkon
- viilentää (1), viilennän
- viileä, -n
- virta, virran
- voileipä, -leivän
- vähävarainen, -varaisen
- ympäristö, -n
- yrittäminen, yrittämisen
- äitiys, äitiyden

Puhekielen sanat

- dekkari, -n = rikosromaani
- limu, -n = limsa
- sairaasti = tosi paljon

9

SYYSKUU

HUOLIA JA HYVÄÄ OLOA

Tässä kappaleessa opit

- Kertomaan lisää tuntemuksista
- Vapaa-ajan ja hyvinvoinnin sanastoa
- Tekemään verbistä asian nimen

Oscar ja Inkeri ovat kävelyllä rannassa. Inkeri ottaa kuvia auringonlaskusta ja lähettää ne äidilleen. Oscar vain seisoo, katsoo merelle ja huokailee.

Inkeri: Sä oot ihmeen hiljainen tänään. Sä näytätkin jotenkin erilaiselta. Oot sä vihainen? Olenko mä tehnyt jotain?

Oscar: No et! Ei mulla mikään oo.

Inkeri: Onpas. Tavallisesti sä juttelet ja hyräilet koko ajan, pidät mua kädestä ja hymyilet. Nyt sä vaan kuljet ihan omissa maailmoissasi. Mikä sulla on?

Oscar: No oon mä aika väsynyt. Kahvilaan tuli vesivahinko, ja sinne tarvitaan tosi iso putkiremontti. Se on kallis, eikä mulla ole siihen varaa. Sitten mä kuulin, että mun äiti sairastelee Havannassa. Tuntuu pahalta, kun en oikein mitenkään voi auttaa. Nukkuminen on ollut vaikeaa, kun samat ajatukset pyörii päässä koko ajan. Herääminen tuntuu kamalalta.

Inkeri: Niin varmaan, toi kuulostaa aika pahalta. Miksi sä et oo sanonut mitään?

Oscar: En halua valittaa. Ei tää oikeastaan kuulu muille, nää on mun omia ongelmia.

Inkeri: No haloo! Puhuminen helpottaa. Mitä se auttaa, että sä yksin murehdit? Ei kukaan jaksa tehdä töitä nukkumatta. Sun pitää välillä rentoutua ja ajatella ihan jotain muuta, niin stressi voi helpottaa.

Oscar: Ei se ole niin yksinkertaista. Mun kaikki aika ja rahat menee kahvilan pyörittämiseen. En ehdi joka päivä edes syödä, enkä haluakaan, kun mun maha on nykyään aina kipeä.

Inkeri: Oikeesti? Nyt meidän pitää tehdä jotain. Sun täytyy alkaa pitää huolta itsestäsi. Huomenna varaat ajan lääkäriin ja soitat vakuutusyhtiöön siitä vesivahingosta. Sitten mietitään yhdessä sun äitis auttamista. Ja nyt lähdetään meille. Ensin sun pitää syödä kunnolla, ja sitten käydään saunassa. Saunominen ja uiminen rentouttaa ihanasti!

Oscar: Ihan kiva, mutta mä en oo oikeestaan mikään saunaihminen.
Inkeri: Et vai? Mä en tiennytkään! Mitäs mukavaa me sitten tehdään?
Oscar: Miten olis tanssiminen?
Inkeri: Tanssiminen? Nyt vai? Niin, no, miksi ei?

1 Lue teksti ja jatka lauseita.

a. Inkeri ajattelee, että Oscar on suuttunut, koska _____

b. Oscarilla on rahahuolia, koska _____

c. Oscar on myös saanut tietää, että _____

d. Vaikka Oscar on väsynyt, _____

e. Inkerin mielestä kannattaa _____

f. Oscarilla ei ole ruokahalua, koska _____

g. Oscarin pitää ottaa yhteyttä _____

h. Oscarille tulee parempi olo, kun _____

2 Mitä nämä fraasit ja sanat tarkoittavat? Lue teksti ja päättele oikea vaihtoehto.

a. omissa maailmoissasi
- ○ matkoilla
- ○ kotimaassasi
- ○ omissa ajatuksissasi

b. ei ole varaa
- ○ ei ole vaarallinen
- ○ ei ole varma
- ○ rahat eivät riitä

c. ei kuulu muille
- ○ muut kuulevat huonosti
- ○ on oma asia, muiden ei tarvitse tietää
- ○ se ei ole muiden omaa

d. nukkumatta
- ○ ilman, että nukkuu
- ○ pieni mies, joka nukuttaa lapset
- ○ herättää

e. yksinkertaista
- ○ helppoa
- ○ vaikeaa
- ○ yksinäistä

f. pyörittää kahvilaa
- ○ avata kahvila
- ○ hoitaa kaikki kahvilan asiat
- ○ sulkea kahvila

g. pitää huolta
- ○ stressata
- ○ rentoutua
- ○ hoitaa, huolehtia

h. saunaihminen
- ○ ihminen, joka on saunassa
- ○ ihminen, joka ei tykkää saunasta
- ○ ihminen, joka tykkää kovasti saunasta

3 **Henkistä ja fyysistä hyvinvointia voi edistää monen harrastuksen avulla. Tutustu laatikon harrastussanoihin ja kirjoita ne johonkin viidestä kohdasta. Vertaa parin kanssa. Lisätkää jokaiseen ryhmään ainakin yksi sopiva sana.**

LEPO JA RENTOUTUMINEN

SOSIAALINEN ELÄMÄ

KULTTUURI-HARRASTUKSET

HUVI & HYÖTY

LIIKUNTA

puutarhan hoitaminen
veneily
pelaaminen
opiskeleminen
vapaaehtoistyöhön osallistuminen
kävely
teatterissa käyminen
mökkeily
soittaminen
jääkiekko
kalastus
musiikin kuunteleminen
tanssiminen
ulkomaanmatkailu
laulaminen
retkeily
maalaaminen
juokseminen
ulkoilu
keräily
telkkarin katsominen
tietokoneella pelaaminen
lukeminen
käsitöiden tekeminen
valokuvaus
asuntovaunulla matkustaminen
ruoanlaitto
kotieläinten hoitaminen
sienestys
uinti
penkkiurheilu

KIELIOPPI | Verbistä asian nimi

– Voi että tää **opiskeleminen** on tylsää!
– Onko? Miks?
– No mä ymmärrän saksaa ihan hyvin, mutta **puhuminen** ja **kirjoittaminen** on tosi vaikeeta. Musta tuntuu, että mä en pääse yhtään eteenpäin.
– No ootko sä harjoitellut?
– Aika vähän. Harjoittelin **juttelemista** viime kesänä festareilla. Mut ehkä se ei ihan riitä.

Oscarin ja Inkerin keskustelussa sivuilla 174–175 on monta sanaa, joissa verbistä on tehty asian nimi. Etsi tekstistä sanat, jotka liittyvät verbeihin **nukkua**, **herätä**, **puhua**, **pyörittää**, **auttaa**, **saunoa**, **uida** ja **tanssia**. Miten verbistä tehdään asian nimi? Entä mitä tapahtuu, kun nimisanaan lisätään pääte?

Tee minen-muoto mallin mukaan.

rentoutua (1)	rentoutu	vat	rentoutuminen
murehtia (1)	murehti	vat	_____
miettiä (1)	mietti	vät	miettiminen
valittaa (1)	valitta	vat	_____
ohjelmoida (2)	ohjelmoi	vat	ohjelmoiminen
käydä (2)	käy	vät	_____
kuunnella (3)	kuuntele	vat	kuunteleminen
retkeillä (3)	retkeile	vät	_____
kerätä (4)	kerää	vät	kerääminen
tavata (4)	tapaa	vat	_____
tarvita (5)	tarvitse	vat	tarvitseminen
häiritä (5)	häiritse	vät	_____

MITEN MINEN-SANAA KÄYTETÄÄN?

1) Hampaiden **harjaaminen** on hyvä muistaa aamuin illoin.
   Pyöräileminen on suosittua hyötyliikuntaa.
   Tupakoiminen on kiellettyä monilla työpaikoilla.
   ▶ ***Kun minen-sana on lauseen alussa, se on usein perusmuodossa.***

2) Oscar ajattelee öisin Kuubaan **matkustamista**.
   Inkeri harjoittelee **laulamista** ja viulun **soittamista** päivittäin.
   Juhani näki unta **kalastamisesta**.
   ▶ ***Kun minen-sana on lauseen lopussa, tarvitaan usein pääte.***
   Minen-sanat muuttuvat ennen päätettä niin kuin nen-sanat.

HUOM!

PARTITIIVIVERBIT

Jere **harrastaa** antiikin **keräämistä**.
Heikki **inhoaa shoppailemista**.
Pekka **pelkää lentämistä**.
Oscar **rakastaa** kitaran **soittamista**.

VERBI + MISTÄ/MIHIN

Susan **tykkää** kirpparilla **käymisestä**.
Tyyne **pitää** käsitöiden **tekemisestä**.
Anna **on kiinnostunut** töiden **aloittamisesta**.
Sunee **on tottunut** yrityksen **pyörittämiseen**.

SANAJÄRJESTYS

harjata hampaat ⟶ hampa**iden** harjaa**minen**
soittaa viulua ⟶ viulu**n** soitta**minen**
kerätä antiikkia ⟶ antiiki**n** kerää**minen**

matkustaa Kuubaan ⟶ Kuubaan matkusta**minen**
käydä kirpparilla ⟶ kirpparilla käy**minen**

4 **Tee näistä verbeistä minen-sanat ja käytä niitä sopivissa lauseissa. Vertaa lopuksi parin kanssa.**

ajaa autolla	**ommella vaatteita**	**soittaa musiikkia**
syödä kasviksia	**herätä aikaisin**	**häiritä naapureita**
puhua suomea	**uida**	

a. _____ on suosittu harrastus kesällä.

b. _____ on talvella vaikeampaa kuin kesällä.

c. _____ on terveellistä.

d. _____ on kesällä helpompaa kuin talvella.

e. _____ tulee halvemmaksi kuin niiden ostaminen kaupasta.

f. _____ on kiellettyä talon järjestyssäännöissä.

g. Siksi _____ on kerrostalossa kiellettyä kello 22–07.

h. _____ on mahdollista melkein missä vain.

5 **Valitse jokaisesta laatikosta sana tai ilmaus ja kirjoita niistä lause. Vertaa lopuksi parin kanssa.**

Esimerkiksi:

Jere kiinnostui muotilehtien lukemisesta ja viinien maistelemisesta.

Oscar	nauttia	rahan tuhlaaminen
Heikki	inhota	suihkussa laulaminen
Juhani	pitää	lintujen katseleminen
Soppa	rakastaa	ruokien maustaminen
Tyyne	pelätä	kaupoissa kulkeminen
Sunee	~~kiinnostua~~	maisemien kuvaaminen
~~Jere~~	tottua	yksin oleminen
Susan	harrastaa	~~viinien maisteleminen~~
		~~muotilehtien lukeminen~~
		huutokauppojen kiertäminen
		aikaisin nouseminen
		hintojen vertaileminen
		ompeleminen
		parran ajaminen

NÄYTTÄÄ HYVÄLTÄ!

Heikistä Ulla **näyttää** tänään tosi **hyvältä**!
Tänään roskakatoksessa **haisee** aika **pahalta**.
Onkohan tässä autossa jotain vikaa? **Kuulostaako** moottori sinusta **erilaiselta** kuin tavallisesti?
Kene**stä** + näyttää, kuulostaa, haista, tuoksua, tuntua, vaikuttaa +

_____

6 **Tee sanoista kokonaisia lauseita.**

a. tuoksua – puisto – ruusut – ihana – Tyyne

_____

b. kuulostaa – ilta – bändi – hyvä – Soppa

_____

c. näyttää – eilen – Inkeri – kaunis – tosi – Oscar

_____

d. vaikuttaa – syksy – masentunut – Oscar – aika – Inkeri

_____

e. tuntua – kesä – viime – kylmä – minä

_____

PUHUTAAN

7 **Kirjoita vasemmalle asioita, jotka aiheuttavat sinulle stressiä. Kirjoita oikealle neljä asiaa, joista saat energiaa ja hyvää oloa. Kun olet valmis, etsi luokasta ihmisiä, joilla on vasemmalla puolella samoja asioita kuin sinulla. Etsi myös kaksi ihmistä, joiden oikean puolen sanat ovat erilaisia kuin sinulla. Etsi lopuksi uusi idea, jonka avulla voisit rentoutua.**

–	+

8 **Neljä ihmistä kertoo radiohaastattelussa omasta vapaa-ajastaan. Tutustu aluksi taulukkoon, kuuntele sitten haastattelut ja merkitse taulukkoon oikeat tiedot.**

	Harrastus	Milloin?	Miksi?	Mitä muuta tiedät?
Oscar				
Inkeri				
Heikki				
Susan				

9 **Kuuntele, kun kolme ihmistä varaa aikaa urheilutalosta. Valitse oikea vaihtoehto.**

a. Juhani pelaa tiistaisin
- ○ sulkapalloa
- ○ lentopalloa
- ○ koripalloa

b. Tällä viikolla hän haluaa
- ○ vaihtaa vakioaikaa
- ○ varata lisäksi toisen tunnin
- ○ perua ajan

c. Erik etsii työpaikan virkistyspäivää varten
- ○ kuntosalia
- ○ pelikenttää
- ○ jääkiekkohallia

d. Virkistyspäivä on
- ○ 22.11.
- ○ 28.11.
- ○ 28.10.

e. Tyyne haluaa tarkistaa
- ○ onko joogaryhmässä tilaa
- ○ mitä vaatteita joogatunnilla käytetään
- ○ kuinka kauan joogatunti kestää

f. Joogakurssi alkaa
- ○ 4.9.
- ○ 19.9.
- ○ 4.8.

Arkiliikunta lisää terveyttä

Liikunnasta on monenlaista hyötyä: olo ja mieli virkistyy, verenkierto vauhdittuu ja paino pysyy hallinnassa – muun muassa.

Ulkona sataa ja takana on pitkä työpäivä. Kotityöt odottavat. Pitäisiköhän lähteä juoksemaan? No, ehkä viikonloppuna. Tuttu tilanne? Liikunta-asiantuntija **Annukka Alapappila** huomaa juoksu-sanan. "Liikunta tarkoittaa monelle samaa kuin juokseminen tai muu raskas liikunta, muttei jokainen siitä innostu."

Liikut joka päivä. Jo seisominen aktivoi enemmän kuin istuminen. Liikkuminen on usein myös osa sosiaalista elämää. Kävely kavereille kyläilemään, ulkoilu lasten kanssa ja hyötyliikunta, kuten marjojen tai sienten kerääminen, tuovat liikettä elämään. Kävely tai juoksukin voi olla hauskempaa toisen kanssa. Sovi ystävän kanssa lenkkipäivistä!

"Hyvä mieli ja onnistumisen tunne ovat tärkeitä, jotta liikunnasta voi tulla säännöllistä. Elämässä on niin paljon pakollisia asioita, että yksi velvoite lisää ei kiinnosta."

Sopiva liikunta löytyy kokeilujen ja kokemusten kautta. Monien mielestä liikunta on tylsää. Alapappila kuitenkin uskoo, että jokaiselle löytyy mieluisa laji. Usein liikkuminen tuottaa hyvää mieltä vasta, kun siihen tottuu ja siitä tulee osa tavallista päivää.

"Kiinnostusta lisäävät rentoutuminen, terveys, itseluottamus, lisääntynyt jaksaminen ja työkyky sekä parempi uni", Alapappila luettelee.

Säännöllistä, reipasta liikuntaa harrastavilla on havaittu monia terveyshyötyjä: sydänoireiden, tyypin 2 diabeteksen, ylipainon ja kohonneen verenpaineen riskit alenevat huomattavasti ja masennus- ja ahdistusoireet lievittyvät. Lihakset, luut, aivot, hermosto ja nivelet voivat paremmin.

Lenkki koiran kanssa ja perheen pienimmän saattaminen päiväkotiin tuovat jo askelia päivään. Työ- tai kauppamatkan käveleminen sekä portaiden käyttö on helppo sovittaa arkeen.

Kunnon kehittymisen huomaa helposti, jos tuttu kävely vie viisi minuuttia vähemmän kuin aiemmin. "Kiva on myös huomata, että jokin työ tai liikunta alkaa tuntua kevyemmältä. Painonhallinnassa liikunnasta on hyötyä, mutta laihtumiseen tarvitaan myös ruokavaliomuutoksia. Tärkeä neuvo on säännöllinen ateriarytmi – muuten sudennälkä johtaa helposti ahmimiseen."

Terveysliikunnan suosituksen mukaan kestävyyttä olisi hyvä harjoittaa lievästi hengästyen yhteensä 2,5 tuntia viikossa tai voimakkaammin rasittuen reilu tunti.

Kuntoliikunta täydentää arkista liikuntaa. Se voi olla vaikkapa sauvakävelyä tai jumppaa. Arkiliikunnasta on hyvä aloittaa, ja pikkuhiljaa sitä kannattaa täydentää reippaammalla kuntoliikunnalla.

"Jos aikaa on vain vähän, voi tehdä lyhyemmän kävelylenkin. Mikäli sataa ja on kylmä, kotivoimistelukin on tehokasta. Hyvät ulkoiluvarusteet auttavat kehnolla säällä. Kun kotisohva kutsuu, anna ajatusten viedä sinut siihen hyvän olon tunteeseen, jonka saat liikkumalla", Alapappila ehdottaa.

Muokattu Ilpo Salosen artikkelista Terveydeksi!-verkkolehdestä 4/2014

10 **Missä järjestyksessä nämä asiat esiintyvät jutussa? Vertaa lehtijuttuun ja merkitse oikea järjestys (1–7).**

Kun liikkuu säännöllisesti, terveys- ja paino-ongelmat voivat helpottua ja fyysinen terveys paranee.

_____ Liikuntaa on helppo lisätä tavalliseen arkipäivään.

Liikuntaan voi hyvin yhdistää sosiaaliset suhteet.

_____ Liikunta voi olla mukavampaa seurassa kuin yksin.

Monet eivät jaksa lähteä liikkumaan, koska he ajattelevat,

_____ että liikunta on hyvin raskasta.

Liikunta kehittää kuntoa, ja silloin erilaiset hommat eivät enää tunnu yhtä raskailta kuin aikaisemmin. Jos haluaa laihtua,

_____ liikunnan lisäksi pitää syödä järkevästi.

_____ Jos on huono sää, voi pukeutua hyvin tai vaikka jumpata kotona.

Noin kaksi ja puoli tuntia melko kevyttä liikuntaa riittää.

_____ Reipasta ja nopeaa liikuntaa ei tarvitse harjoittaa yhtä paljon.

Moni voi löytää sopivan tavan liikkua, kun etsii ja kokeilee.

_____ Kun liikuntaan tottuu, siitä saa hyvää oloa ja hyvää mieltä.

11 **Mitä mieltä olet lehtijutun ajatuksista? Voisitko kokeilla jutun ideoita vai onko niissä mielestäsi jotain vikaa? Kirjoita sekä positiivinen että negatiivinen kommentti.**

\+

—

12 **Ympyröi sana tai ilmaus, joka ei kuulu joukkoon.**
Lisää jokaiseen joukkoon yksi tekstistä löytämäsi sana.

a. verenkierto, luut, nivelet, perheen pienin, lihakset, _____

b. virkistyä, mieluisa, hengästyä, laihtua, rasittua, _____

c. sydänoireet, ylipaino, sauvakävely, kohonnut verenpaine, masennus, _____

d. itseluottamus, ahmia, parempi uni, jaksaminen, työkyky, _____

e. aivot, kevyempi ravinto, portaiden käyttö, jumppa, lenkkeily, _____

13 **Aikaa kuluu muuhunkin kuin työhön ja harrastuksiin.**
Mutta mihin? Täydennä oikeat nimitykset taulukkoon
vihjeiden mukaisesti. Vertaa lopuksi parin kanssa.

astianpesu	**pihan ja eläinten hoito**
ruoan valmistaminen	**lämmitys ja vesihuolto**
lastenhoito	**korjaus- ja rakennustyöt**
kulkuneuvojen korjaus ja huolto	**ostokset ja asiointi**
toisen kotitalouden auttaminen	**vaatehuolto**
siivous	

a. Naiset käyttävät tiskeihin yli kolme kertaa miehiä enemmän aikaa.
b. Miehet korjaavat ja rakentavat yli kymmenen minuuttia vuorokaudessa, mutta naiset vain muutaman minuutin.
c. Sekä naiset että miehet avustavat esimerkiksi omia vanhempiaan, sisaruksiaan tai naapureitaan. Naiset kuitenkin vähän enemmän kuin miehet.
d. Sekä naiset että miehet käyttävät melko vähän aikaa esimerkiksi veden kantamiseen, kastelemiseen tai talon lämmittämiseen. Miehet kuitenkin enemmän kuin naiset.
e. Miehet ja naiset hoitavat pihatöitä ja kotieläimiä suunnilleen yhtä paljon.
f. Naiset hoitavat lapsia yli 20 minuuttia, miehet alle puolet tästä.
g. Sekä miehet että naiset käyttävät paljon aikaa ruoanlaittoon. Naisten ajasta siihen menee kotitöistä eniten.
h. Naiset käyttävät kaikkein vähiten aikaa esimerkiksi pyörien ja mopojen korjaamiseen tai auton pesuun.
i. Sekä naiset että miehet käyvät usein ruokakaupoissa ja muilla asioilla. Miesten ajasta siihen kuluu kotitöistä eniten.
j. Naiset imuroivat, pyyhkivät pölyjä ja laittavat tavaroita paikoilleen yli puoli tuntia päivässä. Miehet alle puolet tästä.
k. Miesten ajasta kaikkein vähiten kuluu pyykin pesemiseen ja silittämiseen. Naisilla siihen kuluu enemmän aikaa kuin astianpesuun.

Lähde: Ajankäyttötutkimus 2009, Tilastokeskus

niseen,
set.

Tilastokeskus

Naisten kokonaistyöaika on suurempi kuin miesten

Naisten ja miesten erityyppisiin kotitöihin käyttämä aika 2009–2010

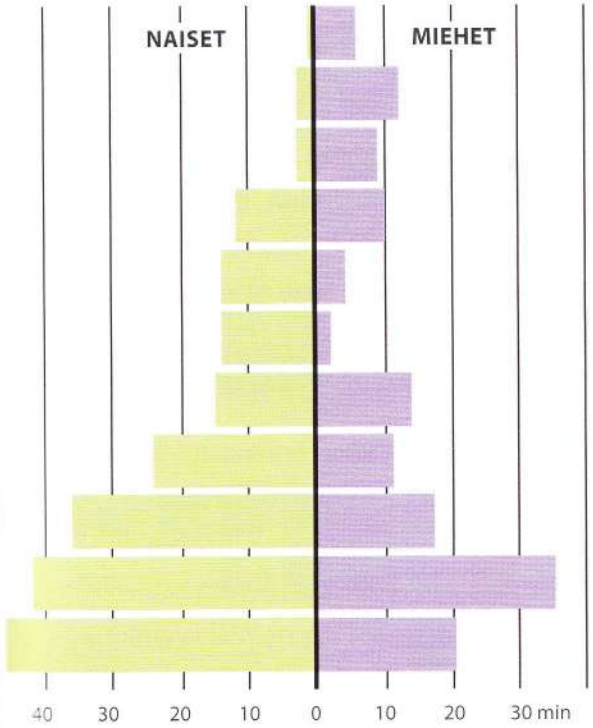

14 Ratkaise ristikko.

a. liikaa kiloja
b. tiskaaminen, siivous, lastenhoito
c. haluaa syödä tosi paljon ruokaa
d. ei kuolema
e. etu, plussa, hyvä puoli
f. ei sisällä oleminen
g. pään sisällä
h. usko siihen, että pärjää
i. aamupala, lounas, illallinen
j. ei kevyt

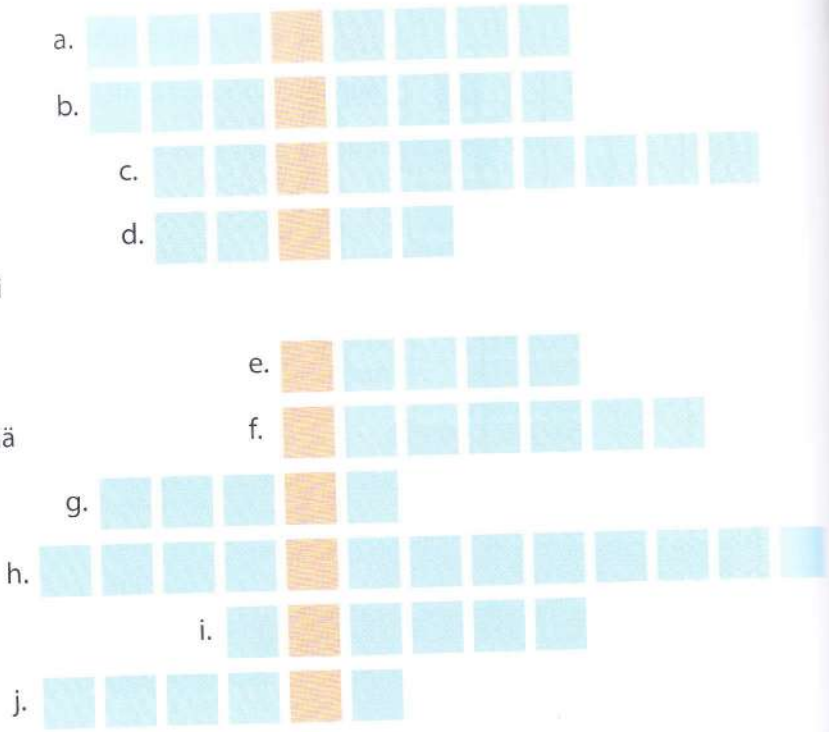

15 Mitä osaat tehdä hyvin? Mitä teet vapaa-aikana? Mistä nautit? Minkä kotityön osaat muita paremmin? Kirjoita yhtenäinen teksti jostakin harrastuksesta tai muusta tekemisestä, jonka tunnet hyvin. Voit käyttää apunasi seuraavia kysymyksiä – valitse niistä mielestäsi tärkeät. Otsikoi itse.

Kuvaile harrastustasi tai sinulle tärkeää asiaa ihmiselle, joka ei tiedä siitä mitään. Kerro esimerkkejä.

Mistä kaikki alkoi? Milloin olet itse aloittanut harrastuksen? Miksi aloitit sen?

Kenelle harrastus sopii? Ketkä sitä harrastavat? Missä sitä tehdään ja milloin? Miten se eroaa muista samantyyppisistä harrastuksista? Mikä on vähän samanlaista? Miten harrastus on muuttunut? Vertaile.

Mitä hyötyä harrastuksesta on? Mitä huonoja puolia sillä voi olla? Mitä harrastus on opettanut sinulle? Mikä on seuraava tavoitteesi harrastuksesi parissa?

OMAT SIVUT

16 **Keskustelkaa 3–4 hengen ryhmissä:**

- Mitä kotitöitä et osaa tai et halua tehdä? Miksi?
- Mihin käytät paljon aikaa?
- Missä kotityössä olet hyvä?
- Miten kotityöt on mielestäsi hyvä jakaa? Miksi?

17 **Etsi 3–4 hengen ryhmässä tietoa oman kotipaikkasi harrastusmahdollisuuksista. Mikä sopii ihmiselle, joka**

- tuntee itsensä yksinäiseksi ja etsii seuraa
- on taitava kädentöissä
- on hyvässä kunnossa
- haluaa pudottaa painoa
- viihtyy eläinten parissa
- ei halua käyttää paljon rahaa
- ei osaa käyttää hyvin tietokonetta
- on kiinnostunut politiikasta
- on kiinnostunut mediasta
- haluaa oppia uutta
- on kiinnostunut uutuuksista
- on kiireinen
- on kiinnostunut muiden auttamisesta?

Valitkaa yksi mahdollisuuksista ja tehkää siitä mainos isolle paperille tai vaikka videolle.

18 **Keskustelkaa vielä siitä, mitä voi tehdä ja keneltä voi saada apua, jos on**

- rahaongelmia
- ongelmia perheen tai läheisten kanssa
- uniongelmia ja stressiä
- muita terveysongelmia.

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- ahdistus, ahdistuksen
- ahmia [1], ahmin
- aiheuttaa [1], aiheutan
- aivot
- aktivoida [2], aktivoin
- aleta [6], alenen
- antiikki, antiikin
- asiantuntija, -n
- ateria, -n
- avustaa [1], avustan
- edes
- edistää [1], edistän
- ehtiä [1], ehdin
- elämä, -n
- haista [3], haisen + miltä
- halli, -n
- hallinta, hallinnan
- helpottaa [1], helpotan
- hengästyä [1], hengästyn
- hermosto, -n
- huokailla [3], huokailen
- huolto, huollon
- huomattava, -n
- huutokauppa, -kaupan
- huvi, -n
- hyräillä [3], hyräilen
- hyvinvointi, -voinnin
- hyöty, hyödyn
- inhota [4], inhoan
- innostua [1], innostun
- itseluottamus, -luottamuksen
- jaksaa [1], jaksan
- jumppa, jumpan
- juoksu, -n
- järjestys, järjestyksen
- järkevä, -n
- kamala, -n
- kasvis, kasviksen
- kehittyä [1], kehityn
- kehno, -n
- kestävyys, kestävyyden
- kielletty, kielletyn
- kierto, kierron
- kiertää [1], kierrän
- kohonnut, kohonneen
- kokeilu, -n
- koripallo, -n
- korjaus, korjauksen
- kotieläin, -eläimen
- kotitalous, -talouden
- kulkuneuvo, -n
- kuntosali, -n
- kuulostaa [1], kuulostan + miltä
- kuvailla [3], kuvailen
- kyky, kyvyn
- kyläillä [3], kyläilen
- käsityö, -n
- laihtua [1], laihdun
- lenkkeily, -n
- lenkki, lenkin
- lentopallo, -n
- lepo, levon
- lievittyä [1]
- lievä, -n
- lihas, lihaksen
- liike, liikkeen
- liikunta, liikunnan
- lisääntyä [1], lisäännyn
- luetella [3], luettelen
- luu, -n
- lämmitys, lämmityksen
- maailma, -n
- maistella [3], maistelen
- masennus, masennuksen
- masentunut, masentuneen
- maustaa [1], maustan
- mieli, mielen
- mieluisa, -n
- muoti, muodin
- murehtia [1], murehdin
- muutos, muutoksen
- nivel, nivelen
- nukuttaa [1], nukutan
- näyttää [1], näytän + miltä
- ohjelmoida [2], ohjelmoin
- oire, oireen
- onnistua [1], onnistun
- paine, paineen
- paino, -n
- pakollinen, pakollisen
- pelikenttä, -kentän
- penkkiurheilu, -n
- pudottaa [1], pudotan
- pukeutua [1], pukeudun
- putki, putken
- pysyä [1], pysyn
- pyyhkiä [1], pyyhin
- pyörittää [1], pyöritän
- pyöriä [1], pyörin
- pöly, -n
- rasittua [1], rasitun
- raskas, raskaan
- remontti, remontin
- rentoutua [1], rentoudun
- retkeillä [3], retkeilen
- riski, -n
- ruokavalio, -n
- saattaa [1], saatan
- sairastella [3], sairastelen
- sauva, -n
- silittää [1], silitän
- sovittaa [1], sovitan
- suhde, suhteen
- sulkapallo, -n
- suositus, suosituksen
- tehokas, tehokkaan
- tilanne, tilanteen
- tuhlata [4], tuhlaan
- tuntua [1] + miltä
- tyyppi, tyypin
- täydentää [1], täydennän
- uni, unen
- urheilu, -n
- vaarallinen, vaarallisen
- vakio, -n
- valittaa [1], valitan + mistä
- vapaaehtoinen, -ehtoisen
- varuste, varusteen
- vauhdittua [1], vauhditun
- velvoite, velvoitteen
- veneily, -n
- virkistys, virkistyksen
- virkistyä [1], virkistyn
- yhdistää [1], yhdistän
- yhtiö, -n

Puhekielen sanat

- mut = mutta
- tietsikka, tietsikan = tietokone

10

LOKAKUU

EI MEIDÄN TAKAPIHALLEMME!

Tässä kappaleessa opit

- Ympäristöön ja ympäristönsuojeluun liittyviä sanoja
- Mielipidetekstin kirjoittamista
- Mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista
- Joka-pronominin käyttöä
- Adverbien vertailua

Lähettäjä: soppasuomi@posti.fi

Vastaanottaja: kellomakipostilista@postiposti.fi

Aihe: Asukaskokous kompostointilaitoksesta

Hei!
Kaupunginvaltuuston kokouksessa esitettiin viime viikolla kompostointilaitoksen perustamista asuinalueellemme. Asia on kiireellinen, ja siitä on tarkoitus päättää tavallista nopeammin, vielä tämän vuoden aikana.

Kompostointilaitoksen rakentaminen vaikuttaa negatiivisesti alueemme imagoon. Haittoja on paljon: kompostointi aiheuttaa hajuja, maisema menee pilalle ja kotiemme arvo alenee. Tutkimusten mukaan asuntoja on keskimääräistä vaikeampaa myydä kaatopaikkojen, jätelaitosten tai ydinvoimaloiden läheltä.

Järjestämme Suomentien asukkaille asiasta kokouksen, johon kaikki ovat tervetulleita keskustelemaan avoimesti. Kokous pidetään perjantaina 11.10. kello 18 Kellomäen koululla.

Toivomme, että mahdollisimman moni pääsisi paikalle, tulevaisuutemme riippuu valtuuston päätöksestä! Ilmoittautuminen minulle keskiviikkoon 9.10. mennessä.

Ystävällisin terveisin
Samuli Suominen
Kellomäen asukasyhdistyksen puheenjohtaja

Lähettäjä: Anna.strom@sahkoposti.fi

Vastaanottaja: Susan.mantyla@postiposti.fi

Aihe: Kompostointilaitos Kellomäkeen???!!!???

Moi Susan!

Kuulitteko te Jeren kanssa jo siitä kompostointilaitoksesta? Mä en kestä! Enkä mä tajua, kuka näin tyhmän idean on voinut keksiä. Kompostointilaitos! Mä ottaisin takapihalleni mieluummin mitä tahansa muuta paitsi jättiläiskompostin, joka haisee. Meidän ulkoilualue menee pilalle, ja sinne ajaa rekkoja aamusta iltaan. Me ollaan Erikin kanssa ihan shokissa tästä. Erikin työpaikalla yksi tyyppi, jolle Erik oli kertonut asiasta, oli sanonut, että asuinalueen maine menee saman tien, jos se rakennetaan. Nyt pitää toimia nopeasti. Tuuttehan te siihen kokoukseen, jonka asukasyhdistys järjestää perjantaina? Mun mielestä kaikkien, jotka pääsevät, täytyy tulla. Mitä enemmän meitä on, sitä paremmin me voidaan vaikuttaa. Jos te pääsette paikalle, laita mulle viesti, niin mä voin ilmoittaa meidät kaikki mukaan.

Anna

1 **Lue sähköpostit ja kirjoita vastaus kysymyksiin tai valitse sopiva vaihtoehto.**

a. Kumpi sähköposti on virallinen ja kumpi on epävirallinen?

b. Miten virallinen sähköposti alkaa ja miten se loppuu?

c. Miten epävirallinen sähköposti alkaa ja miten se loppuu?

d. Miten virallinen ja epävirallinen sähköposti eroavat toisistaan?

e. Kellomäkeen aiotaan tuoda
- ○ tuulivoimala
- ○ jätteitä
- ○ lasten leikkipuisto.

f. Asukkaat ovat
- ○ huolestuneita
- ○ tyytyväisiä
- ○ uteliaita
- ○ välinpitämättömiä.

g. Mitä tarkoittaa, että alueen tulevaisuus riippuu päätöksestä?

h. Mitä asukkaat aikovat nyt tehdä?

i. Mistä Erikin työtoveri varoitti Erikiä?

j. Miksi Anna toivoo, että paikalle tulee paljon ihmisiä?

2 Merkitse rastilla lause, joka tarkoittaa samaa.

a. Asia on kiireellinen.
- ○ Se täytyy päättää nopeasti.
- ○ Sitä täytyy miettiä tarkasti.
- ○ Sen täytyy sopia mahdollisimman monelle.

b. Kompostointilaitos vaikuttaa negatiivisesti imagoon.
- ○ Kompostointilaitos tekee asukkaat sairaiksi.
- ○ Kompostointilaitos vetää puoleensa ihmisiä.
- ○ Kompostointilaitos muuttaa alueen maineen huonoksi.

c. Asuntojen arvo alenee.
- ○ Asunnot ovat matalampia kuin ennen.
- ○ Asunnoissa on vähemmän pinta-alaa.
- ○ Asunnot eivät ole yhtä kalliita kuin ennen.

d. Asiasta keskustellaan avoimesti.
- ○ Kaikki kertovat asiasta huonot puolet.
- ○ Kaikki kertovat vapaasti, mitä oikeasti ajattelevat.
- ○ Kaikki kertovat asiasta hyvät puolet.

e. Toivomme, että mahdollisimman moni pääsee paikalle.
- ○ Toivomme, että tilaisuuteen tulee paljon ihmisiä.
- ○ Toivomme, että kaikki, jotka eivät tule, ilmoittavat.
- ○ Toivomme, että liian moni ei osallistu.

f. Maine menee saman tien.
- ○ Maine menee heti.
- ○ Maine menee vähitellen.
- ○ Maine menee lopullisesti.

g. Mitä enemmän meitä on, sitä paremmin voimme vaikuttaa.
- ○ Jos meitä on paljon, saamme enemmän rahaa.
- ○ Jos meitä on paljon, meillä on enemmän voimaa.
- ○ Jos meitä on paljon, teemme työn nopeammin.

Lukijalta

Kompostointilaitos sopii Kellomäkeen

Kaupunginvaltuusto suunnittelee kompostointilaitoksen rakentamista Kellomäkeen. Alueen asukkaat ovat olleet asiasta järkyttyneitä ja vastustaneet esitystä voimakkaasti. Valitettavasti kuitenkin ikävä tosiasia on, että jätteitä ja saasteita syntyy yhä enemmän ja nopeammin. Ympäristömme on vaarassa, ja ilmastonmuutos uhkaa meitä kaikkia. Tarvitsemme uuden laitoksen, jossa biojäte kompostoidaan tehokkaasti.

Kellomäki sopii kompostointilaitoksen paikaksi parhaiten. Tämän ymmärtävät kaikki paitsi Kellomäen asukkaat. Kellomäki olisi laitokselle hyvä paikka, koska vieressä ei ole esimerkiksi vesistöä, joka voisi saastua sen takia. Lisäksi jätteet voi viedä paikalle helposti ja nopeasti. On itsekästä vastustaa palvelua, joka on kaupunkilaisille välttämätön. Kellomäen kompostointilaitos tarvitaan ehdottomasti!

Jouko Perttilä
DI, suunnittelupäällikkö
Teollisuus-Mestarit Oy

Lukijalta

Ei kompostointia Kellomäkeen!

Jouko Perttilä kirjoitti 15.10. Suomentien Sanomissa Kellomäen kompostointilaitoksesta. Aivan kuten Perttilä kirjoittaa, on tosiasia, että kaupunkimme tarvitsee kompostointilaitoksen. Kannattaako sitä kuitenkaan rakentaa Kellomäkeen? Mielestäni asiaa on syytä miettiä tarkasti.

Kellomäki on asuinalue, johon monet asukkaat ovat muuttaneet nimenomaan puhtaan ja kauniin ympäristön takia. Itse muutimme alueelle Kanadasta kolme vuotta sitten. Ihastuimme talomme takana olevaan metsään, jossa olemme usein ulkoilleet. Kaunis ympäristö oli yksi tärkeimmistä asioista, kun valitsimme asuinpaikkaa. Nyt rakkaasta metsästä tehdään jätekasaa.

Alueella asuu paljon lapsiperheitä, ja talon takana oleva metsä on ollut lasten leikkipaikka. Kompostointilaitoksen pihalla ei voi leikkiä. Laitoksen rakentaminen lisäisi myös alueen liikennettä, ja vilkas liikenne muuttaisi alueen entistä turvattomammaksi lapsille. Liikenne lisää aina saasteita ja aiheuttaa meluhaittoja. Tutkimusten mukaan tuhoeläimet viihtyvät hyvin kompostien lähistöllä.

Perttilä syyttää kellomäkeläisiä itsekkäiksi, koska emme halua jätteitä naapuriimme. Muita on helppo syyttää, mutta epäilen, ettei Perttiläkään haluaisi tällaisia ongelmia omalle takapihalleen. Perttilän mukaan vesistö voisi saastua laitoksen takia. Onko siis oikein, että asuinalue on kompostointilaitoksen naapurissa? Eikö sekin voi saastua? Tässä ei kuitenkaan ole kysymys vain Kellomäestä, vaan suomalaisesta ympäristöajattelusta laajemminkin. Suomessa on erityistä se, että täällä on aina kunnioitettu puhdasta asuinympäristöä. Perheessämme käy paljon ulkomaalaisia vieraita, jotka ihailevat puhdasta luontoa kotimme ympärillä. Olemme aina ylpeinä kertoneet, että Suomessa asuinalueista pidetään hyvää huolta. Toivottavasti voimme sanoa näin tulevaisuudessakin.

Me asukkaat tiedämme, että jätehuoltoa on uudistettava. Mutta kuka tahansa ymmärtää, että jätteitä ei voi tuoda asutuksen keskelle. Säästäkää Kellomäki!

Susan Mäntylä
Kellomäen asukas

3 **Lue Suomentien Sanomissa julkaistut mielipidekirjoitukset. Alleviivaa molemmista teksteistä:**

a. miten kirjoittajat esittelevät asiansa (mikä on se aihe, josta he kirjoittavat)
b. miten kirjoittajat kertovat mielipiteensä
c. miten kirjoittajat perustelevat mielipiteensä.

4 **Vastaa kysymyksiin.**

a. Kumpi kirjoittajista vastustaa kompostointilaitosta ja kumpi kannattaa sitä?

_____

b. Mitä näistä perusteluista ja tehokeinoista kirjoittajat käyttävät?
Rastita ne, jotka löydät tekstistä.

- ○ faktatieto
- ○ asiantuntijat, auktoriteetit
- ○ esimerkit
- ○ omat kokemukset
- ○ yleisesti hyvänä pidettyihin asioihin vetoaminen
- ○ kahden eri asian vertaaminen toisiinsa
- ○ lukijan tunteisiin vetoaminen
- ○ yleiseen mielipiteeseen vetoaminen
- ○ oikeudenmukaisuuteen vetoaminen
- ○ kysymysten esittäminen

c. Susanin kirjoitus on **vastine** alkuperäiseen kirjoitukseen.
Miten Susan merkitsee, mihin kirjoitukseen hän vastaa?

_____

d. Kumpi kirjoitus on mielestäsi parempi? Perustele valintasi. _____

_____

MIELIPIDEKIRJOITUS JA MIELIPITEEN ILMAISEMINEN

Esittele asiasi

Herätä lukijan mielenkiinto

Kerro mielipiteesi

Perustele mielipiteesi
- faktatieto
- asiantuntijat
- yleinen mielipide
- tunteet

Käytä tekstiin sopivia fraaseja
- Luulen, että… Uskon, että… Väitän, että… Tosiasia on, että…
- Mielestäni… Oma näkemykseni on, että… Yleisesti tiedetään, että… Tutkimusten mukaan… Asiantuntijoiden mukaan…

Käytä tunteita herättäviä adjektiiveja
- On hienoa, että… On epäoikeudenmukaista… On itsekästä… On välttämätöntä…

Vertaile asioita
- Toisaalta… Toisaalta…

Käytä käskeviä verbejä
- täytyy, pitäisi, on lopetettava, on kuunneltava, on autettava, ei saa, ei pitäisi…

5 **Rastita sopiva vaihtoehto.**

a. Jäte on
- ○ sellaista tavaraa, jota ihminen ei tarvitse
- ○ sellaista kylmää juomaa, jota juodaan kesällä
- ○ sellainen tehdas, joka ei saastuta.

b. Komposti on
- ○ paikka, jossa voi lähettää kirjeitä
- ○ paikka, johon viedään biojätteitä
- ○ paikka, johon autot parkkeerataan.

c. Tulevaisuus on
- ○ se vuodenaika, josta monet ihmiset pitävät
- ○ se aika, jota monet kaipaavat
- ○ se aika, joka on menneisyyden vastakohta.

d. Haitta on
- ○ asia, joka on hyvä
- ○ asia, joka on huono
- ○ asia, jota tarvitset paljon.

– Se sähköposti, **joka** tuli tänään, oli tosi ikävä. ⟷ Tänään sähköpostiin tuli uutinen. Uutinen oli ikävä.

– Mikä sähköposti?

– No se, **jossa** kerrottiin jätekeskuksen rakentamisesta. ⟷ Sähköpostiin tuli uutinen. Uutise**ssa** kerrottiin jätekeskuksen rakentamisesta.

– Minkä jätekeskuksen?

– No sen jätekeskuksen, **jota** suunnitellaan meidän naapuriin. ⟷ Jätekeskus rakennetaan. Jätekeskus**ta** suunnitellaan meidän naapuriin.

MITEN JOKA-PRONOMINIA KÄYTETÄÄN?

1) Kaupungissa on **kaatopaikka**. **Kaatopaikka** on keskustan lähellä.
Kaupungissa on **kaatopaikka**, **joka** on keskustan lähellä.
▶ ***Joka-pronominin avulla voi yhdistää kaksi lausetta, joissa on sama osa. Näin ei tarvitse toistaa samaa sanaa.***

2) Asukkaat järjestivät **kokouksen**. **Kokouksessa** keskusteltiin asiasta.
Asukkaat järjestivät **kokouksen**, **jossa** keskusteltiin asiasta.
Erik tapasi **työkaverin**. Hän kertoi **työkaverille** suunnitelmasta.
Erik tapasi **työkaverin**, **jolle** hän kertoi suunnitelmasta.
▶ ***Joka-pronomini taipuu samalla tavalla kuin sitä vastaava sana erillisessä lauseessa.***

3) Susan kirjoitti **mielipidekirjoituksen**, **joka** julkaistiin lehdessä.
Asukkaat järjestivät koululla **kokouksen**, **johon** tuli paljon ihmisiä.
▶ ***Joka-pronomini viittaa aina sanaan, joka on ennen sitä.***

Joka-pronominin vartalo on jo-, johon eri muotojen päätteet liitetään.

	yksikkö	*monikko*
perusmuoto	joka	jotka
partitiivi	jota	joita
genetiivi	jonka	joiden
missä, mistä, mille… -muodot	jossa, josta, jolle…	joissa, joista, joille…
mihin-muoto	johon	joihin

6 **Muuta lauseet niin, että käytät joka-pronominia.**

a. Syyskuussa kerrottiin uutinen. Uutinen huolestutti asukkaita.

b. Susan lähetti lehteen mielipidekirjoituksen. Mielipidekirjoituksessa hän kertoi tilanteesta.

c. Asiasta julkaistiin uutinen. Uutista luettiin paljon ja uutisesta keskusteltiin vilkkaasti.

d. Asukkaat järjestivät keskustelutilaisuuden. Tilaisuuteen tuli paljon asukkaita.

e. Susan kirjoitti mielipidekirjoituksen. Mielipidekirjoitus julkaistiin lehdessä.

f. Asukkaat järjestivät mielenosoituksia. Mielenosoituksissa oli paljon ihmisiä.

g. Asukkaat tulivat kokoukseen. Asukkaat olivat huolestuneita.

h. Kellomäen metsään aiotaan rakentaa kompostointilaitos. Metsässä lapset leikkivät.

7 Lisää lauseisiin joka-pronomini sopivassa muodossa.

a. Asun kerrostalossa, _____ on viisi kerrosta.

b. Menen kokoukseen, _____ tulee paljon ihmisiä.

c. Puhuimme ilmastonmuutoksesta, _____ on vakava asia.

d. Puheenjohtaja, _____ oli kiire, lopetti kokouksen nopeasti.

e. Ympäristö on asia, _____ olen kiinnostunut.

f. Ilmastonmuutos on asia, _____ pelkään.

g. Kerroin asiasta naisille, _____ seisoivat bussipysäkillä.

h. Miehet, _____ odotin, tulivat nopeammin kuin osasin odottaa.

i. Kaikki kaupungit, _____ olen asunut, ovat olleet mukavia.

8 Jatka lauseita.

a. Asun kaupungissa, jossa _____

b. Soitan usein ystävälleni, jolla _____

c. Olen kiinnostunut uutisesta, joka _____

d. Ostan kasviksia, jotka _____

e. Käyn kierrätyskeskuksessa, johon _____

f. Vien jätteet roskakatokseen, jonka _____

g. Teen asioita, joista _____

h. Kierrätän vaatteet, joita _____

i. Tässä on tietokone, jota _____

KIELIOPPI | Nopeasti – nopeammin – nopeimmin

– Hei, anteeksi! Pääsenkö mä tästä keskustaan **nopeammin** bussilla vai ratikalla?
– No ratikka menee **yhtä nopeasti kuin** bussi, mutta kaikkein **nopeimmin** pääset metrolla. Bussit ja ratikat kulkevat sitä paitsi **harvemmin kuin** metro.
– Ai, no kiitos.

MILLOIN TARVITSET STI-ADVERBIÄ?

1) Tämä päivä kuluu **hitaasti**. Eilinen kului **hitaammin**. Maanantai kului kaikkein **hitaimmin**.
Asiaa täytyy miettiä **tarkasti**. Kokouksessa keskustelemme asiasta **tarkemmin**. Puheenjohtaja oli miettinyt asiaa **tarkimmin**.

▶ ***Sti-adverbit vastaavat kysymykseen miten, ja niitä voi vertailla samoin kuin adjektiiveja.***

ADJEKTIIVI	STI-ADVERBI	ADJEKTIIVI	STI-ADVERBI
nopea →	nopea**sti**	ihana →	_____
nopea**mpi** →	nopea**mmin**	_____	_____
nope**in** →	nope**immin**	_____	_____
iloinen →	iloise**sti**	terveellinen →	_____
iloise**mpi** →	iloise**mmin**	_____	_____
ilois**in** →	ilois**immin**	_____	_____
syvä →	syvä**sti**	kova →	_____
syve**mpi** →	syve**mmin**	_____	_____
syv**in** →	syv**immin**	_____	_____
innokas →	innokkaa**sti**	voimakas →	_____
innokkaa**mpi** →	innokkaa**mmin**	_____	_____
innokka**in** →	innokka**immin**	_____	_____

HUOM!

hyvin – paremmin – parhaiten
kauan – kauemmin – kauimmin
pitkään – pitempään – pisimpään
paljon – enemmän – eniten
vähän – vähemmän – vähiten
mielellään – mieluummin – mieluiten
usein – useammin – useimmin
harvoin – harvemmin – harvimmin

9 **Miten? Valitse lauseen lopusta lauseeseen sopivampi adjektiivi ja tee adjektiivista sti-adverbi.**

Esimerkiksi: Ihmiset keskustelivat rauhallisesti (lihava – rauhallinen).

a. Viestiin pyydetään vastausta _____ (iloinen – nopea).
b. Osallistujat puhuvat kokouksessa _____ (avoin – rakas).
c. Asia perusteltiin _____ (tarkka – nuori).
d. Päätös hyväksyttiin _____ (yksimielinen – hirveä).
e. Ongelmasta keskusteltiin _____ (mustasukkainen – puolueeton).
f. Kaupunki kasvaa _____ (voimakas – vanha).
g. Päätös on vaikea _____ (taloudellinen – hidas).
h. Koulu suljetaan tänään eri aikaan kuin _____ (varma – normaali).

10 **Täydennä lauseet adverbin vertailumuodoilla. Käytä annettuja sanoja.**

a. vähän

Leipä maksaa _____

Puuro maksaa _____

Vesi maksaa _____

b. nopea

Orava juoksee _____

Hevonen juoksee _____

Gepardi juoksee _____

c. kuuma

Toukokuussa aurinko paistaa

_____

Kesäkuussa aurinko paistaa

_____

Heinäkuussa aurinko paistaa

_____

d. kaunis

Inkeri laulaa _____

Sunee laulaa _____

Kalle ja Pekka laulavat _____

e. iloinen

Tyyne juttelee _____

Oscar juttelee _____

Susan juttelee _____

f. väsynyt

Opiskelija puhuu _____

Opettaja puhuu _____

Rehtori puhuu _____

g. innokas

Puheenjohtaja osallistuu keskusteluun

_____

Kannattajat osallistuvat keskusteluun

_____

Vastustajat osallistuvat keskusteluun

_____

h. kauan

Matka Suomesta Tanskaan kestää

_____

Matka Suomesta Espanjaan kestää

_____

Matka Suomesta Uuteen-Seelantiin kestää _____

11 Lue lauseet ja jatka sopivalla adverbin komparatiivilla.

Esimerkiksi: En ymmärrä tätä. Minun täytyy opiskella ahkerammin.

a. Anteeksi, en ymmärrä. Voitko puhua _____

b. Ihana ilma. Aurinko ei voisi paistaa _____

c. En kuullut. Puhutko vähän _____

d. Meillä on kiire. Kävellään vähän _____

e. Luulen, että olen lihonut. Alan syödä _____

f. Olen nukkunut huonosti. Nukkuisin _____
jos huoneeni olisi pimeä.

g. Hän on asunut Suomessa vasta kolme viikkoa. Hän puhuu _____
suomea kuin minä.

h. Miksi teet asiat niin vaikeasti? Ne voi tehdä myös _____

i. Me nähdään liian harvoin. Yritetään nähdä vähän _____

12 Mitä… sitä… Täydennä sopivat lauseet.

a. Mitä iloisemmin hymyilet, _____

b. Mitä ahkerammin opiskelet, _____

c. Mitä kauemmin asut Suomessa, _____

d. Mitä säästeliäämmin elät, _____

e. Mitä nopeammin puhut, _____

f. _____, sitä enemmän osaat.

g. _____, sitä aikaisemmin olet perillä.

h. _____, sitä enemmän sinua väsyttää.

i. _____, sitä paremmin jaksat.

PUHUTAAN

13 **Puhu pienessä ryhmässä. Mitä mieltä olet? Ota kantaa näihin väittämiin. Ilmaise näillä sanoilla, kuinka vahva mielipiteesi on. Perustele mielipiteesi.**

– ehdottomasti (vahvasti samaa mieltä)
– en osaa sanoa
– toisaalta kyllä, toisaalta ei
– ei missään tapauksessa (vahvasti eri mieltä)

a. Olen huolestunut ilmastonmuutoksesta.
b. Kierrätän kaikki jätteet.
c. Voisin asua kaatopaikan vieressä.
d. Ihmisten pitäisi kuluttaa vähemmän.
e. Bensa on liian kallista.
f. Lentomatkustamista pitäisi vähentää.
g. Ruoka on liian kallista.
h. Ydinvoima on vaarallista.
i. Maailmassa on liian paljon ihmisiä.
j. Kirpputorit ovat mielenkiintoisia paikkoja.

14 **Vertaile elämääsi kahden muun opiskelijan kanssa. Katso kohtia a–j ja laita rasti kohtaan, jossa olet itse. Kysy muilta kysymyksiä, joiden avulla selvität, kuka kuuluu mihinkin kohtaan viivaa. Merkitse rastilla viivalle. Kerro sitten lauseet muille ryhmässä.**

Minä Hussein Vadim

Esimerkiksi: nukkua paljon • X • • X • • X • nukkua vähän

Kysymykset:
Kuinka monta tuntia sinä nukut joka yö? Mihin aikaan menet nukkumaan? Mihin aikaan heräät?
Nukutko viikonloppuna ja arkipäivinä yhtä paljon?

Vastaus keskustelujen perusteella:
Vadim nukkuu kuusi tuntia joka yö. Hussein nukkuu enemmän, hän nukkuu 7 tuntia joka yö.
Minä nukun eniten, nukun 10 tuntia joka yö ja nukun vielä päiväunet joka toinen päivä.
Minä nukun paljon, Hussein nukkuu vähemmän, Vadim nukkuu vähiten.

a. nukkua paljon	● ● ● ● ● ● ● ● ●	nukkua vähän
b. tulla kurssille nopeasti	● ● ● ● ● ● ● ● ●	tulla kurssille hitaasti
c. opiskella ahkerasti	● ● ● ● ● ● ● ● ●	opiskella laiskasti
d. treenata paljon	● ● ● ● ● ● ● ● ●	treenata vähän
e. asua Suomessa kauan	● ● ● ● ● ● ● ● ●	asua Suomessa vähän
f. laulaa hyvin	● ● ● ● ● ● ● ● ●	laulaa huonosti
g. puhua usein suomea	● ● ● ● ● ● ● ● ●	puhua harvoin suomea
h. syödä terveellisesti	● ● ● ● ● ● ● ● ●	syödä epäterveellisesti

15 Pelataan!

Pelatkaa kolmen hengen ryhmässä. Käyttäkää kirjan sivulla 240 olevaa pelilautaa. Peliin tarvitaan noppa ja pelinappulat. Heitä noppaa ja mene eteenpäin sen mukaisesti. Vastaa alla olevan listan kysymykseen, jossa on sama numero kuin pelilaudan ruudussa. Jos osaat vastata oikein, pääset eteenpäin. Jos et, odota yksi kierros. Voittaja on se, joka on ensin maalissa.

1. talo, jossa on monta kerrosta
2. kaksi asiaa, joita pelkäät
3. alue, johon viedään jätteitä
4. viisi maata, joihin haluaisit matkustaa
5. vuodenaika, joka on kylmin Suomessa
6. kolme vihannesta, joista tykkäät
7. huonekalu, jolla istutaan
8. vaate, jota tarvitset, kun sataa vettä
9. huone, jossa tehdään ruokaa
10. kulkuväline, joka kulkee maan alla
11. pieni esine, jolla avataan ovi
12. kaksi väriä, joista pidät
13. ihminen, jonka kanssa on kiva olla
14. asia, joka huolestuttaa sinua
15. kieli, jota opiskelet nyt
16. viisi kaupunkia, joissa olet käynyt
17. viisi asiaa, joista et pidä
18. kaupunki, jossa asut nyt
19. eläin, joka juoksee kaikkein nopeimmin
20. apuväline, jota tarvitset, jos et näe hyvin
21. kaksi ihmistä, joiden kanssa olet jutellut tänään
22. kengät, joilla on hyvä juosta
23. iso auto, jota odotetaan pysäkillä
24. kone, jolla tehdään kahvia
25. lyhyet housut, joita käytetään kesällä
26. viisi asiaa, joista pidät
27. juhlat, joissa mennään naimisiin
28. esineet, jotka tarvitset, kun pelaat tennistä
29. paikka, jossa odotetaan junaa
30. paikka, josta voit ostaa käytettyjä tavaroita

16 **Katso mallia pelistä ja selitä parin kanssa seuraavat sanat. Käytä joka-lauseita.**

koulu	kirja	hevonen	kierrätyskeskus
kannu	vihko	Helsinki	pysäkki
puisto	elokuvateatteri	Eurooppa	tavaratalo
lusikka	sänky	lintu	kampaamo
kynä	tietokone	pullo	kirjasto

17 **Kuuntele puhelinkeskustelut ja vastaa kysymyksiin.**

Susan

a. Miksi Susanille soitetaan?

_____

b. Mitä Susan kannattaa ja miksi?

_____

Oscar

c. Miksi Oscarille soitetaan?

_____

d. Kestääkö puhelu arviolta kauemmin kuin kymmenen minuuttia? _____

e. Oscar vie ruokajätteet _____, metallipurkit _____

ja lehdet _____

f. Millaiset pullot Oscar vie kauppaan? _____

g. Miksi kierrättäminen on Oscarista helppoa? _____

Heikki

h. Miksi Heikki ei halua vastata ensin? _____

i. Kuinka usein Heikki käy kirpputoreilla? _____

j. Mitä Heikki ostaa sieltä eniten? _____

k. Miksi Heikki käy kirpputoreilla? _____

_____

OMAT SIVUT

18 Lue jostain lehdestä mielipidepalstaa viikon ajan. Mistä asioista ihmiset kirjoittavat? Mistä asiasta keskustellaan erityisen paljon? Keskustele havainnoistasi ryhmässä.

19 Valitse lehdestä jokin mielipidekirjoitus. Vastatkaa parin kanssa siihen. Valitse pari, joka on samaa mieltä kanssasi, ja miettikää yhdessä perusteluja omalle mielipiteellenne. Kirjoittakaa yhdessä vastine alkuperäiseen tekstiin.

20 Keskustele ryhmässäsi ympäristöasioista. Tehkää luokassa julisteita, joihin keräätte tärkeää ympäristötietoa ja mielipiteitänne. Julisteiden aiheita: energiamuodot Suomessa (ydinvoima, tuulivoima, vesivoima), jätteiden kierrätys kotikaupungissasi, kirpputorit, julkinen liikenne, luonnonsuojelu.

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- aiheuttaa, aiheutan
- aleta [6], alenen
- alkuperäinen, -peräisen
- arvo, -n
- asiantuntija, -n
- asuinalue, -alueen
- asutus, asutuksen
- avoin, avoimen
- ehdottaa [1], ehdotan
- epäillä [3], epäilen
- epävirallinen, epävirallisen
- esittää [1], esitän
- haitta, haitan
- haju, -n
- huolestuttaa [1], minua huolestuttaa
- ihailla [3], ihailen
- ihastua [1], ihastun + mihin
- ilmastonmuutos, -muutoksen
- innokas, innokkaan
- itsekäs, itsekkään
- julkaista [3], julkaisen
- julkinen, julkisen
- järkyttynyt, järkyttyneen
- jäte, jätteen
- kaatopaikka, -paikan
- kannattaa [1], kannatan
- kannattaa, minun kannattaa
- kasa, -n
- keskimääräinen, -määräisen
- kierrättää [1], kierrätän
- kompostointilaitos, -laitoksen
- kuka tahansa
- maine, maineen
- maisema, -n
- marjastaa [1], marjastan
- mennä [3], menee pilalle
- merkitä [5], merkitsen
- mielenkiinto, -kiinnon
- mielenosoitus, -osoituksen
- mieluummin
- mitä tahansa
- mukaan, G + mukaan
- oikeudenmukaisuus, -mukaisuuden
- olla [3], olen vaarassa
- paitsi
- perustaa [1], perustan
- perustella [3], perustelen
- pitää [1], pidän hyvänä
- puheenjohtaja, -n
- päätös, päätöksen
- riippua [1] + mistä
- rotta, rotan
- saaste, saasteen
- saastua [1], saastun
- sienestää [1], sienestän
- syyttää [1], syytän
- säästeliäs, säästeliään
- takia, G + takia
- talous, talouden
- tilaisuus, tilaisuuden
- tilanne, tilanteen
- toimia [1], toimin
- tuhoeläin, -eläimen
- tutkimus, tutkimuksen
- vaikuttaa [1], vaikutan
- valtuusto, -n
- varoittaa [1], varoitan
- vastine, vastineen
- vastustaa [1], vastustan
- vesistö, -n
- vetää [1], vedän puoleeni
- viihtyisä, -n
- virallinen, virallisen
- ydinvoimala, -n
- yhdistys, yhdistyksen
- yhtä
- yksimielinen, -mielisen
- ylpeä, -n
- ympäristö, -n
- ympäristönsuojelu, -n

Puhekielen sanat

- saman tien = heti
- tajuta [4], tajuan = ymmärtää

11

MARRASKUU

ASUNTO JA HYVÄ NETTIYHTEYS

Tässä kappaleessa opit

- Keskustelemaan asumisesta ja mediasta
- Kuinka verbeistä tehdään adjektiiveja

Berliinissä asuva Pauliina Mikkola aikoo muuttaa takaisin Suomeen. Hän haluaisi löytää kohtuuhintaisen vuokra-asunnon ja on etsinyt jo pitkään Helsingin keskustassa sijaitsevaa, rentoa kimppakämppää. Nettiilmoitus Puistokadulla olevasta kuuden naisen kommuunista kuulostaa hänen mielestään sopivalta.

Mikkola ottaa yhteyttä kommuunin asukkaisiin ja kuulee, että jo reilut kymmenen kiinnostunutta on käynyt katsomassa vapaita huoneita kiinteistönvälittäjän kanssa. Mikkola pettyy. Hän epäilee, ettei häntä valita, koska hän ei pääse Saksasta tapaamaan kommuunilaisia. Mutta Puistokadulla järjestetäänkin nettihaastattelu. Mikkola avaa tietokoneensa kotonaan Kreutzbergin kaupunginosassa. Helsingissä Puistokadun kommuunissa kämppikset istuvat yhteisen olohuoneen lattialla ja haastattelevat Mikkolaa netin välityksellä.

Mikkola tekee parhaansa antaakseen itsestään positiivisen kuvan. Haastattelu menee hyvin ja kemiat kohtaavat. Mikkola ja kommuunin vanhat asukkaat pitävät samoista TV-ohjelmista ja peleistä ja kuuntelevat samaa radio-ohjelmaa aamuisin, Mikkolakin netin kautta Saksassa. Viikkoa myöhemmin Mikkolalle ilmoitetaan, että hän on tehnyt hyvän vaikutuksen ja hänestä tulee Puistokadun uusi asukas.

Helsingissä noin joka kolmas nuori perheetön aikuinen asuu kommuunissa tai soluasunnossa. Yhteisasumisen suosio johtuu ennen kaikkea siitä, että pääkaupunkiseudulla on valtava pula yksiöistä. Kun pieniä asuntoja on liian vähän, niiden hinnat ja vuokrat nousevat. Puistokadulla olevassa kommuunissa asukkaat maksavat vuokraa 450 euroa. Sillä saa oman alle 20 neliön huoneen sekä yhteisen keittiön ja kylpyhuoneen.

Asuminen Helsingin keskustassa on kallista. "Ihmiset eivät nykyään halua kimppa-asuntoihin seuran takia. 1990-luvulla, kun ei ollut sosiaalista mediaa, oli iltaisin kiva nähdä kämppäkavereita", sanoo suomalaisten asumista tutkiva Liisa Lepistö Helsingin yliopistosta. "Nykyään kaivataan omaa rauhaa, mutta jaetaan asunto kavereiden kanssa kustannusten takia", Lepistö uskoo.

Perustuu Taru Taipaleen artikkeliin *Superkommuunissa majailee 18 asukasta kolmessa asunnossa* (HS 19.4.2015).

1 Selitä sanat.

a. kimppakämppä _____

b. kohtuuhintainen _____

c. kommuuni _____

d. ottaa yhteyttä _____

e. kiinteistönvälittäjä _____

f. reilut _____

g. pettyä _____

h. kämppis _____

i. kemiat kohtaavat _____

j. tekee parhaansa _____

k. tekee vaikutuksen _____

l. joka kolmas _____

m. perheetön _____

n. pula _____

o. seuran takia _____

p. kustannusten takia _____

2 Mitä tarkoittaa

a. Berliinissä asu<u>va</u> Pauliina Mikkola _____

b. keskustassa sijaitse<u>va</u> kimppakämppä _____

c. Puistokadulla ole<u>va</u> kommuuni _____

d. kuulostaa sopi<u>valta</u> _____

e. suomalaisten asumista tutki<u>va</u> Lepistö _____

f. asunnosta kiinnostu<u>nut</u> kämppiskandidaatti _____

KIELIOPPI | Va-partisiippi

– Hei, näitkö sen tämän päivän lehdessä **olevan** asuntoilmoituksen?
– Ai. En. Millainen asunto?
– Keskustassa **sijaitseva** kolmio. Vuokrataan työssä **käyvälle**, ei **tupakoiville**.
– No hitsi, sehän kuulostaa juuri mulle **sopivalta**!

MILLOIN TARVITSET VA-PARTISIIPPIA?

1) osata ⟶ **osaava** remonttimies, tupakoida ⟶ **tupakoiva** asukas, sopia ⟶ **sopiva** kaksio
   ▶ ***verbi ⟶ adjektiivi***

2) nainen, joka työskentelee keskustassa ⟶ keskustassa **työskentelevä** nainen
   asunto, joka sijaitsee maalla ⟶ maalla **sijaitseva** asunto
   vuokralainen, joka puhuu espanjaa ⟶ espanjaa **puhuva** vuokralainen
   ▶ ***korvaa joka-lauseen***

VA-PARTISIIPPI TAIPUU KUIN ADJEKTIIVI:

tupakoiva mies, rakastan tuota **tupakoivaa** miestä, annan **tupakoivalle** miehelle sytkärin
▶ ***tehdään he-muodon avulla***

lukea	he luke	vat kirjaa	kirjaa lukeva mies
syödä	he syö	vät pizzaa	pizzaa syövä lapsi
kuunnella	he kuuntele	vat jazzia	jazzia kuunteleva pari
levätä	he lepää	vät sohvalla	sohvalla lepäävä kissa
sijaita	ne sijaitse	vat keskustassa	keskustassa sijaitseva kaksio

3 **Kirjoita sama joka-lauseen avulla.**

Esimerkiksi: Yksin asuva nainen = Nainen, joka asuu yksin

a. Kiinteistönvälittäjänä työskentelevä mies

b. Usein kylpyhuonetta käyttävä kämppis

c. Ensimmäisessä kerroksessa oleva yksiö

d. Joka vuosi nouseva vuokra

e. Hyvän vaikutuksen tekevä vuokralainen

f. Kimppakämppää kustannussyistä etsivä vuokralainen

4 **Kirjoita sama va-partisiippina.**

a. kenkä, joka sopii

b. elokuva, joka kiinnostaa

c. idea, joka loistaa

d. kone, joka toimii

e. ääni, joka kuuluu

f. ihminen, joka ärsyttää

g. nuori, joka kuuntelee musiikkia

h. elokuva, joka alkaa yhdeksältä

i. kahvi, joka tuoksuu hyvältä

j. keitto, joka kiehuu kattilassa

k. bussi, joka lähtee yhdeksältä

5 **Kirjoita lauseita, joissa käytät tehtävän 4 va-partisiippeja.**

6 **Muuta lauseiksi, joissa on va-partisiippi.**

a. Hän asuu talossa, joka on risteyksessä.

b. He juttelivat naapurille, joka asuu yläkerrassa.

c. Hän varasi autopaikan, joka on talon takana.

d. Hän lähettää viestin kiinteistönvälittäjälle, joka esittelee asuntoa.

e. Hän tutustuu kämppikseen, joka leipoo usein.

- Se meidän asuntoa **remontoinut** kirvesmies oli tosi kiva.
- Niin mustakin. Mutta se keittiön seinät **maalannut** maalari oli ihan tunari.
- No? Kuin niin?
- No muistatko sä sen keittiössä **olleen** kaapin?
- Sen isoäidin vanhan kaapinko?
- Just sen. Se idiootti maalari oli maalannut sen myös.

MILLOIN TARVITSET NUT-PARTISIIPPIA?

1) väsyä ⟶ **väsynyt**, innostua ⟶ **innostunut**, kiinnostua ⟶ **kiinnostunut**
   ▶ ***verbi ⟶ adjektiivi***

2) naapuri, joka vuokrasi asunnon ⟶ asunnon **vuokrannut** naapuri
   mies, joka käveli kadulla ⟶ kadulla **kävellyt** mies
   perhe, joka asui kolmannessa kerroksessa ⟶ kolmannessa kerroksessa **asunut** perhe
   nuoret, jotka asuivat kimppakämpässä ⟶ kimppakämpässä **asuneet** nuoret
   ▶ ***korvaa joka-lauseen (joka kertoo menneisyyden tapahtumasta)***

3) lukea ⟶ **lukenut**, syödä ⟶ **syönyt**, kuunnella ⟶ **kuunnellut**, pestä ⟶ **pessyt**, tavata ⟶ **tavannut**, häiritä ⟶ **häirinnyt**
   ▶ ***tehdään kuten perfektin loppuosa***

4) pizzan **syönyt** lapsi ⟶ pizzan **syöneellä** lapsella on vatsa täynnä,
   ostin jäätelön pizzan **syöneelle** lapselle
   huonosti **nukkunut** opiskelija ⟶ huonosti **nukkunutta** opiskelijaa väsytti koulussa,
   huonosti **nukkuneen** opiskelijan silmät olivat punaiset, koko luokka
   oli täynnä huonosti **nukkuneita** opiskelijoita
   ▶ ***taipuu kuten adjektiivi***

HUOM!

Katsoin miestä, joka nukkui sohvalla.
⟶ Katsoin sohvalla nukkuvaa miestä.
Katsoin samaan aikaan, kun mies nukkui.

Katsoin miestä, joka oli nukkunut sohvalla.
⟶ Katsoin sohvalla nukkunutta miestä.
Katsoin, mutta mies oli nukkunut aiemmin.

7 Kirjoita samaa tarkoittava nut-partisiippi.

Esimerkiksi: Mies, joka väsyi = väsynyt mies

a. Opiskelija, joka innostui _____

b. Mies, joka masentui _____

c. Nainen, joka huolestui _____

d. Poika, joka hermostui _____

e. Tuparit, jotka onnistuivat _____

f. Opiskelija, joka opiskeli kokeeseen _____

g. Vuokralainen, joka pesi pyykkiä pyykkituvassa _____

h. Nuori, joka asui kommuunissa _____

i. tietokone, joka meni rikki muutossa _____

j. puhelin, joka putosi lattialle _____

k. opiskelija, joka vastasi oikein _____

8 Tee lauseita, joissa käytät tehtävän 7 nut-partisiippeja.

9 Tutustu seuraavalla sivulla oleviin viesteihin kerrostalon ilmoitustaululla ja vastaa kysymyksiin. Vertaa parin kanssa.

a. Mikä viesteistä on nimetön ja asiaton? _____

b. Mikä viesteistä antaa ohjeita, joita on pakko noudattaa? Mistä tiedät sen? _____

c. Mikä viesteistä antaa ohjeita, joita on hyvä noudattaa? Mistä tiedät sen? _____

d. Mikä viesteistä on asukkailta toisille asukkaille? _____

e. Mitä arvotavaroita kotona voi olla? _____

f. Miten vettä ja lämpöä kulutetaan turhaan? Mitä haittaa siitä on? _____

g. Miksi asunto D 47 ilmoittaa, että heiltä voi kuulua musiikkia? _____

h. Mikä tekee yhden viesteistä epäkohteliaaksi? _____

TIEDOTE 1

Hyvät Kääpätie 18:n asukkaat!
Pieni muistutus vuoden alussa alkavasta putkiremontista:

- asuntojen keittiöt, kylpyhuoneet ja WC:t on tyhjennettävä joulukuun loppuun mennessä
- muu irtaimisto on suojattava pölyltä ja lialta
- arvotavaroiden säilytyksestä on huolehdittava erikseen, koska remontin aikana huoneistojen ovet ovat auki

Lisätietoja: Isännöitsijä Asko Sutinen, asko.sutinen@suti-isannointi.fi

TIEDOTE 2

Energiamaraton-projekti

Taloyhtiömme osallistuu Energiamaraton-kilpailuun, jonka tarkoituksena on vähentää turhaa vedenkulutusta. Järkevän toiminnan avulla vesi- ja lämpökustannukset voivat pienentyä jopa 30–40 %. Siksi toivomme, että asukkaat

- tarkistavat oman asunnon mahdollisesti vuotavat vesihanat tai WC:n
- pesevät vain täysiä tiski- ja pyykkikoneellisia
- tuulettavat kylmällä ilmalla vain pikaisesti
- säätävät patterien termostaatit noin 21 asteeseen
- välttävät pitkiä suihkutteluhetkiä ja juoksevan veden alla tiskaamista.

Lisää kilpailun etenemisestä kevään yhtiökokouksessa.

3

Heippa uudet naapurit!
Meillä on lauantaina tuparit ja jonkun verran saattaa kuulua musiikkia illan aikana ☺ Lopetamme joka tapauksessa viimeistään kello 23. Jos häiritsee liikaa, tule ihmeessä soittamaan ovikelloa – olet myös tervetullut mukaan!

t. Janika & Roope D 47

4

HEI SINÄ MOOTTORIPYÖRÄN LASTEN LEIKKIPAIKALLE PARKKEERAAVA IDIOOTTI JOS ET LOPETA SOITAN POLIISIN TAI PYÖRÄLLE TAPAHTUU JOKU "VAHINKO".

SIVUSTA SEURANNUT

PUHUTAAN

10 **Keskustele 3–4 hengen ryhmässä asumisesta.**
Voitte keskustella esimerkiksi näistä asioista:

- Mikä on erilaista kuin aikaisemmissa asuinpaikoissasi? Mikä sinut on yllättänyt?
- Millaisia sääntöjä talossanne on? Mistä saat niistä lisätietoja?
- Mitä talon asukkaat tekevät yhdessä? Mistä he puhuvat?
- Millaisia viestejä talon ilmoitustaululla on ollut? Miten olet reagoinut niihin? Entä mistä asiasta voisit itse kirjoittaa viestin muille talon asukkaille?

11 **Pelataan!**

Pelatkaa kolmen hengen ryhmässä. Käyttäkää kirjan sivulla 240 olevaa pelilautaa. Peliin tarvitaan noppa, pelinappulat, kynä ja muistilappu. Heitä noppaa ja mene eteenpäin sen mukaisesti. Katso alla olevasta listasta verbi, jossa on sama numero kuin pelilaudan ruudussa. Jos saat parillisen luvun (2, 4, 6), verbistä pitää tehdä va-partisiippi, jos parittoman (1, 3, 5), verbistä pitää tehdä nut-partisiippi. Jos osaat vastata oikein, pääset eteenpäin. Jos et, odota yksi vuoro.

Lisäpisteen saa, jos osaa lisätä partisiippiin sopivat sanat, esim. "koiraansa etsinyt tyttö". Merkitkää lisäpisteet muistiin. Voittaja on se, joka on ensin maalissa. Jos kaksi pelaajaa on maalissa samaan aikaan, eniten pisteitä kerännyt voittaa.

1. etsiä
2. käydä työssä
3. opiskella
4. harkita
5. valita
6. ostaa
7. muuttaa
8. imuroida
9. tulla toimeen
10. lainata
11. välittää
12. tarjota
13. haastatella
14. mainita
15. ilmoittaa
16. jakaa
17. epäillä
18. miellyttää
19. ikävöidä
20. vaikuttaa
21. kuulostaa
22. vuotaa
23. tuulettaa
24. välttää
25. tupakoida
26. kuunnella
27. lopettaa
28. valikoida
29. päättyä
30. ansaita

12 **Kuuntele, mitä ihmiset kertovat asumisestaan. Kirjoita taulukkoon jokaisen asumismuoto ja asumismuodon hyvät ja huonot puolet.**

	Asumismuoto	Hyvät puolet	Huonot puolet
Matti			
Paavo			
Taina			

13 **Kuuntele uutinen ja kirjoita viivoille otsikot: hyvä hinta-laatusuhde, alueen turvallisuus, alueen kaupunkimaisuus, hyvät liikenneyhteydet, alueen maine.**

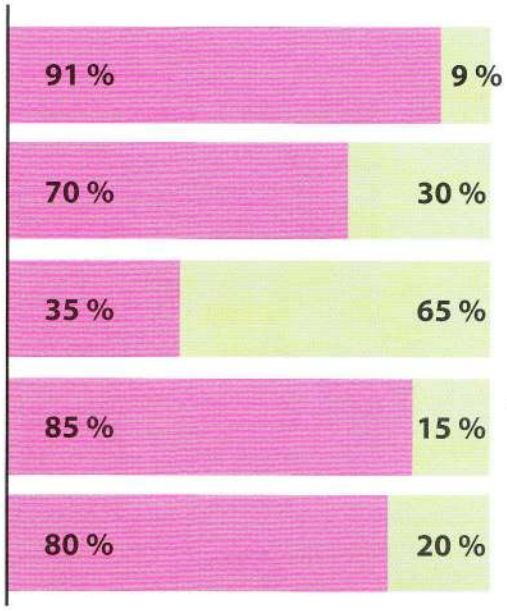

= ei kovin tärkeä tai ei lainkaan tärkeä

= tärkeä tai melko tärkeä

14 **Lue väittämät ja merkitse rasti (X) sen mukaan, kumman väittämän kanssa olet samaa mieltä. Jos olet ihan samaa mieltä, merkitse rasti lähelle väittämää. Jos et osaa sanoa, merkitse rasti keskelle.**

Vertailkaa vastauksianne 3–4 hengen ryhmissä. Missä asioissa olette samaa mieltä? Entä eri mieltä? Miksi?

a. Ei haittaa, vaikka keskustaan olisi pitkä matka.	○ ○ ○ ○ ○	On tärkeää, että monipuolis palvelut ovat lähellä.
b. En tarvitse julkista liikennettä.	○ ○ ○ ○ ○	On tärkeää, että asunnolta o hyvät liikenneyhteydet.
c. Alueen pitää olla väljä.	○ ○ ○ ○ ○	Puisto tai metsä alueella ei o välttämätön.
d. On tärkeää, että alue on rauhallinen ja siisti.	○ ○ ○ ○ ○	Ei haittaa, vaikka alueella oli paljon elämää ja meteliä.
e. Jos voin valita, asun mieluiten vuokralla.	○ ○ ○ ○ ○	Jos voin valita, asun mieluite omistusasunnossa.
f. Asun mielelläni samassa paikassa pitkään.	○ ○ ○ ○ ○	On helppoa vaihtaa asuntoa elämäntilanteen mukaan.
g. Asunto voi maksaa paljon, jos se on laadukas.	○ ○ ○ ○ ○	En halua maksaa asumisesta kohtuuttomasti.

TEKSTIT JA KIRJOITTAMINEN

MEDIAN KEHITYS

	1980-luku	2000-luku	2030-luku
televisio	televisiossa on vain kaksi kanavaa, ensimmäiset videonauhurit ja kaapelikanavat tulevat	siirtyminen digiaikaan, kanavapaketit tulevat, nettitelevisio kasvattaa suosiotaan, ihmiset katselevat televisio-ohjelmia netistä silloin kun itselle sopii	2030-luku: amatöörit tekevät tv-ohjelmia, 3D-lähetykset televisiossa
lehdet	paperilehtien tekeminen tietokoneiden avulla alkaa	nettilehdet, nopeasti vaihtuvat uutiset, kansalaisjournalismi, lukijat kirjoittavat sisältöä ja lähettävät kuvia, paperilehtien suosio vähenee	interaktiivisuus lehden tekijöiden ja lukijoiden välillä lisääntyy, freelancer-toimittajat tekevät lehteä yhdessä
radio	ensimmäiset kaupalliset radiokanavat ja paikallisradiot	nettiradiota kuuntelee suurin osa ihmisistä, nettiradion avulla voi kuunnella radiolähetyksiä eri puolilta maailmaa, paikallisradioita vähennetään	kansalaisjournalismi – kuulijat tekevät itse ohjelmia nettiradioon
internet	kotitietokoneet alkavat hitaasti yleistyä	kotitietokoneet ja internet ovat ihmisten arkipäivää, tabletit ja älypuhelimet yleistyvät ja netti kulkee ihmisten taskussa, sosiaalinen media	netin visuaalisuus, etätyöstä tulee entistä tavallisempaa, internet on kaikkialla, opiskelu netin avulla
elokuvat	elokuvia katsotaan elokuvateattereissa, ensimmäiset videonauhurit koteihin	DVD:t ja Blu-Ray, elokuvia ladataan netistä, YouTube, 3D-elokuvat	yhteisörahoitus – rahaa elokuvien tekemiseen kerätään tavallisilta ihmisiltä, 4D-elokuvat, elokuvien katsominen kotona

Lähde: http://www.mediakasvatus.fi/files/nuorten_mediamaailma_pahkinankuoressa.pdf

15 **Tutustu edellisen sivun taulukkoon median kehityksestä Suomessa ja mieti vastauksia seuraaviin kysymyksiin. Kirjoita jokaiseen kohtaan pari lausetta vastaukseksi ja keskustele sitten vastauksista pienessä ryhmässä.**

a. Millaisia muutoksia television katselussa on tapahtunut 1980-luvun jälkeen?
b. Millaisia muutoksia lehtien lukemisessa ja tekemisessä on tapahtunut 1980-luvun jälkeen?
c. Millaisia muutoksia radion kuuntelussa on tapahtunut 1980-luvun jälkeen?
d. Millaisia muutoksia internetin käytössä on tapahtunut 1980-luvun jälkeen?
e. Millaisia muutoksia elokuvien katselussa on tapahtunut 1980-luvun jälkeen?
f. Miltä 2030-luvun median käyttötavat mielestäsi kuulostavat?

16 **Vertaa taulukon tietoja omaan median käyttöösi ja keskustele pienessä ryhmässä.**

a. Katsotko televisiota?
b. Kuunteletko radiota?
c. Luetko lehtiä?
d. Katsotko elokuvia?
e. Käytätkö internetiä?
f. Mitä, miten, missä ja kuinka paljon?

17 **Seuraa viikon ajan suomalaista mediaa.**

a. Kirjoita avainsanoja muistiin. Kun viikko on päättynyt, kirjoita muistiinpanojen avulla teksti, jossa mainitset ainakin kolme mielestäsi tärkeintä asiaa. Muista myös perustella!
b. Vaihda tekstiä parin kanssa tai lue oma tekstisi parille ääneen. Pari kommentoi: mikä on tekstissä kiinnostavaa? Mistä olit samaa mieltä? Entä eri mieltä? Mistä tykkäsit? Oliko tekstiä helppoa vai vaikeaa ymmärtää?

OMAT SIVUT

18 **Katso internetistä tai lehdistä kotipaikkakuntasi vapaita asuntoja.**

- Millainen on normaali hintataso erilaisissa asumismuodoissa (omakotitalo, rivitalo, kerrostalo)?
- Mitä maksaa kerrostalokaksio keskustassa?
- Mikä on yksiön vuokra keskustassa?
- Vertaa oman paikkakuntasi asuntohintoja jonkin toisen kaupungin hintoihin. Vertaa eri kaupunginosien hintoja. Vertaa myös eri kaupunginosia: mitkä ovat kotikaupunkisi kaupunginosien hyvät ja huonot puolet?

19 **Asumiseen ja asunnon vaihtamiseen liittyy paljon dokumentteja. Selvittäkää 3–4 hengen ryhmissä, mitä nämä sanat tarkoittavat ja mistä saat näistä lisätietoja.**

- asunto-osakeyhtiö
- asumisoikeusasunto
- isännöitsijäntodistus
- talonkirjaote
- varainsiirtovero
- asunnon vaihtaminen
- työsuhdeasunto
- asuntolaina, lainan korko
- muuttoilmoitus
- järjestyssäännöt
- huoltoyhtiö
- koti- ja palovakuutus

20 **Valitkaa 3–4 hengen ryhmässä joku henkilö, joka näkyy usein mediassa Suomessa. Etsikää hänestä tietoja, jotta voitte esitellä hänet muille opiskelijoille.**

21 **Keksikää 3–4 hengen ryhmissä mahdollisimman monta tapaa käyttää mediaa suomen kielen opiskelussa. Jakakaa kokemuksenne muiden kanssa.**

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- alue, alueen
- arvotavara, -n
- asiaton, asiattoman
- edetä [6], etenen
- enemmistö, -n
- epäillä [3], epäilen
- etätyö, -n
- haitata [4], haittaan
- haitta, haitan
- hermostunut, hermostuneen
- huolehtia [1], huolehdin
- huolestunut, huolestuneen
- huoneisto, -n
- isännöitsijä, -n
- jakaa [1], jaan
- julkinen liikenne, julkisen liikenteen
- järkevä, -n
- kaivata [4], kaipaan
- kanava, -n
- kansalainen, kansalaisen
- kaupunginosa, -n
- kiehua [1], kiehun
- kiinteistö, -n
- kiinteistönvälittäjä, -n
- kohdata [4], kohtaan
- kohtuuhintainen, -hintaisen
- kommuuni, -n
- kuluttaa, kulutan
- laadukas, laadukkaan
- lika, lian
- maine, maineen
- meteli, -n
- monipuolinen, -puolisen
- muistiinpano, -n
- noudattaa [1], noudatan
- onnistua [1], onnistun
- paikallisradio, -n
- pettyä [1], petyn
- pudota [4], putoan
- putkiremontti, -remontin
- pyykkitupa, -tuvan
- pöly, -n
- rauha, -n
- remontoida [2], remontoin
- rento, rennon
- sisältö, sisällön
- soluasunto, -asunnon
- suosio, -n
- sääntö, säännön
- säätää [1], säädän
- takia
- tehdä [2] parhaansa, teen parhaani
- tehdä [2] vaikutus, teen vaikutuksen
- tilanne, tilanteen
- toimia [1], toimin
- toiminta, toiminnan
- toisin
- turhaan
- turvallisuus, turvallisuuden
- tuulettaa [1], tuuletan
- tyhjentää [1], tyhjennän
- valtava, -n
- vesihana, -n
- viimeistään
- vuokra, -n
- vuotaa [1]
- vähemmistö, -n
- väljä, -n
- välttämätön, välttämättömän
- välttää [1], vältän
- yhteinen, yhteisen
- yhtiökokous, -kokouksen
- yleistyä [1]
- yläkerta, -kerran
- älypuhelin, -puhelimen
- ärsyttää [1], minua ärsyttää

Puhekielen sanat

- kimppakämppä, -kämpän = yhteisasunto
- kämppis, kämppiksen = kämppäkaveri
- kämppäkaveri, -n = ihminen, joka asuu samassa asunnossa
- ottaa päähän, mua ottaa päähän = minua ärsyttää
- tunari, -n = ihminen, joka tekee työnsä huonosti
- tuparit = tupaantuliaiset

12

JOULUKUU

UUSI VUOSI, UUDET KUJEET

Tässä kappaleessa opit

- Juhliin ja merkkipäiviin liittyviä sanoja
- Kuinka sivulauseita voi tiivistää
- Lisää lausetyypeistä

Naapurit juhlivat vuoden vaihtumista. Soppa pitää juhlapuheen.

"Hyvät naapurit, pian muuttavat Anna ja Erik, vasta joukkoomme liittynyt Lumi – hyvät ystävät! Vuoden vaihtuessa on tapana muistella tapahtunutta. Ja tästä vuodesta jää paljon muistoja!

Vuoden alussa jo perinteeksi muodostunut pihatapahtumamme sai suuremman suosion kuin koskaan aikaisemmin. Ensi vuonna minun täytyy ostaa isompi kattila tai käyttää kylpyammetta saadaksemme tarpeeksi keittoa kaikille kävijöille. Kiitos siis kaikille järjestelyihin osallistuneille, jatketaan samaan malliin!

Kevättä vietettiin työn merkeissä. Erik ja Anna perheineen saivat mahdollisuuden hankkia uusia kokemuksia, mihin he tarttuivat rohkeasti. Rakkaat ystävät, muistakaa myös meitä räntäsateessa kulkevia istuessanne ensi keväänä mangopuun alla!

Olen oppinut teistä uusia piirteitä. Minua ilahduttaa, että Heikki ja Susan ovat löytäneet oman paikkansa ja päässeet näyttämään taitojaan. Heikki on kuin uudestisyntynyt, ja Susan suorastaan säteilee. Sokerina pohjalla meillä on vielä Mirka, jonka Oscar sai avukseen kahvilaan. Älä turhaan punastu, Mirka, hymysi ja asenteesi pelastavat monen päivän.

Kesällä saimme nauttia Kallen ja Pekan grilli-illoista, joissa monet innostuivat karaokesta. Erityisesti on jäänyt mieleeni Tyyne, joka lauloi kuin satakieli. Jos onni potkaisee, saamme ehkä kuulla Aikuisen naisen tänä iltana uudelleen.

Syksy toi mukanaan murheita. Kuten tiedätte, olin pitkään sairauslomalla. Ilman teitä siitä olisi syntynyt aikamoinen soppa, mutta teidän avullanne pärjäsimme mainiosti. Suurkiitos sekä itseni että Suneen puolesta. Myös Oscar tahtoo kiittää sekä remonttiavusta että lattaritanssimaratonista, jolla keräsimme rahaa tulevaan Kuuban-matkaan. Ikävä kiista naapurissakin näyttää väistyvän – tällä viikolla olemme saaneet tietää, että valituksemme kompostointilaitoksesta on mennyt läpi. Ilman yhteistyötä ei tässä olisi onnistuttu. Vaikeuksien kautta päästiin voittoon.

Vuoden loppua juhlisti vielä iloinen perhetapahtuma. Muiden katsoessa telkkarista presidentin juhlia syntyi Jeren ja Susanin perheeseen esikoinen. Olet lämpimästi tervetullut, Lumi! Toista iloista uutista en paljasta ihan kokonaan, mutta tänään kannattaa vilkaista Oscarin ja Inkerin vasemman käden nimettömiä. Hei, Oscar, käsi pois taskusta!

Vuosi vaihtuu pian. Ennen kuin lähdemme ampumaan raketteja, tahdomme kiittää teitä, Anna ja Erik, näistä älyttömän hauskoista juhlista. Samalla tahdomme toivottaa teille hyvää matkaa. Hyvät ystävät, nostakaamme malja Annalle ja Erikille, uudelle vuodelle – ja meille!"

1 **Tee Sopan puheesta kysymyksiä parin kanssa. Toinen pari vastaa. Vaihtakaa vuoroja.**

a. Miksi _____

b. Kuka _____

c. Missä kuussa _____

d. Minkä takia _____

e. Kenen kanssa _____

f. Kenelle _____

g. Ketä _____

h. Mitä _____

i. Missä _____

j. Mitä tarkoittaa _____

k. Kuinka monta _____

l. Milloin _____

m. Minä päivänä _____

n. Mihin aikaan _____

o. Miten _____

p. Millainen _____

2 **Etsi Sopan puheesta sana tai fraasi, joka tarkoittaa samaa.**

a. jotka muuttavat pian _____

b. kun vuosi vaihtuu _____

c. vuoden vaihtuessa **muistellaan aina** _____

d. jotta saamme _____

e. jotka kulkevat räntäsateessa _____

f. kun istutte _____

g. Heikki **on muuttunut erilaiseksi** _____

h. hymysi **tekee monet tyytyväiseksi** _____

i. hyvä asia, joka kerrotaan lopuksi _____

j. jos meillä on onnea _____

k. toi mukanaan **suruja** _____

l. ilman teitä **kaikki olisi mennyt sekaisin** _____

m. kun muut katsoivat _____

n. ensimmäinen lapsi _____

o. **en kerro salaista asiaa** ihan kokonaan _____

p. kannattaa **katsoa pikaisesti** _____

q. keskisormen ja pikkurillin välissä _____

KIELIOPPI | Sivulause pienessä paketissa

Teksteissä sivulauseet voidaan korvata **lauseenvastikkeilla**, joissa sivulauseen tiedot paketoidaan muutamaan sanaan. On helpompaa lukea asiatekstiä, kun tietää, mistä sivulauseista on kysymys. Vertaa esimerkkien sivulauseita ja lauseenvastikkeita.

1)

– Hei arvaa mitä.
– No mitä?
– Täällä uutisissa sanotaan, **että kaupunki rakentaa** tänne uimahallin.

Uutisissa kerrotaan **kaupungin rakentavan** uuden uimahallin.

– Hei ootko kuullu, **että Mäntylät sai** vauvan?
– Saiko? Milloin? Kumpi tuli?

Tyyne tietää **Mäntylöiden saaneen** vauvan.

Että-lauseita voidaan korvata kertovilla lauseenvastikkeilla. Päälauseen verbi voi silloin olla esimerkiksi **sanoa**, **kertoa**, **tietää**, **ymmärtää**, **kuulla**, **nähdä**, **luulla**, **muistaa**.
– Luulen **vieraiden tulevan** pian. Genetiivi + **van**: tapahtuu nyt tai yleisesti.
– Sanoin **Pekan lähteneen** jo. Genetiivi + **neen**: tapahtuma on alkanut tai se on kokonaan menneisyydessä.
– Kuulin **Heikin yskivän**. Päälauseen ja sivulauseen tekijä eri ⟶ genetiivi + **van** tai **neen**.
– Tiedän **osaavani**. Päälauseen ja sivulauseen tekijä sama ⟶ **va** tai **nee** + omistusliite.

2)

– Jere jää varmaan kotiin, **kun Susan jatkaa** opiskelua.
– Niin jää. Se sano.

Jere jää vanhempainvapaalle **Susanin jatkaessa** opiskelua.

– Sitä tarvitsee apua, **kun jää** sairauslomalle.
– Ai jaa. Mitäs sulle oikein tapahtui?
– No sain palovammoja, **kun kiehuva vesi kaatui** jaloille.
– Voi kauheeta!

Soppa tarvitsi apua **jäädessään** sairauslomalle. Hän sai palovammoja **kiehuvan veden kaaduttua** jaloille.

Kun-lauseita voidaan korvata aikaa ilmaisevilla lauseenvastikkeilla.
– Susan nukkuu **Jeren hoitaessa** vauvaa. Genetiivi + **essa/essä**: tapahtuu nyt tai yleisesti.
– Tyyne yllättyi **Oscarin soitettua**. Genetiivi + **tua/tyä**: on tapahtunut menneisyydessä.
– Sunee nukahti **Sopan lähdettyä**. Päälauseen ja sivulauseen tekijä eri ⟶ genetiivi + **essa/essä** tai **tua/tyä**.
– Soitathan **tullessasi**! Päälauseen ja sivulauseen tekijä sama ⟶ **essa/essä** tai **tua/tyä** + omistusliite.

3)

– Syön nyt vähemmän, **jotta laihtuisin** kesäksi.
– Ihan tosi? Minkä takia? Musta sä näytät ihan sopivalta.

Tänä vuonna syön vähemmän **laihtuakseni** kesäksi.

Että- ja **jotta**-lauseita voidaan korvata syytä ilmaisevilla lauseenvastikkeilla. Rakenne vastaa kysymyksiin **miksi?** tai **mitä varten?**
– Juoksin **ehtiäkseni**. Tyyne joi kahvia **piristyäkseen**.
Verbi + **kse** + omistusliite.

4)

– Mites joulu meni?
– Siinähän se. Mä oon kyllä ihan poikki, kun **seisoin** kuumassa keittiössä, **leivoin ja laitoin ruokaa**.

On raskasta **seisoa** kuumassa keittiössä **leipoen ja ruokaa laittaen**.

Nämä lauseenvastikkeet ilmaisevat samanaikaista tekemistä tai tekemisen tapaa.
– Katsoin elokuvaa **itkien**. Hän palasi kotiin **kiroillen**.
Verbi + **en**.

3 **Yhdistä samaa tarkoittavat sivulauseet ja lauseenvastikkeet. Täydennä kun, että ja jotta-sanat.**

a. _____ **hän valmistautuu** juhliin

b. _____ **hän on soittanut** soulia, tangoa ja humppaa

c. _____ **ostat** laivalta olutta

d. _____ **hän oli syönyt** liikaa valkosipulia

e. **halasi** naapureita, **nauroi ja suuteli**

f. _____ **hän pääsee** pöydälle tanssimaan

g. _____ **hän palaa** kotiin

h. _____ **kaaduin** pihalla

hänen syö**neen**

hänen palat**essaan**

hänen soit**ettuaan**

halasi naura**en** ja suudel**len**

osta**vasi**

päästä**kseen**

kaadu**ttuani**

hänen valmistautu**essaan**

SYNTYNYT

6.12.
Lumi Olivia Mäntylä
3 460 g, 50 cm

Kiitos kummeille, isovanhemmille
ja kaikille meitä muistaneille!

Onnelliset vanhemmat
Jere & Susan Mäntylä
(os. Fisher)

4

Meillä on tapana...
Testaa tietojasi ja keskustele vaihtoehdoista parin kanssa. Jos et tiedä oikeaa vastausta, arvaa! Joissain kysymyksissä voi olla useita oikeita vaihtoehtoja.

a. Lapsen synnyttyä hänen nimensä ja äidinkielensä on ilmoitettava väestörekisteriin viimeistään
- ○ kahden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä
- ○ kahden päivän kuluessa lapsen syntymästä
- ○ kahden viikon kuluessa lapsen syntymästä.

b. Lumi Mäntylän syntyessä oli liputuspäivä, koska vietettiin
- ○ pikkujoulua
- ○ Suomen itsenäisyyspäivää
- ○ presidentin nimipäivää.

c. Suosituimmat etunimet vuonna 2014 olivat
- ○ Kalevi ja Ritva
- ○ Elias ja Sofia
- ○ Mika ja Sari.

d. Lasten syntymäpäiväjuhlissa on usein tapana
- ○ antaa suuria ja kalliita lahjoja
- ○ antaa kaikille vieraille pieni lahja
- ○ antaa lahjaksi rahaa.

e. Nuorten valmistuessa lukiosta kutsutaan usein paljon vieraita
- ○ lakkiaisiin
- ○ tupaantuliaisiin
- ○ polttareihin.

f. Kun joku on kuollut, järjestetään
- ○ nimiäiset tai ristiäiset
- ○ rippijuhla
- ○ hautajaiset.

g. Tuntemattomille voi esittäytyä kohteliaasti
- ○ halaten
- ○ poskelle suudellen
- ○ kätellen.

h. Suomalaiset saattavat juhlia saunoen
- ○ läksiäisiä
- ○ häitä
- ○ 50-vuotispäiviä.

i. Suomen lippua saa pitää salossa tavallisesti aamukahdeksasta auringon laskuun. Kerran vuodessa sitä saa kuitenkin pitää yli yön. Silloin on
- ○ vappu
- ○ juhannus
- ○ pääsiäinen.

j. Jos Suomessa antaa hienon ja kalliin lahjan, voi olla, että lahjan saaja
- ○ ilahtuu, hyppii ja tanssii
- ○ vaivaantuu, ei oikein tiedä, mitä tehdä
- ○ vihastuu ja huutaa.

k. Juhlissa voi hyvin jutella uusien ihmisten kanssa
- ○ henkilökohtaisista terveys- ja raha-asioista
- ○ säästä, juhlatarjoiluista ja ympäristöstä
- ○ juhlien sankarista ja juhlan aiheesta.

5 **Tyyne laulaa kuin satakieli. Arvaa, ovatko seuraavat selitykset oikein (O) vai väärin (V). Jos väite on väärin, selvittäkää, mitä sanonta oikeasti tarkoittaa.**

	O	V	
a. Eilalla on norsun muisti.	☐	☐	Hän muistaa vain vanhat asiat.
b. Raimolla taas on kanan muisti.	☐	☐	Hän muistaa kaiken vain hetken.
c. Sopalla on sudennälkä.	☐	☐	Soppa haluaa syödä yöllä.
d. Hän on sellainen yksinäinen susi.	☐	☐	Hän ei viihdy ryhmässä.
e. Jere oli pienenä oikea jänishousu.	☐	☐	Hän pelkäsi jäniksiä.
f. Hän on sellainen hiljainen hiirulainen.	☐	☐	Hän on ujo, ei puhu seurassa.
g. Ulkona oli koiranilma.	☐	☐	Oli kesäinen sää.
h. Juhanilla on oikeat kissanpäivät.	☐	☐	Juhanin elämä on vaikeaa.
i. Eila on sellainen kotikissa.	☐	☐	Eila viihtyy kotona.
j. Hän on sellainen hamsteri.	☐	☐	Hän kerää paljon tavaroita.
k. Sain kirjeen verokarhulta.	☐	☐	Pankista tuli kirje.
l. Hän teki minulle karhunpalveluksen.	☐	☐	Tarkoitus oli huono, lopputulos hyvä.
m. Mirka on pirteä kuin peipponen.	☐	☐	Mirka on energinen ja iloinen.
n. Hän on sellainen työmyyrä.	☐	☐	Hän on ahkera.

Keksitkö itse lisää? Mitä eläimiä sinun kielessäsi verrataan ihmisiin?

TUNNEVERBEJÄ

a. Minua ärsyttää.

b. Minua harmittaa.

c. Minua väsyttää.

d. Minua itkettää.

e. Minua naurattaa.

f. Minua pelottaa.

g. Minua oksettaa.

h. Minua hävettää.

i. Minua kutittaa.

j. Minua hämmästyttää.

k. Minua huolestuttaa.

TEKSTIT JA KIRJOITTAMINEN

6 **Eri henkilöt ovat vuoden aikana päivittäneet tilansa sosiaaliseen mediaan. Tyynen tietokoneessa on virus, joka on sekoittanut tekstit ja otsikot. Vaihda oikeat otsikot oikeaan kohtaan.**

Hauskaa vappua! 1.1.

Tinat jäivät eilen valamatta, kun mentiin katsomaan raketteja. No, aamulla löysin keittiön pöydältä neljä hevosenkengän muotoista tinaa, ja hevosenkenkähän tuottaa onnea. Elämä on ihanaa!

Susan

★ Tykkää ← Vastaa ↻ Jaa

Itsenäisyyspäivän iloinen yllätys! 31.3.

Onneksi muistin ostaa suklaamunia sunnuntaiksi! Aamulla ovella odottikin kolme söpöä noitaa, jotka saivat munat palkakseen.

Susan

★ Tykkää ← Vastaa ↻ Jaa

Juhannus 7.4.

Lapissa hiihtämässä. Eilen syötiin liikaa lammasta ja mämmiä, niin että tänään me jouduttiinkin hiihtämään tosi paljon, että kalorit kuluivat! Aurinko paistoi ihanasti. Mun nenä on ihan punainen, mutta Oscarilla on komea rusketus.

Inkeri

★ Tykkää ← Vastaa ↻ Jaa

Iloista pääsiäistä! 1.5.

Ullanlinnanmäellä piknikillä oli väsyneitä mutta onnellisia juhlijoita! Kippis!

Anna

★ Tykkää ← Vastaa ↻ Jaa

Hyvää uutta vuotta! 21.6.

Meillä oli komea kokko rannassa illalla! Mukana juhlimassa oli koko suku. Saunottiin aamuun asti ja tehtiin taikoja. Mansikkakakku maistui kaikille.

Kalle

Tykkää Vastaa Jaa

Hyvää ja rauhallista joulua! 15.7.

Olen jo etsinyt bikinit, aurinkorasvan ja hellehatun! Tervetuloa helleaalto, seuraavat kolme viikkoa saa paistaa! On mahtavaa olla vapaalla!

Sunee

Tykkää Vastaa Jaa

Palmusunnuntai 28.11.

Tänä vuonna biletettiin ravintola Hepokatissa. Pomon toinen kenkä katosi. Tänään kaikkia väsyttää. 😩

Jere

Tykkää Vastaa Jaa

Loma alkaa! 6.12.

Tyttö tuli! Meillä on vauva ja minusta tuli isä! Pienokaisemme syntyi 6. joulukuuta kello 18.01. 3 460 g, 50 cm. Kymmenen sormea ja kymmenen varvasta. Susan ja vauva voivat hyvin, molemmat nukkuvat nyt.

Ikionnellinen isä Jere

Tykkää Vastaa Jaa

Firman pikkujoulut! 24.12.

Olimme Kallen vanhempien luona syömässä. Kallen äiti oli laittanut perinteiset herkut: laatikot, rosollit, kalat ja kinkun. Piparkakkuja, torttuja ja glögiä riitti, ja pukki kävi juuri sillä aikaa kun Kalle meni katsomaan, että porot eivät karkaa.

Pekka

Tykkää Vastaa Jaa

LAUSETYYPPEJÄ

Peruslause *(subjekti – verbi – objekti / subjekti – verbi – adverbi)*
Sunee odottaa lomaa. / Lepäämme illalla hotellihuoneessa.

Omistuslause
Meillä oli kokko rannassa. Hänellä on kolme lasta.

Paikkalause
Kaupungilla oli juhlijoita. Puistossa oli paljon ihmisiä. Kadulla on autoja.

Täytyy / ei tarvitse -lause
Meidän täytyy hiihtää paljon. Meidän ei tarvitse mennä aikaisin nukkumaan.
Minun pitää ostaa joululahjat. Minun ei tarvitse tehdä paljon jouluruokia.

Predikatiivilause
Uusi isä on onnellinen. Elämä on ihanaa.

On hauskaa -lause
On ihanaa olla vapaalla! On mukavaa käydä uimassa.

Muutos/tulos-lause
Minusta tuli isä. Liisasta tuli lääkäri.

Tunnelause
Meitä kaikkia väsyttää. Minua oksettaa.

7 **Valitse parin kanssa kaksi päivitystä tehtävästä 6. Miettikää yhdessä, mitä kaikkea valitsemienne päivien aikana tapahtui. Laajentakaa päivityksiä ja kirjoittakaa pienet tarinat juhlapäivistä. Käyttäkää tarinoissa erilaisia lauseita: peruslause (SVO/SVA), omistuslause, paikkalause, täytyy / ei tarvitse -lause, predikatiivilause, on hauskaa -lause, muutos/tulos-lause, tunnelause.**

8 **Täydennä sopivalla tunnelauseella.**

Esimerkiksi: Minä itken, koska minua itkettää.

a. Minä haukottelen, _____

b. Me tarkistamme, että ovi on lukossa, _____

c. Puhelinliittymäni ei toimi, vaikka se on kallis. _____

d. He kiroilevat, koska _____

e. Ei saa koskea mun varpaisiin! _____

f. He eivät tiedä, missä heidän lapsensa on. Siksi _____

g. _____ että koe meni niin hyvin. Olin lukenut tosi huonosti.

h. Anteeksi, käyttäydyin tosi hölmösti! Nyt _____

9 **Kuulet pieniä keskusteluita. Kuuntele ja vastaa kysymyksiin.**

a. Miltä Annasta tuntuu muuttaa?
b. Mikä Annan mielestä on vaikein asia?
c. Mistä tiedät, että Anna viihtyy kotona?
d. Mitä positiivisia asioita muutossa on Tyynen mielestä?
e. Millainen Anna on keskustelun aikana, ja miten Tyyne reagoi?

f. Inkeri ja Oscar eivät ole naimisissa. He ovat _____.
g. Kuinka uusi uutinen on?
h. Miltä Heikistä tuntuu?
i. Miten Inkeri ja Oscar alkoivat seurustella (kaksi asiaa)?
j. Miten Heikki reagoi Inkerin kertomukseen? Miksi?
k. Heikki sanoo olevansa yksinäinen susi. Mitä se tarkoittaa?

d. Miten voi reagoida todella iloiseen uutiseen? _____

_____

e. Miten voi lohduttaa, kun on tapahtunut jotain ikävää? _____

_____

f. Mitä voit sanoa, jos et halua, että ihmiset ovat sinusta huolissaan? _____

_____

11 **Miten reagoisit? Kuuntele ja vastaa.**
Kuulet sen jälkeen esimerkkivastauksen.

12 **Katso seuraavan sivun kuvaa.**

a. Mieti, mitä juhlaan liittyviä sanoja löydät kuvasta.
b. Kuvaile kuvassa olevia ihmisiä ja heidän tunteitaan.
c. Tee kuvasta 5 lausetta, joissa käytät va-partisiippia, ja 5 lausetta, joissa käytät nut-partisiippia. ("Taivaalla räjähtävät raketit ovat kauniita." / "Uuden mekon ostanut Anna hymyilee iloisesti.")
d. Valitse kuvasta kaksi tilannetta ja kirjoita parisi kanssa pienet dialogit. Mitä kuvan henkilöt puhuvat?
e. Vertaa kuvan juhlia joihinkin juhliin, joissa olet itse ollut. Miten juhlat eroavat toisistaan? Mikä juhlissa on samanlaista?
f. Kirjoita kutsu kuvan juhliin.
g. Puhu parille jostain asiasta, joka on kuvassa. Älä sano sanaa, pari yrittää arvata, mitä asiaa kuvailet.
h. Valitse kuvasta joku pari tai ryhmä ihmisiä. Kirjoita, millainen vuosi heille tulee.
i. Kerro juhlista jollekin ystävällesi. Mitä juhlissa tapahtui?
j. Kirjoita kuvasta 3 omistuslausetta, 3 paikkalausetta, 3 täytyy / ei tarvitse -lausetta, 3 predikatiivilausetta, 3 on hauskaa -lausetta, 3 muutos/tulos-lausetta ja 3 tunnelausetta.

OMAT SIVUT

13 **Valitkaa jompikumpi teema (a tai b) ja suunnitelkaa 3–4 hengen ryhmässä sen mukainen juhla.**

a. On äitienpäivä ja isänpäivä, mutta moni muukin toivoisi saavansa oman juhlan. Kuka teidän mielestänne olisi juhlan arvoinen? Miksi?

b. Olette opiskelleet yhdessä, mutta kurssin lopussa tienne eroavat. Mikä olisi sopiva tapa juhlia sitä? Miettikää ainakin näitä asioita:
   - Kuinka paljon juhlat saavat maksaa? Miten rahat voisi kerätä?
   - Mikä olisi sopiva aika ja paikka?
   - Ketkä kutsutaan?
   - Millainen kutsu tarvitaan? Miten kaikki saavat sen ajoissa?
   - Tarvitaanko juhlaan kuljetus? Voivatko vieraat jäädä yöksi?
   - Mitä pitää hankkia? Mistä?
   - Millaista ohjelmaa juhlissa on? Kuka sen valmistelee?

14 **Kerro parille omasta vuodestasi. Keskity tärkeisiin asioihin. Voit valmistautua ja kirjoittaa avainsanat muistiin. Voit käyttää apunasi esimerkiksi alla olevia kysymyksiä. Pari kuuntelee aktiivisesti, reagoi ja kysyy lisää. Vaihtakaa vuoroja.**

- Mitä tapahtui ensin, mitä sitten, mitä lopuksi?
- Mitä opit?
- Mikä meni hyvin?
- Mistä asioista sait kokemusta?
- Mistä pidit/innostuit/kiinnostuit?
- Mihin totuit? Mihin kyllästyit?
- Ketä haluaisit kiittää? Mistä?
- Mitä sinulla on tapana tehdä joka vuosi?
- Ketkä olivat sinulle tärkeitä? Keitä opit tuntemaan? Millaisia he ovat?
- Mikä vuodessa oli negatiivista? Miten selvisit siitä? Mikä auttoi sinua?
- Mitä odotat seuraavalta vuodelta?

15 **Keskustelkaa 3–4 hengen ryhmässä tulevaisuudesta ja omista tavoitteistanne.**

- Mitä teette viiden vuoden kuluttua?
- Mitä pitää tapahtua, että pääsette tavoitteeseen? Mitä aiotte tehdä, että se toteutuu?
- Mihin kielitaitonne riittää nyt? Mitä teette suomeksi joka päivä tai joka viikko? Miten voitte kasvattaa taitojanne jatkuvasti?

Kirjoita kappaleesta tähän 15 tärkeää sanaa.

SANASTO

- ahkera, -n
- aihe, aiheen
- ampua [1], ammun
- asenne, asenteen
- aurinkorasva, -n
- *erota [4], eroan + mistä*
- esikoinen, esikoisen
- glögi, -n
- hamsteri, -n
- P + harmittaa, minua harmittaa
- haukotella [3], haukottelen
- hautajaiset
- helle, helteen
- hevonen, hevosen
- hiirulainen, hiirulaisen
- hiljainen, hiljaisen
- humppa, humpan
- P + huolestuttaa, minua huolestuttaa
- P + hämmästyttää, minua hämmästyttää
- P + hävettää, minua hävettää
- häät
- ihana, -n
- P + ilahduttaa, minua ilahduttaa
- ilahtua [1], ilahdun + mistä
- ilmoittaa [1], ilmoitan
- P + itkettää, minua itkettää
- joukko, joukon
- juhla, -n
- juhlistaa [1], juhlistan
- jänis, jäniksen
- P + jännittää, minua jännittää
- järjestely, -n
- kadota [4], katoan
- karata [4], karkaan
- kattila, -n
- kertoa [1], kerron
- kinkku, kinkun
- kiroilla [3], kiroilen
- kokko, kokon
- komea, -n
- koskea [1], kosken
- kulua [1], kulun
- kummi, -n
- P + kutittaa, minua kutittaa
- kätellä [3], kättelen
- kävijä, -n
- käyttäytyä [1], käyttäydyn
- lakkiaiset
- lammas, lampaan
- liittyä [1], liityn
- läksiäiset
- maistua [1], maistun
- *malja, -n*
- mennä [3], menen läpi
- muistella [3], muistelen
- muisti, -n
- muisto, -n
- muodostua [1], muodostun
- muuttaa [1], muutan
- myyrä, -n
- mämmi, -n
- P + naurattaa, minua naurattaa
- nimetön, nimettömän
- nimiäiset
- noita, noidan
- norsu, -n
- P + oksettaa, minua oksettaa
- onni, onnen
- onnistua [1], onnistun
- osallistua [1], osallistun + mihin
- otsikko, otsikon
- paljastaa [1], paljastan
- palvelus, palveluksen
- peipponen, peipposen
- P + pelottaa, minua pelottaa
- perinne, perinteen
- pienokainen, pienokaisen
- piirre, piirteen
- pikainen, pikaisen
- piparkakku, -kakun
- pirteä, -n
- polttarit
- poski, posken
- pukki, pukin
- punastua [1], punastun
- pääsiäinen, pääsiäisen
- raketti, raketin
- rekisteri, -n
- riittää [1], riitän
- rippijuhlat
- ristiäiset
- rohkea, -n
- rosolli, -n
- räntä, rännän
- salainen, salaisen
- sankari, -n
- satakieli, -kielen
- saunoa [1], saunon
- sekaisin
- seurustella [3], seurustelen
- *suku, suvun*
- suru, -n
- susi, suden
- suudelma, -n
- säteillä [3], säteilen
- taika, taian
- tapahtuma, -n
- tarina, -n
- tarjoilu, -n
- tarkoitus, tarkoituksen
- tarpeeksi
- tarttua [1], tartun + mihin
- tina, -n
- toivottaa [1], toivotan
- torttu, tortun
- tupaantuliaiset
- vaikeus, vaikeuden
- vaivaantua [1], vaivaannun
- valaa [1], valan
- valitus, valituksen
- valmistautua [1], valmistaudun
- vappu, vapun
- vero, -n
- viettää [1], vietän
- vihastua [1], vihastun
- vilkaista [3], vilkaisen
- voitto, voiton
- väestö, -n
- väistyä [1], väistyn
- P + väsyttää, minua väsyttää
- yllätys, yllätyksen
- P + ärsyttää, minua ärsyttää

Puhekielen sanat

- bilettää [1], biletän = juhlia
- pikkurilli, -n = pikkusormi
- älyttömän (hauska) = tosi (hauska)

PELILAUTA

Tällä pelilaudalla pelataan kirjassa olevia pelejä.

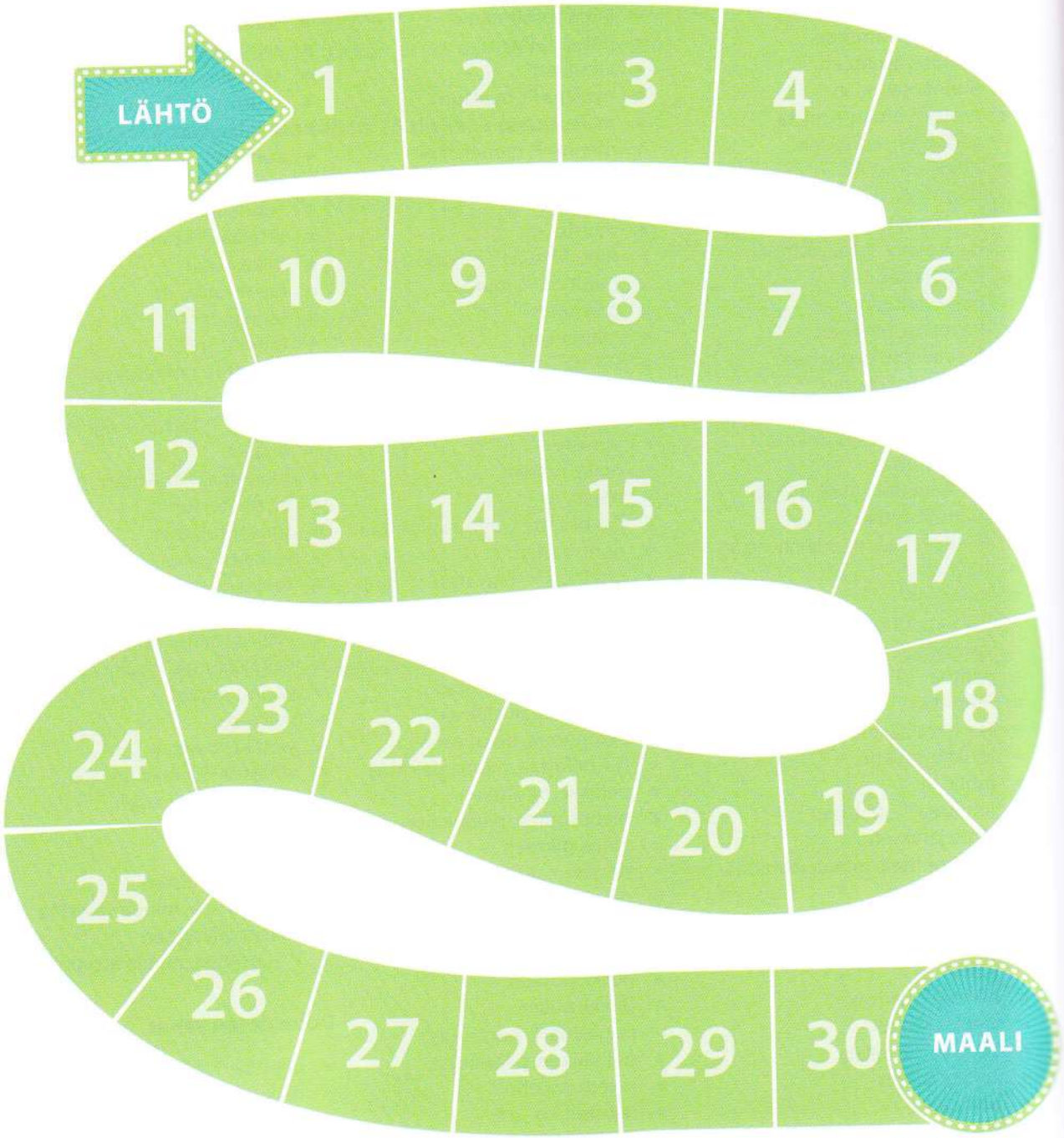

KIRJAN SANASTO

A

ahdistus, ahdistuksen 9
ahkera, -n 4, 12
ahmia [1], ahmin 9
aiempi, aiemman 3
aihe, aiheen 12
aiheuttaa [1], aiheutan 9, 10
aikajana, -n 3
aikoa [1], aion 3
ainutlaatuinen, -laatuisen 8
aivot 9
ajankohta, -kohdan 8
ajokortti, -kortin 4
ajotapa, -tavan 6
aktiivinen, aktiivisen 4
aktivoida [2], aktivoin 9
ala, -n 2, 3
alasti 3
alempi, alemman 6
aleta [6], alenen 9, 10
alkeet 3
alkuperäinen, -peräisen 10
alue, alueen 11
ammattitaito, -taidon 2
amme, ammeen 8
ampua [1], ammun 12
ansaita [5], ansaitsen + millä 2
ansioluettelo, -n 3
antiikki, antiikin 9
apulainen, apulaisen 3, 4
armeija, -n 5
arvaa mitä? 3
arvioida [2], arvioin 6
arvo, -n 6, 8, 10
arvostaa [1], arvostan 4
arvotavara, -n 11
asenne, asenteen 4, 12
asennus, asennuksen 3
asia koskee + P 3
asiakas, asiakkaan 1, 4
asiakaspalvelu, -n 3
asiallinen, asiallisen 7
asiantuntija, -n 9, 10
asiaton, asiattoman 11
astia, -n 1
asuinalue, -alueen 5, 10
asutus, asutuksen 10
ateria, -n 9
aurinkorasva, -n 12
avoin, avoimen 10
avustaa [1], avustan 9
avustus, avustuksen 8

B

biisi, -n = musiikkikappale 2
bileet = juhlat 5
bilettää [1], biletän = juhlia 12

D

dekkari, -n = rikosromaani 8

E

edellyttää [1], edellytän 4
edes 9
edetä [6], etenen 4, 8, 11
edistää [1], edistän 9
edullinen, edullisen 6
eduskunta, -kunnan 5
ehdoton, ehdottoman 7
ehdottaa [1], ehdotan 10
ehtiä [1], ehdin 8, 9
ei sen väliä / ei sillä väliä = ei se ole tärkeää 7
ekologinen, ekologisen 6
elintaso, -n 5
elämä, -n 5, 9
enemmistö, -n 5, 11
ensiapu, -avun 8
entinen, entisen 6
epäillä [3], epäilen 10, 11
epäilyttävä, -n 5
epätodennäköinen, -näköisen 7
epävarma, -n 4
epävirallinen, epävirallisen 10
erinomainen, erinomaisen 3
erota [4], eroan + mistä 12
esikoinen, esikoisen 12
esimies, -miehen 3, 4
esite, esitteen 8
esittää [1], esitän 4, 10
eskari, -n = esikoulu 3
etelä, -n 1
etu, edun 6
etätyö, -n 11

F

fiksu, -n = viisas 6

G

glögi, -n 12

H

haastatella [3], haastattelen 4
haastattelu, -n 4
haista [3], haisen + miltä 3, 9
haitata [4], minua haittaa 1, 2, 11
haitta, haitan 10, 11
haju, -n 10
hakea [1], haen 4
hakea [1], haen + mihin/mille 3
hakemus, hakemuksen 3
hakija, -n 4
halata [4], halaan 8
halli, -n 9
hallinta, hallinnan 9
hallitus, hallituksen 5
hampurilainen, hampurilaisen 4
hamsteri, -n 12
hana, -n 8
hankala, -n 2
hankkia [1], hankin 5
harjoitella [3], harjoittelen 8
harkat, harkkojen = harjoitukset 6
P + harmittaa, minua harmittaa 12
harrastaa [1], harrastan 4
harvinainen, harvinaisen 5
harvoin 6
haukkua [1], haukun 8
haukotella [3], haukottelen 12
hauska, -n 4, 6
hautajaiset 12
heikkous, heikkouden 4
helle, helteen 12
helpottaa [1], helpotan 9
helppo, helpon 6
hengitys, hengityksen 8
hengästyä [1], hengästyn 9
henki, hengen 7
henkilöauto, -n 6
henkilöstöpäällikkö, -päällikön 3
henkilötieto, -tiedon 3
hermosto, -n 9
hermostunut, hermostuneen 11
hermot ovat tiukoilla = on hermostunut ja vihainen 5
herra, -n 1
heti paikalla = välittömästi 5
hevonen, hevosen 12
hidas, hitaan 4
hiili, hiilen 6
hiirulainen, hiirulaisen 12
hiljainen, hiljaisen 12
hitsaaja, -n 4
hoitopaikka, -paikan 2
homma, -n = asia, työ 5
hommata [4], hommaan = hankkia 6
huijari, -n 3
humppa, humpan 12
huokailla [3], huokailen 9
huolehtia [1], huolehdin 4, 11
huolellinen, huolellisen 8
huolestua [1], huolestun 8
huolestunut, huolestuneen 11
P + huolestuttaa [1], minua huolestuttaa 2, 10, 12
huoli, huolen 8
huolimaton, huolimattoman 6
huolimatta, mistä + huolimatta 7
huolto, huollon 6, 9
huomattava, -n 9
huoneisto, -n 11
huonekalu, -n 1
huono tuuri = huono onni 3
huumorintajuinen, -tajuisen 4, 6
huutokauppa, -kaupan 9
huvi, -n 9
hygieniapassi, -n 4, 7
hyräillä [3], hyräilen 9
hyvinvointi, -voinnin 9
hyvittää [1], hyvitän 6

hyväksyä [1], hyväksyn 4
hyöty, hyödyn 9
häijy, -n 6
P + hämmästyttää, minua hämmästyttää 12
hätä, hädän 8
hätäillä [3], hätäilen 8
P + hävettää, minua hävettää 12
häät 12
hölmö, -n 6

I

ideoida [2], ideoin 4
ihailla [3], ihailen 10
ihan ok = ihan hyvä 1
ihan poikki = tosi väsynyt 4
ihan sairaasti = todella paljon 5
ihana, -n 12
ihastua [1], ihastun + mihin 2, 10
ikäihminen, -ihmisen 8
ikävä, -n 6
P + ilahduttaa, minua ilahduttaa 12
ilahtua [1], ilahdun + mistä 12
ilkivalta, -vallan 6
ilmainen, ilmaisen 1
ilmastonmuutos, -muutoksen 10
ilmoittaa [1], ilmoitan 12
inhota [4], inhoan 9
innoissaan 2
innokas, innokkaan 10
innostua [1], innostun 9
irvistää [1], irvistän 3
isompi, isomman 5
isovanhemmat 2
isännöitsijä, -n 11
P + itkettää, minua itkettää 12
itsekäs, itsekkään 10
itseluottamus, -luottamuksen 9
itsenäinen, itsenäisen 4
itsenäistyminen, itsenäistymisen 5
IT-tuki, IT-tuen 3
itä, idän 1

J

jakaa [1], jaan 8, 11
jakoavain, -avaimen 1
jaksaa [1], jaksan 2, 9
jalanjälki, -jäljen 6
jarru, -n 6
jatkosota, -sodan 5
jatkua [1] 3
joka tapauksessa 3
jokseenkin 6
joukko, joukon 12
joulupukki, -pukin 3
joustaa [1], joustan 4
joustava, -n 4, 6
jousto, -n 2
joutua [1], joudun + mihin 7
juhannus, juhannuksen 3, 6
juhla, -n 12
juhlistaa [1], juhlistan 12
julistaa [1], julistan 5
julkaista [3], julkaisen 10
julkinen, julkisen 10
julkinen liikenne, julkisen liikenteen 11
julkkis, julkkiksen = kuuluisa henkilö 6
jumpata [4], jumppaan 1
jumppa, jumpan 9
juoksu, -n 9
juttu, jutun = asia 5
jälki, jäljen 2
jänis, jäniksen 12
P + jännittää, minua jännittää 12
jännä, -n = jännittävä 2
järjestelmä, -n 7
järjestelmällinen, järjestelmällisen 4
järjestely, -n 12
järjestys, järjestyksen 4, 9
järjestyä [1] 2
järjestää [1], järjestän 1
järkevä, -n 6, 9, 11
järkyttynyt, järkyttyneen 10
jäsen, jäsenen 5
jäsenyys, jäsenyyden 5
jäte, jätteen 10
jätti, jätin 7
jättää [1], jätän 8
jäädä [2], jään odottamaan 3
jääkausi, -kauden 5

K

kaatopaikka, -paikan 10
kadota [4], katoan 12
kahvakuula, -n 1
kaivata [4], kaipaan 11
kamala, -n 9
kanava, -n 5, 11
kannattaa [1], kannatan 10
kannattaa, minun kannattaa 10
kannustaa [1], kannustan 4
kansainvälinen, -välisen 2
kansalainen, kansalaisen 5, 11
kansi, kannen 8
karata [4], karkaan 12
kasa, -n 10
kassa, -n 4
kastella [3], kastelen 8
kasvaa [1], kasvan 2
kasvattaa [1], kasvatan 5
kasvis, kasviksen 9
katkaista [3], katkaisen 8
kattila, -n 1, 12
kauhea, -n 1, 8
kauheesti = paljon 5
kaupunginosa, -n 11
kehittyä [1], kehityn 9
kehittää [1], kehitän 4
kehno, -n 9
kehys, kehyksen 1
keitin, keittimen 8
kerho, -n 4
kermainen, kermaisen 7
kerta, kerran 1
kertoa [1], kerron 4, 12
keskeytyä [1] 1
keskimääräinen, -määräisen 10
keskittyä [1], keskityn + mihin 2, 3, 7
kesto, -n 4
kestävyys, kestävyyden 9
kestävä, -n 6
kevyt, kevyen 6
kiehua [1], kiehun 1, 8, 11
kielletty, kielletyn 9
kieltäytyä [1], kieltäydyn + mistä 2
kierrättää [1], kierrätän 10
kierrätyskeskus, -keskuksen 1
kierto, kierron 9
kiertää [1], kierrän 9
kiinnostua [1], kiinnostun + mistä 4
kiinteistö, -n 11
kiinteistönvälittäjä, -n 11
kiireellinen, kiireellisen 8
kilpailu, -n 3
kilsa, -n = kilometri 5
kimppa-auto, -n = yhteisessä käytössä oleva auto 6
kimppakämppä, -kämpän = yhteisasunto 11
kinkku, kinkun 12
kirjekuori, -kuoren 7
kirjoittaa [1], kirjoitan ylioppilaaksi 3
kiroilla [3], kiroilen 12
kirppis, kirppiksen = kirpputori 1
kiusata [4], kiusaan 4
kivi, kiven 6
kodinkone, -koneen 6
koeajaa [1], -ajan 6
kohdata [4], kohtaan 11
kohonnut, kohonneen 9
kohta 6
kohtuuhintainen, -hintaisen 11
kohtuullinen, kohtuullisen 1, 7
kokeilu, -n 9
kokenut, kokeneen 4
kokki, kokin 4
kokko, kokon 12
kokoaikainen, -aikaisen 3
kokoaikatyö, -n 2
komea, -n 12
kommuuni, -n 11
kompostointilaitos, -laitoksen 10
koputtaa [1], koputan 6
koripallo, -n 9
korjaamo, -n 6
korjata [4], korjaan 4
korjaus, korjauksen 9
korkkiruuvi, -n 1
korvata [4], korvaan 6
korvaus, korvauksen 6
koskea [1] + P, kosken 6, 12

kotieläin, -eläimen 9
kotitalous, -talouden 9
koulutus, koulutuksen 3
kuiva, -n 6
kuivata (4), kuivaan 8
kuka tahansa 10
kuljetus, kuljetuksen 8
kulkukortti, -kortin 2
kulkuneuvo, -n 9
kulta, kullan 8
kulua (1), kulun 8, 12
kuluttaa, kulutan 11
kuluttaja, -n 6
kummi, -n 12
kumpi, kumman 6
kunnioittaa (1), kunnioitan 5
kunnollinen, kunnollisen 3
kunta, kunnan 6
kuntosali, -n 4, 9
kuolleisuus, kuolleisuuden 8
kuoro, -n 6
kuponki, kupongin 8
kustannus, kustannuksen 1, 6
P + kutittaa, minua kutittaa 12
kutsua (1), kutsun 4
kuulemma 3
kuulostaa (1), kuulostan + miltä 2, 9
kuulua (1) + mihin 4
kuuri, -n 8
kuvailla (3), kuvailen 9
kuvata (4), kuvaan 4
kuvaus, kuvauksen 3
kyky, kyvyn 9
kylki, kyljen 6
kyllästyä (1), kyllästyn + mihin 2, 7
kyläillä (3), kyläilen 9
kypärä, -n 1
kämppis, kämppiksen = kämppäkaveri 11
kämppäkaveri, -n = ihminen, joka asuu samassa asunnossa 11
kärsivällinen, kärsivällisen 4, 6
käsite, käsitteen 2
käsityö, -n 9
kätellä (3), kättelen 4, 12
kätevä, -n 6
kätilö, -n 8
kävijä, -n 12
käydä (2), käyn kylässä 5
käytetty, käytetyn 1, 6
käyttäjätunnus, -tunnuksen 4
käyttäytyä (1), käyttäydyn 12
käyttää (1), käytän 8
käyttää (1), käytän loppuun 5
käytäntö, käytännön 4
kääntää (1), käännän 4

L

laadukas, laadukkaan 6, 11
laihtua (1), laihdun 8, 9
laina, -n 2
laiskotella (3), laiskottelen 5
laite, laitteen 3
lakkiaiset 12
lammas, lampaan 12
lapsellinen, lapsellisen 6
laskea (1), lasken 8
lasku, -n 2, 8
lastenhoito, -hoidon 2
lausunto, lausunnon 4
lautasliina, -n 7
leffa, -n = elokuva 5
leikata (4), leikkaan 8
leiri, -n 4
lelu, -n 1
lemmikki, lemmikin 2
lempeä, -n 5
lenkkeily, -n 9
lenkki, lenkin 8, 9
lentoemäntä, -emännän 1
lentopallo, -n 9
lentäjä, -n 4
lepo, levon 9
levitä (4) 1
levyseppähitsaaja, -n 4
liesi, lieden 7
lievittyä (1) 9
lievä, -n 9
lihas, lihaksen 9
liike, liikkeen 2, 6, 9
liikenne, liikenteen 6
liikunta, liikunnan 9
liima, -n 7
liite, liitteen 8
liittyä (1), liityn 5, 12
liittää (1), liitän 3
lika, lian 11
likainen, likaisen 8
limu, -n = limsa 8
linja, -n 3
lintsata (4), lintsaan = jäädä pois ilman lupaa 4
lisätieto, -tiedon 3
lisääntyä (1), lisäännyn 9
loistava, -n 7
lommo, -n 6
loppua (1) kesken 1
lounas, lounaan 4
luetella (3), luettelen 9
lukio, -n 3
lukita (5), lukitsen 8
luotettava, -n 4
luottaa (1), luotan + mihin 2, 5
luova, -n 4
lupa, luvan 8
luu, -n 9
luulla (3), luulen 4, 5
luvata (4), lupaan 1, 4
lyhyt, lyhyen 6
lähteä käsistä = lähteä hallinnasta 5
läksiäiset 12
lämmetä (6), lämpenen 8
lämmin, lämpimän 6
lämmittää (1), lämmitän 8
lämmitys, lämmityksen 6, 9
länsi, lännen 1
läppäri, -n = kannettava tietokone (lap top) 3
lätkä, -n = jääkiekko 4
lääketiede, -tieteen 2
lääkitys, lääkityksen 8

M

maailma, -n 8, 9
maailmanlaajuinen, -laajuisen 8
maailmansota, -sodan 5
mahdollinen, mahdollisen 7
mahdollisuus, mahdollisuuden 3
mahtua (1), mahdun 8
mainita (5), mainitsen 4
mainos, mainoksen 6
mainostaa (1), mainostan 1, 6
maistua (1), maistun 12
mahtava, -n 2
maine, maineen 10, 11
maisema, -n 10
maistaa (1), maistan 3
maistella (3), maistelen 9
maku, maun 8
malja, -n 12
malli, -n 6
marjastaa (1), marjastan 10
masennus, masennuksen 9
masentunut, masentuneen 9
maukas, maukkaan 6
maustaa (1), maustan 9
mauton, mauttoman 1, 7
meininki = tunnelma 7
meisseli, -n 1
mennä (3), menee pilalle 10
mennä (3), menen läpi 12
mennä (3) mönkään = mennä (3) huonosti 1
mennä (3) pieleen = mennä (3) huonosti 1
merkitä (5), merkitsen 10
merkki, merkin 6
metalli, -n 4
meteli, -n 11
mielellään 2
mielenkiinto, -kiinnon 10
mielenkiintoinen, -kiintoisen 4
mielenosoitus, -osoituksen 10
mieli, mielen 9
mieluisa, -n 9
mieluummin 10
mihin + mennessä 3
mille + sattua (1) 6
ministeri, -n 5
mitata (4), mittaan 8
mitta, mitan 1
mitä tahansa 10
monimutkainen, -mutkaisen 6

monipuolinen, -puolisen 6, 11
mono, -n 1
motivoitunut, motivoituneen 4
muistella [3], muistelen 12
muisti, -n 12
muistiinpano, -n 2, 11
muistitikku, -tikun 6
muisto, -n 12
mukaan, G + mukaan 10
mukava, -n 6
munakas, munakkaan 7
munkki, munkin 3, 5
muodostua [1], muodostun 12
muoti, muodin 9
muovi, -n 8
murehtia [1], murehdin 9
murtua [1], murrun 3
mut = mutta 9
mutsi, -n = äiti 5
mutteri, -n 1
muun muassa 3
muutama, -n 1
muutos, muutoksen 9
muuttaa [1], muutan 12
muuttua [1], muutun + millaiseksi 4
myymälä, -n 3
myyntiala, -n 3
myyrä, -n 12
myöntää [1], myönnän 8
Mä en kestä! 3
Mäkkäri, -n = McDonald´s 5
mämmi, -n 12
määräaikainen, -aikaisen 2

N

naama = kasvot 3
naarmuttaa [1], naarmutan 6
nauha, -n 7
P + naurattaa, minua naurattaa 12
nauttia [1], nautin + mistä 4
netti, netin = verkko, internet 2
nettiyhteys, -yhteyden 6
neuvola, -n 8
Neuvostoliitto, -liiton 5
nimetön, nimettömän 12
nimiäiset 12
nivel, nivelen 9
noita, noidan 12
nolo, -n 5
nopea, -n 6
noppa, nopan 2
norsu, -n 12
nostaa [1], nostan 8
noudattaa [1], noudatan 11
nukuttaa [1], nukutan 9
nuoriso, -n 4
nuoruus, nuoruuden 5
nurmikko, nurmikon 8
nykyaika, -ajan 5
nykyinen, nykyisen 6
nykyään 1
näköala, -n 8
näyte, näytteen 8
näyttää [1], näytän + miltä 9
näyttö, näytön 1
nöyrä, -n 5

O

odottamaton, odottamattoman 6
ohikulkija, -n 1
ohjaaja, -n 4
ohjaus, ohjauksen 4
ohje, ohjeen 8
ohjelma, -n 5
ohjelmisto, -n 3
ohjelmoida [2], ohjelmoin 9
oikeudenmukainen, -mukaisen 6
oikeudenmukaisuus, -mukaisuuden 10
oire, oireen 9
oja, -n 6
P + oksettaa, minua oksettaa 12
olla [3], olen kiinnostunut + mistä 1
olla [3], olen paikalla 3
olla [3], olen tavattavissa 3
olla [3], olen tekemisissä = pitää yhteyttä 5
olla [3], olen tottunut 7
olla [3], olen vaarassa 10
ollaan käyty = olemme käyneet 3
ollaan oltu = olemme olleet 3
ollenkaan 2
oma-aloitteinen, -aloitteisen 4
omakotitalo, -n 6
omin voimin 1
onnekas, onnekkaan 6
onneksi 8
onnettomuus, onnettomuuden 6
onni, onnen 12
onnistaa [1], minua onnistaa 3
onnistua [1], onnistun 7, 9, 11, 12
opinto, opinnon 3
opistotaso, -n 6
organisoida [2], organisoin 4
osa-aikainen, -aikaisen 2, 3
osallistua [1], osallistun + mihin 1, 12
ote, otteen 4
otsikko, otsikon 12
ottaa [1], otan huomioon 3
ottaa [1], otan käyttöön 5
ottaa [1], otan selvää + mistä 1
ottaa päähän, mua ottaa päähän = minua ärsyttää 11
ottaa yhdet / käydä yksillä = käydä juomassa ystävien kanssa yksi olut (tai kaksi, tai kolme) 7

P

paahtaa [1], paahdan 7
paarit 8
paasto, -n 8
paikallinen, paikallisen 1
paikallisradio, -n 11
paine, paineen 9
paino, -n 9
paitsi 10
paja, -n 4
pakastin, pakastimen 6
pakollinen, pakollisen 9
paksuus, paksuuden 5
palata [4], palaan asiaan 3
palaute, palautteen 8
palauttaa [1], palautan 6
paljastaa [1], paljastan 12
palkka, palkan 2
palkkaus, palkkauksen 4
palvelu, -n 4, 6
palvelus, palveluksen 12
G + parissa 4
patja, -n 7
peipponen, peipposen 12
peite, peitteen 8
pelikenttä, -kentän 9
pelinappula, -n 2
P + pelottaa [1], minua pelottaa 1, 2, 12
pelti, pellin 6
pelto, pellon 5
penkkiurheilu, -n 9
perinne, perinteen 12
periä [1], perin 8
perustaa [1], perustan 10
perustella [3], perustelen 10
pesukone, -koneen 6
pesäpallo, -n 3
pettyä [1], petyn + mihin 2, 11
peura, -n 6
pienokainen, pienokaisen 12
piirre, piirteen 12
pikainen, pikaisen 12
pikkurilli, -n = pikkusormi 12
pino, -n 4
piparkakku, -kakun 3, 12
pirteä, -n 7, 12
piste, pisteen 4
pistorasia, -n 8
pistotulppa, -tulpan 8
pitää [1], pidän bileet = järjestää juhlat 5
pitää [1], pidän hyvänä 10
pitää [1], pidän peukkuja = toivoa onnea jollekin 3
pitää [1], pidän yhteyttä + mihin 2
pohjoinen, pohjoisen 1
Pohjoismaat 5
polttaa [1], poltan 8
polttarit 12
pomo, -n = esimies 2
pora, -n 1
poro, -n 6
porukka = ryhmä, seurue 5
positiivinen, positiivisen 4
poski, posken 12

potkuhousut 1
printata [4], printtaan 3
pudota [4], putoan 11
pudottaa [1], pudotan 9
puhdas, puhtaan 6
puheenjohtaja, -n 10
pukeutua [1], pukeudun 9
pukki, pukin 12
pulkka, pulkan 2
pumpata [4], pumppaan 8
punastua [1], punastun 12
punnita [5], punnitsen 8
puolueeton, puolueettoman 5
purkki, purkin 1
purukumi, -n 5
putiikki, putiikin = (pieni) kauppa 3
putipuhdas, -puhtaan 5
putki, putken 9
putkiremontti, -remontin 11
puuhamies, -miehen 1
puukko, puukon 8
puutarha, -n 2
puuttua [1], puutun 4
pystyä [1], pystyn 7
pysyvä, -n 6
pysyä [1], pysyn 3, 8, 9
pyyhe, pyyhkeen 8
pyyhkiä [1], pyyhin 9
pyykkitupa, -tuvan 11
pyörittää [1], pyöritän = huolehtia esim. kotitöistä, yrityksestä tai projektista 2, 9
pyöriä [1], pyörin 9
päivittää [1], päivitän 3
päivystys, päivystyksen 2, 8
päiväuni, -unen 2
pärjätä [4], pärjään 2, 4
pääministeri, -n 5
pääsiäinen, pääsiäisen 4, 12
päästää [1], päästän 8
päättyä [1] 4
päättää [1], päätän 1, 2, 4
päätös, päätöksen 1, 10
pöly, -n 9, 11

R

raaka-aine, -aineen 7
raikas, raikkaan 6, 7
raju, -n 6
rakennusala, -n 3
raketti, raketin 12
rakkaus, rakkauden 8
rapea, -n 7
rasittua [1], rasitun 9
raskas, raskaan 9
raskaus, raskauden 8
rasvaton, rasvattoman 6
ratkaista [3], ratkaisen 3, 6
ratkaisu, -n 6
ratketa [4], ratkean 6
ratkoa [1], ratkon 4
rauha, -n 4, 11
rauhallinen, rauhallisen 4, 8
rehellinen, rehellisen 4, 6
reipas, reippaan 4
rekisteri, -n 12
rekrytointi, rekrytoinnin 4
remontoida [2], remontoin 11
remontti, remontin 9
rento, rennon 11
rentoutua [1], rentoudun 9
renttu = huonotapainen ihminen 3
retkeillä [3], retkeilen 9
revontuli, -tulen 3
riidellä [3], riitelen 4
riippua [1] + mistä 4, 10
riittää [1], riitän 12
rikas, rikkaan 6
rikkinäinen, rikkinäisen 1
rikos, rikoksen 4
ripeä, -n 4
rippijuhlat 12
riski, -n 9
risteily, -n 4, 8
ristiäiset 12
rohkea, -n 12
rosolli, -n 12
rotta, rotan 10
rumpu, rummun 1
ruokailija, -n 7
ruokalista, -n 7
ruokavalio, -n 9
ruoste, ruosteen 6
ruuhka, -n 6
ruveta [4], rupean + maan 7
ryhmä, -n 4
räntä, rännän 12

S

saaste, saasteen 10
saastua [1], saastun 10
saastunut, saastuneen 6
saastuttaa [1], saastutan 6
saattaa [1], saatan 4, 9
saattaa [1] + verbi 4
saha, -n 1
sairaasti = tosi paljon 8
sairastella [3], sairastelen 9
sairastua [1], sairastun + mihin 3
salainen, salaisen 1, 12
salasana, -n 4
sali, -n 6
salibandy, -n 3
salmiakki, salmiakin 3
saman tien = heti 10
samoin 2
sankari, -n 12
satakieli, -kielen 12
satama, -n 1
sattua [1] + mihin 8
sattumalta 3
satunnainen, satunnaisen 1
saunoa [1], saunon 12
sauva, -n 9
savulohi, -lohen 7
seisoa tumput suorina = olla passiivinen 4
sekaisin 12
selittää [1], selitän 6
selitys, selityksen 4
selvittää [1], selvitän 3
selvitä [4], selviän 2
seura, -n 4, 6
seurata [4], seuraan 5
seurustella [3], seurustelen 3, 12
side, siteen 8
siemen, siemenen 7
sienestää [1], sienestän 10
siirto, siirron 8
siisteys, siisteyden 4
siisti, -n 1, 6
sikiö, -n 8
silittää [1], silitän 5, 9
sisustus, sisustuksen 7
sisältää [1] 4
sisältö, sisällön 11
sivutyö, -n 2
soittopyyntö, -pyynnön 3
soluasunto, -asunnon 11
sopimus, sopimuksen 4
sosiaaliala, -n 4
sosiaalinen, sosiaalisen 4
sotia [1], sodin 5
sotilas, sotilaan 5
sotkea [1], sotken 8
sotku, -n 8
sovittaa [1], sovitan 9
spontaani, -n 4
suhde, suhteen 9
suihkuttaa [1], suihkutan 8
sujua [1] 4
suksi, suksen 1
suku, suvun 12
sulkapallo, -n 9
sulkea [1], suljen 8
summa, -n 8
suodatin, suodattimen 8
suoraan sanottuna 7
suorittaa [1], suoritan 3
suosio, -n 11
suositella [3], suosittelen 4
suosittu, suositun 1, 4, 6
suositus, suosituksen 9
surkea, -n 7
suru, -n 12
susi, suden 12
suudelma, -n 12
suunnitella [3], suunnittelen 4
suunnitelma, -n 3
suunnittelu, -n 4
suuntautumisvaihtoehto, -vaihtoehdon 3
suuttua [1], suutun + mistä 6

suuttunut, suuttuneen 6
sydän, sydämen 8
synkkä, synkän 1
synnyttäjä, -n 8
syntyä [1], synnyn 5
systemaattinen, systemaattisen 4
sytyttää [1], sytytän 4
syyttää [1], syytän 10
syöttötuoli, -n 1
sähkö, -n 4, 6
sähköinen, sähköisen 4
sähköisku, -n 6
säiliö, -n 8
säilyttää [1], säilytän 8
sälekaihdin, -kaihtimen 8
sämpylä, -n 1
säteillä [3], säteilen 12
säännöllinen, säännöllisen 8
sääntö, säännön 11
säästeliäs, säästeliään 10
säästää [1], säästän 3
säästö, -n 2
säätää [1], säädän 8, 11
söpö, -n 3

T

tabletti, tabletin 6
tahti, tahdin 4
taika, taian 12
taistella [3], taistelen 5
taitaa [1], taidan 2
taitava, -n 4, 6
tajuissaan 8
tajuta [4], tajuan = ymmärtää 10
takakontti, -kontin 6
G + takia 10, 11
tallentaa [1], tallennan 3
talous, talouden 10
talvihaalari, -n 1
tapahtuma, -n 1, 12
tapaturma, -n 8
tarina, -n 12
tarjoilu, -n 12
tarjota [4], tarjoan 3
tarjotin, tarjottimen 7
tarkastus, tarkastuksen 8
tarkistaa [1], tarkistan 8
tarkka, tarkan 3, 4
tarkkaan = tarkasti 3
tarkoittaa [1], tarkoitan 3
tarkoitus, tarkoituksen 12
tarpeeksi 12
tarpeeton, tarpeettoman 6
tarttua [1], tartun + mihin 12
tarvike, tarvikkeen 1, 4
tasa-arvoinen, -arvoisen 6
tausta, -n 4, 6, 8
tavoite, tavoitteen 5
tavoitella [3], tavoittelen 3
tehdä [2] parhaansa, teen parhaani 11
tehdä [2] vaikutus, teen vaikutuksen 11
tehokas, tehokkaan 6, 9
tehtävä, -n 4
telakka, telakan 4
teollisuus, teollisuuden 8
terveellinen, terveellisen 6
terveydenhoitaja, -n 8
terveysala, -n 4
tiedote, tiedotteen 6
tiedustelu, -n 4
tienata [4], tienaan = saada rahaa, ansaita 2
tietsikka, tietsikan = tietokone 9
tila, -n 2, 4
tilanne, tilanteen 4, 7, 9, 10
tilaisuus, tilaisuuden 2, 10
tilanne, tilanteen 11
tina, -n 12
tippa, tipan 8
tiskikone, -koneen 6
toimia [1], toimin 2, 3, 10, 11
toiminta, toiminnan 4, 8, 11
toimisto, -n 4
toisin 11
toivottaa [1], toivotan 12
tonni, -n = tuhat euroa 5
torttu, tortun 12
tottua [1], totun + mihin 2
treenit, treenien = harjoitukset 6
Tsemppiä! = Onnea! 3
tuhlata [4], tuhlaan 5, 9
tuhoeläin, -eläimen 10
tuki, tuen 3
tukko, tukon 6
tulevaisuus, tulevaisuuden 4
tulla [3], tulen juttuun = tulla toimeen 3, 5
tulla [3], tulen toimeen 2, 4
tulo, -n 2
tulos, tuloksen 8
tunari, -n = ihminen, joka tekee työnsä huonosti 11
tunnelma, -n 7
tuntea [1], tunnen 4
tuntea [1], tunnen itseni + ksi 7
tuntua [1] + miltä 9
tuoda [2], tuon maahan 5
tuoppi, tuopin 1, 7
tuore, tuoreen 6
tuote, tuotteen 6
tupaantuliaiset 12
tuparit = tupaantuliaiset 11
turhaan 11
turhuus, turhuuden 5
turvakaukalo, -n 1
turvallinen, turvallisen 5, 6
turvallisuus, turvallisuuden 11
tutkia [1], tutkin 4
tutkimus, tutkimuksen 2, 8, 10
tuttu, tutun 4
tutustua [1], tutustun + mihin 2
tuulettaa [1], tuuletan 11
tyhjentää [1], tyhjennän 8, 11
tyly, -n 6
tyyppi, tyypin = henkilö, ihminen 2, 3, 5, 9, 10
tyytyväinen, tyytyväisen 1, 2
työharjoittelupaikka, -paikan 3
työkokemus, -kokemuksen 3
työlupa, -luvan 2
työnantaja, -n 2
työvuoro, -n 2
tähti, tähden 1
tärkeä, -n 4
täsmällinen, täsmällisen 4
täydellinen, täydellisen 6
täydentää [1], täydennän 4, 9
täysin 6
täyttää [1], täytän 4, 6
törmätä [4], törmään + mihin 6

U

uikkarit = uimapuku/uimahousut 7
uimahalli, -n 8
ujo, -n 6
ulkomaa, -n 2
uni, unen 9
urheilu, -n 9
urheilullinen, urheilullisen 6
uudestaan 3
uudistua [1], uudistun 8

V

vaahtera, -n 1
vaara, -n 6, 8
vaarallinen, vaarallisen 6, 9
vaatia [1], vaadin 2, 4
vaatimaton, vaatimattoman 5
vaativa, -n 2
vahingossa 3, 5
vahinko, vahingon 6, 8
vahvuus, vahvuuden 4
vaihdella [3], vaihtelen 2
vaihtaa [1], vaihdan 4
vaihtoehto, -ehdon 7
vaikeus, vaikeuden 12
vaikka = esimerkiksi 7
vaikuttaa [1], vaikutan 10
vaippa, vaipan 8
vaivaantua [1], vaivaannun 12
vaivata [4], vaivaan 1
vakava, -n 1, 6
vakio, -n 9
vakituinen, vakituisen 2, 3
vakuutus, vakuutuksen 6
valaa [1], valan 12
valaisin, valaisimen 6
valittaa [1], valitan + mistä 6, 9
valitus, valituksen 6, 12
vallankumous, -kumouksen 5
valmisruoka, -ruoan 5

valmistautua [1], valmistaudun + mihin 4, 12
valokuvata [4], valokuvaan 1
valtava, -n 11
valtio, -n 5
valtuusto, -n 10
valuutta, valuutan 5
vamma, -n 8
vanhus, vanhuksen 8
vapaa, -n 1
vapaa-ajanvietto, -vieton 7
vapaaehtoinen, vapaaehtoisen 1, 4, 9
vapaamuotoinen, -muotoisen 3
vappu, vapun 3, 12
varastaa [1], varastan 6
varasto, -n 4
varastotyöntekijä, -n 3
varata [4], varaan 7
varattu, varatun 3
varaus, varauksen 7
varautua [1], varaudun 6
varhaiskasvatus, -kasvatuksen 8
varma, -n 6
varmaan 1
varoittaa [1], varoitan 8, 10
varovainen, varovasti 8
varuste, varusteen 9
vasara, -n 1, 7
vastaan 5
vastaava, -n 4
vastasyntynyt, -syntyneen 8
vastine, vastineen 10
vastustaa [1], vastustan 5, 10
vastuuntuntoinen, -tuntoisen 4
vauhdittua [1], vauhditun 9
vaunu, -n 1
velka, velan 1, 2
velvoite, velvoitteen 9
veneily, -n 9
verho, -n 8
veri, veren 8
verkko, verkon 8
verkko-opinto, -opinnon 5
vero, -n 12
verovirasto, -n 3
vertailu, -n 1
vesihana, -n 11
vesistö, -n 10
veto, vedon 6
vetoketju, -n 7
veturi, -n 7
vetää [1], vedän puoleeni 10
viedä [2], vien 4
viettää [1], vietän 12
vihainen, vihaisen 4
vihastua [1], vihastun 12
viihtyisä, -n 6, 10
viilentää [1], viilennän 8
viileä, -n 8
viimeistään 11
viitsiä [1], viitsin 6
vika, vian 6
vilkaista [3], vilkaisen 12
virallinen, virallisen 10
virhe, virheen 4
virkailija, -n 3
virkistys, virkistyksen 9
virkistyä [1], virkistyn 9
virta, virran 8
Voi hitsi! 3
voileipä, -leivän 8
voimassa oleva, -n 4
voimaton, voimattoman 6
voitto, voiton 12
vuokra, -n 11
vuotaa [1] 11
väestö, -n 12
vähemmistö, -n 11
vähävarainen, -varaisen 8
väistyä [1], väistyn 12
väistää [1], väistän 6
väite, väitteen 6
väittämä, -n 4
väittää [1], väitän vastaan 6
väline, välineen 1
välitön, välittömän 6
väljä, -n 11
välttämätön, välttämättömän 4, 6, 11
välttää [1], vältän 11
värikäs, värikkään 1
väritön, värittömän 6
P + väsyttää, minua väsyttää 12

Y

ydinvoimala, -n 10
Yhdistyneet kansakunnat 5
yhdistys, yhdistyksen 10
yhdistää [1], yhdistän 4, 9
yhteinen, yhteisen 11
yhteistyökykyinen, -kykyisen 4
yhteisöllinen, yhteisöllisen 1
yhteystieto, -tiedon 3, 4
yhtiö, -n 9
yhtiökokous, -kokouksen 11
yhtä 10
yksimielinen, -mielisen 10
yksinkertainen, -kertaisen 5, 6
yleistyä [1] 11
ylempi, ylemmän 6
ylimääräinen, -määräisen 1
yllättäen 5
yllätys, yllätyksen 12
ylpeä, -n 10
yläkerta, -kerran 11
ympäristö, -n 8, 10
ympäristönsuojelu, -n 10
ympäristöystävällinen, -ystävällisen 5
yrittäminen, yrittämisen 8
yrittää [1], yritän 3
ystävällinen, ystävällisen 4

Ä

äitiys, äitiyden 8
älypuhelin, -puhelimen 5, 6, 11
älyttömän (hauska) = tosi (hauska) 12
P + ärsyttää, minua ärsyttää 11, 12
äsken 2
äänestää [1], äänestän 5
äänetön, äänettömän 6
äänimerkki, -merkin 7